

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ TEFTİŞİ EKONOMİSİ VE PLANLAMASI BİLİM DALI
(EĞİTİM YÖNETİMİ VE TEFTİŞİ PROGRAMI)**

**OKULDA BİLGİ YÖNETİMİ MODEL ÖNERİSİ KAPSAMINDA
YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
ANKARA İLİ OKULLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

DOKTORA TEZİ

Mustafa AYRAL

**Ankara
Mart, 2007**

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ TEFTİŞİ EKONOMİSİ VE PLANLAMASI BİLİM DALI
(EĞİTİM YÖNETİMİ VE TEFTİŞİ PROGRAMI)

OKULDA BİLGİ YÖNETİMİ MODEL ÖNERİSİ KAPSAMINDA
YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
ANKARA İLİ OKULLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

DOKTORA TEZİ

Mustafa AYRAL

Danışman: Prof. Dr. Ali BALCI

Ankara
Mart, 2007

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼'ne

Bu alışma, j¼rimiz tarafından Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Y¼netimi, Teftişi, Ekonomisi ve Planlaması Bilim Dalı Eğitim Y¼netimi ve Teftişi Doktora Programında DOKTORA TEZİ ALIşMASI RAPORU olarak kabul edilmiştir.

Başkan
Prof. Dr. Ali BALCI
(Danışman)

¼ye
Prof. Dr. İnayet PEHLİVAN AYDIN

¼ye
Prof. Dr. Meral UYSAL

¼ye
Prof. Dr. Kasım KARAK¼T¼K

¼ye
Prof. Dr. şule ERÇETİN

Yukarıdaki imzaların, adı geçen ¼đretim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım.

28/03/2007

Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN
Enstit¼ M¼d¼r¼

ÖNSÖZ

Yönetim bilimi, örgütlerin, okulların önüne kullanılmak üzere bir çok yaklaşım, yöntem ve teknik sunmaktadır. Hangisinin ne oranda ve nasıl kullanılacağına ilişkin karar ve uygulamalarda, değişik çeşitlemelerle karşılaşmaktadır. Günümüzde, Bilgi Çağı kavramı, etkisini her alanda göstermektedir. Bu kavram, eğitimde de kendisini hissettirmektedir. Eğitimde, bilgisayarlar ve ilgili teknolojileri kadar kıymet verilen başka bir araç görülmediği söylenebilir. Eğitimin canalıcı ögesi öğretmenler dahi, bu teknolojilerin gölgesinde kalmış; nitelikli, kaliteli eğitim, bilgisayarlı eğitimle eş görülmeye başlanmıştır.

Bilgisayar teknolojisinin bu kadar öne çıkartılması, eğitimde yapılacak tarihi yanlışlardan birine şahit olacağımızı sezdirmektedir. Öğretmenin, öğrencinin ve de yönetimin algılama, düşünme, işleme, açıklama, yorumlama edimlerini ikinci planda bırakarak, teknoloji bağımlı bir eğitim işi ortaya çıkmaktadır, belki de çıkartılmaya çalışılmaktadır.

Bu araştırma, yanlış olduğu düşünülen bu gidişata karşı bir anlayışla, teknolojiyi olması gereken yerde ve olması gerektiği kadar tutarak, bilginin gerçek anlamını öne çıkartmaya, nasıl üretilebileceğini, paylaşılabilirliğini ve bu işlemlerin insan bilgi, beceri ve zekâsıyla ne kadar sıkı bir bağı olduğu üzerinde durarak, eğitim işini yine insan merkezli bir anlayışa oturtmak amacıyla yapılmıştır. Gerek bu araştırmanın, gerekse alanda yapılan başka araştırmaların sonuçları da, eğitimde "insan" ögesinin kıymetini pekiştirmektedir. Eğitim insan içinse, birinci derecede insan marifetiyle amacına ulaştırılabilir.

Çalışmanın, konuyla ilgilenenler için kullanılabilir başlangıç araçlarından biri olduğu düşünülmektedir. Eksik ya da karşı çıkılabilecek bir çok yeri olabilir. Eksiklerini tamamlamak, karşı düşünce olarak yenilerini yapmak, yine araştırmacıların görevidir.

Bu çalışma yalnızca bana ait değildir. Doğrudan ya da dolaylı olarak bir çok kişinin katkısı, emeği vardır. Bana düşen görev, bu isimleri anmaktır:

Araştırmacı olarak, bilim adabımın ve eğitim anlayışımın oluşmasında derin etkisi olan ve ders verdiği son öğrencisi olduğum Prof. Dr. Ziya Bursalıoğlu başta olmak üzere, Prof. Dr. İbrahim Ethem Başaran'a, Prof. Dr. Haydar Taymaz'a, Prof. Dr. Mahmut Adem'e iten saygılarımı sunuyorum. Kendilerinden, hiçbir yerde bulamayacağım Şeyleri buldum ve almaya çalıştım. Prof. Dr. Nilgün Köklü, araştırma yöntemlerini ağırbaşlılığı ve sakin edasıyla; Prof. Dr. Saffet Bilhan, eğitim felsefesini, filozof edasıyla bizlere kazandırdılar ve aramızdan ayrıldılar. Kıymetlerini Şimdi daha iyi anlıyor insan.

Araştırma anketi üzerinde görüş ve eleştirilerini sunarak destek olan Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin değerli ğretim üyelerine; araştırma anketini doldurarak ve bazen zahmete katlanarak bana ulaştıran değerli okul yöneticilerine ve öğretmenlerimize teşekkür ediyorum. Kendi alışma arkadaşlarım da bana moral desteği verdiler. Onlara da teşekkür borcum var.

Danışmanım Prof. Dr. Ali Balcı; kendisinden her zaman yakın ilgi ve destek gördüm. Kıymetli eleştirilerinden olabildiğince yararlandım. Bir danışman olarak, hiçbir desteğini esirgemedi. Bende emeği çoktur; teşekkür ederim.

Bilim Doktoru unvanını almak zormuş ve bu işin sonu yokmuş; bunu öğrendim. Bunu öğrenirken yaşadığım gerginliği benimle birlikte yaşayan ve paylaşan eşim Canan'ın; babasının ders çalışmasını kendi ocuk gözüyle izleyen ve çocukça moral veren, "Baba senin işin kolay, bakarak yazıyorsun. Ben ne yapayım; ğretmen benden, bakmadan yazmamı istiyor!" diyen, daha okula yeni başlayan canım oğlum Ethem Ali'nin; esas ğretmenlerim olan babam Ali'nin ve annem Trkn'ın adlarını büyük mutlulukla anıyorum; iyi ki varsınız.

Babaannem Hatice; "Oğlum okusun, bizim çocuklar okusun" diye çırpınan insan! Eğitime, bilime böylesi destek olmak, ne kadar kıymetli. Yüz yaşında bırakıp gittiğinde, ailemizin geçmişe ilişkin kayıtlarını da beraberinde götürdüğünü hissettik. Adını daima saygıyla anacağız.

Bu çalışma, ülkemizin aydınlık yarınlara kavuşmasında emeği geçen ve geçecek tüm eğitimcilere ve doğumunun 125. yılında Bařđđretmene adanmış olsun. Benim, kendilerine verebileceğim en kıymetli armağanım, bu çalışmadır...

Mustafa Ayrıl

ÖZET

OKULDA BİLGİ YÖNETİMİ MODEL ÖNERİSİ KAPSAMINDA YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE ANKARA İLİ OKULLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

AYRAL, Mustafa

Doktora, Eğitim Yönetimi Teftişi Ekonomisi ve Planlaması Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ali BALCI

Mart 2007, XVII+241 sayfa

Bu çalışma, günümüz örgüt yönetimi alanında egemen olan Bilgi Çağı kavramının, yanlış olduğu düşünülen teknoloji bağımlı bir algılamayla uygulanmaya çalışılmasına bir karşı görüş sunabilmek amacıyla hazırlanmıştır. Öncelikle, kavramsal tartışma kısmında, eğitim örgütlerinin, işlerini yaparken teknolojinin canalıcı bir role sahip olmadığı üzerinde durulmuştur. Okullardaki eğitim işinin içeriği incelenerek, uygulayıcılara ışık tutabileceği düşünülen bir Bilgi Yönetimi Modeli sunulmuştur.

Bu model kapsamında, örneklem seçimine gitmeden, Ankara ili merkez ilçelerindeki tüm okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında nasıl bir tablo olduğu saptanmıştır. Araştırma amacı kapsamında geliştirilen modele uygun olarak, alanyazın taramasından ve ilgili diğer araştırmalardan yararlanılarak geliştirilen araştırma anketi, durum saptayıcı tarama modeli kullanılarak uygulanmıştır. Veriler üzerinde, betimsel istatistik testleri ve nedensel karşılaştırmaya uygun testler uygulanmıştır. Okulların genelinde, model kapsamındaki uygulamaların ağırlıklı olarak “çok” derecesinde yapıldığı belirlenmiştir. Ayrıca, okulların bazı özelliklerinin ve koşullarının, uygulamaları anlamlı derecede olmak üzere olumlu yönde etkilediği bulunmuştur: Öğrenci mevcudunun ve programın, baskı yaratmadığı anaokullarında; özel okullarda ve öğrencilerini seçerek alan okullarda bilgiye dayalı uygulamalar, diğer okullara göre anlamlı derecede olmak üzere daha çok yapılmaktadır. Okulun öğretim türü uygulamaları etkilemezken, öğrenci sayısının az ve çok olduğu okullarda, orta büyüklükteki okullara göre daha iyi

sonuçlar alındığı saptanmıştır. Konuyla ilgili olarak, okul müdürleri ile ğretmen görüşleri bir birine çok yakın çıkmıştır.

Modelin boyutlarının birbirleriyle ve modelin geneliyle olan ilişkilerinde ise, bilginin paylaşılması ve okulun ortam özellikleri gibi sosyal içerikli boyutlarının; veri kaynakları, enformasyona ve bilgiye geçiş gibi teknik boyutlarına göre, modelle olan ilişkilerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırma sonucunda, aranan tümceye ulaşılmıştır: Bilgi ve onun yönetimi, insanla ve onun ilişkileriyle birinci dereceden ilgilidir.

SUMMARY

EVALUATION OF THE SCHOOLS OF ANKARA PROVINCE ACCORDING TO THE VIEWS OF MANAGER AND TEACHER IN THE EXTENT OF A MODEL SUGGESTION OF KNOWLEDGE MANAGEMENT AT SCHOOL.

AYRAL, Mustafa

Doctorate / Branch of Education Management Inspection

Economics and Planning

Thesis Adviser: Prof. Dr. Ali BALCI

March 2007, XVII+241 pages

This study is prepared to be able to submit an anti view for the concept of Knowledge Age which is dominant in the field of current organization management is tried to make carry out with a perception which depends on technology is thought to be incorrect. First of all, in the segment of conceptual debate, it is given a lot of attention that as the organizations of education are working, the technology does not have a crucial role on them. It is submitted a Model of Knowledge Management that is thought to be able to illuminate the people who put into practice by investigating the content of education at schools.

In the extent of this model, it is determined what kind of a panorama in all preschool, primary and secondary education institutions in the center districts of Ankara province, without applying choice of examples. Being appropriate to the model which is developed in the extent of research purpose, the research questionnaire which is developed utilizing from the field literature scanning and the other relevant researches is put into practice by using condition fixative scanning model. It is put into practice that tests of descriptive statistics and the tests are appropriate for casual comparison on data.

It is determined that applications are in the extent of model are done largely about in the grade of "much" in general of schools. Furthermore, it is discovered that some characteristics and conditions of schools affect the

applications being largely about in the grade of significant in a positive way. Applications depend on knowledge are made being largely about in the grade of significant and much more in the kindergartens which number of students and curriculum do not oppress; in private schools and the schools which accept their students by choosing than the other schools. On one hand the type of tuition of school does not affect the applications on the other hand it is determined that in the schools where the numbers of students are few or many are taken better results than the schools which are medium size in terms of numbers of students. The views of school directors and teachers about the subject are very close to each other.

In the relationships between the dimensions of the model and the general of the model, it is discovered that data resources of dimensions that with social content such as sharing data and the environmental features of school are higher than its relationships with model. In the result of research, it is attained to the sentence have been searched: Knowledge and its management is related to individual and his relationships at a close range.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	IV
ÖNSÖZ	V
ÖZET	VIII
SUMMARY	X
İÇİNDEKİLER	XII
ÇİZELGE LİSTESİ	XIV
ŞEKİL LİSTESİ	XVII
BÖLÜM	1
1. GİRİŞ	1
Problem	2
Amaç	12
Önem	13
Sınırlılıklar	13
Tanımlar	14
2. BİLGİ YÖNETİMİ	15
Toplumsal Dönüşüm: Bilgi Toplumu	15
Bilgi Yönetimi Paradigmaları	21
Bilgi Yönetimi ve Eğitim Örgütleri	29
Bilginin Ne Olduğu ve Kurumsal Bilgi	45
3. BİLGİ YÖNETİMİ MODELİ	63
Bilginin Üretimi	74
Bilgi Yönetimi Modeli	78
1. Aşama: Okulun Veri Kaynakları	79
2. Aşama: Veriden Enformasyona Geçiş	80
3. Aşama: Enformasyondan Bilgiye Geçiş	80
4. Aşama: Bilginin Paylaşımı	84
5. Aşama: Bilgiye Dayalı Okulun Ortamı Özellikleri	100
4. YÖNTEM	113
Araştırmanın Modeli	113
Evren	113
Verilerin Toplanması	118

Verilerin Analizi	125
5. BULGULAR ve YORUMLAR	127
Okulların Veri Kaynakları Boyutuna İlişkin Bulgular	127
Verilerin Toplanması ve Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler Boyutuna İlişkin Bulgular	129
Enformasyondan Bilgiye Geçiş Boyutuna İlişkin Bulgular	130
Bilginin Paylaşımı Boyutuna İlişkin Bulgular	132
Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutuna İlişkin Bulgular	134
Alt Boyutlardaki Bulguların, Katılımcıların ve Okulların Niteliklerine Göre Karşılaştırılması	137
Alt Boyutlardaki Bulguların Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması	137
Alt Boyutlardaki Bulguların Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması	149
Alt Boyutlardaki Bulguların Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması	156
Alt Boyutlardaki Bulguların Okulların Öğrenci Sayılarına Göre Karşılaştırılması	165
Alt Boyutlardaki Bulguların Okulların Öğrenci Alım Biçimlerine Göre Karşılaştırılması	176
Alt Boyutlardaki Bulguların Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması	186
Okuldaki Bilgi Ortamı Özelliklerinin Modelin Boyutlarıyla İlişkisi	192
Bilgi Yönetimi Modeli Boyutları Arasındaki İlişki	194
Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Bulguların İlçelere Göre Karşılaştırılması	196
6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER	198
Sonuçlar	198
Öneriler	211
KAYNAKLAR	213
EKLER	235

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
1. Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Bilgi İşlem Merkezlerinin Amaçları	10
2. Bilgi Yönetimi Uygulamalarında Değişik Okulların Bakış Açıları	25
3. Eğitim Yöneticilerinin Danışmak İstedikleri Konular	37
4. Okulların İnsanlara Kazandırması Gereken Beceriler	39
5. Öğretmenlerin Yeterlik Alanları	41
6. Bilgi Okur-yazarlığı Basamakları	44
7. Okur-Yazarlık Türleri ve Yapılan İşlemler	45
8. Enformasyon ve Bilgi Arasındaki Farklar	50
9. İnsan ve Obje Arasındaki Bilgi Edimleri	60
10. Bilgi Yönetimi İçin Gerekli Olan Anlayışlar	64
11. Yüksek Başarımlı Bilgi Yönetimi Projelerinin Odakları	65
12. Küresel İşletmelerin Bilgiye Dayalı Stratejik Değerleri	65
13. Kodlama ve Kişiselleştirme Stratejisinin Karşılaştırılması	69
14. Enformasyon Yönetimi ve Bilgi Yönetimi Arasındaki Temel Farklılıklar	70
15. Bilgiyi Destekleme Araçları	92
16. Bilgi Aktarımını Engellleyen Kültürel Faktörler ve Olası Çözümler	105
17. Katılımcıların Okuldaki Görevi	114
18. Okulların Öğretim Kademesi	114
19. Okulların Öğretim Türü	115
20. Okulların Mülkiyeti	115
21. Okulların Öğrenci Sayıları	116
22. Okulların Öğrenci Alım Biçimi	117

23. Veri Kaynakları Boyutu Faktör Analizi Sonuçları	120
24. Verilerin Toplanması ve Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler Boyutu Faktör Analizi Sonuçları	121
25. Enformasyondan Bilgiye Geçiş Boyutu Faktör Analizi Sonuçları	122
26. Bilginin Paylaşımı Boyutu Faktör Analizi Sonuçları	123
27. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutu Faktör Analizi Sonuçları ..	124
28. Okulların Veri Kaynakları Maddelerine İlişkin Betimsel İstatistikler ...	128
29. Verilerin Toplanması ve Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler Maddelerine İlişkin Betimsel İstatistikler	130
30. Enformasyondan Bilgiye Geçiş Maddelerine İlişkin Betimsel İstatistikler	131
31. Bilginin Paylaşımı Maddelerine İlişkin Betimsel İstatistikler	132
32. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Maddelerine İlişkin Betimsel İstatistikler	135
33. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Okulun Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması	138
34. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması	143
35. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması	146
36. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması	148
37. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması	151
38. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması	153
39. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması	154
40. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması	155

41. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması	157
42. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması	159
43. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Maddelerin Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması	162
44. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanlarının Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması	164
45. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğrenci Sayısına Göre Karşılaştırılması	166
46. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğrenci Sayısına Göre Karşılaştırılması	170
47. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğrenci Sayısına Göre Karşılaştırılması	173
48. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Öğrenci Sayısına Göre Karşılaştırılması	175
49. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğrenci Alım Yöntemine Göre Karşılaştırılması	177
50. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğrenci Alım Yöntemine Göre Karşılaştırılması	180
51. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğrenci Alım Yöntemine Göre Karşılaştırılması	182
52. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Öğrenci Alım Yöntemine Göre Karşılaştırılması	185
53. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması	187
54. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması	188
55. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Maddelerin Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması	190
56. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Katılımcıların Okuldaki Göreve Göre Karşılaştırılması	191
57. Okuldaki Bilgi Ortamı Özelliklerinin Modelin Boyutlarıyla İlişkisi	193
58. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutları ve Toplam Puanı Arasındaki Korelasyonlar	195
59. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarının İlçelere Göre Karşılaştırılması ...	196

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil	Sayfa
1. Bilgi Yönetimi Gelişim Süreci	2
2. Teknoloji İle İşin Karmaşıklığı İlişkisi	3
3. Değer Eklemeli Bilgi Süreci	78
4. Veri, Enformasyon ve Bilgi	81
5. Eğitimde Bilgi Yönetimi Modeli	112

BÖLÜM I

GİRİŞ

Örgüt yönetimi, alanda birçok yeni gelişmelere sahne olmaktadır. Örgüt düzeyinde bu yaklaşımlara ayak uydurabilmenin ötesinde, yaklaşımların ve ilgili kavramların anlaşılmasında bile zorluklarla karşılaşmaktadır. Çoğu zaman bu yaklaşımlardan birisi anlaşılmaya çalışılırken, yeni birisiyle karşı karşıya kalınmaktadır. Öğrenen Örgütler, Stratejik Yönetim, Stratejik Planlama, Toplam Kalite Yönetimi gibi son zamanlarda üzerinde tartışılan yönetim yaklaşımlarının yanında, şimdilerde de Bilgi Yönetimi adı altında yeni bir yaklaşım, bu gruba katılmaktadır. Bu hızlı değişim, “doyum az ise, arama miktarı da artar” (March ve Simon, 1975, 194) gerçeğini anımsatmaktadır. Bu doyumsuzluğun yarattığı arama heyecanı içinde ve bu yaklaşımların adı altında yanlış uygulamalarla da karşılaşmaktadır.

Son birkaç yılda bu kapsama giren Bilgi Yönetimi yaklaşımı adı altında Veri, Veri Ambarı, Veri Madenciliği, Enformasyon Yönetimi, Enformasyon Teknolojileri, Bilgi Yönetimi, Bilgi Teknolojileri, Bilişim, Bilgi Toplumu, Bilgi Çağı gibi kavramlar yer almaktadır. Bilgi Yönetimi ve bunun altındaki kavramlar arasında yeni yeni öne çıkan ve vurgu yapılan kavram ise, şimdilik “bilgi” dir. Bu çalışmada da buna vurgu yapılmıştır.

Vurgunun bilgi kavramına yapılması, Bilgi Yönetimi adı altında yapılan birçok uygulamanın kıymetini daha doğrusu kıymetsizliğini ortaya koymuş bulunmaktadır. Bilgi Yönetimi ile ilgili alanyazın tarandığında, aslında halen sürmekte olan bir gelişim süreciyle karşılaşılır (Şekil 1). Bu gelişim sürecinin her basamağı son aşama konumunda iken, bulunulan bu basamak, özellikle alanla ilgili araştırmacılar tarafından uygulayıcılara sorun çözücüler olarak sunulmuş ve ilgililerce de öyle anlaşılmıştır. Ancak, bir üst basamağa gelindiğinde ya da alanda tartışılıp genel kabul gördüğünde, önceden en üst basamak olan ancak şu anda bir alt basamak durumuna düşmüş olan her alt basamağın, bu gelişim sürecinin yalnızca bir küçük parçası olduğu ortaya çıkmıştır. Bu gün için Bilgi Yönetiminde, Enformasyon Yönetimi yoğun biçimde

işlenir ve örgütlerde uygulanmaya çalışılırken, Bilgi Yönetimi tartışmaları konuyu daha da üst düzeye çekmiş ve şimdilik konunun odağı ve sürecin üst basamağı konumuna yerleşmiştir. Ancak yakın zamanda (ki bu konu da yeni yeni alanyazına girmektedir) Bilgi Yönetiminin de Bilgelik Yönetiminin bir alt basamağı olduğu gerçeğiyle karşılaşılacaktır. Bu gerçeklerin kıymeti de, söylenilmiş gerçek olma durumundan, öğrenilmiş gerçek olma durumuna geçildiğinde anlaşılacaktır.

Şekil 1. Bilgi Yönetimi Gelişim Süreci

İlginç olan ise, önceki yaklaşımlarda olduğu gibi Bilgi Yönetiminde de işin özünün, örgütün insan boyutunun biricikliğine, onun yaratıcılığına ve ondaki bilginin diğerlerine aktarılabilmesine vurgu yapıyor olmasıdır. Çoğu yönetim yaklaşımında konunun vardığı noktanın insan olması, öğrenilmiş gerçekleri pekiştirmekte ve bu haliyle de, örgüt için insan dışı öğeleri öne çıkartanlar için şaşırtıcı olmaktadır. Bilgi yönetimi alanyazınında da, konu ağır ağır da olsa yine örgütün insan yönüne kaymaktadır.

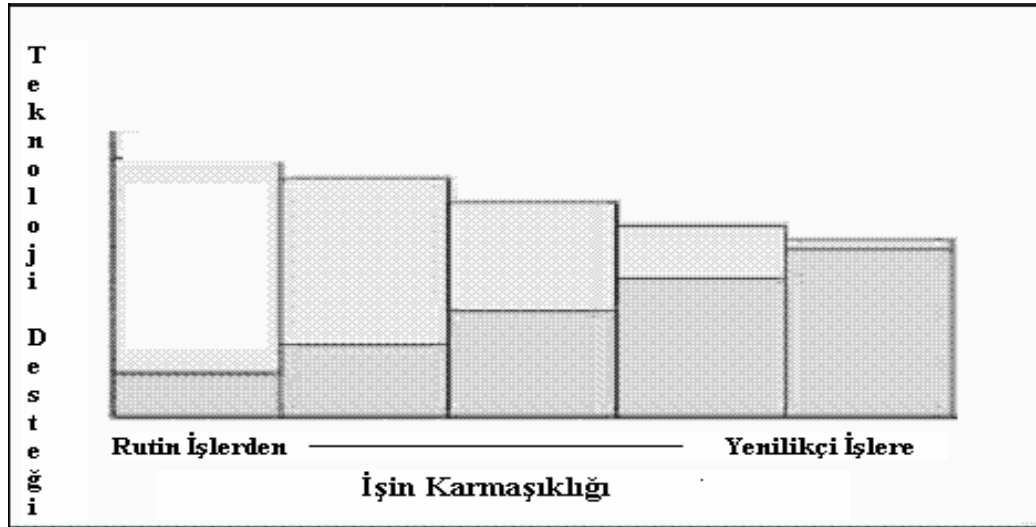
Problem

Bilgi bağlamında, gerçeğe ilgilenilmesi gerekiyorsa, konunun vurgusunun doğru yere yapılması ve bu vurgu üzerine bilginin ve bilgi yönetiminin irdelenmesi ve uygulamaların da bu doğrultuda olması zorunluluğu vardır. Bilgi bağlamında teknoloji, uygulamada rutini

gerçekleştiren ve belki de hızlandıran bir öge olmaktan öteye bir pay sahibi değildir.

Bilginin düzeyi ile gereksinim duyulan ilgili teknoloji düzeyi, birbiriyle ters orantılıdır. Bilgi ne kadar saklı ise, onu kullanıma geçirecek teknoloji düzeyi düşük; veri tabanları ve bu tabanlardan yararlanarak enformasyona ulaşmayı amaçlayan veri madenciliği teknolojik araçları ne kadar gelişmiş ise, buralardan elde edilebilecek bilginin düzeyi de düşük olacaktır (O'Dell, Grayson ve Essaides, 2003, 110).

Şekil 2'de görüleceği gibi, işin karmaşıklığı arttıkça teknolojinin işe katılımı (ya da işe katabilecekleri) azalmakta; daha karmaşık işlerden rutin işlere gittikçe de teknolojiden yararlanma oranı (işin teknolojiyle yürütülebilme oranı) artmaktadır (Alle, 2002). Özellikle bilgi işlerinde teknoloji, işin rutin kısımlarını yürütmekte, işin asıl yaratıcı kısımları insanlarca yapılmaktadır.

Şekil 2. Teknoloji ile İşin Karmaşıklığı İlişkisi (Alle, 2002).

Bilgi işinde de, işin karmaşıklığı, bilginin ancak süreç olarak ele alınması durumunda söz konusudur ve süreç yaklaşımında teknolojinin işe yapabileceği katkılar, sınırlı bir konumdadır. Bilgi obje olarak ele alındığında, iş daha çok rutine dönüşmekte ve teknoloji ön plana çıkmaktadır.

Günümüzde Bilgi Yönetiminin kullandığı dile, “kaynak temelli” metaforlar egemen olmuştur. Bilgi yönetimini teknolojik bir proje haline getirme zorlaması, konunun özünü ilgili çok yaşamsal bir noktayı gözden kaçırma riski taşımaktadır. Teknoloji ögesine vurgu yapmak, işbirliği ve yaratıcılığın nasıl özendirileceği, bilgi işçilerine sahip oldukları bilgiyi paylaşma isteğinin nasıl kazandırılacağı, yeniliğe yönelik bir güven kültürünün ve desteğin nasıl yaratılacağı gibi cananıcı önemdeki soruları göz ardı etmektedir (Barker, 2001, 201-203).

Bilgi yönetimi süreci, enformasyon teknolojilerinin kullanımıyla sınırlandırılırsa, bilgi kolayca saklanabilen, veri tabanlarından ulaşılabilen enformasyon ve veriye dönüşebilir. Oysa bilgi transferinde insanlar arası dinamik süreçlerin, diyalogların işlenmesi, bilgi yönetimiyle ilgili olarak model arayışlarına gidilmesi gerekmektedir. Bu türden uygulamalar ve tartışmalar, bilgi yönetiminde de insan merkezli stratejik düşünme yaklaşımının gelişmesine katkıda bulunabilir (Dougherty, 1999).

Bilgi Yönetimiyle ilgili sorunların kaynaklarından biri olarak da, aslında konunun son 20 yıl gibi kısa bir zaman diliminde ele alınmaya başlanmış olmasının ve son 5-6 yıldır bilgi yönetiminin sorgulanmaya başlanmış olmasının yattığı söylenebilir. Kuhn (2000, 72), bir bilim dalının oluşması, gelişmesi ve olgunlaşması sırasında yaşanan temel anlaşmazlıkların, bu bilim dalının kişiliğini bulmasında etken olduğunu belirtmektedir. Bir uygulamanın sağlamlığı, sorgulamadan olabildiğince az hasarla çıkmasıyla doğru orantılı ise, içinde bulunduğumuz yıllar, bu açıdan en kritik yıllar durumundadır.

Bilginin felsefi açıdan ele alınışı çok eski olmakla birlikte, aşağıda, örgüt ortamında ele alınışının kısa tarihinin bir özeti verilmiştir (Sullivan, 2000; Sveiby, 2001; Davenport ve Prusak, 2001, 16-17):

1. İlk olarak 1980’de İtami’nin Japonya’da Görünmeyen Hareketli Varlıklar (Mobilising Invisible Asset) adlı çalışmasını yayımlaması.
2. Araştırmacılar ve uygulayıcıların 1980’lerin ortalarında, iş dünyasında bilginin rolüyle ilgilenmeye başlamaları. Japonya’da 1980’lerin

başında İkujiro Nonaka ve çevresindeki bir araştırma grubunun, büyük Japon şirketlerinde yenilik ve yenilik sürecinin hızının nasıl arttırılabileceğiyle ilgilenmeleri.

3. 1980 ortalarında ABD’de bilgi yönetimi kavramının yapay bellek bağlamında kullanılması: Karl Wiig’in bu konuda çalışmaları vardır.
4. Yine 1980 ortalarında Sveiby’nin, örgütlerde bilginin ve çalışanların yaratıcılığının biricik üretim faktörü olduğu yönündeki anlatımları ve çalışmaları ve 1990 başında bilgi yönetimi alanında ilk kitap olan Bilgi Yönetimi kitabını yayımlaması.
5. İsviçre kökenli bir ilaç firmasının, bir ilacın onaylanması ve pazara çıkması sürecini kolaylaştırmak ve kısaltmak amacıyla 1993-1994 yıllarında başlattıkları bilgi yönetimi çalışmaları.
6. Thomas Stewart’ın, 1990’da Entelektüel Sermaye kavramını seslendirmesi ve 1994’te de, şirketlerinin, sahip oldukları üzerinde az, bildikleri yani entelektüel sermayeleri üzerinde daha çok durmaları yönündeki söylemleri.
7. Nonaka’nın, Polanyi’nin Saklı Bilgi anlatımıyla ilgilenmeye başlaması ve 1995’te Takeuchi ile birlikte ses getiren Bilgi Yaratan Şirket kitabını yayımlamaları.
8. Drucker’in, bilgiyi postkapitalist toplumda rekabetin yeni temeli olarak tanımlaması (1994).
9. Bu gelişim sürecinde sık sık kaynak olarak gösterilen Polanyi’nin 1960’larda seslendirdiği “Söylediklerimizden daha fazlasını biliriz” sözüyle belirtmeye çalıştığı “saklı bilgi” kavramıdır.

Uygulayıcılara dönük olarak bilginin yönetimi ve ölçülmesine ilişkin yayınların 1990’ların ortalarından sonra yoğunlaştığı görülmektedir (1997 yılı: Verna Alle: Bilginin Gelişimi; Debra M. Amidon: Bilgi Ekonomisinde Yenilik Stratejisi; Leif Edvinson ve Michael S. Malone: Entellektüel Sermaye; Thomas A. Stewart: Entelektüel Sermaye; Karl-Erik Sveiby: Yeni Örgütsel Varlık.) Bu dönem, özellikle bilgi yönetimi pazarının, danışmanlık hizmetlerinin kurulması ve bunların giriştiği işlerin çoğalması, bilimsel seminerlerin yapılması gibi çalışmalarla önemli sıçramalar yaptığı yıllar olmuştur (Takeuchi, 1998).

Yukarıdaki kısa tarih ve alanyazın incelendiğinde, bu çalışmanın da amacı olan (bilginin yaratılması, kullanımı, paylaşımı yani bilginin süreç yönü) ve bilginin ve yönetiminin, olması gereken yere getirilmesi çalışmalarının özellikle 1990'ların ortalarında başladığı görülür. Bilginin, örgüt için entelektüel bir kaynak olduğu görüşü, bu tarihten sonra önem kazanmakta ve yaygınlaşmaktadır.

Bilgi Yönetimiyle ilgili olsa gerek, bilginin hızla çoğaldığından ya da hızla değiştiğinden söz edilmektedir. Bu, gerçeklik payı olan bir görüş olmakla birlikte, asıl gerçek ve yeni olan şey, Drucker'ın (2000a, 361) dediği gibi bilginin öneminin arttığıdır. Örgütler giderek bilgiyi, örgütlerinin en değerli ve stratejik parçası olarak görmektedirler. Yarışmacı ortamda ayakta kalabilmek için entelektüel kaynaklarını ve yeteneklerini doğru kullanmak, yönetmek gerçeğini anlamaktadırlar ve bilgi yönetimi proje ve programlarına girişmektedirler. Ancak, örgütlerin çoğunun bu konudaki çabası, dijital tutma, saklama, geri çağırma, kayıtlı bilgiyi dağıtmayı destekleyecek enformasyon teknolojilerinin yeni uygulamaları (aslında bilgi yönetimi değil, bilginin alt düzeyleri olan veri ve enformasyon yönetimi) üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bunun yanı sıra çok az sayıdaki örgüt, en değerli bilginin insanların zihninde yer alan ve insanlar arası etkileşim ve sosyal ilişkiler yoluyla paylaşılan ve çoğalan, değerlendirilen saklı (tacit) bilgi olduğuna inanmaktalar. Ve bu örgütler, entelektüel sermayelerini kurmak için, insanlar arası sosyal etkileşimi geliştirecek yeni örgütsel kültürler, yapılar ve ödül sistemleri denemektedirler (Zack, 1999).

Bilgi ve Bilgi Yönetiminin son yıllardaki güncelliğine ya da Bilgi Yönetimine dayalı, daha karışık projelerin ve Bilgi Yönetimi teorilerinin artışına karşın, konunun teknoloji boyutu (enformasyon teknolojileri) daha ağır basmaktadır. Bilgi aktarma ise, bir biriktirme değil, bireylerin davranışlarına bağımlı olan bir bağlantı kurmadır. Enformasyon teknolojileri gibi bilgi aktarmayı sağlayan araçlar, yalnızca araçtır. Bireyin davranışsal seçimi, bilgi aktarmadaki başarının anahtarıdır (Dougherty, 1999).

Enformasyon ya da bilgi teknolojilerinin konumu ve değeri de, uygulandığı hizmet alanına göre değişiklik gösterecektir. Bu konum ve değeri belirleyen başlıca etken ise, verilen hizmetin içerik ve niteliğidir. Drucker (2000a, 102), bu ayrıma ilişkin net bir saptama yapmaktadır. Sermayenin bilgi ve hizmet işlerinde emeğin yani insanın yerine ikame edilemeyeceği gerçeği, yönetimde öğrenilmiş bir gerçektir. Bu tür işlerde, teknolojinin de kendi başına yüksek verimlilik yaratamayacağı açıktır. Sermaye ve teknoloji, üretim ve nakil işlerinde üretim faktörü iken, bilgi (ki eğitim kesimi bu kapsamda sayılır) ve hizmet işlerinde yalnızca üretim araçlarıdır. Bu araçların verimliliği artırması, bunların kullanım amacına ve kullanıcılarının niteliğine bağlıdır. Günümüzde yeni olan şey, bilginin başlı başına üretimin en önemli faktörü haline gelmesidir (Stewart, 1997, XVI).

Drucker'in üretim faktörü ve üretim aracı ayırımına karşın bile, üretim ve nakil işlerinde de, enformasyon ve bilgi teknolojileri ya da bilişim sistemleri, üretim faktörü konumlarına rağmen, üretimde gerçekten bir faktör rolü oynayamamışlardır. Güncelliğinden dolayı, örgütler çözüm olarak düşündükleri teknolojileri devreye sokmalarına karşın, bilgi yönetimi sorunlarını çözmede yetersiz kalmaktadırlar. Örgüt her derde deva kışkırtıcı bir başka sisteme geçince, "Enformasyona", yani bilgilendirme teknolojisine yatırılan onca kaynağın boşa gideceğini (Tiwana, 2003, 16-17) görmek, şaşırtıcı olmayacaktır.

İşte, bilgi yönetimi kapsamında yeni arayışlara girişilmesinde, varolan uygulamalara karşın istenilen/beklenen sonuçların elde edilememiş olması yatmaktadır. Bilgi Yönetimiyle ilgili olarak örgütlerin birçok çalışma yapmalarına karşın beklentilerinin karşılanamamasına neden olarak aşağıdaki anlayış ve uygulamalar gösterilebilir:

(1). Bilişim sistemlerinin karmaşıklaşmasına rağmen, bunların bir çoğu rutin işlerde kullanılan işlemsel bilgi, kimisi yönetsel denetim bilgisi (Bilgi yönetiminin, kontrol için gerekli olduğu (Griffin, 1993, 550) anlayışının bir yansıması) sağlamakta; yalnızca çok azı stratejik bilgi sağlayabilmektedir

(Massie, 1983, 185). Yabancı ülkelerde bile bilgi yönetimine ilişkin girişimlerin büyük çoğunluğu başarılı uygulamaların paylaşımı ve enformasyon aktarımı üzerine yoğunlaşmaktadır. Çok azı, bilgi yönetimi ile yeni bir şeyler yapmaya girişmektedirler (Sveiby, 2001). Dünyaca tanınmış büyük ölçekli şirketlerin bir kısmında dahi, teknolojinin deneyimli insanın becerilerinin ve değerlendirme yeteneklerinin yerini tutabileceği gibi yanlış bir varsayıma inanılmış ama teknolojinin insan bilgisinin yerini tutabileceği ya da ona eşit bir güç olabileceği varsayımının geçersizliği tekrar tekrar ortaya çıkmıştır (Davenport ve Prusak, 2001, 13).

(2). Bilgi Yönetimi adı altında düzenlenen programların çoğu, dijital teknolojinin kullanımına yoğunlaşmaktadır. Enformasyon teknolojileri yaşam ve insanla ilgili kesin sayıltıları yansıtan ve kendine ait bir dili ve çalışma yöntemleri olan bir disiplindir. Bu disiplinin, Bilgi Yönetiminin gelişimine liderlik etmesi ne kadar doğru olur (Dougherty, 1999)? Bu nedenledir ki, konunun asıl vurgusu, gerçek bilgiden, bunun yaratılmasından ve örgüt için kullanımından uzaklaşmıştır.

(3). Geleneksel olarak enformasyon teknolojileri, açık (explicit) bilginin kullanılmasına odaklanmıştır. Örgütler, kendi işlerindeki etkililiği arttırmak için yeni yeni, bilginin iki türünün (saklı ve açık) bütünleştirilmesi gerçeğini görmekte-dirler (Gupta, Iyer ve Aronson, 2000).

(4). Bilgi işlem araçlarının örgüt içindeki konumu da önemlidir. Karar sürecini, yöneticinin sezgisi, inancı ve düşüncesini dışlayan, yalnızca bir takım rakamları işleyen veri ve enformasyon işlem araçlarına bağlamak, doğru olmayacaktır. İnsanları araçlarla yüz yüze kılmanın doğuracağı tepki, işlemlerin bilgisayara yüklenmesinin getireceği yarardan çok daha fazla olacaktır (Sözen, 1980, 183). Uygulamalarda bu konulara dikkat edilmemiştir.

(5). Bilgi, bir obje olarak görülmüş ve uygulamalar da bu objenin örgüt içi veya örgüt dışı dolaşımı üzerine odaklanmıştır. Çalışanlara verilen eğitim ve örgüte sağlanan destek de bu doğrultuda olmuştur. Bu anlayışın yerleşmesine, Enformasyon Teorisinin, enformasyon kavramına bir

ölçülebilirlik getirmiş olmasına karşılık, teorinin, iletişim sürecinin davranış yönünü göz ardı ederek, süreci tamamen mekanik kabul etmesinin (Bursalıoğlu, 1991, 48) yol açtığı söylenebilir.

(6). Bilgi obje olarak ele alındığında, insanın buna katabileceği şeyler sınırlı oranda kalmış ve konunun teknoloji boyutuna ağırlık verilmiştir. İnsanın katkısı ve yaratıcılığı olmadan teknolojinin örgüte verebileceği çok şey olmadığı gerçeği geç anlaşılmış ya da yeni yeni anlaşılmaya başlanmıştır.

(7). Bilgi bir obje olarak ele alınmış olsa bile, bilginin alt basamakları (veri ve enformasyon) bilgi olarak görülmüş ve bunlar üzerine yoğunlaşmıştır. Bilginin alt basamakları üzerinde çalışıp daha üst düzeylerde anlamlar çıkarılmadıkça, doğru ve yeni şeyler üretebilmek, yapabilmek zor olmuştur.

Bilgi, bir obje olarak görüldüğünde, örgüt yatırımları enformasyon teknolojileri üzerinde yoğunlaşmakta; bir süreç olarak ele alındığında ise, insana yapılan yatırım öne çıkmaktadır. Oysa bilgi, bir obje değil, süreçtir: Diriktir, kişiseldir, veriden ve enformasyondan farklıdır. Bilgi, hareket edebilme kapasitesidir (Sveiby, 2001). Bilgi Yönetimi de, örgütsel bellek yaratmanın basit bir aracı olarak değil, örgütsel bilgi yaratmayı kolaylaştıran bir süreç olarak görülmelidir (Nonaka ve Takeuchi, 1995'ten akt.: Barker, 2001, 221).

Yukarıdaki anlayış ve bilgiye bakış açısı, ülkemiz için de geçerlidir. Bu konuda, kamu ve özel kesim içinde, sahip oldukları donanım değerleri bakımından bilgisayarı en yoğun biçimde kullanan ilk 100 kuruluşta gerçekleştirilen araştırmanın sonucuna göre, bilgi sistemleri ağırlıklı olarak veri işlemede (% 97,6) ve Yönetim Bilgi Sistemleri kapsamında (% 68,7) kullanılmakta; işin karmaşıklığı arttıkça, özellikle uzmanlık isteyen alanlarda bilgi sistemlerinin kullanım oranı oldukça düşmektedir (Yönetici Destek Sistemi.: % 34,9 ; Karar Destek Sistemleri: % 33,7; Uzman Sistem: %7,2) (Bengshir, 1996, 177).

Konuyla ilgili diğer bir araştırma da, Milli Prodüktivite Merkezi'nin 1994 yılında yaptığı ve kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan Bilgi İşlem

Merkezlerinin amaçlarının ve konumlarının belirlenmeye çalışıldığı araştırmadır (Şan, 2005). Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan Bilgi İşlem Merkezlerinin 1990'lı yıllarda % 64 oranında ofis otomasyonu amaçlı hizmetlerin yürütülmesinde kullanıldığı saptanmıştır. Diğer kullanım amaçları Çizelge 1'de verilmiştir. Görüleceği gibi, bu merkezlerden beklenen amaçların kritik önemi arttıkça, konumları ters orantılı olarak büyük ölçüde azalmaktadır.

Çizelge 1. Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Bilgi İşlem Merkezlerinin Amaçları

Konum	Oran %
Ofis otomasyonu hizmeti yürütülmesi	64
Projelerin ortak yürütülmesi	13
Veri tabanı yönetim sistemi kurulması	8
Veri giriş ve işleme çalışmalarının yoğunlaşması	6
Araştırma ve danışmanlık çalışmaları	4
Diğer	5

Kaynak: Şan, 2005.

Konu akademik açıdan ele alındığında, bu alanda ülkemizde yapılan akademik araştırmalar incelendiğinde de, yukarıdaki görüşlere benzer bir durumla karşılaşılmaktadır (Yüksek Öğretim Kurulu web sayfası, www.yok.gov.tr:8080/YokTezSrv?PAGE=YOKSRV) :

1. Bilgi yönetimi kapsamında konu, veri ve enformasyon yönetimi bağlamında ele alınmış ve daha çok enformasyon teknolojilerinin (yönetim bilgi sistemleri, bilişim sistemleri) belirli alanlara (finans, pazarlama ya da bir şirket) uygulanması üzerinde durulmuştur.
2. Bilgi bir obje olarak görülmüş ve konunun daha çok teknoloji boyutuyla ilgilenilmiştir.
3. Kullanılan kavramlar açısından da, yanlış kullanımlar söz konusudur. Birçok araştırmada enformasyon, bilgi olarak ele alınmıştır.

4. Konunun eğitim alanında incelenmesi ise, diğer alanlara göre (pazarlama, ekonomi, üretim, tıp, ulaşım) daha yeni ve yetersiz olmasının yanı sıra, inceleniş açısı bakımından yukarıdaki biçimle aynıdır.

Bilgi insanla birlikte varolan bir olgudur; insanla birlikte, bir biçimde üretilmiş, kullanılmış, paylaşılmış, aktarılmış ve saklanmıştır. Bilgiye ilişkin üretim, kullanım, paylaşım ve saklama süreçlerinin günümüzdeki görünümü, konuyla ilgili yakınlara bakıldığında, eskisinden çok da ileride olunmadığını göstermektedir. Bilgi olgusu, şimdilik bilgi teknolojilerinin pek de etkili olmayan dar kapsamı içinde sıkışıp kalmış durumdadır. Bilgi teknolojisinde ileri düzeyde olmanın, bilgi konusuna eskisinden daha bir kıymet kazandırdığını söylemek zordur. Günümüzde bilgi konusunun hararetle üzerinde duruluyor olmasının, gerçekte bilginin kıymetinin anlaşılması olmasından çok, bilgi teknolojilerinin kendisine bir pazar arayışı ve bu pazarda yer edinme kaygısından kaynaklandığını görmek zor değildir. Çünkü, bilginin üretilmesi ve işe koşulması üzerinde yeterince durulmaz ve özgün örnekler yaratılmazken, bilginin aktarılması konusunda oldukça fazla örneklerin olması, bu görüşü destekler niteliktedir.

Bilgi Yönetimi konusunda yanlış yapıldığı düşünülen konu, en pahalı teknolojilerle, teknolojik olmayan bir sorunu çözmeye çalışma uğraşısıdır (Tiwana, 2003, 76). Bilgi Yönetimini teknoloji çerçevesinde ele almak, örgütler için kaldıraç gücü olabilecek canalıcı parçaların belirlenmesini ve bunların örgüt ortamına taşınabilmesini sağlayamayacağı açıktır. Bu araştırma, bilgiyi ve onun yönetimini bu dar çerçeveden kurtararak, konuyu doğru noktada ele alarak, insan ve süreç yönünü ön plana çıkartmaya çalışmaktadır.

Bu araştırmanın problemi, bilgiyi ve onun yönetimini insana dayalı bir süreç olarak ele alarak, okul düzeyinde kullanılabilecek bir model ortaya koymak ve bu model kapsamında Ankara ili okullarının değerlendirmesini yapmaktır.

Amaç

Bu çalışmanın amacı; a) bilgiyi ve yönetimini, obje ve teknoloji bağımlı olarak gören anlayışın yerine, süreç ve insan bağımlı olarak gören bir anlayışın getirilerinden hareketle, sürece dayalı bir bilgi modeli ortaya koymak, b) bu model kapsamında da, Türkiye eğitim sisteminde okulöncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde nasıl bir uygulama tablosunun olduğunu belirlemektir. Bu genel amaçlara ulaşmak üzere şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Eğitim kurumlarında (okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim) kullanılmak üzere, bilginin süreç olarak ele alındığı bir model geliştirilmek istendiğinde, bu modelin bileşenleri nelerdir ve işleyişi nasıl olmalıdır?
2. Okul yöneticileri ile öğretmenlere göre, ortaya konulacak bilgi modeli kapsamında;
 - a. Okulöncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında ne oranda bilgiye dayalı uygulamalar yapılmaktadır?
 - b. Bilgiye dayalı uygulamalar açısından okulun, okulöncesi eğitim, ilköğretim ya da ortaöğretim kurumu olması; genel ya da mesleki eğitim/öğretim programı uygulanıyor olması; okulun resmi ya da özel okul olması; öğrenci sayısının az, orta ya da çok olması; öğrencilerin seçme yoluyla ya da öğrenci yerleşim planına göre alınması, bilgiye dayalı uygulamalarda bir değişiklik yaratmakta mıdır?
 - c. Bilgiye dayalı uygulamalar açısından okul yöneticileri ile öğretmen görüşleri arasında bir fark var mıdır?
 - d. Okulların ortam özellikleri ile bilgi sürecinin basamaklarından olan okulların veri kaynakları, bilginin üretimi ve paylaşılması basamakları arasında ne derecede bir ilişki vardır?

Önem

Yukarıda bileşenleri verilmeye çalışılan bilgi modeli çalışması, bilgi yönetiminin eğitime uygulanmasına ilişkin ilk girişimlerdenidir. Bu türden çalışmaların eğitimin hem düzey hem de içerik açısından değişik alanlarında uygulanmasına gereksinim vardır. Bu gereksinim, bilgiyi obje olarak değil de, daha çok süreç olarak gören araştırmalara da işaret etmektedir. Çünkü, bilgi kapsamında okullarımızda eksikliği en çok hissedilen, asıl bilginin nasıl üretileceği, nasıl işe koşulacağı ve çalışmalara dayanak oluşturacak bir bilgi modeli olmayışıdır.

Bu çalışmanın, bilgiyi obje olarak gören anlayışın bir değerlendirmesini yapmaya çalışmış olması ve alanda üzerinde pek durulmayan, bilgiyi süreç olarak ele alıp süreç bilgi modelini ortaya koymaya çalışmış olması, önemli görülmektedir. Özellikle alanyazında bilgiye dayalı bir örgüt modelinin henüz yeterince işlenmemiş olması ve ortaya konmuş model örneklerinin yeterli olmaması, araştırmancının bu konudaki önemini arttırmaktadır. Bunun yanı sıra, konunun süreç yönüyle ele alınarak, özellikle eğitim alanında böylesi bir çalışmanın ülkemizde şimdilik yeterince yapılmamış olması, çalışma için ayrı bir önem nedenidir.

Araştırma sonucunda ortaya konulan örnek bilgi süreç modeli, örgütü bilgiye dayalı yönetme istekleri için bir başlangıç rehberi olarak kullanılabilir. Bu araştırmancının aynı zamanda, okullarda bilgi modeli oluşturmada var olan durumun belirlenmesinde kullanılabilecek bir şablon niteliği taşıdığı düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

Araştırmancının başlıca sınırlılıkları şöyle sıralanabilir:

1. Araştırmada, bilgi yönetimi konusu eğitim kurumları açısından ele alınmıştır.

2. Evren olarak ise, Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı merkez ilçelerdeki eğitim kurumlarıyla sınırlı tutulmuştur.

Tanımlar

Bu araştırmanın amacı ve kapsamı doğrultusunda kullanılan kavramların tanımları, aşağıdaki gibidir.

Veri: Bilginin hammaddesidir.

Enformasyon: Verinin, yoruma hazır duruma getirilmiş biçimidir.

Bilgi: İnsanın, çevresiyle, işiyle ve yaşamıyla ilgili olarak ürettiği ve bu alanlarda kullandığı, kendi zekâsının ürünüdür.

Bilgi Yönetimi: Bilginin, örgüt ortamında belirli bir yöntemle işe koşulmasıdır.

Bilgi Yönetimi Modeli: Bilgiyi işe koşmada kullanılacak yöntemi gösteren şablondur.

Bilgi Toplumu: İnsanların, kendileriyle, çevreleriyle, işleriyle ve yaşamlarıyla ilgili olarak ürettikleri bilgiyi, yine kendilerine, çevrelerine, işlerine ve yaşamlarına uygulayan insanların oluşturduğu toplumdur.

Küçük Okul: Öğrenci sayısı 500'e kadar olan okuldur.

Orta Büyüklükteki Okul: Öğrenci sayısı 500-1500 arası olan okuldur.

Büyük Okul: Öğrenci sayısı 1500'den fazla olan okuldur.

BÖLÜM II

BİLGİ YÖNETİMİ

Bilginin ve onun yönetimine ilişkin tartışmaya girmeden önce, konunun günümüzde neden bu kadar yoğun bir biçimde ele alındığını saptamak yararlı olacaktır. Bu saptama yapıldıktan sonra, “bilgiyi ve yönetimini ele almayı gerektiren gelişmeler, konunun, gerçekten doğru biçimde öne çıkmasını sağlayacak gelişmeler midir?”, sorusuna doğru yanıt verilebilir.

Toplumsal Dönüşüm: Bilgi Toplumu

Bilgi Yönetimi uygulamalarına geçiş, bunu doğuran bazı gelişmelerin sonucu olarak değerlendirilmektedir. Bunların başında, örgüt yönetimi alanında yaşanan gelişmeler gösterilmektedir. Örgüt yönetimini etkileyen ve artık örgütleri yönetirken öncelikli olarak dikkat edilmesi gereken, örgütlerin sosyal sermayesi, entelektüel sermaye gibi bir çok konunun da gündeme alınması gerektiğidir. Diğer, bunu da aşan bir değerlendirme olarak, toplumsal yaşamda bir dönüşüm olduğu, hatta ilkel toplum, tarım toplumu ve sanayi toplumundan sonra yeni bir toplum biçiminin ortaya çıkmış olduğu yönündeki değerlendirmelerdir. Aşağıda, bu konuya ilişkin alanyazından bilgiler aktarılmıştır.

Tiwana (2003, 19-22), örgüt yönetimiyle ilgili olarak, şirketlerin Bilgi Yönetimi konusunu tartışmalarının, buna önem vermelerinin nedenlerini şöyle sıralamaktadır:

1. Örgütler, gün geçtikçe sermaye yoğun değil, bilgi yoğun hale gelmektedirler,
2. Piyasalarda kararsızlık egemendir,
3. Kalıcı olan, yalnızca bilgidir,
4. Hiçbir şey, bilgi kadar karar oluşturucu değildir,

5. Bilgi, paylaşımı gerektirmektedir: Bilgi yönetimi, bilgi sistemlerinin pek de doğal olarak arka çıkmadığı güçlü bir paylaşım kültürü gerektirmektedir,
6. Söze dökülmeyen bilgi, kalıcı değildir,
7. Küreselleşmenin bazı zorlayıcı etkileri söz konusudur.

Alanyazında Bilgi Yönetimi anlayışına dayanak oluşturan gelişmeler değişik yazarlar tarafından (Tiwana, 2003; Yılmaz, 2006; Stewart, 1997; Bhatt, 2000; Yenal, 1999), teknolojik değişimin getirileri, üretim yapısındaki değişimler, çalışanların üretim kesimlerindeki dağılımları gibi değişik faktörlere dayandırılmaktadır. Her birini diğerinden bağımsız olarak ele almak, konuyu tam olarak açıklamada yetersiz kalmaktadır. Bunlar bir araya getirildiğinde, aslında tablo daha bir bütünlük içinde görülebilmektedir.

Birincisi, enformasyon ve ilgili teknolojiler alanında yaşanan olağanüstü gelişmelerdir. Enformasyon ve Bilgi Toplumuna kaynaklık eden aracın bilgisayar olduğu ve temel gelişmenin enformasyonun üretim ve dağıtımındaki hız olduğu alan yazında belirtilmekte ise de, asıl gelişme, enformasyonun meta niteliği kazanmış olmasıdır (Yılmaz, 2006). Obje niteliğindeki enformasyonda olağanüstü bir artış söz konusudur. Bunlar şöyle sıralanabilir (Lyman and Varian 2003: Akt: Gilchrist, 2004):

1. Yeryüzünde kişi başına yıllık yayın oranı 800 MB/kişi/yıl'dır.
2. World Wide Webin büyüklüğü her 12 ayda iki katına çıkmaktadır.
3. E-posta hacmi her 9 ayda iki katına çıkmaktadır.
4. Örgütlerde disk alanı kullanımı yılda % 50-70 oranında artmaktadır.
5. Örgütlerdeki sayısal enformasyonun % 80'i tekrar çoğaltılmaktadır.
6. Tüm kaynakların ancak % 10'u 90 gün sonra tekrar kullanılmaktadır, bunlar da genellikle özet enformasyon ve anahtar "düğüm" belgelerinden oluşmaktadır.

Dünyanın kodlanmış bilgi tabanı (basılı ve elektronik ortamdaki tüm tarihsel bilgi) geçen yüzyılın ilk evrelerinde her 30 yılda ikiye katlanırken,

1970'lere kadar her yedi yılda bir ikiye katlanmıştır. Enformasyon ve bilgi sektöründe çalışan ilgililer, 2010 yılına kadar her 11 saatte bir dünyanın kodlanmış bilgisinin ikiye katlanacağını söylemektedir. ABD'de yarım milyonun üzerinde bilgi yoğun 'ileri teknoloji' alanında iş bulunmaktadır (Bontis, 2002).

İkincisi, örgütlerin değişik ölçütlere göre sınıflandırılması gibi yaklaşımların yapılmaya başlanmasıdır. Bu konuda, Stewart tarafından yapılan ve aşağıda yer alan sınıflandırma oldukça açıklayıcı görünmektedir (Stewart, 1997, 3-26):

1. Örgütlerin değeri: Örgütlerin defter değerleri ile piyasa (Piyasa Değeri: Yatırımcılar ile piyasaların o şirkete atfettikleri değer) değerleri arasında fark vardır ve bu farkın en önemli açıklayıcısı olarak da, bilgi gösterilmektedir (Tiwana, 2003, 41).

Microsoft, Intel, AMD, Coca Cola, Yahoo gibi bir çok örgütün piyasa değerlerinin, malvarlıklarının çok üstünde olduğu ve bunların başarılarındaki ortak temanın aynı olduğu, bu temanın, örgütlerin sermaye varlıkları ile değil, bilgi varlıkları ile yönlendirilmekte ve değerlendirilmekte olduğu belirtilmektedir. Bu varlıklar (Tiwana, 2003, 43-44):

- a. Şöhret olmaları (Markalarının tanınması),
- b. Öncü vizyonları,
- c. Patentleri ve girişimleri,
- d. Müşterilerin sadakati ve erişimi,
- e. Yenilikçi iş yaratmaya dönük fikirleri,
- f. Gelecek vaat eden ürünleri,
- g. Geçmişteki başarıları,
- h. Güçlü stratejileri, olarak belirtilebilir.

2. Çalışanların dağılımı: Çalışan kesimin sektörler arasındaki dağılımında görülen yıldan yıla bir kayma vardır. Tarım ve sanayi kesiminden, hizmet

kesimine doğru önemli ölçüde bir kayma söz konusudur. Tarım ve sanayi kesiminde çalışan insan sayısı azalırken, hizmet sektöründeki insan sayısı artmaktadır. Hatta, hizmet sektörü içinde “bilşim” adı altında yeni bir sektörden söz edilmektedir.

3. Sektörlerin GSMH içindeki oranları: Diğer yandan, bu sektörlerin GSMH içindeki oranlarının da, çalışanların sayısı ile doğru orantılı şekilde değiştiği belirtilmektedir. Tarım ve sanayi sektörünün GSMH içindeki oranları azalırken, hizmet ve bilşim sektörünün oranı artmaktadır.

4. İşin yapılış biçimi: Her sektör içinde, işin enformasyona, bilgiye dayalı olarak yapılma oranı da artmaktadır. Artık işin rutin kısımları örgüt dışına yaptırılırken, bilgiye dayalı canalcı kısımları örgüt içinde yapılmaktadır ve örgüt, bilgiye dayalı bir konuma gelmektedir

5. Yapılan yatırımların niteliği: Örgütlere yapılan yatırımlardan, bilgi ve bilşim alanına yapılanların, her geçen gün sermaye donanımlarına yapılanlara oranı artmakta ve bunların örgüte getirileri, diğerlerine göre çok daha fazla olmaktadır.

Üçüncüsü, toplumsal bir dönüşüm yaşandığı görüşüdür. İlkel toplumdan tarım toplumuna, sonra sanayi toplumuna ve şimdi bilgi (Enformasyon) toplumuna doğru bir geçişten söz edilmektedir.

Bilgi ve yönetiminin üzerinde durulması, sanayi toplumundan bilgi toplumu denilen bir toplum biçimine geçişle birlikte ortaya çıkan bir kavramdır (Bhatt, 2000). Stewart (1997, XIII) içinde bulunduğumuz yeniçağda, zenginliğin kaynağını bilgi olarak göstermektedir. Tiwana (2003, 67), daha iddialı bir deyişle, bilgiyi, başarılı bir şirketin piyasa değeri ile varlık temeli arasındaki gittikçe genişleyen uçurumun nedenini açıklayan tek değişken olarak göstermektedir.

Teknolojideki yenilik, günümüz rekabetçi iş ortamında mühendisleri, bu güne kadar görülmemiş hızlarda ürün geliştirme çabası içinde hiç olmadığı

kadar karmaşık teknolojilerle çalışmaya zorlamaktadır (Barker, 2001, 159). Mikro elektronik devrimi, insanlığın bir sanayi sonrası, enformasyon ya da hizmet ekonomisine yönelmesine yol açmış, iş ve istihdam örüntülerinin içeriğinde önemli değişimler yaratmıştır. Bilişim Toplumu, mikro elektroniğin ve iletişim olanaklarının çok hızlı gelişmesiyle, bilgisayar gücünün günlük yaşama değin her alana girmesiyle ortaya çıkan bir toplumdur (Köksal, 2006; King, 2004, 74). Büyük iletişim buluşlarının sağladığı olanaklar sonucunda teknik bilgi ve teknoloji aktarımı kolaylaşmış ve bu da ikinci sanayi devriminin doğmasında (uzak doğu ülke ekonomilerindeki sıçrayış) en büyük etken olmuştur (Yenal, 1999, 42).

Toplumsal değişimlerde, adlandırmanın üretim araçlarına göre yapıldığı görülmektedir. Bilgi, dördüncü üretim faktörü olarak sisteme dahil olmuştur (Özdemir, 2003, 14). İlkel, tarım ve sanayi toplumlarındaki üretim araçlarının, üretimde doğrudan pay sahibi oldukları söylenebilirken, bilgi toplumunda bilginin üretimdeki payının ne olduğunu net bir şekilde söylemek olası değildir. Örgütlerin defter değeri (İşletmenin bilançosunda yer alan aktiflerini finanse ettiği öz kaynaklarının şirket içindeki hisse senedi başına düşen miktarı) ile piyasa değeri arasındaki farkı bilgiye dayandırmak yeterince açıklayıcı olmamaktadır. Bilgi Toplumu kavramında, işin bilgiye dayalı olarak yapılması değil, teknolojinin işin yapılmasında nitelik yönünün dışında yoğun biçimde kullanılması söz konusudur. Bilgi Toplumu kavramına getirilen eleştiriler, haklı bir biçimde bu noktaya odaklanmaktadır.

Bilgi Toplumu kavramı, yeni toplum biçimini anlatmakta üzerinde özel vurgu yapılarak durulmasına karşın, bilgi konusunda yapılan tartışmalar ve Bilgi Toplumu kavramına sığdırılarak yapılan bir çok uygulamalar, beraberinde kavramın eleştirilmesini de getirmektedir.

Sanayi devrimi sonrası Bilgi Toplumunda, bilgisayar teknolojisine dayalı gelişmelerle ilgili olarak; teknolojik gelişmelerin insanların mutluluğunu arttırdığını ileri süren liberal görüş ile, iletişim teknolojilerinin yeni bir toplumsal aşamayı getirmediği, aksine bu durumun serbest piyasa sisteminin teknolojik boyutta gelişmesinin bir uzantısı olduğu tezini iddia eden radikal görüşün

farklı yaklaşımları söz konusudur. Eldeki mevcut bilgiler, daha çok radikal görüşü destekler niteliktedir (Baran, 2006).

Bilgi Çağı olacak olan 21. yüzyılda, sorunları çözmek için geçmişte kullanılan, bilgiye başvurmadan, düşünce sürecini çalıştırmadan anılara, belleğe, ezbere, deneme yanılma gibi mekanik yolları yöntemleri kullanmak, geçerli olmayacaktır. Bilgi Çağı, sorunların çözümünde bilgiye dayalı yaratıcı, üretici düşünce sürecini gerektirmektedir (Köknel, 2006).

Ferrarotti (2004, 63), sanayi devriminden kaynaklanan toplum biçiminin, yeni ürünler, yeni yaşam biçimleri, yeni bir iktidar kavramı, ahlakî yükümlülüklerin temeline geleneksel değerler ve dini dogmaların yerine bilimi koymuş olmasından dolayı yeni olduğunu belirtmektedir. Bilgi Toplumu kavramının, elde edilen enformasyonun bireyin, yaşamı açıklama ve geliştirmede kullanabilecek niteliğe dönüşmesini ve bunun toplumsal düzeyde gerçekleştirildiği yapıyı anlatması gerekir (Yılmaz, 2006). Bilgi politikaları oluştururken bireylere yeni toplumsal yapının öngördüğü nitelikleri kazandıracak konulara da yer verilmesi gerekmektedir (Fenerci, 2004). Yeni toplum biçiminde, kültürü oluşturan aile, eğitim, bilim, ekonomi, gelenekler, devlet/din, sanat, iletişim gibi kurumların da ister istemez değişime uğraması gerekir (Köksal, 2006). Bilgi Toplumu ve bu toplum biçimi, bunların ne kadarını beraberinde getirmiştir, tartışmaya çok açık bir konu olarak görünmektedir.

Bilimin, modern toplumda öneminin artmış olması doğru olmakla birlikte, bu toplumun yorumlanması sorununu, toplumun, “bilim toplumu”, “bilgi toplumu” ya da “bilgilenebilir toplum” olarak adlandırılmasıyla çözüme kavuşturulacağını düşünmek, konunun özünden kaçış anlamına gelmektedir (Ferrarotti, 2004, 65).

“Bilgi Toplumu” kavramı ülkemizde yeterince irdelenmeden ve sorgulanmadan kullanıldığı için, sloganlaşmaktadır (Yılmaz, 2006). Bu kavram, içinde bulunduğumuz dönemi anlatmakta yanlış bir kullanımdır. Bu deyim, herkesin bildiğini sandığı, bilgi sözcüğünün sağladığı kolaylığa

sığınma gibi bir nedenden kaynaklanıyor olabilir. 9500 yıl önce yaşanan Tarım Devrimi ve 200 yıl önce yaşanan Sanayi Devrimi de kuşkusuz bilgiye dayanmaktaydılar ve bu toplum biçimlerine de Bilgi Toplumu denilebilir (Köksal, 2006).

Bilgi Toplumu kavramını üreten ülkelerin bunları yoğun ve bilinçli bir şekilde kullanmaları, toplum ve bireylere bilgi teknolojileri ya da bilgisayar olmadan yaşanamayacağı anlayışını kabul ettirmenin slogana ve değere dönüşmüş bir pazarlama tekniğini andırmaktadır. Toplum ve birey düzeyindeki bu kabul ediş, ilgili teknolojiler için bir pazar yaratılması isteği anlamına gelmektedir (Yılmaz, 2006).

Bilgi Yönetimi Paradigmaları

“Bilgi Toplumu” ve “Bilgi Çağı” tanımları, bilgiye bakış açılarına göre biçimlenmektedir. Paradigma, yaklaşımın yorumlanması ve buna dayalı olarak yapılacak bütün uygulamaları da etkilemektedir. Bilgi obje olarak görüldüğünde, bilgi toplumu da bu objeyle ilgili araçlar toplumu ve çağı olarak görülmektedir. Paradigma farkı, tanımlarda bile kendini belli etmektedir.

Yeni yönetim buluşları, çok sık olarak sözde öncü örgütlerin en iyi uygulamalarına göre tanımlanmaktadır (Senge, 2003, 20). Gerçekten de yeni yönetim yaklaşımları mı örgütsel gelişmeleri açıklamaktadır, yoksa bunlara bir şöhret kazandırmak için mi bunlar örgütsel gelişmelerin dayanağı olarak sunulmaktadır?

Bilimsel sorunlar ve verilen cevaplar, felsefe, dünya görüşü ve dünya kavrayışı gibi dış etkenlerin etkisi altındadır. Sonuçta, dönem ya da topluma göre değişebilen bir paradigma oluşmakta ve bu da bilimsel gelişimi doğrudan etkilemektedir (Ural, 1998, 19). Bütün örgüt ve yönetim teorileri, örgütleri kısmi olmakla birlikte ayırt edici biçimde görmemizi, anlamamızı ve yönetmemizi sağlayan örtük imgelere ve metaforlara dayanır (Morgan, 1998, 14).

Bir paradigmanın olmadığı yerde, bilim dalının gelişmesine katkıda bulunabilecek etkenlerin göreceli önemlerini ayırt etme olanağı yoktur. Paradigmanın, bir bilim dalında yapılacak çalışmaların hangilerinin kıymetli hangilerinin kıymetsiz olduğuna, ya da konunun hangi açıdan ele alınacağına belirlenmesinde etken durumda olması ve böylelikle işin baştan ya da değişik açıdan ele alınması gereğinin ortadan kalkması, paradigmanın, artık geriye dönüşü olmayan çalışmaları temsil ediyor olması söz konusudur (Kuhn, 2000, 73-81).

Bir paradigmadan diğerine geçiş, olgun bilimin alışılmış gelişim çizgisidir. Bilimsel çalışmalarda, bağlı olunan paradigmanın gözlemleri arasında hangisi, durumu en iyi açıklıyorsa onun ön plana çıkarılması ve diğer gözlemlerin ise, yeri geldikçe yeni yaklaşımlarla ele alınıyor olması ya da ileriki araştırma aşamalarında çözülecek çetin sorunlar olarak bir kenara ayrılıyor olması gibi bir durum söz konusudur (Kuhn, 2000, 70). Örgüt ve yönetim teorilerinin, değerli kavrama olanakları yaratmakla birlikte, eksik, önyargılı ve potansiyel olarak yanıltıcı olduğunu kabul etmek gerekir (Morgan, 1998, 15).

Bilimsel paradigma, kendi nesnel doğru ve ölçütlerini genelleştirmek istediğinde, bunları kültür bütünüünün üzerinde bir baskı ögesi olarak kullanırsa, ister istemez bazı sorunların çıkması kaçınılmaz olmaktadır. Pozitivist paradigmlar, kültürün kendine özgü koşullarını göz ardı etmekte olup, tüm gerçeklerin kendi bağlamlarıyla ilişkili olduğu, mutlak ya da kültürlerarası gerçek olmadığı savıyla ters düşmektedir (Morris Berman, 1984'ten akt.: Sargut, 2001).

Egemen bilimsel paradigmlar kültürel birikime katkı veren sanat, şiir, edebiyat ya da tarih benzeri araştırma yöntemlerini dışlayarak bilgi üretimini kendi tekellerine almışlardır (Sargut, 2001, 26). Bu durum belki de, ekonomik değerlerle insancıl değerlerin karşı karşıya gelişidir (Snow, 1993, akt.: Sargut, 2001, 27).

Egemen paradigmanın çözemediği ve bastıramadığı sorunlar yığılmaya başladıkça, bilimde köklü değişme olasılığı da artar (Sargut, 2001, 27-28). Bilgi Yönetimi alanındaki alanyazın ve uygulamalar incelendiğinde, konunun değişik paradigmlar ekseninde ele alındığı ve her ele alış biçiminin bir çok açıdan birbirinden bağımsız, ilişkisiz olduğu görülecektir. Bu durum, konuyu tam bir pencereden görmeyi engellediği gibi, her bir paradigmanın götürdüğü yol, değişik noktalarda sonlanmaktadır.

Sveiby (2001), bilgi yönetiminin üç kaynaklı bir hareket olduğunu belirtmektedir. Ona göre, bu hareketin temelinde, Amerikan kaynaklı enformasyon teknolojileri, İsveç kaynaklı strateji/ölçme ve Japon kaynaklı bilgi yaratma/yenilik anlayışına dayanan kaynaklar vardır. İsveç ve Japon bilgi yönetimi anlayışı daha çok insan merkezli bir özellik gösterirken, Amerikan anlayışı, enformasyon teknolojilerine ağırlık vermekte ve diğer iki anlayışın karşısında yer almaktadır. Japon yaklaşımının en önemli yönü, yeni bilgi yaratmanın, yalnızca nesnel enformasyonun işlenmesinden ibaret olmayıp, daha çok çalışanların her birinin örtülü ve genellikle son derece öznel kavrayışlarından, sezgilerinden ve önsezilerinden yararlanmaya ve bunları örgütün bütününe denemesini ve kullanmasını sağlamaya çalışmasıdır. Bu sürecin temeli, çalışanların örgütle ve onun misyonuyla özdeşleşme duygusu ve kişisel bağlılığıdır (Nonaka, 1999, 32). Sezgi, herhangi bir durumun nasıl ortaya çıktığını, nasıl bir gelişme gösterebileceğini ve bunun ne anlama gelebileceğini söyler (Barker, 2001, 47). Çeşitli incelemeler, deneyimli yönetici ve liderlerin büyük ölçüde sezgiye (içe doğma, önsezileri değerlendirme, belli olay ve davranış kalıplarını teşhis etme, görünürde birbirinden farklı durumlar arasında sezgisel analogi ve paralellik kurma) dayandıklarını ve sorunları yalnızca akılla çözmeye çalışmadıklarını göstermektedir (Senge, 2003, 186). Çağrışım yoluyla iş gören sezgi de, bilinçaltı zihin, yeni imgeler ve fikirler yaratmak üzere öğeler arasında bağlantılar kurar (Barker, 2001, 193).

Alanda yapılan ve çalışmanın ilerleyen aşamalarında verilen araştırma sonuçları da, konunun, Amerikan anlayışındaki gibi enformasyon teknolojileriyle çok sıkı bağlantısının olmadığını, tersine, insan merkezli bir

temele oturması gerektiğini ve yavaş yavaş bu temele kavuştuğunu göstermektedir.

Brown ve Duguid ise, (2000, 73-80.; Akt: United Nations Economic and Social Council, 2005) bilgi etkinliklerini iki geniş paradigmaya ayırırlar. Birincisi yönlendirmeye dayalı paradigma (oriented), diğeri uygulama yönlü paradigma. Yönlendirmeye dayalı paradigma uygulayıcıları, kodlanmış, depolanmış, yeniden kullanılabilir saklı bilginin, resmi görüşmeler ve toplantılar aracılığıyla insanların beyinlerinden edinilebileceğini düşünürler. Daha çok açık bilgi üzerinde durulur. Bu düşünce, çalışmalarında bilgiyi, düzenlenmiş veri olarak ele alan, veri tabanları yoluyla işletilen bilgisayarlılaştırılmış bilgi temelli hareket içinde, yapay zekâ hareketinden ayrı olarak gelişmiştir. Bu paradigma altındaki bilgi yönetimi, yukarıdan aşağıya doğru ve teknoloji odaklıdır.

Uygulama merkezli paradigma ise, küçük, belli belirsiz en iyi uygulamaları örgüt ya da ulusa yayarak, bilgiyi çoğaltırlar. Bu yüzden, bilgi yönetiminin aşağıdan yukarıya olması gerektiğine ve insanların yaratıcı ve doğaçlama yöntemlerle en iyi yaptıkları şeylerin geliştirilmesi gerektiğine inanırlar. Değer yaratıcı etkinliklerin çalışanlara aktarılmasının kolay olmadığı varsayılır. Vurgu, süreçten çok uygulayıcılar üzerinedir. Bu yüzden yöneticiler ciddi olarak uygulayıcı, uzman ve bilgi toplulukları almaya gereksinim duyarlar. Bu iki adım gerektirir: Var olan yerel bilgiyi öğrenmeye gereksinim duyarlar. Daha sonra, bilgi değerli görülürse, sosyal süreçler yoluyla bilgiyi yaymaya çalışırlar.

Earl'e (2001, Akt: Al-Hawari, 2004) göre ise, bilgi yönetimi uygulamalarında üç farklı okulun bakış açıları egemendir. Teknokratik, ticari ve davranışsal diye adlandırılan okulların bilginin tanımına, kullanılan destek teknolojileri, bilginin mülkiyetine, bilginin kaldıraç gücüne ve temel çıktılara bakış açıları değişiktir. Üç okulun beş parametreye göre temel görüşleri Çizelge 2'de yer almaktadır.

Çizelge 2. Bilgi Yönetimi Uygulamalarında Değişik Okulların Bakış Açıkları

	Teknokratik Okul	Ticari (Ekonomik) Okul	Davranışsal Okul
Temel Anlayışı	Bilgi yönetimi ve enformasyon süreci, dolayısıyla bu alandaki uygulamalar, teknoloji odağı üzerine kurulmaktadır.	Yeni ekonomi anlayışında bilgi, örgütler için yeni varlık olarak görülmektedir.	Çalışanlar bilginin kaynağı ve kontrol edicileridirler. Çalışanlar, para, bina ya da donanım değil, kuruluşların kritik fark yaratıcısıdır. Çalkantılı iş dünyasında, enformasyonu düzenleyerek bilgiye ulaşacak olanlar, çalışanlardır.
Bilginin Tanımı	Bilgi, örgütsel rutinelere ve süreçlere yerleşmiş işlenmiş enformasyondur; örgütün sistemlerinden, süreçlerinden, ürünlerinden, kurallarından ve kültüründen yakalanabilir.	Bilgi, toprak, sermaye, işgücü kaynakları gibi, fiyatlandırılabilen, alınıp satılabilen ürün ya da hizmettir.	Bilgi, çalışanların enformasyondan, becerileri, deneyimleri, inançları ve hafızaları aracılığıyla ulaştıkları yorumdur. İnsanlar, veri ve enformasyon akışı içinde, kendi saklı bilgilerine göre yer edinirler. Onların bu yetenekleri, örgütün insan sermayesinin saklı bilgi özelliklerinin derecesini gösterir.
Kullanılan Değişim Destek Teknolojileri	Araçlar, yazılımlar, kasetler, CD ve DVD' lerdir. Bilgi, veri ambarları, akıllı arama motorları, bilgi yöneticileri tarafından yönetilir.	Genelde, enformasyon teknolojileri, örgütsel bilgiyi destekleyen araçlardır.	Bilgi, insanların karşılıklı ilişki, beceri ve potansiyelleri üzerine kurulur. Örgütte yerleşmiş roller ve ilişkiler, örgütsel bilgi desenlerinin hazırlanmasında kullanılabilir. Bu desenler, örgüt belleğinde tutulabilir. Örgüt belleği, bilginin paylaşımı, kültür transferi, ritüeller ve rutinlerin genişletilmesinde ve hızlandırılmasında kullanılır.
Bilginin Mülkiyeti	Bilgi örgütün elektronik hafızasında yer alır. Bilginin sahipliği, örgütün büyümesi ve tutulması açısından çok önemlidir. Bilgi örgüt tarafından sahiplenilir ve kontrol edilir. Çalışanlar, bilgiyi kodlayabilir ve paylaşabilirler.	Kuruluşların diğer kaynakları gibi, bilginin sahipliği de kuruluşur.	Bilginin sahibi, insanın kendisidir. Bilgi üretimi, çalışanların saklı bilgi ve becerilerini kullanarak gerçekleşir.
Bilginin Kaldıraç Gücü	Örgüt, yeni çözümler ve ürünler bulma yoluyla bilgisini arttırabilir. Bilginin kodlanmasını destekleyen donanım ve yazılımlar, bilginin kaldıraç gücünü arttırır.	Bilgi, kuruluşun temel kaynaklarının gücünü arttıran ve piyasada rekabet gücü kazandıran bir güçtür.	Geçmiş ve şimdiki bilgi, insanların yer ve zamana göre bunları kullanmalarıyla yayılır. İnsanları eğitim programlarına almak, bildiklerini paylaşmalarını sağlamak ve örgütü bir öğrenme ortamına dönüştürmek.
Temel Çıktılar	Bilgi haritaları, bilginin paketlenmesi, güncellenmesi, bilginin dönüşümünün sağlanması ve standartlaştırılması	Bilgi, örgütün kârlılığını, pazar payını ve yatırımlarının arttırılmasını sağlar.	İşte, insan sermayesinin desteklenmesi ve yönetilmesiyle örgütsel kazanç artar. Müşteri sadakati, fiyat indirimi, verimlilik artışı sağlanır.

Kaynak: Earl, 2001, Akt: Al-Hawari, 2004

Farklı okulların bakış açılarının, süreci baştan sona nasıl farklılaştırdığı çizelgede görülebilir. Teknokratik ve davranışsal okul arasındaki ayrım, bilginin obje ve süreç olarak görülmesi ayrımına işaret etmektedir. Örneğin, destek teknolojileri, teknokratik okulda birkaç araç gereç ve uygulamadan ibaretken, davranışsal okulda daha insan merkezli ve karmaşık bir yapıdadır.

Konu, Enformasyon Sistemleri kapsamında ele alındığında bile, değişik yazarların bu alanla ilgili gerekli gördükleri yetenek, bilgi ve beceri sınıflandırmasına bakıldığında, insanın kendisiyle, insanın insanla ve insanın örgüt yönetimi konularındaki özelliklerinin de (kişiler arası ilişki becerileri, sorun çözme becerisi, analiz ve desenleme becerisi, örgütsel bilgileri ve becerileri gibi) önemli bir yer tuttuğu söylenebilir (Yen, Lee and Koh, 2001).

Yen ve diğerlerinin (2001) enformasyon sistemleri uygulayıcıları üzerinde yaptığı ve enformasyon sistemleri kapsamında sanayi kesimi için gerekli görülen kritik bilgi ve becerilerin neler olduğunu belirlemeye çalıştığı araştırmalarında, yukarıdaki görüşleri destekleyen ilginç sonuçlar çıkmıştır. Çalışmada, gerekli bilgi ve beceriler, Enformasyon Sistemleri Teknolojileri, Örgütsel ve Toplumsal, Kişiler Arası ve Kişisel bilgi, beceri ve özellikler alt başlıkları altında ele alınmıştır. Araştırmaya katılan enformasyon sistemleri uygulayıcılarının gerekli gördükleri kritik bilgi ve beceriler içinde (4 alt başlık altında toplam 21 bilgi, beceri ve özellik), kişiler arası bilgi ve beceriler (kişiler arası iletişim becerileri 1. sırada, kişiler arası davranış becerileri 2. sırada) ile kişisel özellikler ya da bilgi/beceriler (güdüleme 3. sırada, kritik düşünme 4. sırada ve yaratıcı düşünme 5. sırada) tüm sıralamada en önde çıkmıştır. Daha da şaşırtıcı olan ise, uluslararası iletişim becerisinin son sırada (21.), ağ/iletişim yazılım dili becerisinin 20. sırada, donanım becerilerinin 19. sırada, programlama dili becerisinin 17. sırada çıkmış olmasıdır. Bunlardan üçü Enformasyon Sistemleri Teknolojileri alt başlığı altındaki maddelerdir.

Amerikan araştırma üniversitelerinde kullanılan bilgi yönetimi strateji ve süreçlerinin araştırıldığı başka bir araştırmada ise, teknoloji içerikli stratejilerin en önemli strateji olduğu, bilgi yönetiminin etkililiği için en kritik faktörlerin teknoloji ve ölçme stratejileri çevresinde toplandığı ve kullanılan liderlik stratejisi transfer sürecinde devlet ve özel üniversiteler arasında fark olduğu bulunmuştur (Simmel ve Dianne, 2002).

Kaldı ki, enformasyon sistemleri ve enformasyon teknolojilerin öne çıktığı alanlar, daha çok uluslararası büyüklükteki örgütlerdir. Alanyazında kitap olarak yer alan birçok kaynakta, bu büyüklükteki örgütlerde yapılan araştırma ve uygulamalar yer almaktadır. İncelenen örgütlerin uluslararası olması, ister istemez enformasyon sistemlerini ve teknolojilerini öne çıkarmakta ya da zorunlu kılmaktadır. Aynı zorunluluğun bir eğitim örgütü olan okul için de aynı derecede geçerli olduğunu söylemek zordur. Bir okul içinde ağırlıklı olarak işleyen süreç, insanlar arasındaki birebir ilişkilerdir.

Paradigmalar çerçevesinden konuya yaklaşıldığında, uygulamaya götüren anlayışların teknoloji boyutu ile insan boyutu arasında gidip gelmekte olduğu görülmektedir. Böylesine iki ayrı uçtan hareketle bir örgütte bilgiye dayalı olarak anlamlı sonuçlara ulaşmak kolay olmamıştır. Dolayısıyla, teknoloji ağırlıklı yaklaşımlara eleştiri getirilirken, bu anlayışın sahipleri tarafından konunun kasıtlı olarak bu noktaya vurgu yaptırıldığı söylenebilmektedir. Bilgi Yönetimi ya da Bilgi Toplumu ile ilgili yaklaşım ve uygulamaların, aslında kapitalist anlayışın aşırı derecede etkisinde kaldığı ve kapitalist anlayış tarafından yönlendirildiği yönünde, aşağıda verilen, ağır ve ciddiye alınması gereken eleştiriler vardır.

Kapitalist toplumda bilginin rolü değişmiş olup, yeni servet yaratma sisteminin ya nedeni konumundadır ya da bu güç kaynaklarına katkıda bulunmaktadır. Son yıllarda ülkelerin bilgi konusuna eğilmelerinin nedeni, bilginin bu değişen rolünün farkına varmalarıdır (Fenerci, 2004). Avrupa Birliği'nin Bilgi Toplumu politikalarının yer aldığı Bangemann Raporu'nda (Avrupa ve Küresel Bilgi Toplumu: Avrupa Konseyine Öneriler, 1994), birlik ülkelerinin bilgi toplumuna geçiş konusunda hızlı davranmaları gerektiği, aksi durumda bilişim pazarından alınacak payın azalacağı, birlik ülke ekonomilerinin sıkıntı yaşayacağı belirtilmektedir (TÜBİTAK, 2002).

Kapitalist sistemin merkezi olan ve diğerlerine gereksindikleri şeyleri vermeme gücü veya paylaşmama seçeneği ile mülkiyet eşitsizliği olarak tanımlanan ekonomik güç, güç sahipleri tarafından bağımlılık yaratmak için

baskı yapar. Dolayısıyla ekonomik güç kendini önce pratikte sonra yasada gösterir (Weinberg, 2002, akt: Fenerci, 2004). İlginçtir ki, 2002 yılında yapılan Dünya Bilgi Toplumu Zirvesinde, zirvenin özü, gelişmekte olan ülkelerle gelişmiş ülkeler arasında enformasyon ve iletişim teknolojilerine erişim ve kullanım açısından ortaya çıkan uçurum olmuştur. Bu uçurum, yalnızca gelişmekte olan ülkeler açısından değil, gelişmiş ülkelerin kendi içinde de önem kazanmıştır (TÜBİTAK, 2002).

TÜBİTAK tarafından yapılan değerlendirmede, Bilgi Toplumu'na gidişte gerek Türkiye gerekse Avrupa ülkelerinin yapmaları gerekenler sıralanırken, bilgi teknolojilerinin ve internetin kullanımının yaygınlaştırılmasının öncelikli olarak ele alınmasının gerektiği belirtilmektedir (TÜBİTAK, 2002). Bu anlayış, bu teknolojilerin kullanımının doğrudan Bilgi Toplumu'na geçişi sağlayacağı gibi bir varsayıma dayanmaktadır ya da böyle bir varsayım yoksa da yanlış yapıldığını düşündürmektedir.

Bilgi Toplumu'na ilişkin daha doğru olduğu düşünülen bir tanım, çeşitli ülkelerin resmi politika belgelerinde yer almakta ve TÜBİTAK raporunda yinelenmektedir: Sosyo-ekonomik etkinliklerin giderek etkileşimli sayısal iletişim ağlarının katılımıyla ya da bu iletişim ağlarının yoğun kullanımıyla gerçekleştirilmesi yanında, bu amaçla kullanılan her türlü teknolojinin ve uygulamanın üretilmesi, Bilgi Toplumu olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım, ilgili teknolojilerin ilgili alanlara katılması ve bilgi ve iletişim sektörünün uluslararası pastasından pay alınması anlamına gelmektedir (TÜBİTAK, 2002).

Düşünür Freire (1982), teknolojinin, insanlaşmayı geliştirmek yerine, “ezenlerin” hizmetinde insanları ‘nesnelere’ statüsüne indirgeme tehlikesi taşıdığı, başka bir deyişle, teknolojinin diyalog karşıtı egemen sınıf tarafından bir kültürel istila aracı olarak kullanılmasına (Apple, 1991, Akt: Turan, 2002, 278) değinmektedir. Kellner de, dijital bölünme kavramına işaret etmektedir. Dijital bölünme (Sayısal Uçurum), bilgi toplumu diye tanımlanan toplumlarda, iki parçalı bir toplum yaratma tehlikesini de beraberinde getirmektedir (TÜBİTAK, 2002). Günümüzde insanın sömürülmesinin yalıtılma, ayrı

tutulma, yalnızlık, ihmal edilme ve dışlanma gibi yeni değişkenleri olduğu (Ferrarotti, 2004, 56), söylenmektedir ki bunlar, enformasyon ya da bilgi toplumu denilen kavramların doğurduğu sonuçlar olarak gösterilmektedir.

Bilgi yönetimiyle ilgili olması gerekenlerin ne olduğunu saptamak için, konunun artık değişik, daha doğrusu, doğru açılardan ele alınması zorunluluğu vardır. Yapılan çalışmalara bakıldığında, bilgi yönetimi konusunda da, yönetim tarihinde gelenekselleşen bir hareket noktasının başlangıç yapıldığı görülür: Üretim kesimi. Çalışmalar yavaş yavaş hizmet kesimine kaymakla birlikte, özellikle eğitim alanında konu daha da yenidir. Yapılan çalışmalar da, bilgi yönetiminde Amerikan yaklaşımlı bir anlayışın (enformasyon sistemleri ve teknolojileri bağlamında) egemen olduğu görülmektedir. Bu bakış açısı, ülkemiz için daha da belirgin durumdadır (Neval Bicaner, 1997, Yönetim Bilgi Sistemleri ve Bir Eğitim Kurumunda Uygulama Çalışması, Yüksek Lisans Tezi; M. Miraç Özor, 1996, Eğitimde Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı: Türk Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki Yetkili Kişilerin Görüşleri, Doktora Tezi; İlhami Albayrak, 1999, Öğretmenlerin Bilgi Teknolojilerine Göre Yetiştirilmesi, Yüksek Lisans Tezi; Özgü Başol, 1994, Öğrenci Bilgileri Veritabanının Bilgisayar Kontrollü Telefon Yanıt Sistemi İle Kullanılması, Yüksek Lisans Tezi; O. Yalçın Yılmaz, 1999, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Bilgi Sistemi, Doktora Tezi; İkrâm Çınar, 1996, Eğitim Yönetiminde Bilgi Sistemleri, Yüksek Lisans Tezi, Y.Ö.K., 2003). Eğitim alanına, aynı anlayışla bakan çalışmalarla, bilgi yönetimiyle ilgili alana yeni, özgün bir katkı sağlamak olası değildir.

Bilgi Yönetimi ve Eğitim Örgütleri

Bilgi Yönetiminde çok fazla işlenmemiş konulardan birisi de, bu araştırmanın da konusunu ve amacını oluşturan, yaklaşımın eğitim örgütlerinde uygulanma biçiminin ne olacağı, nasıl bir strateji izleneceği ve bilgi ve enformasyon teknolojilerinin okulların neresinde ve nasıl kullanılacağıdır.

Bilgisayarların eğitim örgütlerinde kullanılması üzerinde o kadar yoğun biçimde durulmaktadır ki, özellikle ülkemizde, eğitim ve bilgisayar sözcükleri yan yana kullanılır duruma gelinmiştir. Marshall (1982), bilgisayarları, okulu insandan arındırmakla eleştirilen ve derinden etkileyen teknolojik buluşların en önemlileri arasında göstermektedir (Akt: Turan, 2002, 272). Kellner ise, Eleştirel Teknoloji Teorisi'nde, uygun pedagoji, öğretmen ve öğrencinin güçlendirilmesi gibi konulara eğilmeksizin, yalnızca teknolojiyi temel alan eğitimin sınırlı kalacağına değinmektedir (Kellner, 2002, 111-112). Teknolojiye aşırı vurgu yapmanın, öğretmenin ve okul yöneticisinin, okulun asli işlevleri olan sosyal, moral, politik ve ekonomik sorunlarını tartışmadan uzak tutmanın, eğitimi asli amaçlarından uzaklaştırma riski taşıdığı belirtilmektedir (Apple, 1991, Akt: Turan, 2002, 278).

Ülkemiz eğitim sisteminde, dönemin özelliğine göre gerek teknolojik gelişmeler, gerekse yönetim anlayışları doğrultusunda kimi uygulamalara ağırlık verildiği görülmektedir. 1980'li yıllardan başlayarak TV ve video teypler, eğitim öğretimde kullanılabilecek kıymetli araçlar olarak görülmüşlerdi. Yönetim yaklaşımı olarak da, yakın zamanda ve şu anda da devam ettiği üzere Toplam Kalite Yönetimi anlayışı okullarda uygulanmaya çalışılmaktadır. Bu gün için bunların yerini bilgisayar teknolojileri almıştır. Ancak, tv ve video teyplerin eğitimde ne kadar ve ne derecede kullanılabildiğini kestirmek pek olanaklı olmasa da, televizyonun toplum yaşamında, insanları eve kapatması, komşuluk ilişkilerini köreltmesi, yanlış mesajlı programlar nedeniyle toplumca kıymet verilen değerlerin yerine yanlış, "yükselen" değerleri koyması, çocuklara, şiddet öğelerini vurgulayan ve onları şiddete yönlendiren etkileri nedeniyle, yararlarından çok zararları ile öne çıkmaktadır. Bilgisayar ve ilgili teknolojiler için de aynı şeyleri söyletebilecek işaretler alınmaya başlanmıştır.

Şimdilerde bilgisayar teknolojileri ve internet, eğitim kurumlarımızda üzerinde önemle durulan konular olmuşlardır. Bu teknolojilerin, eğitim ortamlarına getirebileceği bir çok kolaylık bulunmaktadır. Özellikle rutin işlerin yürütülmesinde ve kontrolünde, çalışanlara olağan üstü bir zaman ve emek kazancı sağlamaktadır. Ancak, bu teknolojilere çok fazla ve yanlış anlam ve

önem yüklenmesi, beklenti oluşturulması, sonuçları açısından olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir.

Örneğin internet, olumlu yanlarının yanı sıra, internet virüsleri, porno siteler, uyuşturucu, fuhuş, patlayıcı ve silaha yönelik e-ticareti de içeren bir suç ortamı yaratmıştır: Yani sanal bir dünya yaratılmıştır (Arkun, 2003). İnterneti iş amaçlı kullananların oranının, seks konusundaki kullanıcı sayısının yüzde biri bile olamadığı saptanmıştır. Çok daha üzücü olanı, meşhur bir arama motorunda “porno” sözcüğünü arayan insanların bulunduğu ilk beş ilden dördünün, ülkemiz illeri olmasıdır (Kızılot, 2006). Bilgisayar teknolojisinin getirdikleri neler ise, kazandırdıklarının da onunla sınırlı olması zorunluluğu vardır. Genelde bu kolaylık, erişim ve işlem kolaylığı sağlamasıyla sınırlı görünmektedir.

Bu gibi olumsuz yanlarına ek olarak, bilgisayar teknolojileri hem işin görülmesinde hem de sarf malzemeleri, bakım ve onarım işlerinden dolayı bir bağımlılık yaratmaktadır. Özdemir (2003, 11), bilgisayarların, bankacılık, borsa, eğitim, ulaştırma, iletişim, medya, enerji ve savunma sektörleri gibi hayati sektörlerle girmesinden ve bilgi sistemleri olmaksızın işleyemez hale gelmesinden söz etmektedir.

“Bilgisayar ve ilgili teknolojiler eğitim ortamlarının neresine ve nasıl girebilir ya da girmelidir?” sorusu, Eğitimde Bilgi Yönetimi çalışmalarında öncelikle yanıtlanması gereken sorudur. Bundan önce ise, eğitim işinin doğasının, bileşenlerinin ve işlevlerinin netleştirilmesi gerekir. Bilmekteyiz ki, bir çok uygulama, kaynağı olan anlayıştan uzak bir noktadan hareketle yürütülmekte ve sonucu ve uygulama mantığı da, kaynağı olan anlayışa mal edilmektedir.

Uygun öğretim teknikleri ve teknoloji politikaları olmadan eğitimde bilgisayarlar ve yeni teknoloji kullanımının sonuçlarının belirsiz olduğunu gösteren çalışmalar vardır (Kellner, 2002). Öğretmenler üzerinde yapılan bir çalışmada, öğretmenlerin bilgisayar kullanmaya karar vermelerinde etkili olan öğelerin, kişisel ve yönetim işleriyle ilgili oldukları, bilgisayarların öğretim

süreçlerinde kullanılabilmesinin pek etkili olmadığı bulunmuştur (Aşkar ve Usluel, 2005).

Başka bir çalışma sonucuna göre, bilgisayarların eğitimde yönetsel amaçlı kullanıldığı alanlara bakıldığında, 7 alandaki 38 işten yalnızca dördü, bilgisayar ve bilgi teknolojilerinin asıl kullanım amacını yansıtmaktadır (Bütçe analizi, istatistiksel analizler, test madde analizleri, on-line araştırmalar). Diğer 34 iş ise, öğrenci başarısı ve okulun etkililiğiyle doğrudan ilgili olmayan, rutin, memurluk işleri düzeyindedir ki, bu işlere bilgisayarın katabileceği yalnızca zaman tasarrufu ve işlem kolaylığı olabilir (Dozeman ve Spuck, 1994'ten Akt: Turan, 2002, 274). Yukarıdaki alanlarda bilgisayar ve ilgili teknolojilerin kullanımıyla "elektronik okulun" yaratılabileceği belirtilmektedir. Okulların teknolojik olarak yeniden yapılandırılmasının 'meşru' gerekçelerinin ortaya konulması gerekir (Apple, 1991, Akt: Turan, 2002, 278).

Siirt ilinde yapılan ve ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre inceleyen araştırma sonuçlarına göre; bilgisayarı olan öğretmenlerin olmayanlara göre tutumlarının anlamlı derecede yüksek olduğu; bilgisayara ilişkin öz yeterlik algısı ile tutumları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu; bilgisayar kullanma sıklığının, bilgisayara karşı olumlu tutumu arttırdığı bulunmuştur (Çelik ve Bindak, 2005).

Bilgisayarların eğitimde kullanılma tarihi şöyle özetlenebilir (Dozeman ve Spuck, 1994, Akt: Turan, 2002, 274):

1. Ondokuzuncu yüzyılda kitlesel eğitimin ortaya çıkmasıyla birlikte okullarda personel ve öğrenci işlerine ilişkin verilerin toplanması, analiz edilmesi ve okul yönetiminde kullanılması,

2. Geleneksel ve uzun süre gerektiren yöntemlerin yerine 1960'lı yıllarda kimi şirketlerin, bilgisayarların eğitimde kullanılmasına ilgi duymaları ve 1960'ların son yıllarında bilgisayarların eğitim kurumlarında yönetsel amaçlı kullanılmaları,

3. 1990'lardan sonra ise, bilgisayar ve ilgili teknolojilerin yönetsel amaçlı olarak eğitimde yaygın biçimde kullanılması.

Ülkemizde, eğitim örgütlerinin yanı sıra, Bilgi Toplumu hedefine yönelik olarak yapılan geniş katılımlı ulusal politika belirleme çalışmalarının tarihçesi pek de geriye gitmemekle birlikte, aşağıda verilmiştir (TÜBİTAK, 2002, 12):

1. Bilim-Teknoloji-Sanayi Tartışmaları Platformuna bağlı Enformatik Alanına Yönelik Bilim-Teknoloji-Sanayi Politikaları Çalışma Grubu (1992-1995).
2. Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Planı Projesi (TUENA) (1997-1999).
3. Dokuzuncu. Ulaştırma Şûrası Haberleşme Komisyonu Çalışmaları (1998).
4. Sekizinci. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Bilişim Teknolojileri ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu (Nisan 2000).
5. Türkiye Bilişim Şûrası, (Mayıs 2002).
6. e-Türkiye Çalışmaları (2002).
7. Vizyon 2023 Teknoloji Öngörüsü Çalışmaları.

Bilgiye ulaşım açısından ise, tezlerin bibliyografik denetimi konusunda ilk çalışma TÜR DOK tarafından 1975 yılında başlatılmış, 1983 yılında kurulan YÖK Dokümantasyon Merkezi tarafından devam ettirilmektedir. Bunun yanında Milli Kütüphane, kendisine ulaşan tezlerin ve üniversiteler de kendi bünyelerinde hazırlanan tezlerin bibliyografik bilgilerini elektronik ortamda yayınlamaktadırlar. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı (EARGED) bünyesindeki Araştırma Şubesi Derleme Ekibi 2000 yılında Türkiye Eğitim Araştırmaları Veri Tabanı adlı bir çalışma başlatılmıştır. Çalışmada, YÖK, bazı üniversiteler ve kuruluşlardan sağlanan tez bilgilerinin bu tabanda yer alacağı belirtilmektedir (Atılğan, 2004, 28-33). Ancak, çalışma tam anlamıyla hayata geçirilememiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), okulları günümüz teknolojilerinden yararlandırmak üzere, bilgi ve enformasyon teknolojileri adıyla bazı projeleri uygulamaya geçirmektedir. MEB ile Ulaştırma Bakanlığı arasında yapılan görüşmeler sonucunda, bakanlık kurumlarının internet erişimlerini sağlamak için Türk Telekom A.Ş. ile 5 Aralık 2003 tarihinde protokol imzalanmıştır. Bu protokol gereği üçüncü aşama sonunda 20 binden fazla kuruma internet erişimi sağlanmıştır. Buna bağlı olarak, lise ve dengi okulların % 86'sının (Lise ve dengi okulların öğrencilerinin % 95'i), İlköğretim okulların % 45'inin (İlköğretim okullarının öğrencilerinin % 82'si), olmak üzere yaklaşık 10 milyon öğrencinin ve 300.000 bilgisayarın internet erişimi sağlanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Web Ana Sayfası, 22.11.2006).

5 Haziran 2005 tarihinde, Türk eğitim sisteminde dünya bilişim standartlarını yakalamasını sağlamak amacıyla, "Bilgisayarlı Eğitime Destek" kampanyası başlatılmıştır. Bütün okullara bilgisayar laboratuvarı kurulabilmesi için, kişi ve kurumların bağış yoluyla yapacakları desteği arttırmak amacıyla, vergi muafiyeti getirilmiştir (Bilgisayarlı Eğitime Destek, 22.11.2006).

Bilişim Teknolojilerinin etkin ve yaygın olarak kullanılması, başta eğitim kurumları olmak üzere, bakanlık için önemli bir yer tutmaktadır. Bunlar arasında en önemlilerinden biri olan, MEBBİS (Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi) kapsamında İLSİS ve PERSİS modüllerinin tüm bakanlık birimleri ve okullar tarafından kullanılmasına dönük çalışmalar devam etmekte olup, bir çok iş ve işlemin yalnızca elektronik ortamda gerçekleştirilmesi yönünde mevzuat değişikliklerini içeren çalışmalar yapılmaktadır (MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2006/37 sayılı Genelgesi).

Web sayfası aracılığı ile öğretmen atama, nakil, sınav, hizmetiçi eğitim gibi bir çok özlük işleri; merkezi sınav işlemleri; duyurular; haberler; projeler; mevzuat tarama; belirli elektronik yayın ve araştırmalara ulaşma; Bakanlık merkez ve taşra birim ve kurumlarına ulaşma konularında bir çok iş ve işlem internet üzerinden yapılabilir duruma gelmiştir. Bu konularda bilgisayar teknolojisinin yerinde ve doğru kullanıldığı, zaman ve emekten tasarruf edildiği söylenebilir.

Yine, Bakanlık web sitesi içinde Eğitim Genel Ağı (Portal) oluşturulmuş ve Skool ve Globalgateway isimli yabancı eğitim genel ağı Türkçe'ye çevrilmeye başlanmıştır. Bu genel ağların içerik açısından düzeyi, sınırlı ya da kalite/yenilikçilik olarak pek yeterli görünmemektedir. Ayrıca Bakanlıkça Öğretmenler Genel Ağı oluşturulmuş, Microsoft firmasıyla yapılan işbirliği sonucu da, Bilgiye Erişim Genel Ağı açılmıştır. Yine aynı firmayla işbirliği ile Karar Destek Sistemi oluşturulmuştur (MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2006/37 sayılı Genelgesi).

Genel ağlar, eğitim paydaşlarının buluşma, bilgi ve deneyimlerini paylaşma yerleri olarak tasarlanmıştır. Bu çalışmaların amaçlarına ulaşması için, okullarda kullanılan yönetim bilgi sistemlerinin MEBBİS ile uyumlu olması istenmekte, gerekli verilerin de, MEBBİS'e girilmesi istenmektedir. Eğitim genel ağlarının olabildiğince okul ortamlarında kullanılması, mevzuatı izlemenin internet üzerinden yapılması ve bilişim teknolojilerinin çalışma saatleri içinde amacı dışında kullanılmaması istenmektedir (MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2006/37 sayılı Genelgesi).

Okul düzeyinde ise, öğrenci, personel, program gibi konularda bir çok iş ve işlem, bilgisayar yazılımları aracılığı yapılabilmektedir. Bu teknolojiler de, okullar için anılan işleri kolaylaştırmaktadır. Ayrıca, okullar kendi web sayfalarını oluşturmakta, veli ve öğrenciler için kontrol ve bilgilendirme olanakları sağlayan girişler yapılabilmektedir.

Bunlar, bilgisayar teknolojilerinin eğitim ortamlarına sağladığı katkılar olarak sayılabilir. Ancak bu uygulamaların, eğitim işini bir model kapsamında bilgiye dayalı olarak yapmadaki konumunu belirlemek gerekir. Çünkü, anılan uygulamaların eğitimin rutin iş kısmını geçmediği söylenebilir.

Bilgisayar makinesinin işleyiş mantığı da, zaten sağlayabileceği katkının sınırlarını göstermektedir. İngilizce compute, hesap yapmak, hesaplamak kökünden gelen computer, birebir çevrilmesi gerektiğinde, hesap yapan, hesaplayan, hesap makinesi olarak çevrilmesi gerekirken; makineye aşırı

önem vermemizin bir sonucu olsa gerek, bilgiyi sayan, bilgisayar olarak kullanılmaktadır.

Bilgisayarları bilgisayar yapan şey, hesap alanındaki evrensellikleri olup, bu evrensellik, program yönergelerinin iç belleğe kaydedilmesi ve verilerle aynı şekilde işlenmesini sağlayan programlanabilirliklerinden ileri gelmektedir (Ifrah, 2002, 112).

Yapay zeka çalışmalarında önemli gelişmeler kaydedilmesine karşın, bu alanda, beklentilerin çok gerisinde kalındığı ve bir hayal kırıklığı yaşandığı söylenebilir. Bunda, bu alandaki felsefi düşünmenin eksikliği ya da en azından, yapay zeka alanını salt bilgisayar bilimine indirgeyen belirli bir felsefenin gelişmiş olması etkindir. Bilgisayarlara atfedilen olağanüstü gücün dayanağı, insan düşüncesinin bütün işlemlerinin bilgisayar tipinde bir makine üzerinde gerçekleştirilebilir olduğu, elektronik bir makinenin devreleri ile canlı bir beynin sinir hücreleri arasında çok sıkı bir koşutluk kurulması düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Böylece, elektronik bir hesap makinesi, insan beynine eşdeğer görülmüş, bir "elektronik beyin" mitosuna doğmuş ve bilgisayarlar, insanın tümevarımsal ve yaratıcı yetenekleriyle donatılmış, onun bütün sorunlarına neredeyse anında istisnasız çözüm getirebilen makineler olarak görülmeye başlanmıştır (Ifrah, 2002, 115-116).

Burada düşülen hata, canlı madde olan ve biyolojik kimya ışığında yaklaşılması gereken sinir sistemine sahip insan ile eylemsiz madde olan ve mekanik yasalar ve fizik fenomenlere başvurarak açıklanabilen bilgisayar ve onun devrelerinin birbirine benzer ya da denk görülmesinden kaynaklanmaktadır. İnsan beynindeki bir sinir hücresi ya da o hücre çevresindeki en küçük maddi bir öge, o hücrenin parçası olduğu bütünün dengesini değiştirebilecek güce ve bunun neleri yapabileceğinin sınırının bilinemediği bir gizeme sahiptir. Oysa bilgisayarlar, insanı bıktıran ya da yinelenen işleri güçlük çekmeden yapabilmelerine karşın, yalnızca kendilerine yüklenmiş programların yapmalarını istediği şeyleri yaparlar; insan bilincinde aklın, istenç ediminin ve duygunun çoğu kez iç içe geçtiği düşünmenin karmaşık işlemlerini gerçekleştiremezler (Ifrah, 2002, 116-118).

Bilgi ve onun yönetimi tartışmalarında da görüleceği üzere, bilgi işinin canalcı öğeleri, çok daha farklıdır ve bu öğeleri bir model kapsamında göstermek gerekmektedir.

Eğitim örgütleri yavaş yavaş da olsa, enformasyon ve bilginin paylaşımı yeteneğini, okulun teknik kapasitesinin ötesinde bir konu olarak görmeye başlamışlar ve insan kaynakları politikaları, enformasyon biçimleri, grup dinamikleri, enformasyon değişim süreci ve örgütün güdüleme yapısı gibi, kendi enformasyon çevrelerine odaklanmışlardır (Petrides ve Nodine, 2003, 10). Ancak, bu konuda yapılanlar, işin henüz daha başlarında olduğunu göstermektedir.

Örneğin, Bakioğlu, Özcan ve Hacıfazlıoğlu'nun yaptıkları araştırmada (2002, 120), İstanbul'da okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim örgün ve yaygın eğitim kurumlarının yöneticilerinin en çok akıl hocasına, danışmana (mentor) gereksinim duydukları konular Çizelge 3'teki gibidir.

Çizelge 3. Eğitim Yöneticilerinin Danışmak İstedikleri Konular

Önem Sırası	Danışılmak İstenen Konu	Sayı	Yüzde
1	Okulda TKY	471	70.1
2	Bilgisayar Kullanımı	408	61.1
3	Laboratuar kurma (Bilgisayar, fen vb)	358	53.5
4	Okulda yapı işleri	325	48.6
9	Okul ve örgüt kültürü yaratma	243	36.3
10	Okulda bütçe oluşturma ve yönetme	217	32.4
11	Okulda insan ilişkileri ve iletişim kurma	151	22.6
12	Okulda çatışma yönetimi	120	17.9

Danışılmak istenen konuların önem sıralamasına bakıldığında, birinci konu dışında ilk sıralarda yer alanlar, eğitim işinin özünü yansıtmamaktadır. Buna karşın, eğitim yöneticilerinin mutlaka beceri sahibi olmaları gereken

örgüt kültürü, insan ilişkileri ve çatışma yönetimi konuları, son sıralarda yer almaktadır.

Çınar'ın (2002) yaptığı ve il ve ilçe milli eğitim yöneticilerinin (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürü, Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü), bilgi yönetimindeki yeterliklerinin araştırıldığı çalışmada, bilgiyi elde etme boyutunda (diğerlerini izleme, işi iyi yapanla görüşerek nasıl yapıldığını anlamaya çalışma, çalışanlarla bildiklerinin nasıl öğrenildiği konusunda konuşma, bağlılık ve güven geliştirici bir kültür oluşturmaya çalışma, bilgilendirme toplantısı yapma, bilgiyi paylaşanları ödüllendirme, sohbet toplantıları düzenleme, çalışanların iş dışı yaşamlarıyla da ilgilenme vb) il ve ilçe yöneticileri, kendilerini üst düzeyde yeterli görürken, okul müdürleri ve ilköğretim müfettişleri orta düzeyde; bilgiyi paylaşma boyutunda (bilgi haritaları bulundurma, görev alanlarını değiştirme, bilgilerini çalışanlarla paylaşma, çalışanların eğitilmesi, yeni düşüncelere açık olma, deneyimli çalışanlardan yararlanma vb) kendilerini en üst düzeyde, okul müdürleri ve ilköğretim müfettişleri orta düzeyde; bilginin kullanılması boyutunda (bilgi teknolojisi desteğini kullanma, mesleki yayınlara abone olma, kurs ve seminerler düzenleme, vb) kendilerini orta düzeyde, okul müdürleri yine orta düzeyde, ilköğretim müfettişleri alt düzeyde; bilginin depolanması boyutunda (arşiv düzenleme, arşivdeki bilgileri kullanma, kimin hangi konuda uzman olduğunu bilme, çalışma ortamını herkesin yeteneklerini kullanabileceği şekilde düzenleme, örgütten ayrılanların deneyimlerini yazma ve saklama vb) kendilerini üst düzeyde, okul müdürleri orta düzeyde, ilköğretim müfettişleri ise alt düzeyde yeterli olarak değerlendirmişlerdir.

Muratoğlu ve Özmen'in (2006), Tunceli ili okullarında yaptıkları ve eğitim örgütlerinde bilgi yönetimi stratejilerinin yaş ve okul türü değişkenine göre değişip değişmediğinin araştırıldığı çalışmada, okulun türüne göre (ilköğretim, genel lise ve mesleki teknik lise) gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Yaş değişkeninde tüm grupların, "bilgi ekibinin oluşturulması, bilgi tabanının yaratılması, bilgi haritalarının oluşturulması, kıyaslama yapma, şebekeler ve bilgi ağları oluşturma, bilgi uygulamalarından sorumlu bir yöneticinin atanması" boyutlarına katılım derecesi "ara sıra" düzeyindedir.

Bilgi yönetimi stratejilerine yönelik görüşlere göre, bu stratejilerin etkili biçimde uygulandığını söylemek zordur. Bilgi merkezlerinin oluşturulması boyutunda tüm deneklerin yanıtlarının “nadiren” düzeyinde olması, bilgi deposu ve bankasının oluşturulmadığı ve istenilen bilgilere ulaşmada ciddi sıkıntılar yaşandığı şeklinde yorumlanabilir.

Okulların sosyal, politik ve ekonomik amaçlarının (Bursalıoğlu, 1987, 31) gerçekleşebilmesi için, öğrencilere kazandırılması gereken beceriler vardır. Akıl yürütme, karar alma, sorun çözme, yaratıcı düşünme, öğrenmeyi öğrenme, usa vurma gibi düşünme becerileri, 2000’li yıllarda okulların genç insanlara kazandırması gereken düşünme becerileridir. Diğer temel beceriler ise Çizelge 4’te verilmiştir (SCANS Report; 1991).

Çizelge 4. Okulların İnsanlara Kazandırması Gereken Beceriler

Temel Beceriler	Okuma	El kitabı, çizelge, grafik gibi yazı ve dökümanlardaki bilgileri belirlemek, anlamak ve yorumlamak
	Yazma	Düşünce, görüş, bilgi ve mesajları yazılı olarak açıklamak; mektup, yönerge, el kitabı, rapor, grafik ve akış şemaları gibi dökümanlar oluşturmak
	Aritmetik-Matematik	Değişik matematik teknikleri kullanarak sorunlara yaklaşmak ve temel hesaplamaları yapmak
	Dinleme	Sözlü mesajlara ve diğer ipuçlarına dikkatini vermek, almak, yorumlamak ve yanıtlamak
	Konuşma	Düşünceleri örgütlemek ve sözel olarak açıklamak
Düşünme Becerileri	Yaratıcı Düşünme	Yeni düşünceler oluşturma
	Karar Alma	Amaçlarını belirleme, alternatifler oluşturma, riskleri hesaba katma, değerlendirme ve en iyi seçeneği seçme
	Sorun Çözme	Sorunları tanımak, eylem planı oluşturmak ve yerine getirmek
	Sembolleri İşleme	Sembol, resim, grafik, obje ve diğer bilgileri işlemek ve örgütlemek
	Öğrenmeyi Öğrenme	Yeni bilgi ve becerileri edinecek ve uygulayacak verimli, etkili öğrenme tekniklerini kullanmak
Bireysel Nitelikler	Usa Vurma	Birden çok obje ya da uygulama arasındaki ilişkinin kural ya da ilkelerini keşfetmek
	Sorumluluk Duygusu	Amaçlarına ulaşmak için üst düzeyde çaba harcamak ve azimle devam etmek
	Özsaygı	Kendisiyle ilgili olumlu düşüncelere sahip olmak ve kendi değerliliğine inanmak
	Sosyalleşme	Grup içinde anlayış, dostluk, uyum, empati ve nezaket göstermek
	Özyönetim	Kişisel amaçlarını belirlemek, süreci izlemek, kontrol etmek ve kendini tam, doğru ve kesin olarak değerlendirmek.
	Güvenirlilik/Dürüstlük	Davranışlarında etik ilkelere uygunluk

Kaynak: SCANS Report, What Work Requires or School: 1991

Çizelge 4' te yer alan temel beceriler, öğretim konusunun yanında olmak üzere, eğitim işinin özüne işaret etmektedir. Eğitimde bilgiye dayalı harekette, eğitim öğretim işinin bir diğer can alıcı kısmı da, bu temel becerilerin öğrencilere kazandırılabilmesi için öğretmenlerin sahip olmaları gereken becerilerdir.

Bu temel beceriler, Avrupa Birliği Komisyonu ile Hükümetimiz arasında 8 Şubat 2000 tarihinde imzalanan Finansman Anlaşmasıyla yürürlüğe giren Temel Eğitime Destek Projesinin yoksulluğu azaltma perspektifinde eğitim düzeyini arttırarak, eğitim kalitesini ve eğitime erişimi iyileştirmek ve öğretmen arzının iyileştirilmesini desteklemek amacı doğrultusunda bir çalışma yapılmıştır.

Bu kapsamda, üniversitelerle işbirliği yapılarak, projenin Öğretmen Eğitimi bileşeni kapsamında, öğretmenlik mesleğinin genel yeterlikleri ile özel alan yeterlikleri belirlenmiştir. Sonuçta, temeleğitim kademesi öğretmenlerine yönelik, Kişisel ve Meslekî Değerler - Meslekî gelişim; Öğrenciyi Tanıma; Öğrenme ve Öğretme süreci; Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme; Okul-Aile ve Toplum İlişkileri; Program ve İçerik Bilgisi olmak üzere 6 ana yeterlik alanı ve bu yeterliklere ilişkin alt yeterlik ve performans göstergeleri belirlenmiştir.

Çizelge 5'te yer alan, öğretmenlerden beklenen yeterlikler incelendiğinde, mesleğin can alıcı öğeleri de ortaya çıkmaktadır. Öğretmenin işinin, tanıma, saptama, değerlendirme, izleme gibi, bilgi sürecinin benzer işleri olduğu görülmektedir. Eğitim işinin kendisinin ne kadar da bilgiye dayalı olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilere kazandırılması gereken tüm bilgi ve beceriler, bu temel yeterlik alanlarının aracılığı ile olabilecektir.

Çizelge 5. Öğretmenlerin Yeterlik Alanları

Ana Yeterlik Alanı	Alt Yeterlik Alanı	
<p>1. Kişisel ve Mesleki Değerler, Mesleki Gelişim: Öğretmen, Öğrencilerin sosyal ve kültürel farklılıklarını, yaptıklarını ve ilgilerini dikkate alarak en yüksek düzeyde öğrenmeleri ve gelişmeleri için çaba harcar. Diğer öğretmen, yönetici ve uzmanların başarılı deneyimlerinden yararlanır.</p>	<p>1. Öğrencilere Değer Verme, Anlama ve Saygı Gösterme: Öğretmen, öğrencilerin her birinin önemli ve değerli olduğunu kendilerine fark ettirebilmeli ve özelliklerine uygun davranabilmelidir. Onların bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal, kültürel farklılıklarına ve gereksinimlerine ilişkin anlayışını, farkındalığını öğrencilerinin öğrenmesini desteklemek ve daha ileriye götürmek için kullanabilmelidir.</p> <p>2. Öğrencilerin, Öğrenebileceğine ve Başaracağına İnanma: Öğretmen, öğrencilerinin yaşantıları ve düzeyleri ne olursa olsun, onların eğitim kazanımlarını sürekli arttırmayı amaç edinmeli, onlara öğrenme ve başarıma konusunda özgüven kazandırabilmelidir.</p> <p>3. Öz Değerlendirme Yapma: Öğretmen, sınıf içi ve dışı çalışmalarını eleştirel bir yaklaşımla analiz edebilmeli, öz değerlendirme yapabilmeli, yeni bilgi ve fikirlere açık olarak kendini sürekli geliştirebilmelidir.</p> <p>4. Kişisel Gelişimi Sağlama: Öğretmen, kendini geliştirme sorumluluğunun bilincinde, istekli, sebatlı, canlı, enerjik ve yaratıcı olabilmelidir. Eleştirel düşünme, sorun çözme, iletişim becerileri ve estetik anlayışını geliştirebilmeli ve etkili kullanabilmelidir.</p> <p>5. Meslekî Gelişimleri İzleme ve Katkı Sağlama: Öğretmen, meslekî gereksinimlerinin farkında olarak kendini ve öğretme-öğrenme sürecini geliştirmek için hizmet içi eğitim, toplantı, seminerlere katılabilmeli, alanı ile ilgili yayınları izleyebilmelidir. Bu tür etkinliklere katkı getirme çabası içinde olabilmelidir.</p> <p>6. Okulun İyileştirilmesine ve Gelistirilmesine Katkı Sağlama: Öğretmen, öğrencilerin öğrenmelerini desteklemek ve geliştirmek için okulu çalışanları ile bir bütün olarak düşünmeli ve okulun bir toplum merkezi haline gelebilmesi için onlarla iş birliği yapabilmeli, okul gelişim çalışmalarında öğrencileri ile birlikte etkin rol alabilmeli ve kişisel gelişiminin, okul gelişimine katkı sağlayacağına bilincinde olabilmelidir.</p>	
	<p>2. Öğrenciyi Tanıma: Öğretmen, öğrencinin tüm özelliklerini, ilgi, istek ve gereksinimlerini bilir, geldiği ailenin ve çevrenin sosyo - kültürel ve ekonomik özelliklerini tanır.</p>	<p>1. Gelişim Özelliklerini Tanıma: Öğretmen öğrencinin fiziksel, sosyal, bilişsel, dil, duygusal, kültürel gelişimine ait düzeyini, öğrenme biçimlerini, güçlü ve zayıf yönlerini, ilgi ve gereksinimlerini bilmelidir.</p> <p>2. İlgi ve Gereksinimleri Dikkate Alma: Öğretmen, öğrenmeyi planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde öğrencinin ilgi ve gereksinimleri ile farklı öğrenme biçimlerini göz önünde bulundurabilmelidir.</p>
	<p>3. Öğrenmeyi ve Gelişimi İzleme ve Değerlendirme: Öğretmen, öğrencilerin gelişim ve öğrenmelerini değerlendirir. Öğrencilerin kendilerini ve diğer öğrencileri değerlendirmelerini sağlar. Ölçme sonuçlarını daha iyi bir öğretim için kullanır; sonuçları öğrenci, veli, yöneticiler ve öğretmenlerle paylaşır.</p>	<p>1. Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerini Belirleme: Öğretmen, öğrenci kazanımlarını değerlendirmeye uygun ölçme stratejilerine ve araçlarına karar vererek, ölçme ve değerlendirme planını hazırlayabilmelidir.</p> <p>2. Değişik Ölçme Tekniklerini Kullanarak Öğrencinin Konu Alanındaki Öğrenmelerini Ölçme: Öğretmen, öğrencilerin belirlenen öğretim hedeflerine ulaşma düzeylerini ölçebilecek en uygun ölçme yöntem ve stratejilerini uygulayabilmeli; öğrencilerin gelişim ve öğrenmelerini düzenli olarak izleyebilmelidir.</p> <p>3. Verileri Analiz Ederek Yorumlama, Öğrencinin Gelişimi ve Öğrenmesi Hakkında Geri Bildirim Sağlama: Öğretmen, ölçme sonuçlarını uygun teknikler kullanarak yorumlayabilmeli, öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek geribildirim sağlamalı ve gerekli önlemleri alabilmelidir.</p> <p>4. Sonuçlara Göre Öğretme-Öğrenme Sürecini Gözden Geçirme: Öğretmen, ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre öğretim-öğrenme sürecini gözden geçirmeli ve gerekli gördüğü düzenlemeleri yapabilmelidir.</p>
	<p>4. Okul Aile ve Toplum İlişkileri: Öğretmen, okulun bulunduğu çevrenin doğal, sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerini tanır. Aileleri ve toplumu eğitim sürecine ve okulun gelişimi ile ilgili çalışmalara katılmaları yönünde özendirir.</p>	<p>1. Çevre Tanıma: Öğretmen, okulun bulunduğu çevrenin doğal, sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerinin farkında olarak çevrenin önemli sorunlarına duyarlı olmalı ve bunları öğretim sürecine yansıtılabilmelidir.</p> <p>2. Aile Tanıma ve Ailelerle İlişkilerde Tarafsız Olma: Öğretmen, ailelerin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini tanımaya yönelik çeşitli etkinlikler düzenleyebilmelidir. Ailelerle ilişkilerde tarafsız olabilmeli, öğrencinin gelişimi ve eğitimi ile ilgili doğru, açık ve net paylaşımlarda bulunabilmelidir.</p> <p>3. Aile Katılımı ve İşbirliği Sağlama: Öğretmen, ailelerin okula güven duymaları ve öğretme-öğrenme sürecine katkı sağlamları için özendirici çalışmalar yapmalı, öğrencilerin gelişimi ile ilgili ailelerle bilgi alış veriş yapıp işbirliği zemini oluşturabilmelidir.</p>

Kaynak: MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, <http://oyegm.meb.gov.tr/yet>, 02.12.2006.

Bilgi teknolojilerini kullanmanın, toplumu bilgili toplum ya da bilgi toplumu yapmayacağı görüşünden hareketle, bilgi teknolojilerini kullanan okulu da, bilgi okulundan, bilge okuldan ayrı tutmak gerekecektir. Bilgi Toplumu ile Bilgili Toplum, Bilge Toplum arasında yapılan ayırımı, Bilgi Okulu (Bilgi Teknolojileri Okulu) ile Bilgili Okul, Bilge Okul arasında da yapmak zorunludur. Enformasyon teknolojileri, Bilgi Okulu, Bilge Okul olma yolunda yalnızca birer araç konumundadırlar ve bunların kıymeti de, amaca hizmet etme oranındadır.

Bilgisayar destekli öğretim denildiğinde, sınıf ortamına bilgisayarın desteklediği öğretim araçlarının katılması gibi sınırlı bir uygulama ve bu uygulamaya temel oluşturan yüzeysel bir anlayışla karşılaşılmaktadır. Eğitim dünyasına katılmış olan, MEB'nin web sayfasındaki Türkçe'ye çevrilmiş yabancı eğitim genel ağları, internette yer alan öğretimsel araçlar, sınıf içinde kullanılabilen sunum cihazları, daha doğrusu, mekanik araçların ya da öğretmenin hazırlayabileceği ders araçlarının elektronik biçimleridir.

Öğrencilerin matematik öğrenebilmeleri ya da öğrendikleri matematiği uygulayabilmeleri için geliştirilen bilgisayar programlarında çoğu şey öğrenciye hazır sunulmuştur. Öğrencinin kendi şeklini oluşturmasına ya da ilişkiler kurmasına olanak vermezler (Olkun ve Toluk Uçar, 2004, 63-64). Bakanlığın web sayfası aracılığı ile sunduğu eğitim materyalleri de, çoğunlukla anlatıma dayalı olmaktan öteye geçememektedir. "Bir materyalin, kitapla, televizyonla, bilgisayarla sunulması arasında fark ne kadar anlamlı olabilir ya da yalnızca ilgiyi çekmek amacıyla mı farklı biçimlerde ya da kanallarla sunulmaktadır?" sorusu, nitelikten daha çok niceliksel bir değişim yapılarak materyalin sunulduğu izlenimi uyandırmaktadır.

Öğrencilere, çeşitli kaynaklardan bilgiye ulaşabilecekleri; bilgiyi, sorun çözme, karar verme ve planlama amacıyla kullanabilecekleri; bilgiyi günlük yaşama transfer edebilecekleri; teknolojiyi bilgiye erişim aracı olarak kullanabilecekleri öğrenme ortamları hazırlanmalıdır (Akkoyunlu, 2002'ten Akt: Erdem ve Akkoyunlu, 2005). Gerçek bilgisayar eğitiminin de, yalnızca

teknolojik bilgi ve becerileri değil, daha gelişmiş ve incelmış okuma-yazma, araştırma ve haberleşme becerilerini kapsamalıdır (Kellner, 2002, 121).

Okur-yazarlık deyimini, bilgi çağı kavramıyla birlikte günümüz okullarının öğrencilere kazandırması gereken bir beceri olarak görmek gerekir. Okur-yazarlık kavramı, geleneksel anlamda yazı okur-yazarlığı ifadesi sınırlarını aşmış ve günümüzde bir çok alandaki bilgi ve becerileri ifade eden bir anlam kazanmıştır. Hangi alanda kullanılırsa kullanılsın, okur-yazarlık kavramının temelinde okumak, anlamayı, uğraşılan konunun içeriğindeki anlamı kavramayı; yazmak/yazarlık ise anlamın değişik biçimlerde ifade ve paylaşma becerisine işaret eder. Bütün okur-yazarlık türleri bu iki temel başlık çerçevesinde incelenebilir.

Eğitimin, teknolojik değişim çağında insanlara yeni okur-yazarlık becerilerini (medya okur-yazarlığı, bilgisayar okur-yazarlığı, bilgi okur-yazarlığı) kazandırması gerekir. Bilgisayar-bilgi okur-yazarlığı, bilginin nerede bulunacağını, ona nasıl ulaşılabileceğini, nasıl örgütlenip yorumlanacağını ve bilginin değerinin nasıl ölçüleceğini öğrenmeyi; çok değişik türdeki bilgileri geliştirmeyi ve kullanmayı; iş, eğitim, siyaset, kültür ve günlük yaşamı içine alan dijital ve etkileşimli multimedya kültürüne nasıl katılacağını içerir (Kellner, 2002, 120-121).

Bilgi okur-yazarlığı; en genel anlamda bilgiyi tanıma, elde etme, örgütleme, değerlendirme ve paylaşma boyutlarını içeren kapsamlı bir bilgi uğraşısıdır (American Association of School Librarians. American for Educational Communication and Technology [AASL/AECT] (1998); Akt: Erdem ve Akkoyunlu, 2005).

Bilgi okur-yazarlığı terimi, ilk olarak Paul Zurkowski tarafından 1974 yılında "işleriyle ilgili bilgi kaynaklarını kullanabilmek üzere bireylerin eğitilmesi" şeklinde ifade etmiştir. Bilgi okuryazarı ise, "birçok bilgi kaynağını kullanma becerisi yanında sorunlara bilgiye dayalı çözümler oluşturmak için temel kaynaklara ulaşabilme becerisine sahip bireyler" olarak nitelendirmiştir (CDoyle, 1994, Akt: Saatçioğlu, Özmen ve Özer, 2003).

Bilgi okur-yazarlığı; bilgi gereksiniminin tanımlanması, bilginin aranması, bulunması, değerlendirilmesi, kullanılması ve iletilmesiyle ilgili becerilerdir. (American Library Association, 2000'den akt: Kurbanoglu, 2004). Amerikan Kütüphaneler Birliği tarafından Bilgi Okuryazarı şöyle tanımlanmaktadır: Bilgi okur-yazarı olanlar, öğrenmeyi öğrenmiş bireylerdir. Öğrenmeyi öğrenmiş olmalarının nedeni, bilginin nasıl düzenlendiğini, bilgiye nasıl ulaşılabileceğini bilmeleri ve diğer bireylerin öğrenebileceği şekilde bilgiyi düzenleyebilmeleridir. Bilgi okuryazarı bireylerin yaşam boyu öğrenmeye hazır olmalarının nedeni, her hangi bir iş ya da karara yönelik bilgilere kolayca erişebilmeleridir (ALA, 1989, Akt: Saatçioğlu ve diğ., 2003).

Bilgi okur-yazarlığının üç temel basamağı ve içerikleri, Çizelge 6'da verilmiştir.

Çizelge 6. Bilgi Okur-Yazarlığı Basamakları

Bilgiyi Toplama	Bilgiyi Örgütleme	Bilgiyi Sunma
Bilgi gereksinimine dayalı olan sorunu tanımlama	Toplanan bilgileri, ele alınan soruna uygun olacak biçimde seçme	Bilgiyi gözden geçirme
Sorunun çözümü için gerekli bilgiyi belirleme	Seçilen bilgileri en uygun biçimde düzenleme	Hedef kitlenin özelliklerini belirleme
Farklı bilgi kaynaklarından (basılı, elektronik) bilgiye erişme	Bilgileri, önceki bilgilerle bütünleştirme	Sunuş stratejisini belirleme
Erişilen bilgiyi değerlendirme	Bilgileri, soruna yanıt olacak biçimde ve anlam bütünlüğüne dikkat ederek örgütleme	Bilgileri, anlam bütünlüğünü bozmadan özetleme
Güvenilir ve doğru bilgiyi toplama	Çalışmayı raporlaştırma	Teknoloji desteğiyle sunma

Kaynak: Erdem ve Akkoyunlu, 2005.

Bilgi okur-yazarlığı basamakları, üst düzey düşünme becerisi gerektiren bir yaşam boyu öğrenme becerisine işaret etmektedir. Çünkü okur-yazarlık, harf ve sözcükleri tanımak anlamında mekanik bir etkinlik olmaktan çok öte,

öğrenenin dünya ile ilişkisini, yani içinde gezindiği dünyayı dönüştürme uygulamalarını içerecek biçimde bilgiyle iletişime girmesi olarak düşünülmelidir” (Freire ve Macedo, 1998’den Akt: Erdem ve Akkoyunlu, 2005).

Okur-yazarlık kavramı, hangi alanda olursa olsun, temelde aynı süreçleri kapsamakta olup, bunlar Çizelge 7’de verilmiştir.

Çizelge 7. Okur-Yazarlık Türleri ve Yapılan İşlemler

Okur Yazarlık Türü	Yazım Okur Yazarlığı	Medya Okur Yazarlığı	Bilgisayar Okur Yazarlığı	Bilgi Okur Yazarlığı	
Yapılan İşlem	Kaynak Seçme	X	X	X	X
	Elde Etme	X	X	X	X
	Çözümleme	X	X	X	X
	Değerlendirme	X	X	X	X
	İletme	X	X	X	X

Çizelgede de görüldüğü gibi, okur-yazarlık kavramı, öncelikle doğru kaynağı seçme ve kaynağı elde etme aşamalarını, sonra çözümleme ve de özellikle değerlendirme gibi üst düzey zihinsel süreçleri ve sonucunda, iletme, paylaşma aşamalarını içermektedir. Bilgi toplumunun bir üyesinden ya da çalışanından, anılan süreçleri çalıştırması beklenmelidir. Bilgi toplumu kavramına bu açıdan bakılması gerektiğinde, insanın dışındaki ve henüz bir sürece tabi tutmadığı tüm kaynakları, doğal olarak bilgi olarak adlandırmak doğru olmayacaktır. Bu kaynaklardan elde edilecek malzeme, insan tarafından kendi süreçleriyle işlendikten sonra bilgi konumuna ulaşabilir.

Bilginin Ne Olduğu ve Kurumsal Bilgi

İnsan örgütlerinin, rasyonel kararlara varmada temel engeller arasında sayılan bilgi noksanlığının doğuracağı belirsizlikten kaçınmak için (Learned ve Sproat, 1972, 90), bütün ilgili bilgilere ulaşarak, örgüt ortamında gerçeği egemen kılmak üzere (enerjisel sistemler olduğu kadar) bilgisel sistemlere

olan gereksinme olduğu görülmeli ve kabul edilmelidir. Buradan hareketle, doğru kararlar alabilmek, bilinmeyen sorunları çözebilmek için, karar aşamalarından olan sorunla ilgili enformasyon toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanması (Bursalıoğlu, 1987, 122), yani enformasyonun bilgiye, bilginin de bilgeliğe dönüşmesi zorunludur (Pulliam ve Van Patten, 1995, Akt: Pehlivan, 2002, 12). Bilginin alınışı ve dağıtımı da enerjisel bir süreç olmakla birlikte, bunların iletişim ve denetim eylemleri olarak enerji gereksinimleri, önemi ve sonuçları ile karşılaştırıldığında, önemsizdir (Katz ve Kahn, 1977, 245-246). Gerçekten de, bilgi yönetiminde ve bilgiyi yönetmede, bilginin alınışı ve dağıtımı, kapsam içinde yalnızca çok küçük bir yer kaplar. Öyleyse bilgi yönetiminde kapsamın daha geniş ve daha önemli olan diğer kesiminin üzerinde yoğunlaşmak gerekecektir.

Genelde, bilgi adı altında veri, enformasyon ve bilginin kendisi yer almaktadır. Birbirinin devamı olan bu üç kavram, bir bütünü oluşturacak şekilde bilginin basamakları olarak adlandırılabilir. Çünkü her birini bağımsız olarak ele almak, aralarındaki bağlantıyı da tam olarak görememeye yol açabilir. Üçünü, bilginin basamakları olarak birbirinin devamı şeklinde düşünmek, her birinin yer ve işlevine de açıklık kazandıracaktır. Bu basamaklandırmada, bilgi en üste konduktan sonra, onun altında enformasyon ve daha altta veri yer alacaktır.

Veri, enformasyon ve bilgiyi, bilgi bütünü'nün basamakları olarak görmek, aslında bilginin bir süreç olduğu gerçeğini de kanıtlayacaktır. Bu üçlü basamakta, son nokta, şimdilik bilgidir. Bilgiyi obje olarak gören ve bilgi yönetimini de bu objenin yönetimi olarak gören anlayış ve uygulamaların hareket noktası, enformasyonun genelde bilgi olarak anlaşılmış olmasıdır. Enformasyon, bilgi olarak ele alındığında, bilgi yönetimi kapsamında enformasyon ya da bilişim teknolojilerinin neden bu kadar ön plana çıktığını anlamak kolaylaşmaktadır.

Bilginin en alt basamağı olan veri (data), gerçeğin, varolan durumun bir yönüne ait işlenmemiş bilgi, biçim, sayı, olgulardır (Griffin, 1993, 549). Veri, yapılan işlemlerin belirli biçimde tutulmuş kayıtlarıdır (Davenport ve Prusak,

2001, 2). Yönetimin yararlanabileceği büyük miktarlardaki depolanmış veriler ise, veri tabanı olarak adlandırılır (Massie, 1983, 181).

Enformasyon ise, verinin sahip olduğu anlamın bir yöntem ve biçimdeki sunumudur. Enformasyon, önemi ve amacı olan veri demektir (Griffin, 1993, 549; Drucker, 2000b, 213).

Enformasyon, Latince informatio'dan gelen sözcüğün anlamı informare, "bilgi vermek" fiilinin belirttiği eyleme karşılık gelmekte olup, informare'nin bir anlamı da, ele almak, açıklamak, ana hatlarını vermek, anlaşılır kılmak, bildirmektir (Ifrah, 2002, 80).

Enformasyon sözcüğünün en kesin anlamı, 'biçimi olmayana biçim veren'dir. Bir nesneye ya da varlığa bir görünüş, parçalarının yapısından ileri gelen duyulur bir görünüm verme, böylece bir nesneyi tanınabilir hale getirme olgusudur. Anamlı bir düzenlenişe göre, yani edinilmesini, yorumlanmasını, kavranmasını, bilgisine sahip olunmasını sağlamak üzere kavranabilir bir düzenlemeyle bir düşüncenin oluşturulmasıdır (Ifrah, 2002, 80-82).

Enformasyon kavramının yaygın kabulleri şunlardır (Ifrah, 2002, 80):

1. "Bilgi (enformasyon) almak ya da toplamak", "gizli bilgiler devşirmek", anlamında bir şey ya da birisi üzerine malumat,
2. Malumat verme, haberdar etme, bir şey ya da birisi üzerine malumat vermek anlamında bilgi verme edimi,
3. Bilincine vardırma, malumat verme, öğretme, belirtme, haber verme, uyarma, aydınlatma, bildirme anlamında bilgi verme edimi,
4. Birisi hakkında bilinen, malumat ya da malumatlar bütünü,
5. Radyo, TV yoluyla, devlet eliyle halka bilgi verme edimi.

Enformasyon, bir biçimleyen ve bir biçimlenenden meydana gelen bir çifttir. Biçimleyen, ses, koku, söz, çizim, fotoğraf, yazı, TV ya da radyo yayını gibi maddi bir betimlemedir, tamamen fiziksel bir öğedir. Enformasyonun biçimleneni ise, enformasyonun yorum alanı, yorumlar kümesidir. Bir iletişimin

(kitaplarla, görüntülerle, ya da başka bir aktarım dizgesiyle) konusu, bir enformasyonun maddi oluşturucusudur, enformasyonun anlamı değil, maddi betimidir. Bu maddi betimler, algılamak ve elde etmek, gerektiğinde işlemek ve iletmek koşuluyla bir insana ulaştınca bir anlam kazanır. Alıcıda, önce söz konusu betimin bir kavrayışı, sonra onun ilgili organ ya da aygıtlarca tanınması gerçekleşir. Böylece, enformasyonun biçimsel görünümünün dışında, biçimleyen, enformasyonun biçimlenmişini etkinleştirir. Burada, alıcının yorumlayıcı fonksiyonları ya da yapıları işe karışarak, biçimleyenin yapısının “anlamını”, önceden konmuş bir şifrenin kurallarına uygun olarak çevirir. İnsan, her maddi betimi belleğine yerleştirir, bu betimler başka betimlerle birleştirilerek yeni biçimleyenlere dönüştürülür. Ancak, bu betimlemeler, insanın, özel yetkinlikleri sayesinde onları yorumlayabilmesi durumunda anlamlı olur. İnsan beyninin düşünsel yetileri (psikolojik, tanıma, yorumlama ve bilme yetileri), öznenin çevresine, o andaki duygusal durumuna bağlı olarak değişen bir biçimde onları yorumlar (Ibrah, 2002, 83-90).

Enformasyon, eylem için bir temel oluşturur. Değişik biçimlerde ve çok sayıda gelen enformasyonun, yönetimin can alıcı bir ögesi olduğu göz önünde tutulursa, yönetim ve enformasyonun çok yakın ilişkili olduğu görülür (Griffin, 1993, 548). Enformasyon, hizmet içi eğitim ve yetki gibi, örgüt üyelerinin kararlarını etkilemede kullanılabilecek dış yollardan birisidir (Bursalıoğlu, 1987, 33). Enformasyon, örgütün diğer kaynaklarının geliştirilmesi için gerekli olan önemli bir kaynaktır (Adeoti-Adeyeke, 1997).

Bilgi ise, harekete geçmiş enformasyondur (O'Dell ve diğ., 2003, 23). Bilgi, bir şeyi ya da kimseyi değiştiren enformasyon demektir ki, bu değiştirme işini, ya eylem için bir neden oluşturarak yapar; ya da, bireyi ya da örgütü değişik ve daha etkili bir eylem gerçekleştirebilecek bir duruma getirerek yapar (Drucker, 2000b, 256).

Bilgi, askeri bir kavram olan istihbarat (intelligence) kavramına dayanır ve yüksek komuta kademesine savaş alanından sağlanan verileri belirtir (Şen, 1981, 38). Bilgi, düşüncelerin, kuralların, prosedürlerin, enformasyonun örgütlenmiş biçimidir. Bilgi bir bakıma, akıl yoluyla üretilen bir anlamdır

(Marakos, 1999'dan Akt: Bhatt, 2000). Anlam olmadan bilgi, cansızdır, durgundur (Nonaka and Takeushi, 1995'ten Akt; Bhatt, 2000). Anlamı katacak olan ise, insanın kendisidir. Enformasyona, onu işleyen insanın verdiği anlam eklendiğinde, enformasyon bilgiye dönüşür.

Bilgi Türk Dil Kurumu tarafından, insan aklının erebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütününe verilen ad, malumat; öğrenme, araştırma veya gözlem yolu ile elde edilen gerçek, malumat, vukuf; insan zekâsının çalışması sonucu ortaya çıkan düşünce ürünü, malûmat, vukuf; felsefi anlamda, genel olarak ve ilk sezi durumunda zihnin kavradığı temel düşünceler, malûmat; bilişim bağlamındaki anlamı, kurallardan yararlanarak kişinin veriye yönelttiği anlam, olarak tanımlanmaktadır (Türkçe Sözlük, TDK, 1988, 186).

Başka bir kaynakta bilgi, öğrenme, okuma, araştırma ve gözlem yoluyla edinilen, bilinen şeylerin tümü, malûmat; düşünme, yargılama, akıl yürütme gibi zihinsel işlemlerin sağladığı sonuç; bilişim alanındaki anlamı, düzenli veriler grubu veya özgül amaçlara yönelik olarak işlenmiş veriler bütünü, diye tanımlanmaktadır (AXİS 2000, 2000, 414).

Bilgi, harf, sayı ya da işaretlerin herhangi bir bileşimde kullanılmasını ifade eder (Şen, 1981, 38). Bilgi, karar sürecinde, sorunun çözümü ile ilişkili ek haber anlamındadır. Bilgi yığını olarak tanımlanabilecek olgular, ilk izlenimler ya da veriler, ayıklanarak karar süreci için bir anlam ifade eden haber niteliğine dönüşür. Genel anlamda bilgi, bilişim süreci ile yaratılan ve aktarılan bir değerdir (Sözen, 1980, 177).

Başaran'ın tanımı ise, bu araştırmanın amacına en uygun tanım olarak görülmektedir. Bilgi, insanın, karşı karşıya bulunduğu durumu irdelemek; anlamak; kendini anlatmak; durumun gerektirdiği eylemlerde bulunmak için kullandığı düşüncedir. Enformasyon ise, bilinti olarak ele alınmaktadır (Başaran, 1992, 101-109).

Veri, enformasyon ve bilginin tanımlarında görüldüğü üzere, alt basamaklar daha çok teknik işlemleri içerirken, bilgi basamağında daha üst

düzyey ve insan zekâsı, bilgisi ve deneyimiyle ilgili beceriler öne çıkmaktadır. Bilgi, veri ve enformasyonun kişi tarafından bir takım işlemleri sonucunda ulaşılan, kişi bağımlı bir anlamı belirtmektedir. Doğaldır ki, çevremizde yığınla olduğunu sözettiğimiz şeylerin bilgi olduğunu iddia etmek kolay değildir.

Enformasyon ve bilgi, çoğu zaman birbirine karıştırılan ya da kolaylıkla birbirlerinin yerine kullanılabilen iki kavramdır. Enformasyon ve bilgi arasındaki farkı ortaya koymak gerekir. Kavramsal düzeyde enformasyon, bir işaretler akışı (döngüsü); bilgi ise bu işaretlerin yorumu olarak görülebilir. En genel anlamda enformasyon, bilgiyi yaratan ögedir (Nonaka and Takushi, 1995'ten Akt; Bhatt, 2000). Bilgi, enformasyondan daha fazlasıdır. Enformasyon, anlamlı biçimde örgütlenmiş veridir. Enformasyon, bir kimse tarafından alınır, anlaşılır, yorumlanır ve kendi işine uygulanırsa, bilgiye dönüşür (Lee and Yang, 2000). Bilgisayarların ürettiği, veridir. Bilgi ise, verinin kullanılış yerine ve amacına uygun olarak giyinmiş biçimidir (Drucker, 2000a, 350). Bilgi daha çok insanların beynindedir, sözle ya da şekille anlatılması zordur, çok azı depolanabilir. Enformasyon ise, arşivlerde saklanabilir (Tiwana, 2003, 78). İkiisi arasındaki fark, Çizelge 8'de görülebilir.

Çizelge 8. Enformasyon ve Bilgi Arasındaki Farklar

Enformasyon	Bilgi
Durağandır	Hareketlidir
Bireylerden bağımsızdır	Bireye bağılıdır
Açık, belirgindir	Saklıdır, ifadesi güçtür
Sayısaldir (Dijital)	Analogdur
Çoğaltılması kolaydır	Yeniden yaratılması gerekir
Yayılmaları kolaydır	Genellikle yüz yüze iletişimle yayılır
Gerçek bir anlama sahip değildir	Bireye bağılı olarak anlam kazanır

Kaynak: Miller, 2005.

Veri, enformasyon ve özellikle bilgi göreli kavramlardır ve sınıflandırma, yüklenen anlama ilişkindir ve anlamı yükleyen özneyle ilintilidir (Keskin ve Kalkan, 2005). Enformasyon ve bilgi arasındaki fark, konu bağlamında, teknoloji ile insan arasındaki sınırı da belirlemektedir. Veri ve enformasyon

basamaklarında teknoloji ön planda yer alırken, bilgi basamağında yalnızca insan vardır. Bilgi; veri ve enformasyondan, insanın yaratabildikleridir ve yalnızca insana bağımlıdır.

Allee (1997, 67-68) ise bilgiyi, veriden birliğe kadar giden bir aşamalar zinciri olarak ele almaktadır (Veri-Enformasyon-Bilgi-Anlam-Felsefe-Bilgelik-Birlik). Her bir aşamanın, kendisinden öncekileri kapsayacak biçimde, işlevi, süreci, gerektirdiği zaman kapsamı değişiktir:

Enformasyon, prosedürlere ilişkindir. Standartlara uydurma ve yalın ayarlamalar, değişiklikler yapmadır. Vurgu, prosedürlerin anlaşılması ve geliştirilmesi üzerinedir.

Bilgi, işlevseldir. Değerlendirme ve iki ya da daha çok seçenek arasında seçim yapma konu edinilir. Amaç, etkili eylem ve değişkenliğin bir kararlılığa kavuşturulmasıdır. Vurgu, işin etkili düzenlenmesi, süreçlerin yeniden düzenlenmesi üzerinedir.

Anlam, yönetseldir. Etkili yönetim, kaynakların ve görevlerin bölüştürülmesi, çoklu değişkenlerin izlenmesi ve analiz edilmesi için kavramsal bir çatının kullanılmasıdır. Planlama ve ölçme sonuçları, roller, ilişkiler ve kültüre vurgu yapar (Etkililiğin engellerinin ve destekleyicilerinin anlaşılması).

Felsefe, bütünleşmeye dönüktür. Sosyo-kültürel sistem dinamiklerinin anlaşılması ve yönetilmesidir. Vurgu, uzun dönemli planlama ve değişken çevreye uyum yeteneği üzerinedir. Geniş kapsamlı tahminlerden, çoklu düzeyli stratejiler geliştirmeden, uzun dönemli başarılması gerekenlerle ilgili yatırımların ve politikaların değerlendirilmesidir.

Bilgelik (Wisdom), dönüşümdür. Değerler, vizyon ve misyonla yeniden bağlantı kurma, tanımlama, amaçların anlaşılmasıdır.

Birlik (Union), en geniş bağlamda değerlerin anlaşılmasıdır. En üst düzeyde iyi bir toplum, çevre ve dünya için sorumluluk uyandırma, üstlenmedir. Edim, bu derin değerlerle uyumlu eylemlerde kendini gösterir.

Veri, enformasyon ve bilgi kavramlarının yanı sıra, konuyla ilgili bir çok kavram daha vardır. Bunlardan bilişim, kimi yazarların tanımladığı gibi yalnızca bilgi alış verişini olmayıp, insanlar arasında bilgi, düşünce ve duygu alışverişidir. Örgüt yönetiminde bilişim sistemine gereksinme göstermeyen iş olmadığı gerçeği, bilişimi, örgütün varlığı için bir temel öge durumuna koymaktadır (Gürgen, 1972'den Akt: Sözen, 1980, 161). Yoder ise bilişimi, her türlü amaç için karşılıklı bilgi alışverişini, karşılıklı ikna etme çabalarının tümü olarak tanımlamaktadır (Akt. Sözen, 1980, 161).

Bilgi Sistemleri, örgüt yönetimini, işlevlerini karar verme sürecinde desteklemek için bilgi sağlayan, bütünleştirilmiş kullanıcı makine sistemleri olarak tarif edilmektedir (Symons, 1991, 181, akt.: Yozgat ve Duran, 2005).

Örgüt yönetiminin gereksinim duyduğu verileri bilgisayar olanaklarına dayalı olarak sağlayan örgütlerde genellikle "Yönetim Bilgi Sistemi" ifadesi kullanılmaktadır. Yönetim Bilgi Sistemi, yöneticiye, planlama, örgütlenme, kadrolama, yöneltme ve denetim çalışmalarında destek sağlayan, doğru bilgiyi, ilgili kimseye istenilen zaman ve yerde sağlayan bileşenler topluluğu olarak tanımlanır (Şen, 1981, 35-36).

Yönetim Bilgi Sistemleri, örgütün iç ve dış çevresindeki bilgiyi örgüt için zamanında, etkin ve etkili olarak toplayan, birleştiren, karşılaştıran ve dağıtan formal bir sistemdir (Koontz ve Wehrich, 1993, 618, Akt.: Yozgat ve Duran, 2005). Yönetim bilgi sistemi, bir örgütte yönetim ve karar alma işlemlerine destek olmak amacıyla enformasyon sağlayan bütünleşik, insan makine etkileşimli bir sistem olup, gereksinim duyulan bilgiyi sağlamak için bilgisayar yazılım ve donanımı, yöntemleri (prosedür), analiz, planlama, denetleme ve karar alma modellerini ve veri tabanını kullanır (Davis, 1985, 6, Akt.: Anameriç, 2005).

Uzman Sistemler, karmaşık sorunların çözümünde kullanılan, sorunlarla uzmanlaşmış gibi ilgilenen, bilgisayar kullanan bir analiz ve sorun çözme modelidir (Sprague and Mcnurlin, 1993, 455, Akt.: Yozgat ve Duran, 2005). Uzman sistemler daha da geliştirilerek yapay sinir ağlarıyla, insan zekâsının sınırlı yapısı aşılarak, bilgisayarların kendilerine yüklenen bilgilerle kendiliklerinden öğrenerek yeni kararlar alma özelliğine kavuşturulma arayışı, isteği vardır. Böylece bilgisayarların, üstün analiz ve depolama özelliklerini kullanarak karmaşık sorunların çözümünü kendi kendilerine yapabilecekleri umulmaktadır (Efraim ve Aranson, 1998, 19-20, Akt.: Yozgat ve Duran, 2005).

Konu, süreç yönüyle eğitim alanına taşınmak istendiğinde, dikkat edilmesi gereken kimi noktalar olacaktır. Bilgiyi, örgütte stratejik bir öge kılabilmek için, eğitim sisteminin en stratejik parçasının ve bu parçadaki en stratejik işlerin belirlenmesi gerekecektir. Bilgi ve bilgiye dair işler, kendi kıymetlerini ancak bu canalcı öğelerdeki etkililiklerine göre gösterebileceklerdir. Eğitim sisteminde en stratejik parçanın okul olduğu ve okul içinde de en stratejik işlerin, yönetim-öğretmen-öğrenci-veli-çevre arasındaki ilişkiler olduğu, genel kabul gören bir görüştür. Öyleyse, bu kapsamda yapılacak bilgi yönetimi çalışmalarının kıymeti ortadadır. Son olarak da, bilgi çalışmalarının, bir okul ya da örgüt için enformasyon sistemi kurmaktan çok öte, belirli bir modele kavuşturulması zorunluluğu vardır, (bu zorunluluktan hareketle başlanılan bu çalışmanın amacı da budur) ki, elde, bu alanda yapılacak yeni çalışmalara ilişkin bir kalıp olsun.

Bilginin basamaklandırılması, her biri üzerindeki işlem ve eylemlerin açıklanması, birbirleriyle bağlantılarının kurulması ve insanın rolünün belirlenmesi, bilgiye dahil kavramların daha net anlaşılmasına yardımcı olabilecektir. Bilginin basamaklandırılması, bilgiye giden süreci açıklığa kavuşturmuş olmalıdır. Özellikle üst basamaklarda insan rolünün öne çıkması ve bunun biricik kılınması, geleneksel enformasyon ya da bilgi yönetimi uygulamalarının neden bekleneni veremediği sorusuna bir yanıt niteliindedir.

Veri, enformasyon ve bilginin birbirlerinin yerine kullanılmayacağı ve örgütün başarı ya da başarısızlığının, bunlardan hangisine gereksinim duyulduğunun bilinmesine, hangisine sahip olduğuna ve her biri ile neler yapılabileceğine bağlı olduğu gerçeği (Davenport ve Prusak, 2001, 21), bilgi yönetiminde her zaman göz önünde bulundurulması gereken noktadır.

Bilgi tanımlarından başka, bilgiye ilişkin Bilgi Tipolojileri yapılmaktadır. Bu sınıflandırma genelde, bilginin kullanılacağı alan, kullanılacağı düzey ve bilginin kazanılış biçimi başlıkları çerçevesinde yapılmaktadır.

Bilginin kullanılacağı alana göre yapılan sınıflandırma çeşitlilik göstermektedir. Örneğin, Marshal (1995) üç tip bilgi tanımlar (Akt: Yolles, 2000). Bu ayırım, bilginin kullanılacağı alana göre yapılan bir sınıflandırmadır:

1. Tanıma Bilgisi: Bilgi konusunu tamamlayan genel kavramlar ve olgular,
2. Ayrıntı Bilgisi: Bireysel bilginin bileşenleri ile bunları düzenleme yöntemleri arasındaki ilişki bilgisi,
3. Uygulama Bilgisi: Bir eylemi gerçekleştirmede gerekli kavramsal beceriler ve prosedürler.

Bilginin kullanılacağı alanla ilgili bir başka sınıflandırmada ise üç tür bilgi ele alınır. Yönetimsel açıdan bakıldığında bilgi, stratejik planlama, yönetimsel denetim ve işlemsel bilgi olarak üç kategoriye ayrılabilir. Stratejik planlama, büyük ölçüde örgüt dışı bilgiye dayalıdır. İşlemsel bilgi, örgütün günlük işleyişine ilişkindir. İşlemsel bilginin bir özelliği, genellikle bir tek bölüme ilişkin olmasıdır (Massie, 1983, 174, 175).

Bilginin kullanılacağı düzeyle ilgili sınıflandırmada, Kast ve Rosenweig (1974), karar vermek için işlevsel (işlem yönetimi), uyumlandırıcı (yorum yönetimi) ve stratejik (kurumsal yönetim) adı altında üç alt sisteme işaret etmektedir. Bunlar üç ayrı yönetim katmanı olarak da görülebilir. Her biri için karar süreçlerinin çalıştırılmasında gerekli olan bilginin nitelik ve niceliği de değişik olacaktır (Akt: Sözen, 1980, 172)

Koontz ve O'donnel, (1978, 23-24) ise, yönetim süreçlerine göre bir sınıflandırmaya gider. Örneğin yönetimin planlama, örgütleme, kadrolama, liderlik ve denetim gibi işlevlerine göre yapılacak bir sınıflandırma, okul yönetimi uygulamalarında gerçeğe daha uygun ve uygulamada daha yardımcı olabilir. Bunun yanı sıra her bir işlevsel alanın değişik yönleri içinde bir sınıflandırmaya gidilebilir. Bunlar, işlevlerin (1.) Özelliği ve amacı, (2.) Her birine uygulanabilecek görüşler, (3.) Her birinin yapısının nasıl olacağı, (4.) Hangi işlere girileceği, (5.) Her birine temel oluşturan teori ve ilkeler, (6.) Her bir alanda geliştirilmiş en kullanışlı teknikler, (7.) Bilginin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler ve (8.) Her bir alandaki edim için nasıl bir çevre geliştirileceğidir.

Bilgi, açıklayıcı (neyle ilgili, knowledge about), süreçle ilgili (teknik, know-how), nedensel (know-why), koşula bağlı (know-when) ve ilişkisel (know-with) olmak üzere sınıflandırılabilir. Ayrıca bilgi, temel, ileri düzey ve yenilik düzeyinde olmak üzere sınıflandırılabilir. Temel bilgi, işin yapılması için gerekli, en alt düzeydeki temel bilgilerdir. İleri düzey bilgi, rakiplere karşı üstünlük sağlayacak bilgidir. Yenilik düzeyindeki bilgi, örgüte, oyunu kendi kurallarına göre oynamasını olanaklı kılan ve pazar liderliğini sağlayacak olan bilgidir (Zack,1999).

Tiwana ise (2003, 181-182), bilgiyi üç grupta sınıflandırmaktadır:

1. Çekirdek Bilgi: İş yapabilmek için gereken temel bilgidir.
2. İleri Düzeyde Bilgi: Üstün bilgisini çeşitli alanlarda kullanarak, ürünlerinde ve dolayısıyla rakiplere göre farklılık yaratan bilgidir.
3. İş yapma biçimini bile değiştiren, kesin üstünlük yaratan bilgidir.

Bilginin kazanılış biçimine göre yapılan ayırım da ise, bilgi, saklı bilgi (Tacit) ve açık bilgi (Expilicite) olarak ikiye ayrılmaktadır. Saklı bilgi, bir uzman tarafından dahi açıklanamayan, bir kimseden diğerine yalnız uzun bir çıraklık süreci, usta-çırak ilişkisi yoluyla geçebilen (nevi şahsına münhasır) bir bilgidir (Polanyi, 1962, Akt: Lee and Yang, 2000). Açık (Expilicite) bilgi, açık, bireyler

ve örgütler arasında kolayca paylaşılabilen, iletilebilen, daha çok ders kitaplarında ve teknik dokümanlarda yer alan bilgidir. Zuboff da (1989), saklı ve açık bilgi arasındaki ayırımın bir benzerini deneyimsel (action-centered skills) ve akılsal (intellective skills) beceriler arasında yapmaktadır. Deneyimsel (eylem merkezli) beceriler, gerçek çalışmayla, yaparak gelişirken; akılsal beceriler sembollerle gösterilebilen ve bundan dolayı daha kolay transfer edilebilen, soyut, açık kaynaklı, usa vurulabilen bilgilerdir (Akt: Lee and Yang, 2000).

Saklı bilgi, duyulara, hareket becerilerine, bireysel algılamalara, fiziksel deneyimlere, sağduyu kurallarına ve sezgilere bağlıdır (Krogh ve diğ., 2002, 17). Saklı bilginin bilme boyutu, öylesine kökleşmiş zihinsel modellerden, inançlardan ve perspektiflerden oluşur. Bunlar doğru kabul edilir ve kolay kolay açıklanamaz (Nonaka, 1999, 33).

Bilginin, saklı bilgi ve açık bilgi olarak ayırımı Polanyi (1958) tarafından yapılmıştır. Polanyi (1966): “Söylediklerimizden daha fazlasını biliriz” (Gupta, Iyer ve Aronson, 2000) sözüyle, saklı bilginin kişiye aitliğini ve bir başkasına aktarmadaki zorluğunu anlatmaktadır. Polanyi'nin bilgi ayırımı, özellikle saklı bilginin önemine vurgu yapması ve bu bilgi türünü insanın biricikliğine bağlaması, bu alandaki tartışmaların vardığı noktayı, tartışmaların ilk başladığı noktaya çevirmesi olarak algılanabilir.

İnsan, bir şeyi öğrenince, artık bunu veri kabul ederek bilinçaltına iter. Bir süre sonra, işin yapılış şekli mekanik hale gelmiştir. İnsan yaşamı, neredeyse bilinçli düşünmeye hiç yer vermeden oldukça yetenekli bir biçimde yaptığı bir çok iş vardır. Ancak bir çok insan, bu becerileri nasıl edindiği ve normal bilinçle bilinçaltı arasındaki ilişkiyi nasıl geliştirebileceği üzerinde pek düşünmez. Kişisel ustalık düzeyi yüksek insanlar, normal insanlara göre, normal bilinçleriyle bilinçaltıları arasında daha yüksek bir ilişki geliştirmiş insanlardır (Senge, 2003, 179-181).

Başaran (1982a,196) ise, sezgisel ve sözel bilgi ayırımı yapar. Bu ayırım, açık ve saklı bilgi ayırımına benzemektedir. Sezgisel bilgi, çalışanın doğrudan

yaşantılarıyla edindiği, kullandığı fakat anlatması kolay olmayan bilgidir. Daha çok, teknik konularda bu bilgilere rastlanır. Sözel bilgiler ise, betimsel bilgi (bir olayı, işi, nesneyi betimler), yönerge bilgi (bir işin nasıl yapılacağını aşamalar halinde gösteren bilgi), kural bilgi (bir konuda ulaşılan genellemeleri içerir) ve sistemli bilgi (bir bilim dalında edinilmiş kuramlardan oluşur) olmak üzere döre ayrılır.

Bilgi geliştirmede enformasyonun rolünü inceleyen Nonaka ve Takeushi ise (1994, 1995'ten akt. Bhatt, 2000), açık ve saklı bilgi sınıflandırmasında bilgi geliştirmede bilginin dört tür dönüşümünden söz ederler:

1. Açık Bilgiden Açık Bilgiye: Enformasyon, açık bilgiyi en basit biçimlere dönüştürmede ve onun aktarımında kullanılabilir.
2. Açık Bilgiden Saklı Bilgiye: Enformasyon, saklı eylemlerde açık bilginin içselleştirilmesine (saklı bilgiye dönüşmesine) zemin oluşturmaktadır.
3. Saklı Bilgiden Açık Bilgiye: Bu dönüşümde enformasyon çoğunlukla, yeni bilginin yaratılmasında, farklı örnekleri ve metaforları birleştirmede kullanılır.
4. Saklı Bilgiden Saklı Bilgiye: Enformasyon, beyin fırtınası, tartışma ve sosyalleşme amaçlı olarak kullanılır. Çoğunlukla kişisel deneyim ve uzmanlığın bir bileşeni olan bu bilgi türünün, örgütün her alanında kullanılır olması, onu örgüt için kritik kılmaktadır.

Bilgi yönetimi kapsamında vurgunun ve buradan hareketle uygulamaların başka yerlere kaymasında, alanla ilgili kavramların kimi zaman birbirine karıştırılıyor ve yanlış kullanılıyor olması, kimi zaman da birbirlerinin yerlerine kullanılıyor olması bir neden olarak gösterilebilir. Özellikle verinin ve enformasyonun bilgi olarak görülmesi, bunlar üzerinde yapılabilecek işlemleri sınırlandırabileceği gibi, bilgi işinin çalışılan basamağını da aşağıya çekebilecek, asıl bilgiden yararlanma oranı düşebilecektir.

Bilgi yönetimi kavramı, enformasyon teknolojileri uygulama ve araştırmaları kapsamında yeni bir kavram değildir. Ancak, iş dünyasındaki

köklü değişiklikler, bilgi yönetiminin geleneksel enformasyon sürecinin sınırlılıklarını tartışmaya açmıştır (Malhotra, 2000). Enformasyon yönetimi, yetmeyen, sorunu çözmeyen bir uygulama durumundadır. Öyleyse bilgi yönetimini ve bu kapsamda geçen kavramları (Bilgi-Enformasyon Teknolojileri, Bilgi Toplumu, Veri Bankası) tanımlamak, bilgi yönetiminin ne olduğunu, veri ya da enformasyon yönetiminden farkının anlaşılmasında katkı sağlayacaktır.

Değişik disiplinler olarak gelişen bilgisayar ve iletişim teknolojileri, “Bilgi Teknolojileri” adıyla bir çatı altında toplanmaya başlanmaktadır. Bir bilginin toplanmasını, işlenmesini, saklanmasını, iletilmesini veya başka bir yerden bu bilgiye ulaşılmasını sağlayan teknik ve teknolojiler bütününe Bilgi Teknolojileri denilebilir. Bilgi teknolojilerini araştırıp geliştiren, üreten ve kullanan toplumlara Enformasyon Toplumu, Bilgi Toplumu denilebilir. Ancak bu kavramın, bireylerin belirli bir bilgi düzeyine eriştiği, kültürü yüksek Bilge Toplumu ya da Bilgili Toplum ile karıştırılmaması gerekir (Ceyhun ve Çağlayan, 1997, 4-17).

Bilgi yönetiminin ise hâlâ genel kabul gören bir tanımı yoktur. Bilgi yönetimi tanımlarının çoğu, örgüt ya da bireyin yararlanması için bilginin toplanması ve dağıtılması kapsamındadır. Bu kapsamda bilgi, özel amaçlar için toplanmış enformasyon olarak görülmektedir (Leonard and Sensiper, 1998’den Akt: Lueg, 2001). Bilgi yönetimi, ortak bir tanım olarak, örgütün uğraştığı konuları gerçekleştirmek için bilginin gücünü kullanma, yayma ve yaratıcılığı yönetme süreci bileşeni olarak tanımlanabilir. Bilgi yönetimi, bilgi çalışanlarının kendi yaratıcılıklarını ve iş değerlerini gerçekleştirmelerine yardım eden örgütsel desenin, çalışma ilkelerinin, süreçlerinin, örgütsel yapının, uygulamaların ve teknolojinin oluşturulmasıyla ortaya çıkar. Gerçekte bilgi yönetimi, insanla ve bilginin oluşturulması, enformasyonun paylaşılmasında kullandıkları süreçlerle ilgilidir (Hanley, 1999’dan Akt: Lee and Yang, 2000). İnsan ve bilginin yaratılması ve paylaşımı, bilgi yönetimi kapsamında öne çıkan iki boyuttur.

Bilginin örgüt ortamında önemini, neden örgüt için stratejik bir konuma geldiğini anlayabilmek için, örgütteki yerini görmek gerekir. Bilgiyi örgüt için önemli kılan etken, bulunduğu yerden kaynaklanır. Bilgi, örgütteki en kritik denilebilecek yerlerde ve hemen hemen her yerededir; çoğunlukla da birçok kritik kararların hareket noktasını oluşturur. Ayrıca bilgi, örgütün neredeyse her alandaki uygulamalarının göstergesi konumundadır.

Bilgi, gerekçelendirilmiş gerçek inançtır (Nonaka ve Takeuchi, 1995'ten Akt.: Krogh ve diğ. 2002, 16). Kendi inançlarının doğruluğunu, kendine özgü bakış açısı, kişisel duyarlılık düzeyi ve bireysel deneyimleri gibi dünyaya ilişkin gözlemlerine dayanarak gerekçelendirir. Böylece bilgi, soyut ve evrensel biçimde doğru olan bir şey olmaktan çok, gerçeğin yapılandırılması olmaktadır (Krogh ve diğ., 2002, 16).

Bilginin bir süreç olduğunu daha açık olarak gösterebilmek için, günümüz bilgi tanımlarından da öte, bilgiyi felsefi açıdan ele almak gerekecektir.

Bilgi, özne ve nesne arasında kasıtlı bir bireşimdir (Tezcan, 1991, 160). Bilginin birbirinden ayrılmayan iki ögesi; bilen (suje) ve bilinendir (obje). Her bilgi, bu iki öge arasında kurulan bağa dayanır. Bilgi, suje ve obje arasındaki bağıdır. Bu bağı kuran ise bilgi edimleridir. Edimler, kendiliklerinden gerçekleşmeyip, insanlar tarafından gerçekleştirilmekte, yönetilmektedir. Bilgi, tek bir edimin ya da insan yeteneğinin işi olmayıp, bütün insan yeteneklerinin bir arada çalışmasının, işbirliği yapmasının bir işidir (Mengüşoğlu, 1992, 46-71). İnsanda mevcut olan algı, düşünme, anlama ve açıklama gibi öz nitelikler ve yetiler aracılığıyla nesne arasında bilgi bağları kurulur, bu sayede öznedeki bilgi gerçekleşir (Tezcan, 1991, 154).

Bilgiye götüren edimler Çizelge 9'da verilmiştir. Çizelgede yer alan bilgi edimleri, bilgiye ulaşmanın ve onu elde etmenin ne kadar kişiye ve kişinin zihinsel yeteneklerine bağımlı bir süreç olduğunu açık olarak ortaya koymaktadır. İnsan ve obje arasında gerçekleşmesi gereken edimlerden sonra bilgiye ulaşılacağı gerçeği, bilginin bilgisayardan, internet tabanlı

kaynaklardan ya da hemen bir yerden alınıp kullanılabilir bir şey olmadığını göstermektedir. Ulaşılan kaynaklar, kişiye ve amacına göre veri ya da enformasyon konumundadır. İnsanın bir edimi olmadan ve karşısındaki objeye bir katkı yapmadan bilgiye ulaşabilmesi söz konusu değildir. Bilgiye ulaşabilmek, kesinlikle bir süreç sonunda gerçekleşmektedir.

Çizelge 9. İnsan ve Objeye Arasındaki Bilgi Edimleri

Bilgi Edimleri	
Algı Edimi	İnsanı, reel varlık alanı-dünyası ile ilişkiye sokar, çevresini tanıtır; insan varlığı dış dünyayı tasarımına alır ve kendi kendisini de tanıır, insanlar arasındaki eylemlerin bize verilmesini sağlar,
Düşünme Edimi	Olaylar ve fenomenler arasında bir ilişki kurmak, olaylar arasındaki bağıllığı sezme, olup biten şeyleri betimlemek, sınıflandırmak, yapılacak şeyler hakkında önceden planlar hazırlamak, bunların gerçekleştirme şeklini imgelemek, bazı hallerde algı ediminin bize verdiği sorunların temelini inmek, ayırma, birleştirme ve karşılaştırma yapmak gibi sayısız fenomenler, düşünme ediminin alanına girerler. Düşünme biçimleri şunlardır. Tipik olmayan bir durumu hemen kavrama (Zeka); belirli sorunları tasarlama, onları kavramlarla anlatma, bunlar üzerinde düşünmeye dayanan açıklamalar yapma (Akıl); algılama alanında olan bir olayı hiç düşünmeden yapmadan doğrudan doğruya kavrama (Anlama); olup biten bir şeyi ya da içinde bulunulan bir durumu doğrudan doğruya, hiçbir kavrama başvurmada sezme (Seziş); hiçbir kayıt ya da koşula bağlı kalmadan düşünme (Hayal); reel-alanla ilgili olan edimi, bu edimden sonra yeniden canlandırma (İmgelem) ; düşünmenin objektifleşmiş ürünü (Düşünme).
Anlama Edimi	Anlama, düşünmenin algı alanına giren olayları her hangi bir yansıtmaya başvurmada, bir mantık ilkesi ya da nedensel bağlara dayanmadan, doğrudan doğruya kavramasıdır. Anlama edimi, bir şeyi sevmeyi, ona açık olmayı, önyargılardan sıyrılmayı, anlamak istenilen şeye doğrudan doğruya girmesini, onunla doğrudan ilişki kurmasını gerektirir; insan başarıları alanında ortak değerlere açık olma koşulu vardır.
Açıklama Edimi	Bir olguyu, bir durumu çözümledikten sonra, öğeleri arasındaki bağlantıları açığa çıkarma, doğrulama ya da yadsıma yoluyla aydınlatma işlevidir. Açıklama, belirli bir ilkedden kalkarak, bir şeyi, bir olayı kavramak demektir; matematiksel-mantıksal ya da fizik-nedensel bir temele dayanır. Aracı olan, daima bir ilke, bir temel, bir yasadır.

Kaynak: Mengüşoğlu, 1992, 54-71; Tezcan, 1991, 154.

Doğada nesnelere ve olaylar vardır ama, bilgi, doğada hazır değildir. Bilgiyi yaratan ve üreten, doğa üzerindeki çalışması ve bu çalışmaya düşüncesinin katkısıyla bizzat insanın kendisidir (Hançerlioğlu, 1982, 31).

Herhangi bir bilgi, deney ve gözlem, akıl, deneyim, sezgi, mantık, şüphe gibi yöntemlerden bir ya da bir kaçının birlikte kullanılmasıyla elde edilebilir (Ural, 1998). Her basamak, bilgi sürecinin bir aşaması konumundadır.

Bilgi öylesine bir şeydir ki, eldeki verilere ya da enformasyona her değişik açıdan bakıldığında, ilgili konunun yeni ve de daha stratejik bir yanı ortaya çıkartılabilmektedir. İşte bilgi yönetimi, bu stratejik yönlerine ilişkin bilginin yaratılması temeline dayandırılmalıdır.

Yönetim alanında en çok tartışılan konulardan birisi, kuram ile uygulama arasındaki çatışmadır. Sorun olarak belirtilen, kuramların sözü edildiği gibi uygulanabilir olmamasıdır. Sorunun asıl kaynağı ise, kuramların, doğdukları koşullar içinde geçerli oldukları gerçeğidir. Özellikle örgütlerin insan yönü, bu gerçeği daha da belirgin hale getirmektedir. Kuram – uygulama çatışmasının çözümünde hareket noktası ise, kuramsal bilgiden kurumsal bilgiye geçmekte yatmaktadır. Bu geçişin sağlanabilmesi için de, kuramın örgütteki görüntüsünün elde edilmesi gerekir. Yoshida'nın da belirttiği gibi (1994), Japonların yaptığı ve başardığı da buydu.

Bilgi Modeli, temelde kuramsal bilgiden çok kurumsal bilgiye vurgu yapar. Kuramsal bilgiden hareketle örgütü harekete geçirecek olan, örgütün kendi içinde yaratabildiği ve kullanabildiği bilgidir.

Kuramsal bilgiden kurumsal bilgiye geçişte yapılacak çalışmalar, birkaç noktada toplanmaktadır. Bunlar; örgüt hakkında bilinmesi gerekenleri öğrenme; yaratıcı, analitik düşünme ortamı yaratma ve destekleme; kuramın örgüt için neyi ifade ettiğini anlamaya çalışma; okul çaplı incelemeler, analizler yapma; sonuçları, öğrenmek için veri olarak kullanma; eylem araştırmaları yapma (Morgan, 1986, 62; Hicks, 1979, 300-301; Etzioni, 1959'dan, Akt: Summer and Connel, 1973 ; Balcı, 1993, 44; Newstrom and Davis, 1993, 295) vb. olarak sıralanmaktadır.

Kurumsal bilgi, kurum ve kuruluşların iş etkinlikleri içerisinde ortaya çıkan, her türlü belge, düşünce, fikir ve olgulardır (Anameriç, 2004). Bilgi, bir şeyleri değiştirmiyorsa ya da bir şeyleri değiştirmede kullanılmıyorsa, veri olmaktan öteye gidemez. Kurumsal bilgiye geçişteki temel vurgu ise, işe yarar, örgütü geliştirmede kullanılabilir bilgi üretmektir. Ancak bu türden bilgilerle, işin doğru yapılıp yapılmadığı ve nasıl yapılması gerektiği yönünde sonuçlara ulaşılabilir. Kısaca, kurumsal bilgiye dayalı olarak çalışmak, Frederick Taylor'un deyimiyle, "daha çok çalışmanın yerine, daha akıllıca çalışma" olanağı verecektir. Zaten, yönetim olgusuyla ilgili yeniliklerin tümü, bilginin çalışmaya uygulanması, sistem ve enformasyonun, tahmin, kas gücü ve zahmetli çalışmanın yerine geçirilmesi gerektiğini belirtmektedir (Drucker, 2000b, 229).

Öyleyse, modelde bilgi, kuramsal değil kurumsal bilgi olacak, bu da bir şeyleri değiştirmek ya da bir şeyleri yapmak için temel dayanak noktası olacaktır. Yani, işin yapıldığı okula ilişkin bilginin temel alınacağı bir hareket noktası, başlangıç olarak ele alınacaktır.

BÖLÜM III

BİLGİ YÖNETİMİ MODELİ

“Örgütü bilgiye dayalı yönetmek” denildiğinde, ortaya konulabilecek bir modeller çeşitliliğinin olması gerekir. Bir model önerisi getirmeyi amaçlayan bu çalışmada da, bu alandaki öğrenilmiş gerçeklerin doğrultusunda, böylesi bir modelin önemli bileşenlerinin neler olması gerektiği ve bu bileşenlerin birbirleriyle olan ilişkilerinin nasıl olması gerektiği belirlenmeye çalışılmıştır.

Bilgiye dayalı bir örgütün örgüt şemasını çizmek için, zamanın şimdilik erken olduğu (Drucker, 2000a, 350) söylenmektedir. Kapsamlı bir bilişim sisteminin geliştirilmesi konusundaki teknik sorunların hızla çözülmesine karşın, bu gelişmeleri tam uygulayabilecek bir yönetim anlayışı yavaş gelişmektedir (Massie, 1983, 186). Ancak alanyazın incelendiğinde, bilgi modelinde olması gerekenler ve uygulamalara ilişkin bir derleme yapılarak, bir model ortaya koyabilmek olasıdır.

Bilgi yönetimi, örgüt teorisinin en hızlı gelişen kavramlarından birisidir. 1990’lı yılların başlarında pek bilinmeyen bir kavram iken, günümüzün moda mesleki kavramlarından biri haline gelmiştir (Barker, 2001, 200).

O’Dell ve arkadaşları, Bilgi Yönetimini, kendi başına radikal bir hareket ya da metodoloji olmayıp, daha çok geçmiş deneyimlerden (kitaplıklar, veri bankaları, akıllı insanlar) yararlanmayı ve bilgi alışverişi için yeni araçlar (İntranet, uygulama toplulukları, ağlar) yaratmayı içeren bir yönetim anlayışı, çerçevesi olduğunu belirtmektedir (O’Dell ve diğ., 2003, 23-24). Kirk Klasson’un deyimiyle ise, Bilgi Yönetimi, çekirdek iş yeteneğinden değer yaratmak ve daha çok değeri elinde tutma ehliyetidir (Tiwana, 2003, 18).

Bilgi yönetimi, enformasyonun etkili biçimde kullanımı ve paylaşımının sağlanmasında, insan, süreçler ve teknoloji gibi örgütün üç önemli kaynağının birlikte kullanımını koşul koşturmaktadır (Petrides ve Nodine, 2003, 10). Todd ve

Southon (2001), Bilgi Yönetimi için gerekli olan anlayışları Çizelge 10'daki gibi sıralamaktadırlar.

Çizelge 10. Bilgi Yönetimi İçin Gerekli Olan Anlayışlar

Bilginin Kendisi	Bilginin doğası, insan bilgisinin oluşumu ve nasıl elde edileceği, bilgi tipolojileri, bilginin yayılışı, bilgiden yararlanma, bilgi eğilimleri: Küreselleşme, birleşme.
Örgüt	Örgüt kültürünün kavranması, örgüt yapısı, politikaları ve gereksinimleri, örgütün ürün ve hizmetleri, örgütte bilginin rolü, dış pazar ve rekabet üstünlükleri, örgütün amaç, işlev, vizyon ve misyonunun kavranması, bilgi yönetiminin örgüte katkısının belirlenmesi, örgüt bilgisinin değeri, müşteri gereksinimlerinin kavranması.
İnsan	İhtiyaç analizi, grup ve örgüt dinamikleri, gruplarda insan psikolojisi, bilgi paylaşım kültürü oluşturma stratejileri, insanların öğrenme, düşünme ve görüşleri benimseme yolları, öğrenme stilleri, bilgi anlayışlarının kavranması, enformasyon paylaşımlarının kavranması.
Enformasyon	Enformasyon yönetimi ilkeleri ve sistemleri, indeksleme ve katologlama (listeleme), enformasyonun nasıl kullanılacağı kavranması, enformasyon sentezleri, yönetim sistemleri içinde enformasyon ve bilginin nasıl bütünleştirileceği.
Teknoloji	Sistem tanımlamaları ve uygulamaları, enformasyon ağ yapısının kavranması, arama motorları düzeni, teknolojinin örgütteki etkisinin kavranması, veri madenciliği.

Kaynak: Todd ve Southon, 2001.

Bilgi Yönetimi kavramını, kendi tanımından hareketle anlamaya çalışmanın yanı sıra, bu yaklaşımı uygulayan örgütlerin hangi çalışmaları yaptığını bilmek, yaklaşımın yol göstericiliğini de arttıracaktır. Çünkü, kavramlar bazen uygulayıcılar için yeterince aydınlatıcı olamayabilmekte ya da uygulayıcılarca yanlış biçimde kavranarak, konuyu özünden uzaklaştıran uygulamalara yol açılabilmektedir.

Teltech Resource Network tarafından 83 farklı şirketin 93 bilgi yönetimi uygulamaları üzerinde yapılan bir araştırmada, projelerin nelere odaklandığı belirlenmiştir (Çizelge 11).

Çizelge 11. Yüksek Başarımlı Bilgi Yönetimi Projelerinin Odakları

Başarıya Götüren Uygulama Hedefleri	Rastlanma Sıklığı (%)
En iyi uygulamalardan etkin biçimde yararlanmak	45
İşbirliğini arttırmak	25
Uzmanlıklardan etkin bir biçimde yararlanmak	15
Kuruluş ölçeğinde tümleşiklik	5
Ürün/hizmet üretimini hızlandırmak	5
Dışsal bilgiyi bilgi havuzuna katmak	5

Kaynak: Teltech Resource Network Corp., 1999, s. 64-66, Akt.: Tiwana, 2003, 507.

Çizelgeden de görüldüğü gibi, en iyi uygulamalardan gereği gibi yararlanmak, bilgi yönetimi çalışmalarında önemli bir yere sahiptir. Alanyazında da, en iyi uygulamaların paylaşılmasına ve böylelikle bilginin paylaşılmasına sık sık vurgu yapılmaktadır. İşbirliği de, bilgi yönetimi içerisinde üzerinde önemle durulması gereken bir konu olarak ele alınmaktadır.

Alle de (Alle, 1998'den Akt: Özgener, 2006), küresel ölçekte çalışan işletmelerin, nasıl bir strateji geliştirdiklerini Çizelge 12'de göstermektedir.

Çizelge 12. Küresel İşletmelerin Bilgiye Dayalı Stratejik Değerleri

Bilgi Değer Fırsatları	Örnek Ölçü	Zirvedeki İşletmeler
Müşterinin Sırları, Bilinmeyen Eğilimleri: Kişiselleşmiş ürün ve hizmetlerin hedef pazarlaması ve kaliteli hizmet için müşteri bilgisinin öneminin artması.	Müşteri satın almalarının genişliği ve derinliği	AMEX Pointcast
Entellektüel Mülkiyet: İşletmenin finansal değerine katkıda bulunan kodlanmış ve/veya patentli bilgi portföyünün zenginleşmesi ve yönetilmesi.	Patentlerin Değeri	Dow Chemical Monsanto
Süreç ve Ürün Kalitesi: Ürün ve hizmetlerin kalitesini ve performansını arttırmak için en iyi uygulamaları araştırma ve paylaşma sayesinde yeni yaklaşımları deneme, süreçler ve kalite konusundaki yeniliklerle ilgili bilgiyi paylaşma.	En iyi uygulamaların yayılması	Chevron Texas Instruments
Yenilikçilik: Yeni ürün ve hizmetleri hızlı bir şekilde yaratmak, tasarlamak, üretmek ve pazarlamak için gerekli olan yeni bilginin artırılması.	Pazara ilişkin zaman (Pazara hızlı sürüm)	Hewlett Packard Microsoft
Bilgiye Dayalı Ürünler: Yüksek düzeyde değere sahip ürünleri ortaya çıkaracak ve farklılığı ortaya koyacak değer zincirinde katma değer üreten bilginin yaratılması.	Bilgiye dayalı zenginleştirmelerin sayısı	Arthur Andersen, FEDEX
Hızlı Tepki ve Çeviklik: Sürekli değişen bir ortamda artan uyum becerisi, esneklik ve duyarlılık, hızlı öğrenme ve bilgiyi yeniden yayma.	Değişim Hız ve Etkinlik Yönetimi	Chaparrell Steel Skandia

Kaynak: Alle, V., 1998, 2, Akt: Özgener, 2006.

Çizelge 12'de de görülebileceği gibi, her örgütün kendine özgü stratejileri vardır. Çizelgede yer alan örgütler büyük ölçekli ve çoğu çok uluslu örgütlerdir. Küresel alanda bilgi yönetimi, yerel alanda bilgi yönetiminden çok farklıdır (Desouza ve Desouza' dan Akt.: Desouza ve Evaristo, 2003). Eğitim örgütlerinin de, Bakanlık düzeyinden okul düzeyine kadar kendilerine özgü stratejiler geliştirmeleri olağandır; daha doğrusu olması gerekir.

Bilgiyi iyi yöneten şirketlerin, örgütteki en iyi deneyimleri tanımlayan, yakalayan ve bunları belgeler haline getiren ve bunları örgütün her yerine ulaştırmış, kendi bünyesindeki mükemmel deneyimleri genişletmiş, işbirliği anlayışı gelişmiş, örgüt içindeki enformasyon akışını kesintisiz hale getirmiş örgütler olduğunu görmekteyiz (Tiwana, 2003, 109). Çoğu başarılı örgüt diğerlerinden gerçekten ayıran özellikler, ürettikleri ürünleri ya da operasyonel güçleri gibi başkaları tarafından ödünç alınabilecek ya da kopyalanabilecek şeyler değil, kopyalanması çok zor olan, diyaloglarındaki kararlılık ve sosyal mekanizmalarının sağlamlığı ve bunların geri bildirimle ve işin peşini kovalamayla olan bağlantılarıdır (Charan, 2003 155).

Resmi, sivil ve kâr amacı gütmeyen örgütlerde bilgi yönetimi ölçütlerini oluşturmak amacıyla yapılan araştırmada, iletişimi geliştirmenin, örgütteki işbirliğini arttırmanın ve çalışanların becerilerini geliştirmenin, bilgi yönetimi çalışmalarında birer ölçüt olarak hesaba katılması gerektiği belirtilmektedir. İletişimin arttırılması, resmi ve kar amacı gütmeyen örgütler için; işbirliğini geliştirmek, kar amacı güden ve gütmeyen örgütler için ortak ölçüt durumundadır. Yine, kar amacı gütmeyen örgütlerde, öğrenme ve uyum yeteneğinin geliştirilmesi; kar amacı güden örgütlerde çalışanların becerilerinin geliştirilmesi, ürün ve hizmet kalitesinin arttırılması, bilgi yönetimi çalışmaları için birer ölçüt durumundadırlar (Anantatmula, 2004)

Konunun tartışılan kısmından hareketle, bilgiyi bir modele dayalı olarak yönetmek, işi bilgiye dayalı olarak yapmak üzere bir model oluşturma konusuna girilebilir. Alanyazında, bilgi modeline dayanak oluşturacak veriler bulmak olasıdır. Örneğin Lee ve Yang (2000) Bilgi Yönetimi Sürecinde şu basamakları sıralarlar. Bunlar bilgi modelinde de yer alacak öğelerdir:

- (1). Bilgiyi Edinme: (a) Tarama (b) Araştırma (c) Performans İzleme
- (2). Bilgiyi Yenileştirme, Türetme
- (3). Bilgiyi Koruma, Saklama
- (4) Bilgiyi Bütünleştirme
- (5) Bilgiyi Yayma

Benzer bir tanımlama da, enformasyon sistemleri kavramı çerçevesinde yapılmaktadır. Bu tanımlama, süreç açısından şu basamakları içermektedir (Adeoti-Adeyeke, 1997):

- (1). Alma,
- (2). Kayıt,
- (3). İşleme,
- (4). İletme,
- (5). Depolama,
- (6). Yeniden alma, düzeltme, yeniden ele geçirme (retrieval),
- (7). Sunma ve
- (8). Karar alma.

Tiwana (2003, 137-168) ise, Bilgi Yönetimi Metodolojisinin ilk adımı olarak, var olan altyapı düzeyinin (tamamen teknoloji tabanlı içerik: İletişim ağları, intranet, extranet, veri madenciliği, veri ambarlama, bilgi sunucuları, internet, belge yönetimi, arama araçları vb) nasıl yükseltileceği; bunu başarabilmek için de uygun teknoloji elemanlarının kullanılması gerektiğini belirtmektedir.

Bilgi bir obje olarak ele alındığında, veri bankaları ve kayıt üniteleri insanları yönlendirmektedir ve bu konudaki çalışmalar, bilginin tanımlanması, örgütlenmesi, biriktirilmesi ve ölçülmesi üzerine yoğunlaşmaktadır. Bilgi süreç olarak ele alındığında ise, yaratma, paylaşma, uyarlama, öğrenme, uygulama ve iletişim gibi bilginin daha dinamik görünüşleri bu süreçte öne çıkmaktadır. Bilgi kompleks bir sistem olarak ele alındığında da, bilgi, doğru ortam

gerektiren yaratıcı bir olgu olarak görülür. Örgütün kültürü, liderlik, davranışlar, normlar, iletişim ve destek teknolojiler gibi öğeler, bu bakış açısında önemli bir yer tutmaktadır. Arthur Andersen Şirketi Amerikan Verimlilik ve Kalite Merkezi ise, bütün bunların hepsini kapsayacak biçimde, örgütsel bilgi merkezde olmak üzere, bilginin süreç öğeleri merkezin çevresinde, kompleks sistem öğeleri de (enablers) en dış çemberde yer alacak biçimde Örgütsel Bilgi Yönetim Modeli sunmaktadır (Allee, 1997,46-48).

Alanyazında, model bütünlüğü içerisinde olmasa da, bilgi yönetiminde uygulamalara temel oluşturabilecek stratejiler üzerinde durulmaktadır. Bu stratejilerden Kodlama Stratejisinde, kişisel bilgi, veri tabanları ve veri ambarları yoluyla örgüt üyeleri için merkezi olarak kullanılabilir duruma getirilir ve ilişkilendirilerek birleştirilir (Desouza, 2002, Akt: Desouza ve Evaristo, 2003), Kodlama stratejisi, yüksek derecede yapılandırılmış ve bilginin etkili biçimde elde edilerek kullanılabilirdiği ortamda kişisel doküman yaklaşımını kullanmaktadır. Kişiselleştirme yaklaşımı, kısmen yapılandırılmıştır ve bilgi ve bu bilgiyi sağlayan arasında ayırım yapmaz. Bu strateji, bilginin daha çok doğrudan kişiden kişiye temaslarla paylaşıldığını varsaymakta ve bilginin resmi olarak düzenlenmeyen boyutunu ifade etmektedir. Enformasyon teknolojilerinin buradaki rolü, e-posta ve grup destek sistemleri gibi araçlarla örgüt üyeleri arasındaki iletişimin kolaylaştırılmasıdır (Desouza ve Desouza, Akt.: Desouza ve Evaristo, 2003).

Kodlama stratejisi ile kişiselleştirme stratejisinin, iş stratejilerine göre farklılıkları Çizelge 13'te verilmiştir. Kodlama Stratejisi ve Kişiselleştirme Stratejisi arasındaki fark, takım elemanlarının seçiminde deneyimin ne oranda yer alacağı ile bilgi teknolojilerini kullanma becerisinin ne oranda aranacağına kendini göstermektedir.

Çizelge 13. Kodlama ve Kişiselleştirme Stratejisinin Karşılaştırılması

İş Stratejisi	Kodlama	Kişiselleştirme
Geçmiş proje verileri, var olan belgeler ve arşivlenmiş projeler gibi eski malzemeleri yeni projelerde ne ölçüde yeniden kullanıma sokuyorsunuz?	Yeni belgeler yaratırken eski belgelerin bazı bölümlerini yeniden kullanıyorsunuz. Yeni ürünler yaratırken var olan ürünleri kullanıyorsunuz. Bir müşteriye yeni bir şey teslim etmeniz gerektiğinde, hiçbir zaman sıfırdan başlamak zorunda olmadığımızı biliyorsunuz.	Her sorunun benzersiz ve “bir kerelik” bir sorun olma olasılığı yüksek. Birikimli öğrenme süreçlerine rağmen, çoğu zaman yüksek yaratıcılık içeren çözümler gerekiyor.
Şirketinizin iş süreçlerindeki rolünü en iyi nasıl tanımlarsınız?	Bilgi teknolojisi birincil kolaylaştırıcılardan biridir. Amaç, kuruluşun çeşitli yerlerine dağıtılmış durumdaki insanları, yeniden kullanılabilir biçimdeki kodlanmış bilgiyle (raporlar, belgelemeler, kod., vb) birbirine bağlamaktır.	Veri depolama ve çekme, bilgi teknolojisinin birincil işlevleri değildir. Bilgi teknolojisi, veri iletişimi için çok önemli bir kolaylaştırıcı olarak görülür; e-posta, görüntülü toplantı gibi uygulamalar, bilgi teknolojisinin en önemli işlevleri olarak görülür. Konuşmalar, toplumsallaşma ve örtük bilgi değiş tokuşu, bilgi teknolojisinin birincil kullanım alanıdır.
Şirketinizdeki ödül yapılarını nasıl tanımlarsınız?	Notes tartışma veritabanları gibi veri tabanlarını kullanan ve bunlara katkıda bulunan şirket çalışanları ödüllendirilir.	Bilgilerini doğrudan doğruya iş arkadaşlarıyla paylaşan ve başka konum ya da ofislerdeki meslektaşlarına sorunlarını çözmekte yardımcı olan şirket çalışanları ödüllendirilir.
Şirketinizde bilgi değiş tokuşu ve aktarımı nasıl gerçekleşir?	Şirket çalışanları, kodlanmış bilginin depolandığı, dağıtıldığı ve toplandığı belge ya da en iyi uygulama veritabanlarından yararlanır.	Bilgi, kişiden kişiye aktarılır. Örtük bilginin, içgörülerin, deneyim ve sezgilerin paylaşılmasını sağlamak için şirket içi iletişim teşvik edilir.
Tipik bir takım yapısını nasıl tanımlarsınız?	Büyük takım, üyelerin büyük bölümü genç ve kıdemsiz elemanlardır; birkaç proje müdürü onları yönetir.	Genç ve kıdemsiz elemanlar tipik bir takımda önemli bir orana ulaşmaz.

Kaynak: Tiwana, 2003, 178-179.

Kodlama stratejisi, daha çok aynı türden sorunlarla sık sık karşılaşan ve aynı kararları defalarca almak durumunda kalan örgütlere uygun olup, depolamayı, indekslemeyi, yeniden gözden geçirebilmeyi ve yeniden kullanımı hedefleyen teknolojilere odaklıdır. Kişiselleştirme stratejisi ise, özel sorunları ya da ender karşılaşılabilecek sorunları olan örgütlere (bu tür sorunların çözümü, kodlanmış bilgilerden çok, örtük bilgilere ve kazanılmış deneyimlere bağlı olduğundan) daha uygun olup, insanların ağlar aracılığıyla birbirleriyle iletişim kurmalarına daha fazla odaklanmaktadır (Tiwana, 2003, 180).

Kodlama stratejisi, maliyeti azaltması, erişimi kolaylaştırması, standart şema ve tasarımların etkinliğini artırması gibi nedenlerle, küresel bilgi depolarının yaratılması için önemli olmasından dolayı, imalat ya da ürün-yoğun endüstriler gibi iyi tanımlanmış ürünleri üreten örgütler tarafından isteksizce kullanılmaktadır. Ancak bu strateji, bilginin yalnızca kullanıma uygun bir durum olduğunda değerlendirilebilir olma özelliğinden dolayı, çözüm değildir (Desouza ve Desouza, Akt.: Desouza ve Evaristo, 2003).

Southon ve Todd (2001), Çizelge 14'de, Enformasyon Yönetimi ile Bilgi Yönetimi arasındaki farkları sıralarken, bilgi yönetiminin kendi özeliği de ortaya çıkmaktadır:

Çizelge 14. Enformasyon Yönetimi ve Bilgi Yönetimi Arasındaki Temel Farklılıklar

Özellikler	Enformasyon Yönetimi	Bilgi Yönetimi
İlgi Konusu	Enformasyon ürünleri ve kaynakları: Görünür enformasyon ve veriler üzerine odaklanma; çok sayıda belge, kitap, makale, kayıt ya da sayısal kaynak; enformasyonun eşya (mal) olarak görülmesi	Bilgi sahibi insan: İnsan zihnindeki saklı bilgi; deneyim merkezli;
Konu kapsamı	Açık: Ulaşılabilir ve kayıt altına alınabilir kaynaklar.	Saklı: Örgüt deneyimi; müşteri, pazar ve süreç bilgisi; geçmiş uygulamalar; uzman bilgisi.
Yönetim odağı	Enformasyon alt yapısı: Süreci merkez alan, sistem temelli bir yapı.	İnsan: İnsan ve insanlararası ilişkileri, paylaşımı temel alan bir yapı.
Temel süreçler	Depolama ve bunlara erişim uygulamaları.	Bilginin, deneyimlerim paylaşımı, anlayışların değiştirilmesi, paylaşım kültürü oluşturulmasına dönük süreçler.
Örgütsel amaç	İşlevsel: Enformasyonun doğru kişilere ulaştırılması, ulaşılabilir kılınması, bunlara yönelik kaynak sağlanması.	Başarı: Örgüt başarısının en üst düzeye çıkarılması, bilgiye dayalı bir verimlilik anlayışı.
Uygulamalar	Uygulamaya dönük, sınırlı.	Karmaşık bir süreç: Veri, enformasyon ve bilginin üst düzey yönetimi.
Sağlayıcılar (Olanaklı kılanlar)	Enformasyonun değerlendirilmesi için, elle ya da makine ile işlenmesi gerektiği; kütüphanecilik anlayışı.	Bilgi ve deneyim paylaşım kültürü; Teknolojinin bilginin yönetimine yeni yaklaşımlar kazandırmada kullanılması, örgütsel eşgüdüm.

Kaynak: Southon ve Todd, 2001'den uyarlanmıştır

Çizelgede yer aldığı gibi, temel konu başlıklarında Enformasyon Yönetimi ve Bilgi Yönetimi anlayış ve uygulamalarının, Enformasyon Yönetiminde daha çok teknik, Bilgi Yönetimine ise sosyal özellik gösterdiği görülmektedir. Zaten bilginin edinme ve paylaşma süreçleri, sosyal yöne işaret etmektedir.

APQC (Amerikan Verimlilik ve Kalite Merkezi) tarafından, Bilgi Yönetimi Yol Haritası aşağıdaki gibi aşamalandırılmaktadır (2006):

1. Aşama: Başlangıç

- a. Örgütteki herkes için bilgi yönetimi anlayışının oluşturulması,
- b. Bilgi yönetimine destek olacak kişilerin belirlenmesi,
- c. Bilgi yönetiminin yararlarının tanıtılması,
- d. Teknolojiden yararlanılması.

2. Aşama: Strateji Geliştirme

- a. Bilgi yönetimi görev gücü oluşturulması,
- b. İlk uygulamaları, yol gösterici çalışmaların tanımlanması ve seçilmesi,
- c. İlk uygulamaları destekleyecek kaynakların bulunması.

3. Aşama: Planlamak ve Başlatmak

- a. Uygulamalara kaynak sağlanması,
- b. Tekrarlanabilir yöntemler geliştirilmesi,
- c. Öğrenilen derslerin saklanması.

4. Aşama: Genişletmek ve Desteklemek

- a. Genişletme stratejisinin oluşturulması,
- b. Stratejinin yayılması,
- c. Büyümenin yönetilmesi.

5. Bilgi Yönetiminin Kurumsallaştırılması

- a. Bilgi Yönetiminin iş modeline oturtulması,
- b. Örgüt yapısının ve bütçesinin yeniden düzenlenmesi,
- c. Bilgi Yönetimi uygulamalarının izlenmesi,
- d. Performans değerlendirme yapısının düzenlenmesi,

- e. Örgütsel Bilgi Yönetimi çatısının oluşturulması,
- f. Çalışmaların sürdürülmesi.

Rubenstein-Montano ve arkadaşları da Bilgi Yönetiminin Boyutlarını şöyle sıralamaktadırlar (2001, 300-310):

1. Örgütte bilgi kültürü oluşturulması,
2. Üst yönetimin desteği,
3. Ürün ya da hizmeti bilgiye dayalı olarak üretme ve sunma yeteneği,
4. Entelektüel sermayenin değerinin geliştirilmesi,
5. Bilgi paylaşımı çevresi oluşturulmasındaki etkililik,
6. Sürekli öğrenme kültürü oluşturulmasındaki başarı,
7. Örgüte bağlılığı arttıracak müşteri bilgisinin yönetilmesindeki etkililik,
8. Paydaş değerini arttıracak bilginin yönetimi yeteneği.

Davenport ve Prusak ise, bilgi yönetiminin ilkeleri olarak şunları sıralamaktadırlar (2001, 50):

1. Bilgi, insanların beyinlerinde ortaya çıkar ve orada yaşar,
2. Bilgi paylaşımı, güven gerektirir,
3. Teknoloji, yeni bilgi davranışlarının gelişimini kolaylaştırır,
4. Bilgi paylaşımı, desteklenmeli ve ödüllendirilmelidir,
5. Yönetimin desteği ve kaynak sağlanması zorunludur,
6. Bilgi girişimleri, bir pilot program ile başlatılmalıdır,
7. Girişimi değerlendirmek için nitelik ve nicelik ölçümlerinin yapılması gerekir,
8. Bilgi yaratıcıdır ve beklenmedik yönlerde gelişmesi desteklenmelidir.

Bilgi yönetimi çalışmalarına örnek verilmek istendiğinde, değişik örgütlerde yürütülen uygulamalar, örgütteki gelişimin ana/önemli etkeni olarak

gösterilirken; yöntemden bağımsız olarak örgütsel gelişimin anlatılmasında ise, gelişimi yalnızca ya da büyük oranda belirli bir yönetime dayandırmak zorlaşmaktadır. Örneğin, Honda'nın tarihsel gelişimi içindeki çalışmalarını anlatan raporda (Mito, 2000), örgüt kültürü, takım çalışması, güven, orijinal çalışma ve fikir, yerelleşme, stratejik yönetim, yatay iletişim, liderlik, çalışanların psikolojisi gibi birçok yönetim anlayışının kullanıldığı ve bunlardan yararlandığı görülmektedir.

Bilgi Yönetimi Stratejilerinin yaratıcı ve tamamlayıcı olması için değişik yazarların cananıcı önemde gösterdikleri öğeler şunlardır (Martensson, 2000):

1. "Burada ne oluyor?" sorusu,
2. Üst yönetimin desteği,
3. İletişim,
4. Yaratıcılık,
5. Kültür ve insan,
6. Bilgi paylaşımı,
7. Güdüleme,
8. Zaman
9. Değerlendirme.

Buraya kadar yapılan tartışmada, bilginin yönetiminde şu noktaların öne çıktığı görülmektedir:

1. Öncelikle, bilgi ve onun yönetimi bir süreç yaklaşımını gerektirmektedir. Bu süreç, amaç, strateji, yönetim desteği, kültür, üretim, kullanım, paylaşım ve sürecin kurumsallaştırılması aşamalarını içermektedir.

2. Bu süreçte en can anıcı nokta, bilginin üretimi ve bilginin üretileceği ortama ilişkin özelliklerdir.

3. Gerçekte bilginin yönetimi, bir yöntemle aşıkılabilecek bir kavram olmayıp, işin bilgiye dayalı olarak yapılmasına dayanan bir tarzı ifade etmektedir.

Bilginin ve yönetiminin eğitim alanında incelenmesinde, öncelikle ilgili kavramların, bilgi sürecinin netleştirilmesi gerekir.

Bilginin Üretimi

Bilgi yönetimi uygulamaları arasında en az sistematik olanı, hakkında en az bilgi sahibi olduğu kısım, bilginin bilinçli olarak üretilmesidir (Davenport ve Prusak, 2001, 85). Çoğu kuruluşta bilgi üretimine duyulan ilgi, bilgi teknolojisinin ya da ölçüm araçlarının gereğinden fazla önemsenmesi ile sınırlı kalmıştır (Krogh ve diğ., 2002, 14). Bu sınırlılık, bilgi uygulamalarının sonuç olarak örgütlere çok fazla katkı sağlayamadığı bir durum yaratmıştır. Bilgi Yönetiminde canalcı öge, bilginin işe koşulması, işin bilgiye dayalı olarak yapılması ve bilginin örgütler için bir kaldıraç gücü rolüne kavuşturulmasıdır. Başarılması gereken konu, budur.

Kaldıraç gücü, önemli ve kalıcı iyileştirmeler üretebilmek için, olaylar yerine temeldeki yapıları görerek, yapılması gereken değişikliğin nerede ve nasıl olması gerektiğinden hareketle, küçük ve en az çabayla ama hedefi iyi seçilmiş eylemlerdir (Senge, 2003, 74-75).

Bilimi bilim yapan, insana özgü yaratıcılıktır; soran, arayan, araştıran, deneyen, denetleyen; sonra bütün bu başarılarını yeniden ele alan, onaran; daha sonra yeni atılımlara yönelen ve bunu hep böyle sürdürüp giden insandır. Bu kazanımlar, bilim kültürünü işaret eder. Bilim kültürü gelişmemiş toplumlarda bilgi üretilmesi, bilginin gelişmesi ve ürüne dönüşmesi mümkün değildir (Bozdemir, 2006). Yaratıcı düşüncenin içeriği, aritmetik, mantık, estetik ilke ve kurallarına göre değerlendirilir (Köknel, 2006).

Bilgi konusunda akla gelen ilk soru: Burada neler oluyor? sorusudur (Şen, 1981, 40). Bilgi işlerinde verimliliği arttırmanın yolu, ödev üzerine yoğunlaşmaktan ve performansı tanımlamaktan öte, neyin işe yaradığının sorulması, sürecin adım adım analiz edilmesi, örgütte işlerin yürütülmesi için, ne tür bilgilere gereksinim duyulduğunun belirlenmesi gerekir (Drucker,

2000a,115-118; 350). Yönetimin bilgi gereksinmesinin ölçütünü bulabilmek için, örgütün karar alma sürecinin ayrıntılı bir şekilde ortaya konması gerekir (Sözen, 1980, 184).

Bilgi yaratılması, örgütün Ar-Ge gibi belirli bir bölümünün sorumluluğunda bir uzmanlık alanı değil; kişisel ve örgütsel olarak kendini yenileme süreci içinde örgütü ve çalışan herkesi yeniden yaratmaktır, bir davranış biçimidir (Nonaka, 1999, 32-33).

Bohn, Bilginin Gelişim Basamaklarını şöyle sıralamaktadır (Akt. Tiwana, 2003, 285):

1. Tam Bilgisizlik: Süreci/ürünü iyi ya da kötü diye nitelendirecek bilgiye sahip olmama, iyi ile kötüyü ayıramama.
2. Farkındalık: İyi ile kötü arasında ayırım yapabilme.
3. Ölçüm: Süreç/ürünün iyiliğinin hangi değişkenlerle ilişkili olduğunu anlama.
4. Ortalamanın Kontrolü: Belirlenen değişkenlerin hangilerinin önemli, çok önemli ya da önemsiz olduğunu söyleyebilme.
5. Süreç Yeterliği:
6. Tekrarlanabilir Metodoloji ya da Yöntem
7. Resmi ya da Resmi Olmayan Model
8. Mükemmel Bilgi

Davenport ve Prusak ise Bilgi Üretmeye ilişkin beş yol önerirler (2001, 86-104):

1. Elde etme: Bilgi sahibini işe almak, kiralamak (danışman kiralamak, elde edilecek sonuçların ilk ticari kullanımı karşılığında yapılacak bir araştırmayı desteklemek),
2. Kaynak ayrılması: Bilgi üretmeye yönelik birimler oluşturmak (AR-GE vb),

3. Füzyon: Bilerek karmaşa hatta zıtlaşma çıkararak, farklı bakış açılarına sahip insanları bir araya getirerek yeni sinerji yaratmak /Yaratıcı huzursuzluk, yaratıcı kaos),
4. Uyma: Değişimin gerektirdiği yeni bilgi ve becerileri kolayca öğrenebilen çalışanlar,
5. Bilgi ağları oluşturma: Doğal yoldan işleyen iletişim ağları kurulması.

Nonaka'nın (1999, 35-36), örgütlerde bilgi yaratılmasının (Bilginin Dönüşümü) dört temel modeli, alanda sıkça değinilen bir kaynaktır:

1. Örtülü bilgiden örtülü bilgiye (Sosyalleşme): Usta çırak ilişkisi içinde, gözlem, taklit ve uygulamayla, sistemli bir kavrayıştan uzak biçimde örtük bilginin kazanılması.
2. Açık bilgiden açık bilgiye (Birleştirme): Açık bilginin ayrı parçalarının yeni bir bütün halinde yeniden birleştirilerek yeni bilgi yaratılması.
3. Örtülü bilgiden açık bilgiye (Dışsallaştırma): Örtülü bilginin, başkalarının da anlayabileceği şekilde bir biçime kavuşturulması.
4. Açık bilgiden örtülü bilgiye (İçselleştirme): Açık bilginin çalışanlar tarafından içselleştirilmesi, yani, kendi örtülü bilgilerini genişletmek, yaymak ve yeniden biçimlendirmek için kullanmaları. Modelin en kritik adımları 3 ve 4. adımlarıdır. Çünkü, kişilerin aktif katılımını gerektirirler.

Örtülü bilgiden açık bilgiye geçişte, metafor, kıyas ve model aşamalarını içeren bir süreç söz konusudur. Metafor, sezgileri ve iç görüleri açıklamak için kullanılan mecaz dildir, farklı algılama yöntemidir. Değişik ortamlardan ve deneyimlerden gelen bireylerin, hayal gücü ve simgelerin yardımıyla bir şeyi sezgisel olarak kavrama biçimidir. İnsanlar, metaforlar sayesinde bildikleri şeyleri yeni biçimlerde bir araya getirirler, bildikleri ama anlatamadıklarını ifade etmeye çalışırlar. Çelişkili şeyler ve düşünceler arasında metaforlar aracılığıyla ilişki kurulur. Kıyas, çelişkileri bağdaştıran ve farklılıkları ortaya koyan sistemli bir süreçtir. Metaforun içerdiği çelişkilere uyum kazandırır, saf

hayal gücü ile mantıksal düşünme arasında bir ara basamaktır. Modelde ise, metafor ve kıyasa göre çok daha dolaysız bir tasarım söz konusudur. Çelişkiler, tutarlı ve sistemli bir mantıkla çözüme kavuşturulur. Böylelikle kavramlar bir başkasına aktarılabilir duruma gelir (Nonaka, 1999, 38-41).

Nonaka ve Takeuchi, bilginin üretiminin beş aşamasına değinmektedirler (1995'ten, Akt. Krogh ve diğ. 2002, 17-110):

1. Saklı bilginin paylaşılması: Örgütte, saklı ve açık, bireysel ve toplumsal bilginin tümü bulunur. Saklı bilgi, proje topluluğu/mikro bilgi topluluğunun toplumsallaşması ile paylaşılabilir duruma gelir.
2. Kavramların üretilmesi: Bu aşamada, mikro topluluk, bilgisini dışa vurmaya, saklı bilgiyi açık hale getirmeye çalışır. Bilginin dışa vurulması, ortak uygulamaların ve değerlendirmelerin sözcüklerle ifade edilmesidir. Yeni bir kavramın üretilmesinde temel süreç, hem yeni deneyimleri aktarmaya hem de yeni düşüncelere rehberlik etmeye yarayacak bir dil kullanmaktır.
3. Kavramların gerekçelendirilmesi: Kavram, paylaşılan saklı bilginin bir anlatımı olmakla birlikte, saklı bilgi ile aynı şey değildir. Kavramın gerekçelendirilmesinde katılımcılar, kavramın, örgütün yaşama ve ilerleme stratejilerine etkisi açısından gözden geçirilmesi, insanların deneyimlerini ve kişisel ifadelerini içeren ölçütlere yer verilmeli, kavramı, örgütün geçmişi açısından da inceleyebilmelidirler.
4. İlkörnek oluşturulması: İlkörnek, kavramın somut bir biçimidir. Var olan kavramların, ürünlerin, parçaların ve prosedürlerin yeni kavram ile birleştirilmesi ile elde edilir.
5. Bilginin yayılması.

Veri, enformasyon ve bilgi, bilgi bütününün basamakları olarak örgütlendiğinde, bunların kendi aralarındaki bağlantıları ve her biri üzerinde

yapılabilecek işlemlerin belirlenmesi, her bir basamağın işlevinin doğru belirlenmesi gerekir. Böylelikle, bilginin hem gerçek ve daha yüksek basamaklarıyla uğraşmış, hem bilginin yaratılış süreci açıklığa kavuşturulmuş, hem de teknolojiye aşırı gereksinim duyma gibi konunun yanlış yönlere kayma olasılığı azaltılmış olur.

Aşağıdaki şekilde de görüldüğü gibi, bilginin veri basamağında toplama; enformasyon basamağında düzenleme ve özetleme; bilgi basamağında ise analiz, sentez ve karar işlem ve eylemleri yer almaktadır.

Şekil 3. Değer Eklemeli Bilgi Süreci (Frey, 2001)

Bilgi Yönetimi Modeli

Eğitimde Bilgi Yönetimini bir modele dayalı olarak işletmek denildiğinde, kavramsal tartışma kısmından elde edilen sonuçlar doğrultusunda, modelin ayrıntılarına girilebilir. Model, beş aşamalı olarak düşünülmüştür. Bunlar, bilgiye ulaşmada kullanılacak verilerin yer aldığı Okulun Veri Kaynakları; veriden enformasyona geçişi içeren Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler; Enformasyondan Bilgiye Geçiş ve Bilginin Paylaşımı aşamalarıdır. Son aşama, sürecin tümünün nasıl bir örgüt ortamında işlemesi gerektiğini anlatan Okulun Bilgi Ortamı Özellikleridir.

1. Aşama: Okulun Veri Kaynakları

Bilgi stratejisinde örgütün temel bilgi kaynaklarının tanımlanması gerekir. Bilgi kaynakları örgüt içi ve örgüt dışı diye ikiye ayrılabilir. İç bilgi, insanların zihninde yer alır; onların davranışlarına, prosedürlere, yazılımlara ve donanıma yerleşmiştir; değişik belgelere kayıt edilmiştir ya da veri bankalarına depolanmış veya online kaynaklar olabilir. Dış bilgi kaynakları ise, yayınlar, üniversiteler, resmi kurum-kuruluşlar, mesleki birlikler, kişisel bağlantılar, danışmanlar, satıcılar (vendors), bilgi aracıları ve örgütler arası birliklerdir (Zack, 1999).

Eğitim işinde kullanılacak veri kaynakları olarak şunlar sıralanabilir:

1. MEB tarafından hazırlanan Müfredat,
2. Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları,
3. Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler,
4. Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar,
5. Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri,
6. Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri,
7. Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi,
8. Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri,
9. Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi,
10. Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi,
11. Mesleki yayınlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar,

12. Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar,
13. Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar,
14. Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları,
15. Başka okullarda yapılan çalışmalar,
16. İnternet tabanlı veri kaynakları,
17. Okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları.

2. Aşama: Veriden Enformasyona Geçiş

Davenport ve Prusak (2001, 25), veriler üzerinde yapılabilecek, verilere değer ekleyerek enformasyona dönüştürme sürecinde genel olarak şu işlemlerin yapılabileceğini belirtirler. Bunlar, önerilen model için de yeterli görünmektedir:

Amaca Yönelme: Verilerin hangi amaç için toplandığını bilme,

Kategorize Etme: Verilerin analize uygun birimlerinin ya da temel bileşenlerinin neler olduğunu bilme,

Hesaplama: Verileri matematiksel ya da istatistiksel olarak analiz etme,

Düzeltilme: Verileri hatalardan arındırma,

Özetleme: Verileri kısa ve öz görünecek şekilde özetleme.

3. Aşama: Enformasyondan Bilgiye Geçiş

Enformasyon yükünün, karar verme yeteneklerini önemli ölçüde azalttığı belirtilmektedir (Sprague ve Watson, 1996). Enformasyonun belirli işlem basamaklarından geçirilerek bilgiye dönüştürülmeleri gerekir. Yoksa, enformasyonun kendi başına açıklama yeteneği ve anlam ifadesi oldukça sınırlıdır.

Davenport ve Prusak (2001, 27), enformasyon üzerinde yapılabilecek, enformasyonu bilgiye dönüştürme sürecinde de şu işlemler yer aldığına değinirler:

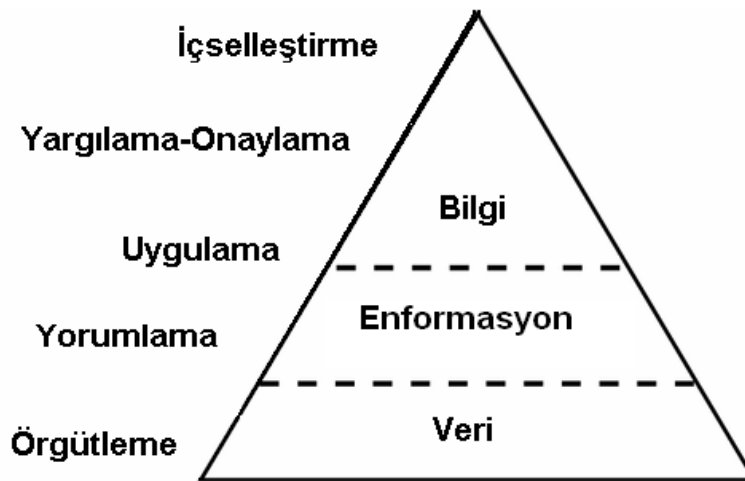
Karşılaştırma: Bu duruma ilişkin enformasyon ile bilinen diğer durumlara ilişkin enformasyon arasında ne gibi farklar ve benzerlikler vardır?

Sonuçlar: Enformasyonun kararlar ve hareketler üzerinde ne gibi etkileri vardır?

Bağlantılar: Bu bilgi parçası ile diğerleri arasında nasıl bir ilişki vardır?

Konuşmalar: Diğer insanlar bu enformasyon hakkında ne düşünmektedirler?

Bilgi basamaklarına insanın katabilecekleri ise aşağıdaki şekilde görülmektedir. Burada, basamaklar üzerinde yapılabilecek işlemlerden öte, bu süreçte insanın rolü öne çıkmaktadır. Görüldüğü gibi veri basamağında örgütlenme, enformasyon basamağında yorumlama, bilgi basamağında uygulama, yargılama-onaylama ve içselleştirme süreci yer almaktadır.

Şekil 4. Veri, Enformasyon ve Bilgi (Frey, 2001)

Bilgi basamakları üzerinde yapılacak işlemler ile hem basamağın işlevselliği arttırılmakta, hem de bilginin kullanılacağı düzey yükselmektedir. Her basamak üzerinde yapılabilecek eylemler ise çeşitlilik göstermektedir. Ancak, basamak yükseldikçe insana düşen roller artmakta, hatta son basamakta yalnızca insan ve onun biricikliği kalmaktadır. Örneğin, verinin enformasyona dönüşümünde, amaca yönelme, kümeleme, özetleme ve enformasyonun da bilgiye dönüşümünde, karşılaştırma, sonuçlar ve bağlantılar adlı işlem basamakları, tamamen insana ve onun deneyimlerine, yaratıcılığına bağımlı işlemlerdir.

Veriyi enformasyona dönüştürmek için bilgi gerekir ki, gerekli olan bu bilgi uzmanlık içerir (Drucker, 2000b, 213). Enformasyonun yorumu ise, mantıksal yaklaşımı gerektirir (Bursalioğlu,1987,130). Ve belki de, önceleri birbirleri ile ilişki kurulmayan şeyler arasında bir bağlantı kurarak yaratıcılığı kullanmayı gerektirir (Hicks,1979, 261). Veriyi enformasyona ve enformasyonu da bilgiye dönüştürmede gerekli olan uzmanlık bilgisi, mantıksal yaklaşım ve yaratıcılık öğeleri, insana özgü özelliklerdir. Bu alanlarda, bilgi teknolojilerinin yapabilecekleri sınırlı kalmakta ve örgütün insan ögesi ister istemez öne çıkmaktadır.

Bu açıklamalardan da görüldüğü gibi, gerçekte bilgi bir obje olmaktan çok, bir süreçtir. Temelde bu süreç, verilerin toplanması, düzenlenmesi ve yorumlanması, anlamlandırılması, paylaşılması basamaklarından oluşan bir süreçtir.

Bilgi modelinde örgütün insan ögesi, biricik konumdadır. Çünkü, Machlup'un (1982, Akt: Lee and Yang, 2000) belirttiği gibi, bir kimsenin bilgisi, diğer bir kimse için enformasyon konumunda olabilir. Bir kimse enformasyonu anlamaz ve bir şeye uygulamazsa, yalnızca enformasyon olarak kalır. Bunun yanı sıra aynı bilgiyi bir başkası anlar, önceki deneyimler bağlamında yorumlar ve edindiği bu yeni bilgiyi kullanabilir. Bir üçüncü kimse ise, yine benzer enformasyonu, kendi biricik, kişisel deneyimlerinden

geçirerek, ikinci kimsenin hiç hesaba katmadığı, düşünmediği biçimlerde kullanabilir. Enformasyon bir parçalar bileşenidir ama, bir bilgi bütünü değildir.

Veriyi bilgiye dönüştürmek için; a) neye gereksinim olduğunu, b) kimden, ne zaman ve hangi biçimde bilgi alınacağını sormak, c) bilgiyi sağlayacak kimselerin de kendi sorumluluklarının bilincinde olmalarını sağlamak ve d) çalışanların da yöneticiden hangi bilgileri istediğini sormak gerekir (Drucker, 2000a, 372).

Modelin üçüncü aşamasında yapılacaklar şunlardır:

1. **Örgütleme:** Enformasyonun, soruna yanıt olacak biçimde ve anlam bütünlüğüne dikkat ederek örgütlenmesi,
2. **Karşılaştırma ve Bağlantı Kurma:** Bir bilgi parçası ile (Bu duruma ilişkin enformasyon ile) bilinen diğer durumlara ilişkin enformasyon arasında nasıl bir ilişki olduğunun, ne gibi benzerlikler ve farklılıklar olduğunun karşılaştırılması,
3. **Bakış Açısını Değiştirme:** Bir konuya ilişkin enformasyona değişik açılardan bakılması, anlama zenginliğinin geliştirilmesi,
4. **Konuşmalar:** Bir enformasyon hakkında, okuldaki diğer çalışanların ne düşündüğünün öğrenilmesi,
5. **İzleme:** Okuldaki uygulamaların sonuçlarının, sürekli ölçümlerle izlenmesi,
6. **Sonuçlar:** Enformasyonun, alınan kararlar ve uygulamalar üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi,
7. **Yorumlama:** Enformasyona bir anlam yüklenmesi,
8. **Yargıya Varma:** Konuyla ilgili kesin hüküm verilmesi,
9. **Belgelendirme:** Varılan bilginin kullanımını, paylaşımını kolaylaştırmak için, yazıya aktarılması, kurallara, yönetime, uygulamalara yansıtılması.

4. Aşama: Bilginin Paylaşımı

Bilimin başarısı, bilginin paylaşılmasına dayanır. Bilginin hem ulus hem de uluslararası ne ölçüde paylaşılmakta olduğu, başarıyı belirleyecektir (Mayor, 2004, 167). Birisinin bilgisinden başkalarının da yararlanmasını sağlamak, bilgi yaratan örgütün ana çalışmasıdır (Nonaka, 1999, 33) ve bilginin paylaşımını sağlamak, bilgi yönetimi çalışmalarının en canalıcı ögesidir.

Model, bilginin okul içinde ve okul dışında sağlıklı bir biçimde yayılmasını önemsemektedir. Çünkü bir örgütte farklı noktalarda, farklı miktarlarda ve farklı türde bilgi olur. Bilgi kaynaklarının ve görüş açılarının farklı olması, örgütle ilgili olayların farklı şekillerde yorumlanmasına yol açabilir ve örgütte ortak karar alma yönünde bir baskı varsa, örgüt içi anlaşmazlığa götürür (Tannenbaum, 1966,45; March ve Simon, 1975, 144-145). Bunu engelleyebilmek için de, bilginin yayılmasında stratejilerin, yöntemlerin belirlenmesi gerekecektir.

Ayrıca, okul çevresindeki birey ve grupların okulu değerlendirmelerindeki doğruluk, okul hakkındaki bilgileriyle doğru orantılıdır. Bu bilgilerin insanlara okul içinde verilmesi ile, dışarıdan alınması arasında okulun yararına ya da zararına farklar olabilmektedir (Bursalıoğlu, 1987,83). Çevreyle ilişki halinde olan yönetimin, çevredeki hoşnutsuzluğu gidermek için, çevrenin tepkilerini ve gereksinimlerini olabilecek en az hata ile bilmesi gerekir. Aynı zamanda, yönetime karşı olumlu bir tutum ve davranış oluşturabilmek için de, gerek örgütün temel amaçları ve çalışmaları, gerekse örgütle ilişki durumundaki işleyişi düzene sokmak açısından rutin işleyişlerle ilgili bilgi vermek de çevre ile ilişkiler açısından önem taşımaktadır (Gournay, 1971, 87-91). Çevrenin bilgilendirilmesi, örgütsel bilgiyi yayma stratejisinin bir parçası olacaktır.

Bilgi sürecine dayalı bir bilgi modeli oluşturulmak istendiğinde, bilginin üretilmesi ve yayılmasında da örgütün her çalışanın sorumluluğunu bilmesi ve yerine getirmesi önem taşır. Bu sorumluluğun temeli, bilginin üretilmesinde kullanılacak olan verilerin sağlanması, bilginin yayılmasında ise, bilginin işe

doğru anlamıyla uygulanması, ilgililere doğru biçimde ve doğru anlamıyla ulaştırılmasıdır. Bu haliyle de iletişim, oluşturulması düşünölen bilgi modelinin bir boyutu konumundadır.

Kurumsal bilginin üretilmesinde de, örgütün bilginin üretilmesinde sorumlu kaynaklarını ve bilgi alınacak kaynaklarını belirlemesi gerekir. Kurumsal bilginin üretilmesindeki başarı, örgütün ilgili her yer ve kişisinden doğru verilerin toplanması, işlenmesi, yorumlanması ve yine ilgili her yer ve kişisine iletilmesindeki başarıya bağlıdır. Bu başarıda da, herkesin rolü olması gerekir.

Bilgiye dayalı bir örgütte işlerin büyük bir bölümü değişik biçimde yapılacağından, bu örgütlerde öz disiplin ile, ilişkiler ve iletişim konularında bireysel sorumluluğa ağırlık verilmesi gerekmektedir. Böyle bir sistemde de herkesin, kendi işini daha iyi yapabilmesi için ne tür bir bilgiye gereksinim duyduğu ve kendisinin örgüt içinde bilginin yaratılmasındaki konumu üzerinde düşünmesi gerekir (Drucker, 2000 a, 212-221). Bu haliyle modelin iletişim boyutu öne çıkmaktadır. Zaten “bir iletişim ağı olan örgütün” (Bursalıoğlu, 1987, 33) bu yönünün bilgi modelinde de sağlıklı işliyor olması gerekir.

Bilgi Yönetimi, temelde bir iletişim konusu değildir. İletişimle ilgilidir ama iletişim değildir. Katz ve Kahn (1977, 246) iletişimi, bilgisel sürecin yapısal yönü olarak tanımlarlar. Bilgi yönetiminde de iletişim, modelin bir parçasını oluşturur.

Amerika’da 1000 kadar kuruluş üzerinde yapılan, açık ve saklı bilgi yönetimi stratejileri ve yöntemleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, bilgi yönetimi yöntemleri kullanımı ile, kuruluşun, yenilik, ekonomik ve stratejik çıktıları arasında olumlu bir ilişki olduğu bulunmuştur. Saklı bilgiye dayalı yöntemleri kullanmak ise, çıktılar üzerinde daha fazla olumlu etki yaratmaktadır (Harlow, 2004).

Çavusgil, Calantone ve Zhao’nun (2003), saklı bilginin transferi kapsamında 182 Amerikan imalat ve hizmet örgütünde yaptıkları araştırmada, çalışanlar arasındaki ilişki yoğunluğunun saklı bilginin yayılmasında önemli ve

olumlu bir etkiye sahip olduğu ve saklı bilginin transfer derecesinin, örgütün yenilikçilik kapasitesini olumlu yönde etkilediği bulunmuştur.

Büyük, karmaşık, yüksek düzeyde teknik ve küresel örgütlerde, kendi etkililiklerini geliştirmede kullanabilecekleri bilgi yönetiminin temel ilkelerinin bir çatısını oluşturmanın amaçlandığı çalışmada, bilginin sosyalleşmesi; bilginin yaratılması, tutulması ve kullanılmasını arttırmak amacıyla, doğru bağlamda ve insan ilişkileriyle beslenmek suretiyle, örgütsel yapı ve işlevler aracılığıyla çalışanlar arasında bilgi akışını savunan, toplumsal olarak bilginin örgütlenmesi ve yayılması süreci olarak ele alınmaktadır. Araştırma sonucunda, bazı örgütlerin, bilginin sosyalleşmesi amacıyla çalışanlar arasında bilgiye dayalı ilişkiler kurdukları belirlenmiştir. Bilginin sosyalleşmesi sürecinin, bilgi işçiliği kültürünün gelişmesine katkısı olduğu yolunda bulgulara ulaşılmıştır. Birçok örgütün, bilginin sosyalleşmesini genel bir amaç olarak ele almakta olduğu saptanmıştır (Smith, 2004).

Kuzey Vancouver Okul Bölgesindeki okullarda, bilginin oluşturulması, tutulması, yayılması ve mesleki gelişimin desteklenmesi alanlarındaki uygulamalara göre, bilgi yönetimi çalışmalarındaki genel düşüncenin incelendiği çalışmada, bölgelerin bilgi yönetimi çalışmalarının anlaşılma düzeyi ve kapasitesine bakılmış, okul bölgesi düzeyindeki bir büyüklüğün, öğretmenler arasında ve okullar arasındaki etkileşim ve işbirliği kültürünün desteklenmesi açısından bilgi yönetimi çalışmaları için uygun bir büyüklük olabileceği söylenmektedir (Glikman, 2005).

Örgütlerde bilgi üretimindeki darboğaz, insanların saklı bilgilerini birbirleriyle paylaşmamalarından kaynaklanmaktadır. Toplumsallaşma yoluyla yeni saklı bilginin ortaya çıkabilmesi için uygun ortamlardan birisi, zaman içinde kendi ritüellerini, dilini, uygulamalarını, normlarını ve değerlerini geliştiren, beş-yedi kişiden oluşan mikro bilgi topluluklarıdır. Bir arada bulunan insanların bir mikro topluluğa dönüşmesi süreci, kolektif belleğin bir parçasını oluşturur (Krogh ve diğ., 2002, 25-26).

İletişim alanında faaliyet gösteren bir şirketler grubunda, enformasyon teknolojileri uygulamalarına bağlı olarak yaşanan değişim sürecinin çalışanlar tarafından algılanması ile, örgütün iklimsel ve yapısal özellikleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, şirket grubunun üst ve orta düzey yöneticileri ile uzmanlar, teknik personel ve her kademedeki kıdemli elemanlardan oluşan çalışanlara uygulanan çalışmada; örgüt yapısı elemanları açısından çalışanların algılamalarını birinci derecede etkileyen öge, formalleşme derecesi olarak bulunmuştur (Diğerleri: Bölümleşme, merkezileşme, karmaşıklık). Örgüt iklimi elemanları açısından, çalışanların tutumundaki değişikliği en çok açıklayanın, “yenilikçilik, destekçilik ve ödüllendirme” değişkenlerinin olduğu bulunmuştur (Diğerleri: İletişimin derecesi, işin doğası, bürokrasinin derecesi). Destekleyici ve yenilikçi örgüt iklimi ile, yapısal öğelerden takım çalışması, karar verme sürecine katılma ve iletişimin algılanması arasında olumlu ve güçlü bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bürokratik örgüt yapısı ile takım çalışması, karar verme sürecine katılım ve iletişimin algılanması arasında da olumlu bir ilişki saptanmıştır. Bu sonuç, alanyazında da vurgulandığı üzere, bürokratik yapının değişen niteliğini göstermesi açısından ilginç bir sonuç olarak yorumlanmaktadır. Yapısal öğelerin, çalışanların değişime ilişkin algılamalarını iklimsel öğelere göre daha fazla açıklayacağı yönündeki hipotez kanıtlanamamıştır. Bilgi teknolojilerinin örgütlerde uygulanmasıyla, örgütte bir değişim ve yeniden yapılanma gereksinimi, örgüt çalışanlarını doğrudan etkilemektedir. Bu değişimin algılanmasında özellikle örgüt iklimine ait öğeler belirleyici olmaktadır. İklim öğelerini yapısal elemanlardan olan formalleşme izlemektedir. Yönetişel işleyiş ve iş akışına ilişkin unsurların, yeniden yapılanma sürecinde yaşanan değişimde, çalışanlar üzerindeki etkisi, yapıya ilişkin biçimsel öğelere göre daha fazladır. Nitekim çalışanların bilgi teknolojileri uygulamalarına ilişkin tutumları tek başına incelendiğinde, çalışanların tutumları ile yenilikçi iklim arasında % 43,3, destekleyici iklim ile % 46,5 düzeyinde olumlu; bürokratik yapı ile % 31,7 düzeyinde olumsuz bir bağıntı bulunmuştur. Yeni yönetim yaklaşımlarında sürecin başarıya ulaşmasında, destekleyici bir örgüt ikliminin varlığı ve buna uygun bir formalleşmenin sağlanmasının, gerekli olduğu ampirik olarak gözlemlenmiştir (Dikmen ve Yahyagil, 2005).

Teknolojik yeniliklerin ortaya çıkardığı e-iletişimin kişiler tarafından ne kadar benimsendiğinin araştırıldığı bir çalışmada, kişilerin basit / karmaşık zeminlere olan tercihlerinin bu konuda etkili faktör olduğu belirlenmiştir. Kültürel zeminin basit (Basit anlamlı iletişim zemini: Anlatılmak istenen ifadenin açıkça mesajın içeriğinde olduğu; mesajın, açıkça ifade edilecek biçimde ortaya konduğu zemin) ya da karmaşık (Karmaşık anlamlı iletişim zemini: İletilen bilginin büyük bir kısmının ya zeminin içinde olduğu ya da bireyin bunları içselleştirdiği; bilginin az bir kısmının kodlandığı, yalnızca küçük bir kısmının açıkça iletildiği zemin) olması ile ilgili tercihler, bireylerin değişik iletişim ortamlarına ve biçimlerine yönelmelerinde rol oynamaktadır. Basit anlamlı zeminleri tercih eden kişiler, e-iletişime karşı daha olumlu tutumlar sergilemektedirler. Farklı zeminden yana tutum sergileyen bireylerin, kurumların birbirleriyle iletişimlerinde değişik iletişim biçim ve ortamlarını kullanmak istemeleri doğal olacaktır. E-iletişim, karmaşık zeminden yana tutum sergileyen kişi ve kurumlar için soğuk ve yapay olarak yorumlanabilir. Değerlerde, karmaşık anlamlara olan yönelme, e-iletişimin bir haberleşme ortamı olarak benimsenmesini olumsuz yönde etkilemektedir. E-iletişime ait tutumları etkileyen bir diğer etken öz yeterlilik (Öz yeterlilik: İşin, e-iletişimin gerektirdiği davranışları gösterebilme). Öz yeterlilik düzeyi yüksek olan bireylerin e-iletişimle ilgili tutumları daha olumludur (Kabasakal, Asuğman, Alpay ve Develioğlu, 2005).

O'Dell ve arkadaşları, onlarca kuruluş ile yıllarca süren çalışmalarının sonucunda, örgüt içi bilgi transferinin başarılı uygulanmasıyla, pahalı sistemlere ve danışmanlara gerek kalmadan, örgütün bilgi yönetimi konusunda çok önemli aşamaları geçerek, örgüt açısından olağanüstü sonuçlar alındığını belirtmektedirler (O'Dell ve diğ., 2003).

1995-1997 yılları arasında APQC'un (Amerikan Verimlilik ve Kalite Merkezi) önderliğinde ve A.B.D. ve Avrupa'da bilgi yönetimini uygulayan yetmiş aşkın ve değişik sektörlerde işleyen (bilgisayar ve elektronikten finans/yatırım ve kimyasal maddelere kadar) lider kuruluşlarda yapılan bilgi yönetimi ve en iyi uygulamaların transferine ilişkin üç büyük ölçekli

konsorsiyum kıyaslama çalışmalarında, bilgi yönetimi ve en iyi uygulamaları transferi konusunda aşağıdaki ilkelerin öne çıktığı saptanmıştır (O'Dell ve diğ., 2003, 239-244):

1. Transferin yararını belirleyecek olan, müşteriye ilişkin uygulamaların iyileştirilmesi, ürün/hizmet geliştirme sürecinin hızlandırılması gibi çabaların değer yaratma alanlarına yönlendirilmiş olması.
2. Bilgi yönetimi stratejisi olarak en sık uygulanan ve en etkili strateji, en iyi uygulamaların transferidir.
3. Bilgi yönetimi, herkesin gündeminin bir parçası haline getirilmiş ve kurumsallaştırılmıştır.
4. Bilgi yönetimi çalışmalarına özel bir fon ayrıldığı ender görülmektedir.
5. Kıyaslama çalışmalarına katılan kuruluşların tümü, örgüt kültürünün, bilgi yönetiminin etkililiği üzerinde belirleyici rol oynadığı konusunda aynı düşüncededir.
6. Başarılı bilgi yönetimi çalışmalarında itme yaklaşımı ile (bilginin merkezi depolarda yakalanması, sonra örgüte itilmesi) çekme yaklaşımını (çalışanların, gereksinim duydukları bilgiyi gereksinim duydukları zaman aramaları) birlikte kullanmak, daha iyi bir yöntemdir.
7. Bilgiyi paylaşmak ödüllendirilmelidir.
8. Üst yönetimin desteği, olmazsa olmazdır.
9. Teknoloji, katalizör olmakla birlikte, her sorunun çözümü değildir.
10. Yeni olmakla birlikte, bilgi yönetimine ilişkin çalışmaların ölçülmesi gerekliliği vardır.

O'Dell ve arkadaşları (2003, 24-25), bilgiyi paylaşmanın aşamaları olarak şunları sıralamaktadırlar:

1. Örgütün ne bildiğini ve bu bilginin nerede olduğunu anlamak amacıyla en iyi uygulamaları ve örgüt içi bilgiyi üretmek, tanımlamak, derlemek ve düzenlemek,
2. En iyi uygulamaların paylaşılması ve güdülenmesi yüksek alıcılar tarafından anlaşılmasını sağlamak,

3. Alıcıların, bu uygulamaları yeni durumlara uyarlamalarını ve uygulamalarını, yeni bilgi üretmelerini ve harekete geçirmelerini sağlamaktır.

Krogh ve arkadaşlarına göre (2002, 102) ise, saklı bilginin paylaşılmasında kullanılabilecek yöntemler şunlardır:

a. Doğrudan gözlem: Mikro topluluğun üyelerinin, usta-çırak ilişkisinde olduğu gibi, yapılan işi ve işi yapan kişileri gözlemlenmeleri; hangi hareketlerin işe yarayıp yaramadığına ilişkin ortak inanç geliştirmeleri; böylelikle benzer durumlarda harekete geçme potansiyellerini yükseltmeleridir.

b. Doğrudan gözlem ve anlatım: Mikro topluluk üyelerinin, bir yandan yapılan işi gözlemlerken, bir yandan da diğer üyelerden, benzer durumlara ilişkin anlatımlarla ve benzetmelerle, işin nasıl yapılacağına ilişkin ek bilgiler almalarıdır.

c. Taklit: Topluluk üyelerinin, başkalarını doğrudan gözlemleyerek aynı işi kendileri yapmaya çalışmalarıdır.

d. Deneme ve karşılaştırma: Üyelerin, değişik çözüm yollarını denemeleri ve sonra, uzman bir kişinin çalışmasını izleyerek, kendi başarımı ile onun başarımını karşılaştırmalarıdır.

e. Birlikte çalışma: Topluluk üyelerinin, söz konusu işi hep birlikte yapmaya çalışmaları ve aralarından daha deneyimli olanların, diğerlerinin başarımını yükseltmeye yönelik olarak küçük ipuçları vermeleri ve öneri getirmeleridir.

Bilginin değişimini ve örgüt içindeki kombinasyonunu, yani bilginin paylaşımını kolaylaştıran etken, sosyal sermayedir (Nahapiet ve Ghoshal 1997'den Akt: Özçınar ve Karadal, 2005).

Özçınar ve Karadal'ın (2005) Türkiye'de faaliyet gösteren çokuluslu bir işletmede, çalışanların bilgiye bakış açılarını, bilgi paylaşımını gerektiren ve

paylaşımı engelleyen durumları araştırdığı çalışmalarında şu sonuçlara ulaşılmıştır;

1. Çalışanlar, sahip oldukları bilgiyi kendileri için bir güç kaynağı olarak görmekte, bilgi kendilerine özel bile olsa, paylaşmak zorunda olduklarını düşünmekte, eğitim düzeyi düşük (ilkokul mezunu) işgörenler, sahip oldukları bilgileri örgüt için bir değer olarak algılamaktadırlar.
2. Kıdemi az olan işgörenler, çok olanlara göre, yöneticilerin, kendilerinden gelen fikir, öneri ve buluşlara daha çok ilgi gösterdiğini düşünmektedirler.
3. İşgörenlerin çoğu, hatalarından ders çıkarmakta; hatalar, tekrarlanmadığı sürece sorun olmamakta, ancak yöneticiler kendi hatalarını ortaya koymada ve başarıları kadar başarısızlıklarını açıklamada yeterince açık (etik) olmadıkları bulunmuştur.
4. İşgörenler, yükselmelerinin engellenme endişesi, işten çıkarılma riski, yanlışlarının bilinme endişesi, rezil olma endişesi, karizmalarının sarsılması endişesi, onur kırıcı bilgidен uzak durma gibi kişisel nedenleri, bilgiyi paylaşmama etkeni olarak göstermektedirler. Ayrıca, hatalardan ders çıkarmayıp gizleme, suyu bulandırma anlayışının hakim olması ve hatalarını gizleyerek sorunlara uzak durma gibi nedenlerle de bilgiyi paylaşmak istememektedirler. Eğitim düzeyi düşük olan işgörenler, yaptıkları yanlışların başkaları tarafından bilinmesinden, eğitim düzeyi yüksek olanlara göre daha fazla endişe duymaktadırlar.

Saklı bilginin paylaşılmasındaki zorlukları saptamak üzerine yapılan araştırmalar, temelde bu zorlukların; (1.) İnsanlardaki algılayış farklılıkları, (2.) Saklı bilginin oluşumunda kişinin kullandığı sezgilerin ve düşünme biçiminin kişiye aitliği, (3.) Saklı bilginin aktarılmasında kullanılacak belirli bir dilin olmaması, (4.) Yayılmasının gerek birey gerekse örgüt için uzun süre gerektirmesi, (5.) Sezgisel öğrenme gibi saklı bilginin paylaşılmasını sağlayan yöntemlere, karar sürecinde pek kıymet verilmemesi yönündeki değerler ve (6.) Özellikle büyük ölçekli örgütlerdeki insanlar arasındaki uzaklıktan kaynaklandığını göstermektedir (Haldin-Herrgard, 2000).

Teknoloji, örgüt içindeki işgörenlerin bilgi paylaşımını engelleyen neden olabilmektedir. Bunun yanında, insanların davranışsal eğilimleri ile kontrol/güdüleme sistemlerine tepkileri de, bu paylaşımı engelleyebilmektedir (Bank. 1996, Bukowitz ve Petrash 1997, O'Dell ve Grayson 1998, Stewart 1998'den Akt: Özçınar ve Karadal, 2005).

Örgüt içi kıyaslama, arkadaşına yardım etme, görev yeri ziyaretleri, sorun çözme toplantıları, insanların, başkalarının bildikleri hakkında bilgisini geliştirmeye yardımcı olan etkinliklerdir (Dixon, 2002'den Akt.: Özçınar ve Karadal, 2005).

Krogh ve diğerleri (2002, 298), Çizelge 15' te, bilginin elde edileceği, iletileceği ve paylaşılacağı araşları şöyle sıralamaktadırlar:

Çizelge 15. Bilgiyi Destekleme Araçları

Yakalama ve Yerini Saptama	Aktarma ve Paylaşma	Destekleme
Veri depolama	İnternet	Bilgi vizyonunun desteklenmesi
Veri madenciliği	İntranet	İletişim yönetimi
Sarı sayfalar	LotusNotes/Grup programı	Bilgi eylemcilerinin harekete geçirilmesi
ES-Pusulası	Ağ bağlantılı kuruluşlar	Doğru ortamın oluşturulması
Dengelenmiş Sonuç Kartları	Bilgi çalıştayları	Yerel bilginin küreselleştirilmesi
Bilgi denetimleri	Bilgi tezgahı	Profesyonel yenilik ağları
ES-Endeksi	En iyi uygulama transferi	Yeni örgüt yapıları
Bilişim sistemleri	Kıyaslama	Yeni İKY sistemleri
Kurala dayalı sistemler	Bilgi açığı analizi	Yeni kurumsal değerler
	Bilgi paylaşma kültürü	Proje yönetimi sistemleri
	Teknoloji transferi birimleri	Şirket üniversiteleri
	Bilgi transferi birimleri	Topluluklar
	Sistem düşüncesi	Öykü bölümleri

Kaynak: Krogh ve diğ., 2002, 298.

İnsan kaynakları ve bilgi yönetimi arasındaki ilişkilerin incelenmesinin amaçlandığı bir çalışmanın uygulama kısmında, insan kaynakları bölümlerindeki bilgi yönetimi çalışmalarının var olan durumu

değerlendirilmeye çalışılmıştır. Fillius ve diğerleri (2000) ve Beijerse'nin (1999) çalışmalarından yararlanılarak hazırlanan ve Bilgi Edinimi ve Bilgi Yönetimi Araçları adlı iki kısımdan oluşan araştırma anketi, Gebze'deki çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren üretim işletmelerinin insan kaynakları yöneticilerine uygulanmıştır. Bilginin edinilmesiyle ilgili olarak çıkan sonuç, bilgi yönetimi için yaşamsal önem taşıyan dolaylı ve dolaysız işbirlikleri konusunda (Çalışanların dıştaki bir mesleki birlik veya kurumda aktif olarak çalışması, üniversiteler ve benzer kurumlarla birlikte araştırmalar gerçekleştirme gibi) yetersiz durumdadırlar. Bunun yanında, rakipleri izleme, bilgi satın alma, çalışanların bilgilerini geliştirme yönünde bir takım çabalar görülmüştür. Bilgi yönetimi araçları kısmındaki yanıt ortalamaları, bilgi edinimi kısmındaki yanıt ortalamalarına göre (özellikle bilgi eksikliklerini belirlemede, bilgi kullanımını izleme ve değerlendirme konularında) daha düşüktür. Bilgi paylaşımını sağlayan araçların da yetersiz düzeyde olduğu görülmüştür. İşletmelerdeki varolan bilgi yönetimi çabalarında, enformasyon teknolojileri ile ilgili çalışmaların, bilgi yönetiminin diğer yönlerine göre (özellikle insan kaynaklarıyla ilgili) daha ön planda oldukları görülmüştür (Kalkan, Akgün ve Keskin, 2005).

Bu kısımda, bilginin paylaşılmasında kullanılacak yöntemlerden bazıları ele alınmıştır.

En İyi Uygulamalar. En iyi uygulamalar, başka bir durumda önemli sonuçlar doğurmuş olan ve kendi durumlarına uyarlanabilecek uygulamalardır (O'Dell ve diğ., 2003, 31). Uygulamalar; gözlem, çıraklık ve insanların durumu hissetmelerini sağlayan deneyimle öğrenilir (Cohen ve Prusak, 2001, 95).

Bilgi Yönetiminde uygulama merkezli paradigmalardan hareket eden örgütlerde, en iyi uygulamaların örgüt ya da ulus düzeyine yayılması, çalışmaların ana eksenini oluşturmaktadır (United Nations Economic and Social Council, 2005). Başarılı örgütlerin Bilgi Yönetimi uygulamalarının yarısı, en iyi uygulamalardan etkin biçimde yararlanmak üzerinedir (Tiwana, 2003, 507). Bilgi yönetimi stratejisi olarak en sık uygulanan en etkili strateji, en iyi uygulamaların transferidir (O'Dell ve diğ., 2003, 239-244).

En iyi uygulamaların düzeyleri (O'Dell ve diğ., 2003, 31-32):

1. İyi fikir: Henüz verilerle desteklenmemiş ve kanıtlanmamış olmakla birlikte, mantıklı olduğu hissedilen, iş başarımı üzerinde olumlu etki yapabileceği sezilen düşüncedir.
2. İyi Uygulama: Bir kuruluşta uygulanmış, verilerle desteklenmiş ve iş sonuçlarının iyileşmesini sağlamış bir teknik, prosedür, metodoloji ya da süreçtir.
3. Yerel En İyi Uygulama: Süreç başarımı verilerinin analizine ve benzer örgüt uygulamalarının gözden geçirilmesi sonucu, Örgüt yada bölüm içindeki noktaların çoğunda ya da genelinde uygulanabilir nitelikteki uygulamalardır.
4. Sektör En İyi Uygulaması: Örgüt içi ya da örgüt dışı kıyaslama çalışmalarına ve bu çalışmaların kapsamında başarımların verilerinin analizine dayanarak, bir kuruluşun tüm ya da çoğu bölümü için en iyi yaklaşım olarak değerlendirilen uygulamalardır.

Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından 23-25 Mayıs 2006 tarihleri arasında Eğitimde İyi Örnekler Konferansının ikincisi düzenlenmiştir. Küreselleşme ve Avrupa Birliği Sürecinde Dış Kaynaklı Uygulanmış ve/veya Kabul Edilmiş Projeler konusu ele alınmış olup, eğitim alanına ilişkin uygulamaların paylaşılarak yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır (MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2006).

APQC tarafından Gabriel Szulanski'ye yaptırılan araştırma sonuçlarına göre, en iyi uygulamaların örgüt içinde yayılmasının engelleri şunlardır (O'Dell ve diğ., 2003, 11):

1. Bilgisizlik: Bilgiye sahip olanların, bu bilginin başkalarının da işine yarayacağını farkında olmamaları ve bu bilgiye gereksinimi olanların, bu bilginin başkalarında olduğunu bilmemeleri.
2. Özümseme kapasitesinin eksikliği: Bilgiden ve en iyi uygulamalardan haberdar olursa bile, bunlar üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapmak ve yararlanmak için gereken para, zaman ve yönetim gibi kaynakların olmayışı.
3. İnsanların bildiklerini birbirlerine aktarmalarını sağlayacak kişisel bir bağ ve güven eksikliği.
4. Motivasyon eksikliği: Bilginin ve en iyi uygulamaların transferi için işe ilişkin açık bir neden görülmeşi.

Szulanski'nin araştırmasından çıkan en şaşırtıcı sonuç ise, en iyi kuruluşlarda bile, şirket içindeki en iyi uygulamaların kuruluşun bir bölümünden başka bir bölümüne ulaşmasının ortalama yirmi yedi ay sürmesidir (O'Dell ve diğ., 2003, 11).

Deneyimlerden Ders Çıkarma. “Bir müsibet bin nasihattan evladır”, der Türk atasözü. Japon atasözü ise, “Zaferden az, yenilgiden çok şey öğreniriz”, der. Deneyimlerden ders çıkarma, belki de en kolay ve pratik öğrenme yollarından birisidir. Uygulamalardan geçmiş bir deneyimi analiz ederek, kuramsal olarak inceleyerek yeni uygulamalar için, uygulamadan gelen bir kuram oluşturulabilir. Zaten, bilimin kullandığı yöntemlerden birisi olarak, uygulamalar, örgüt ortamında kullanılabilir duruma getirilebilmektedir. Deneyimin, örgütün ya da çalışanların doğrudan kendileriyle ilgili olması da, kullanılabilirliğini arttırmaktadır.

Kleiner ve Rorh (1999, s.138-139), geçmiş deneyimlerden ders çıkarma yöntemi olarak Öğrenme Tarihi yöntemini öne sürmektedirler. Bir örgütte yakın zamanda yaşanmış önemli olaylar, olayları yaşamış, yakından gözlemiş ya da onlardan etkilenmiş kişilerce anlatılır. Bu anlatımlar, iki sütunlu belgenin

sağ tarafına, yalın, duygusal yönden zengin ve inandırıcı bir öykü şeklinde yazılır. Soldaki sütuna ise, örgüt dışından, eğitim görmüş kişilerden, uzmanlardan ve örgütün ilgili ve bilgili kişilerinden oluşan ve öğrenme tarihçileri denilen kişilerin analiz ve yorumları yazılır. Öğrenme tarihçileri, sağ sütundaki öyküyü çekip çıkarmak ve sol sütunda yer alacak metni ortaya çıkarmak için, yüzlerce saatlik mülakat malzemenin elden geçirip sınıflandırır, öyküde tekrarlanan temaları saptar, varsayımlar ve sonuçlarla ilgili sorular ortaya atar ve öyküde yer alan tartışılmaz nitelikteki konuları saptar. Öğrenme tarihi tamamlandığında, hem olayla ilgili hem de olaydan ders çıkarabilecek kişiler için grup tartışmalarında malzeme olarak kullanılır.

Kıyaslama. Kıyaslama, en iyi uygulamaları bulma ve uyarlama sürecidir. Fiil olarak kıyaslama, kendi başarımının iyileştirilmesi amacıyla örgüt içindeki ya da dışındaki en iyi uygulamaları arayıp bulmak ve bunlardan ders almak olup, onların düzeyine nasıl gelinebileceğini gösterir. İsim olarak “kıyas” ise, bir başarım ölçüsü olup, size, başkalarının ne kadar iyi olduklarını gösterir. Kıyaslama, iletişim ağırlıklıdır ve öğrenmeyi öğrenme yöntemi ve bilgi üretiminin, uyarlamasının ve uygulamasının ayrılmaz bir parçasıdır (O’Dell ve diğ., 2003, 13-14).

Kıyaslamanın, uygulayacaklar için bir üstünlüğü de, bizzat pratikten alınmış olmaları, başarılı olmuş olmaları, “biz de yapabiliriz” düşüncesini verme olasılığının fazla olmasıdır.

Bilgi Haritaları. Bilgi haritası, örgütteki bilginin nerede bulunacağını gösteren bir rehberdir. Amacı, örgütteki bir insanın bir bilgiye gereksinimi olduğunda, nereye gideceklerini göstermektir. Bilgi haritası çıkarma işi, örgütteki önemli bilgilerin yerini bulmayı sonra da nerede bulunacağını gösteren bir liste ya da resim yayınlamayı içerir (Davenport ve Prusak, 2001, 110).

Konuşmalar. Bilimin kökü, konuşmalarda yatar (Werner Heisenberg, Akt: Senge, 2003, 260). Konuşmanın, diyalogun amacı, bir bireyin anlayışının ötesine geçmek, düşüncemizdeki tutarsızlığı ortaya çıkarmak, kendi

düşünüşlerimizin gözlemcisi olmak, zor ve karmaşık konuları birçok görüş açısından araştırmaktır (Senge, 2003, 262-263).

Diyalog, birçok ilkel kültürde kendini korumuş olmasına karşın, modern toplumda ortadan kalkmış gibidir. Günümüzde, diyalog ilkeleri ve uygulamaları yeniden keşfedilerek, çağdaş bir çerçeveye oturtulmaya çalışılmaktadır (Senge, 2003, 18).

Bilgi alışverişinin sosyal bağlantılara bağlı olduğu bir gerçektir (Cohen ve Prusak, 2001, 122). Bilginin aktarımına ilişkin stratejilerin çoğu, insanların birbirleri ile konuşup birbirlerini dinlemeleri için etkili yollar bulmakta düğümlenmektedir. Bilgi yönetimi terimi, biçimlendirilmiş bir yapıyı akla getiriyorsa da, bunun temel öğelerinden birisi, kendiliğinden, doğal bilgi alışverişini destekleyecek stratejiler geliştirmektir (Davenport ve Prusak, 2001, 131-132).

Örgütlerde, insanların birbirleriyle konuşmalarıyla bilgi dolaşımı ne kadar hızlandırılırsa, örgütün işlevlerinin gerçekleştirilmesinin de kolaylaşacağı kabul edilmektedir (Başaran, 1982b, 297). Bilgi Yönetiminin bu kadar teknik incelenmesinden sonra, yapılacak işin insanların birbirleriyle konuşmalarını sağlamak noktasında düğümleniyor olması, ilgi çekicidir. İnsanoğlunun ilk ve en yaygın beceri biçimi olan konuşmanın, bilgi çağında temel bilgi paylaşım aracı konumuna gelmesi, yeni şeylerin değil, bazı şeylerin yeniden gündeme geldiğini göstermektedir.

Konuşmalar, bilgi üretiminin ve paylaşımının en iyi yollarından birisi, toplumsal bilginin beşiği konumundadır. Konuşmalar sırasında gerçekleşen karşılıklı düşünce, görüş ve inanç alışverişi, bilgi üretiminin ilk ve en önemli aşaması olan mikro topluluk içinde saklı bilginin paylaşılmasını, herkesin sahip olduğu yeni ve ortak düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlar. Konuşmalar aracılığı ile grup, aralarından birinin davranışını onaylamadığında tepkisini beden dili, düzeltici yorumlar ile ortaya koyar. Ancak, örgüt ortamında pahalı bilişim teknolojisi sistemlerine, veri tabanlarına ve ölçüm araçlarına fazlasıyla önem verilirken, bu kıymetli araç göz ardı edilmektedir (Krogh ve diğ., 2002,

147-148). Konuşmalar, açıklık, sabır, dinleme becerisi, yeni sözcük ve kavramların denenmesi, kibarlık, ikna edici bir düşüncenin oluşturulması, cesaret gibi öğeleri gerekli kılmaktadır.

Örgütte geçen konuşmalar, ya bilginin varlığının ve içeriğinin göstergeleridirler ya da yeni bilgi üretmeyi hedeflerler. Karşılıklı konuşma, karşılıklı anlayışa giden yolu açmalıdır (Solomon ve Flores, 2001, 137).

Modelin iletişim boyutu, hem çalışanlara düşen sorumlulukların yerine getirilmesi, hem de toplama yayma aşamalarında sürecin sağlıklı işlemesi açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle, teknolojiye bağımlı kalmadan (ki okul düzeyinde iletişim denildiğinde teknolojinin çok fazla yeri olmaması gerekir) insanlar arası karşılıklı, yüz yüze ve yalnızca bilginin değil düşünce ve duygu aktarımlarının da olduğu etkileşimler öne çıkmaktadır.

Yönetim çalışmalarını ve verimliliğini bilgi ve iletişim teknolojileri ile buna bağlı araçlara dayandıran örgütlerde, insan ilişkileri önemli derecede olumsuz yönde etkilenmiştir (TÜBİTAK-Bilten, 2001).

Sanal, karşılıklı bir ilişki, bazen özellikle karmaşık, politik veya güven tabanlı iletişim ve karşılıklı ilişki için yetersiz bir tercih durumundadır (Barrett ve diğ., 2005). Sanal çalışma biçimlerine bel bağlanması, büyük ölçüde sosyal sermayeye yönelmiş bir tehdit olarak görülmelidir. Artık biliniyor ki, en iyi tasarlanmış intranet siteleri ve bilgi depoları bile insan topluluklarındaki bilgi ağlarının yerini tutamaz (Cohen ve Prusak, 2001, 48 ve 98).

Duygusal bilgi, insanların birlikte nasıl çalıştıkları, takım içindeki rolleri ve işlevleri, beklentileri, güçlü ve zayıf yönleri gibi, ilişkilerdeki saklı düşünce ve deneyimleri kapsadığından, sanal iletişimde bunları bulmak olanaklı değildir (Krogh ve diğ., 2002, 188).

Sanal buluşmaların zayıflıkları şöyle sıralanabilir (Cohen ve Prusak, 2001):

1. Jest ve mimiklerin, duyguların ve ses vurgularının (sözel olmayan ifadelerin) az olduğu dar bir iletişim,
2. İzlemenin daha zayıf bir katılım duygusu yaratması,
3. Fiziksel buluşma mekânlarını dolduran beklenmedik görünüm ve seslerin yerine daha az bir rastlantısallık fırsatı.

Öyküler. Tüm örgütlerin, kişilerin kendi davranışlarını ayarlamakta yararlanabilecekleri bir örgütsel bellek ya da sağduyu anlayışı oluşturan öyküleri vardır. Çalışanlar, bu öyküler yardımıyla hem birbirleri ile olan ilişkilerini düzenlerler, hem de örgütün değer sistemini öğrenirler (Krogh ve diğ., 2002, 37).

Öyküler, insanlar için en iyi öğrenme yollarından biridir. Konuyla ilgili olarak yapılan araştırmalar, en etkili bilgi iletme yolunun, zarif bir biçimde ve tutkuyla ifade edilen inandırıcı sözler olduğunu ortaya koymuştur. Öykülere bu gücü kazandıran, geçmiş deneyimleri içermeleri, gelecekteki beklentilere uygulanabilirlikleri, duygu ve düşüncelere dayanıyor olmaları ve temeldeki insancılıkları gibi özellikleri taşımasıdır (Davenport ve Prusak, 2001, 122).

Çalışanların birbirlerine sık sık örgütün geçmişi ve bugünü hakkında öyküler anlatmaları; örgütün sahip olduğu gelenekleri, amaçlarını ve değerlerini, ilk liderlerinin deneyim ve düşüncelerinin tekrar tekrar dikkate alınmasını sağlayan miras defterlerinin yayımlanması, sosyal sermayeye yapılan yatırımlardandır (Cohen ve Prusak, 2001, 42).

Öyküler anlatmak ya da dinlemek, sohbet etmek, örgütteki insanların birbirlerine güvenmelerini ve birbirlerini anlamalarını sağlamakla kalmayıp, bu arada sosyal bilgi paylaşımı ve sosyal bağların kurulması gerçekleşir. Öyküler, sosyal grupları tanımlayan normları, değerleri, hal ve davranışları, insanlara dayatmadan, diğer iletişim türlerinden daha eksiksiz iletirler. İknâ gücü ve bilgiyi, bağlamı ve duyguyu biçimlendirme yeteneğine sahiptir (Cohen ve Prusak, 2001, 142-152).

Öykülerin gücü, insanların kendilerini kahramanın yerine koymalarından, yaşananları kendi yaşadıklarıyla yeniden yorumlayarak öyküye katılmalarından kaynaklanır (Cohen ve Prusak, 2001, 160).

Bu açıklamalar bağlamında, önerilen modelde bilgiyi paylaşmak üzere kullanılacak yöntemler şunlardır:

1. Eğitimin paydaşlarına (Öğrenci, öğretmen, veli, çevre) belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi.
2. Paydaşlarla (Yönetici öğretmen, öğrenci, veli, çevre) sorun çözme toplantıları yapılması.
3. Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi.
4. Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması.
5. Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi
6. Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması.
7. Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.
8. Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.
9. Duyuru panolarının kullanılması.
10. Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.
11. Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.
12. Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması

5. Aşama: Bilgiye Dayalı Örgütün Ortam Özellikleri

Bilgi modeli kapsamında, özellikle yeniden üzerinde durulmaya başlanan ve önemi tekrar keşfedilen, insandaki saklı ve onun biricikliğinden kaynaklanan bilginin diğerlerine aktarılması konusudur. İnsandaki bu saklı bilginin ortaya çıkarılması ve paylaşımı, yayılımı, önerilen modelde kendine özgü bir yere sahiptir. Bilginin insanlar arası aktarımında öne çıkan insanlar

arası doğrudan etkileşim ve birlikte çalışma, deneyimlerini, başarılarını aktarabilme fırsatlarını sunabilme, saklı bilginin aktarımında etkili yöntemler olarak görülmektedir.

Bilgi, beceri ve deneyime dayalı örgüt yapısı, kim neyi bilir; kim neyi yapabilir; kim neyi yaptı temasına göre kurulmalıdır (Cook, 1999). Bu başlıkta yapılabilecekler, örgütte öğrenme alışkanlığının geliştirilmesi, başarılı çalışanlara deneyimlerini aktarma olanaklarının verilmesi (Drucker, 2000a,115-118), insanlar arasında bilgi, düşünce ve duygu alışverişinin (Gürgen, 1972, akt: Sözen, 1980, 161) sağlanabilmesi şeklinde özetlenebilir. Böylesi bir ortam, bireyin gelişmesinde en önemli etken olan iş çevresini, onun gelişimini de elverişli kılacaktır, aksi durumda, birey için yapılacak hiçbir şey etkin olmayacaktır (McGregor, 1970, 147).

Bilgiye dayalı bir örgütte örgütün yapısı ve işlerin yapılış şekli değişikliğe uğrar. Veriden, bir önemi ve amacı olan bilgiye doğru gidildikçe, örgütün karar yapısı, yönetim yapısı ve işlerini gördürme biçimi kalıp değiştirmeye başlar. Bilgiye dayalı örgütlerde öz disiplin ile, ilişkiler ve iletişim konularında bireysel sorumluluğa ağırlık verilmesi gerekmektedir. Böyle bir sistemde de herkes, kendi işini daha iyi yapabilmesi için ne tür bir bilgiye gereksinim duyduğu ve kendisinin örgüt içinde bilginin yaratılmasındaki konumu üzerinde düşünmesi gerekir (Drucker, 2000b, 212-221). Örgütün hemen hemen her üyesi, başkalarının gereksinim duyduğu bilgilerin toplanmasında sorumluluk sahibidir (Simon ve diğ., 1967, 236).

Bilgi üretimini destekleyecek doğru ortamın oluşturulması, sağlam ilişkilerin ve etkili işbirliklerinin gelişmesini kolaylaştıracak örgüt yapılarını içerir (Krogh ve diğ., 2002, 204).

Japon araba üreticilerinin bilgisinin büyük bir bölümü saklı bilgi niteliğindedir. Bu bilgi, kişisel ilişkilere, ortak alışkanlıklara ve sezgilere bağlıdır. Üretim süreci içinde, tedarikçiler, özellikle üretimin ilk aşamalarında konuk olarak çalışmakta ve araba üretim sürecinin iyileştirilmesi süreçlerine

katılmakta ve saklı bilgilerini paylaşmaya davet edilmektedir (Krogh ve diğ., 2002, 94).

Bilginin önündeki engellerin kaldırılması için yapılması gerekenler şunlardır (Krogh ve diğ., 2002, 46-58):

1. İnsanlara değer vermek,
2. Otoritenin yetkinliğe dayalı olduğu, sıradizinin arka planda kaldığı bir örgüt,
3. Kişisel güven,
4. Süreçlere tümüyle katılım,
5. Sınırları yok eden bir örgüt mimarisi,
6. Yaratıcı kaos ile yönetsel düzen arasındaki denge.

Ortam özelliklerinin okullar için önemi çok büyüktür. Çünkü araştırmalar, iyi okulu kötü okuldan ayıran etkenlerin, örgütün yapısından çok havasına ve içinde bulunduğu ortama ilişkin olduğunu göstermektedir (Bursalıoğlu, 1987, 27). Örgütün ortam özelliklerine ilişkin canalcı önemdeki bazı öğeler, aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Örgüt Kültürü. Bilgi, yapay zeka araştırmalarına tanık olan herkesin bildiği gibi, makineler ile değil, kültür ile ilgilidir (Mo Krocmal, 1999'dan Akt: Tiwana, 2003, 21) Kültür, yöneticilerden kapıdaki görevlilere kadar herkesin davranışlarını etkileyen ortak bir geçmişin, beklentilerin, yazılı olmayan kuralların ve toplumsal normların bileşimidir (O'Dell ve diğ., 2003, 93).

Bilgi yönetiminin temel uğraşlarından biri, örgütlerdeki bilgi teknolojisi kültürü ile bilgi kültürünün eş zamanlı olarak geliştirilmesi gerektiğidir. Bu iki kültür öğesi, eğitim kurumları için tek bir öğe olarak ele alınmalıdır (Petrides and Nodine, 2003, 8).

Altyapı, kültür, teknoloji ve ölçüm, transferi destekleyen dört koşul olmakla birlikte, kültür, sürece etkisi ve katkısı açısından, diğerlerine göre çok

öne çıkmaktadır (O'Dell, 2003, 93). Kültürü önemli kılan şey, belirli eylemlere diğerlerine oranla daha fazla olanak sağlamasıdır (Sutherland, 1978'den Akt.: Sargut, 2001, 93).

Değişik örgütlerde yapılan incelemelerin sonuçlarına göre, enformasyon ve iletişim teknolojilerinin bilgi topluluklarının gelişmesiyle ilişkisi olmadığı; bilgi topluluklarının gelişmesi için gerekli koşul olan bilgi paylaşımı ve öğrenme için destekleyici bir içerik ve kültür olduğunu göstermektedir (Barret ve diğ., 2005). Kültür, etkili okul faktörleri içinde de merkezi bir öneme sahiptir (Balcı, 1993, 13).

Bilgi paylaşımı ve kullanımı davranışı kültürle göre değiştiğinden, bilgi yönetimi girişiminin nasıl olacağı ile ilgili küresel standartlar ve protokollerle birlikte ele alınmasını zorlaştırmaktadır. Kültürü, öğrenilmiş olduğu aynı sosyal çevre içinde yaşamış olan insanlarla en azından kısmen paylaşıldığı için ortak bir olgu olarak gören Hofsted'e göre (1985, Akt: Desouza ve Evaristo, 2003), tipik olarak batı toplumları, doğu toplumlarına göre daha kısa dönem odaklı ve birey etkisi ağırlıklıdır; Batılılar elektronik medyayı bilgi alış veriş için daha çok kullanmaktadırlar. Grup etkisinin daha baskın olduğu doğu kültürlerinde örgüt üyeleri, resmi olmayan tartışma ve şebekelere daha fazla güvenmek yerine, bunları paylaşmak ve görüşlerini depolamak için bilgi depolarını olası şekilde daha az kullanmaktadırlar.

Yine, düşük ve yüksek bağlamlı kültürler arasında farklılıklar görülmektedir. Kuzey Amerika ve Batı Avrupa gibi yüksek derecede odaklı kültürlerde bilgi, kontrol edilir ve serbestçe akışına izin verilmezken; Japonya ve İspanya gibi düşük bağlamlı kültürlerde bilgi fazla engelle karşılaşmadan serbestçe dolaşmaktadır (Hall ve Hall, 1990'dan Akt: Desouza ve Evaristo, 2003). Örneğin, Japonlar, sözsüz iletişime karşı duyarlıyken, Amerikalılar, söze dayalı iletişimi daha iyi algılamaktadır (Sargut, 2001, 67).

Bilgi yönetimi ve örgüt kültürü arasındaki ilişkinin araştırıldığı, Senegal'deki 21 kuruluş üzerinde yapılan çalışmada, güçlü, orta ve zayıf kültür yapılarındaki grupların bilgi yönetimi sonuçlarının birbirinden önemli ölçüde farklılaştığına işaret etmektedir. Bu bulgu, en güçlü kültürel bağın olduğu takımlarda, en yüksek bilgi yönetimi ve başarımlarını sağlanmakta olduğunu göstermektedir (Ba, 2004).

Ulusal kültürün bilgi yönetimi üzerinde etkilerinin neler olabileceğine ilişkin, Tayvanlı ve Amerikan bilgi işçilerinin bilgi yönetimi uygulamaları, beklentileri ve başarı etkenlerine ilişkin inanışları arasında fark olup olmadığının araştırıldığı çalışmada, iki ülke bilgi işçilerinin inanç, beklenti ve uygulamalarında önemli farklılıklar olduğu bulunmuştur. Belirtilen alanlarda, Tayvanlı bilgi işçilerinin görüşleri, Amerikan bilgi işçilerine göre daha olumludur. Buna etken olarak, kültürel özellikler ve değerler, özellikle de ortaklaşacılık ve Konfüçyüsçü düşüncenin, Tayvan kültürel özelliğinde önemli bir yer tutmasıdır. Anlamı, iş, hükümet ve eğitsel konulardaki uygulamaların, bu etkenin göz önünde tutularak, ülkeden ülkeye uyarlanması gereğidir (Wang, 2004).

Malezya'da bir bakanlıkta yapılan araştırmada, bilgi paylaşımı kültürü ve bilgi transferi başarımları arasında yüksek düzeyde olumlu bir ilişki olduğu; paylaşım kültürünün bilgi yönetimi uygulamalarında bir temel olduğu; teknolojinin de paylaşım ile (enformasyonu tutma, depolama, dönüştürme, yayma) olumlu bir ilişkisi olduğu ancak, bilgi yönetimi uygulamaları için kritik bir öğe olmadığı; insan kaynakları ile (personel alımı) bilginin paylaşımı arasında önemli bir ilişki olmadığı, bilgi varlıkları ile olumlu bir ilişkisi olduğu; kültür, yapı, teknoloji, insan kaynakları gibi örgüt öğelerinin bilgi yönetiminde birlikte ele alınması gerektiği bulunmuştur (İkhsan and Rowland, 2005).

Kültürel farklılık, bilgi, beceri, değer, inanç, kural ve diğer yazılı belgelerin ortak bir dil biçiminde aktarılmasını zorlaştırmaktadır (Sargut, 2001, 141). Buna ek olarak, bilgi aktarımını engelleyen kültürel faktörler çizelgede verilmiştir.

Çizelge 16. Bilgi Aktarımını Engelleyen Kültürel Faktörler ve Olası Çözümler

Kültürel Engeller	Olası Çözümler
Güven eksikliği	Yüz yüze toplantılarla ilişkileri geliştirin ve güven ortamı oluşturun
Farklı kültürler, farklı dil ve farklı referans noktaları	Eğitim, tartışmalar, yayınlar, takımlar, görev rotasyonu yoluyla ortak zemin yaratın.
Zaman ve toplanacak yer olmaması; verimli çalışmanın ne olduğunun tam bilinmemesi	Bilgi aktarımı için zaman ve yer ayırın; fuarlar, sohbet odaları, konferans raporları
Hatalara ya da yardım isteklerine karşı hoşgörüsüz davranılması	Yaratıcı hataları ve işbirliğini kabul edin ve ödüllendirin
Alıcıların özümseme kapasitelerinin yetersiz olması	Çalışanları esnek olmaları için eğitin; öğrenmeleri için zaman tanıyın

Kaynak: Davenport ve Prusak, 2001, 142.

Yöneticilerin karara ilişkin davranışları araştırıldığında, Doğulunun sezgilerine, Batılının ise yaptığı hesaplara güvendiği söylenebilir (Sargut, 2001, 71).

Küçük güç mesafesi, belirsizlikle baş etme, örgüte bağlılık, güven ortamının olduğu örgütlerde merkezileşme eğilimi azalırken, tersi durumlarda ise artmaktadır (Sargut, 2001, 139-140).

Düşük sinerjili toplum olma özelliklerinin görülüyor olması, güven düzeyinin düşük olması, dar bağlamı değil de (Dar bağlamı kültür: Dilin, amaca dönük olarak istenen şeyin somut olarak karşılıkine iletiildiği kültür özelliği) geniş bağlamı (Geniş bağlamı kültür: Söylenmek istenen şeyin önemli bir kısmının saklı tutularak, anlamı yakalamada kişiye ilişkin eski bilinenlerden ve bağlama dayalı diğer ipuçlarından yararlanılmak zorunda kalınan kültür özelliği) kültür özelliklerinin görülmesi, toplumlarda yürütülen ekonomik işlemlerin bilginin şifreleme düzeyine ve yayılma olanaklarına bağlı olarak farklılaştığı ve bağlamların ve örgütlenmelerin de bu çerçevede geliştiği gözlemlenmektedir (Sargut, 2001, 150).

Türk toplumu, daha çok, bilginin hem şifrelenmediği hem de yayılmadığı bağlam olan klan özelliği göstermektedir. Geniş bağlamlı ve ortaklaşa davranışçı toplumlara özgü olarak yüz yüze iletişim ağırlıklıdır, sözel bir toplum demek, abartılı olmaz (Sargut, 2001, 159).

Resmi ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda bilgi yönetimi sistemlerinin başarılarını ve kuruluşların değişik sıradizinsel düzeylerdeki bilgi akışı için kullandıkları stratejik yaklaşımları ve dört farklı kültür tipinin (Hiyerarşik, Adokrasi, Klan, Pazar kültürleri) bunlar üzerindeki etkilerini tanımlamak ve değerlendirmek üzere A.B.D.'de ilgili kuruluşların değişik kademelerindeki kişilerine uygulanan anket sonuçları, hiyerarşik kültür tipinde bilgi yönetimi sistemlerinin diğer kültür tiplerine göre en düşük düzeyde etkili olduğu bulunmuştur. Ayrıca örgüt ve bölüm düzeyindeki sonuçlar, kuruluşun kültürel kuvvetliliği ile bilgi yönetimi çalışmalarının başarısı arasında olumlu bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bilgi akışında kullanılan stratejilerde ise, klan ya da adokrasi kültürü ile kişiselleştirme yaklaşımı arasında ve hiyerarşik ya da Pazar kültürü ile kodlama stratejisi arasında olumlu ve güçlü bir ilişkinin varlığı saptanmıştır. Resmi ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda, bilgi akışını sağlamada kodlama ve kişiselleştirme stratejilerinin duruma göre karma olarak kullanılması da, bilgi yönetimi çalışmalarının başarısını arttırmaktadır (Roman-Velazquez, 2004).

Örgüt ikliminin ve günlük işlerde kullanılan Bilgi Yönetimi Sistemlerinin değişik yansımalarının bilgi işçilerinin yenilik yaratmalarına ve bilgiyi yeniden kullanıma sokulmasını nasıl etkilediğinin soruşturulduğu araştırmada, başarıyı arttırmak için sıklıkla kullanılan Bilgi Yönetimi Sistemlerinden birisi, teknik destektir. Bilgi Yönetimi Sistemlerinin özellikleri, bunların kullanımı, algılanan yararları, zaman baskısı, yeniliğin desteklenmesi ve başarıyı göstergesi olarak yeniden kullanılan bilgi ve yenilikçilik (İnnovateness) arasındaki nedensel ilişkileri tanımlayan bir model önerilebilir. Ampirik araştırmalar, kullanılan teknolojilerin özelliklerini ve örgüt ikliminin yansımalarının ortak etkilerini hesaba koymalıdır. Yedi şirketten 150 teknik destek ajanının araştırılmasından sonra, hipotez testleri (Durcikova, 2004):

1. Bilgi Yönetimi Sistemlerinin kullanımının, bilginin yeniden kullanımında ve yeni bir bilginin oluşturulmasında olumlu etkisi olduğunu,
2. Örgüt ikliminin Bilgi Yönetimi Sistemlerinin kullanımında anlamlı bir rol oynadığını,
3. Uzmanların, acemilere göre, Bilgi Yönetimi Sistemlerini zaman baskısı altında daha önemli algıladıklarını,
4. Zaman baskısının daha çok olduğu durumlarda, baskının az olduğu durumlara göre çevrim içi desteğin (online) daha kullanışlı olduğu,
5. Araştırma olanaklarının zaman baskısı altında çalışan Bilgi Yönetimi Sistemleri çalışanları için özellikle önemli olduğu,
6. Yenilik için örgütsel desteği yüksek olarak algılayan çalışanların, bu desteği az olarak algılayanlara göre, çevrim içi desteği daha az önemli buldukları, saptanmıştır. Bu nedenle, yenilik için örgütsel destek, çevrim içi desteğin önemini (önemli olduğu algısını) azaltabilir. Yatay sistemler, çok iyi çevrim içi destek olmaksızın bile, daha kullanışlı olarak algılanabilecektir.

Örgüt içinde bilginin üretilmesi yönünde, destekleyici ortam özelliklerinin varlığı temel koşullardan biridir. Destekleyici ortamın oluşturulmasında, bilgiye ve başkalarına özen göstermek, canalcı öneme sahiptir. Başkalarına özen göstermek, onlara öğrenmeleri için yardımcı olmak, önemli olaylara ve sonuçlarına ilişkin farkındalık düzeylerini yükseltmek, bir yandan bildiklerini paylaşırken diğer yandan kendi bilgilerini artırmalarını sağlamaktır. Destekleyici ortam, fiziksel alan (İşyerinin tasarımı ya da dağınık operasyonlar gibi), sanal alan (e-posta, intranet, telekonferans vb) ve zihinsel alan (paylaşılan deneyimler, düşünceler ve duygular gibi) boyutların bir araya gelmesiyle oluşur (Krogh ve diğ., 2002, 61-65).

Özen göstermenin boyutları şunlardır (Krogh ve diğ., 2002, 65-71):

1. Karşılıklı güven
2. Karşı tarafın gerçek gereksinimlerini değerlendirmeyi ve anlamayı sağlayan aktif empati

3. Yardıma gereksinim duyanların yardım kaynağına erişmelerini sağlama
4. Yanlışlar ortaya çıktığında, insanların deneme cesaretlerini kırmayacak şekilde ve yanlışın ortaya çıktığı koşulları da dikkate alarak ölçülü yargılama
5. Cesaret: İş arkadaşlarının veya kendisinin deneme yapmasına izin verme, başkalarının gelişmesine yardım etme sürecinde görüş belirtirken cesur olma, mikro bilgi topluluklarının ürettikleri kavramları değerlendirme sürecinden geçirirken cesur olma.

Güven. Her türlü sosyal faaliyetin en temel kolaylaştırıcısı olan güven, sosyal sermayenin temelini oluşturur (Cohen ve Prusak, 2001, 50-51). Güven, bilgi işlerine olumlu katkıda bulunacak diğer faktörlerin ne kadar işe yarayıp yaramayacağını belirler (Davenport ve Prusak, 2001, 62).

Güven oluşturmanın hem pratiğinin hem de stratejisinin özü, kişinin kendi yetilerine, becerilerine, bilgisine, hazırlığına ve know-how'una olduğu kadar, kendi bedenine ve beden diline, dürtülerine, öz denetimine, ruh haline, düşüncesine, zekâsına ve diğer insanlara duyarlılığına da güvenmesidir (Solomon ve Flores, 2001, 146). Güvenin, yani güvenilirliğin en önemli konusu, yetkinliktir (Solomon ve Flores, 2001, 105).

Güven oluşturma, güvenin ne olduğunun içtenlikle anlaşılmasıyla başlar ve güven ilişkilerinin günlük uygulamalara yerleştirilmesi, günlük yaşamın duygusal dokusunun bir parçası haline gelmesi gerekir. Güven geliştirici programlar düzenlemek, danışmanlar tutmak, uzun dönemli kalıcı sonuçlar yaratamamaktadır (Solomon ve Flores, 2001, 9)

Güven, bir ölçüde karşılıklı anlayış ve işbirliğini gerektirir. Yüksek güvenli toplumlar, düşük güvenli toplumlara oranla çok daha fazla işbirliği ve örgütlenme yeteneğine sahiptirler. Fukuyama, düşük güvenli toplumların kendilerini modern dünyada refahı olanaklı kılan işbirliği ittifaklarına kapadıklarını söylemektedir (Solomon ve Flores, 2001, 46-100).

Türk toplumu için geliştirilen güven ve güvenilir insana verilen değerlerle ilgili ölçekte başlıklar, özgüven, diğerkamlik, uyumluluk, dürüstlük, sevecenlik, açıklık, tutarlılık, bilgili olmak, dedikodu yapmamak şeklinde belirlenmiştir (Börü, 2006). On üç ülkede yapılan araştırmada, Türklerin başka ülkelerin insanlarına en az güvenen millet olduğu bulunmuştur (Milliyet, "Kime, ne kadar güveniyoruz?" 27.04.2006, 13).

Örgüt içinde bilgi paylaşımını engelleyen en önemli etken, güven eksikliğidir: Bir enformasyonu olan kişi, bunun mevcutlar içinde en iyisi olduğuna güvenebilmeli; aynı zamanda, bilgiyi sağlayan kişi de, alan kişinin bu bilgiyi uygun bir şekilde kullanacağına güvenebilmelidir (Lamb, 2001).

Yapılan birçok akademik araştırma, yüz yüze yapılan görüşmelerde karşılıklı güven duygu ve ortamının güçlendiğini ortaya koymaktadır (Tiwana, 2003, 159). Güvenin alternatifleri ise, korku, kontrol ve güçtür (Solomon ve Flores, 2001, 36).

İşbirliği. Sosyal sermaye temelindeki bağlılık, işbirliğini, sadakati, bilgiye ve yeteneğe hızlı erişimi ve düzenli örgütsel davranışı destekler. Sosyal sermayenin kaynağı ve biçimi olan şebekeler ve topluluklar, insanlar arasındaki işbirliği bağlarının temel göstergesi olup, bunlar örgütsel öğrenme ve bilginin geliştiği yerlerdir (Cohen ve Prusak, 2001, 20, 83-84).

İşbirliği halinde öğrenmek, bu öğrenmeyi kolaylaştırmak amacıyla yapılan sohbetlere dikkat verme anlamına gelir. Teknolojinin kendi özelliğinin işbirliğine yol açmadığı (Karsten, 1999'dan Akt.: Barrett ve diğ., 2005, 200)

Ödüllendirme. Bilgi paylaşımına güdülenmede, ödül beklentisinin çok önemli bir etkisi olmadığı; bilgi paylaşımına olumlu bir yaklaşıma ve gerçek anlamda bilgi paylaşımına, olumlu bir tutumun yol açtığı gözlemlenmiştir (Bock and Kim, 2002, Akt: Özçınar ve Karadal, 2005).

Bilgi yönetimi çalışmalarında, çalışanların maddi ödüller yerine manevi ödüllendirilmeleri (takdir etme; paylaşım günü ayarlayıp, insanların yaptıklarını paylaşmalarını isteme; yeni çalışmalara katkılarını isteme; başarı öykülerini kutlama) ve ayrıca, iyi bir transfer sisteminin, bu sistemi kullananlara kendiliğinden bir takım ödüller (çalışmaların daha kolay, daha hızlı, daha verimli yapılabiliyor olması gibi) sunuyor olmalıdır (O'Dell ve diğ., 2003, 103-107). Maddi ödüllerin, yalnız başlarına çalışanların verimliliğini arttıramadığı kabul edilmektedir (Başaran, 1982b, 298).

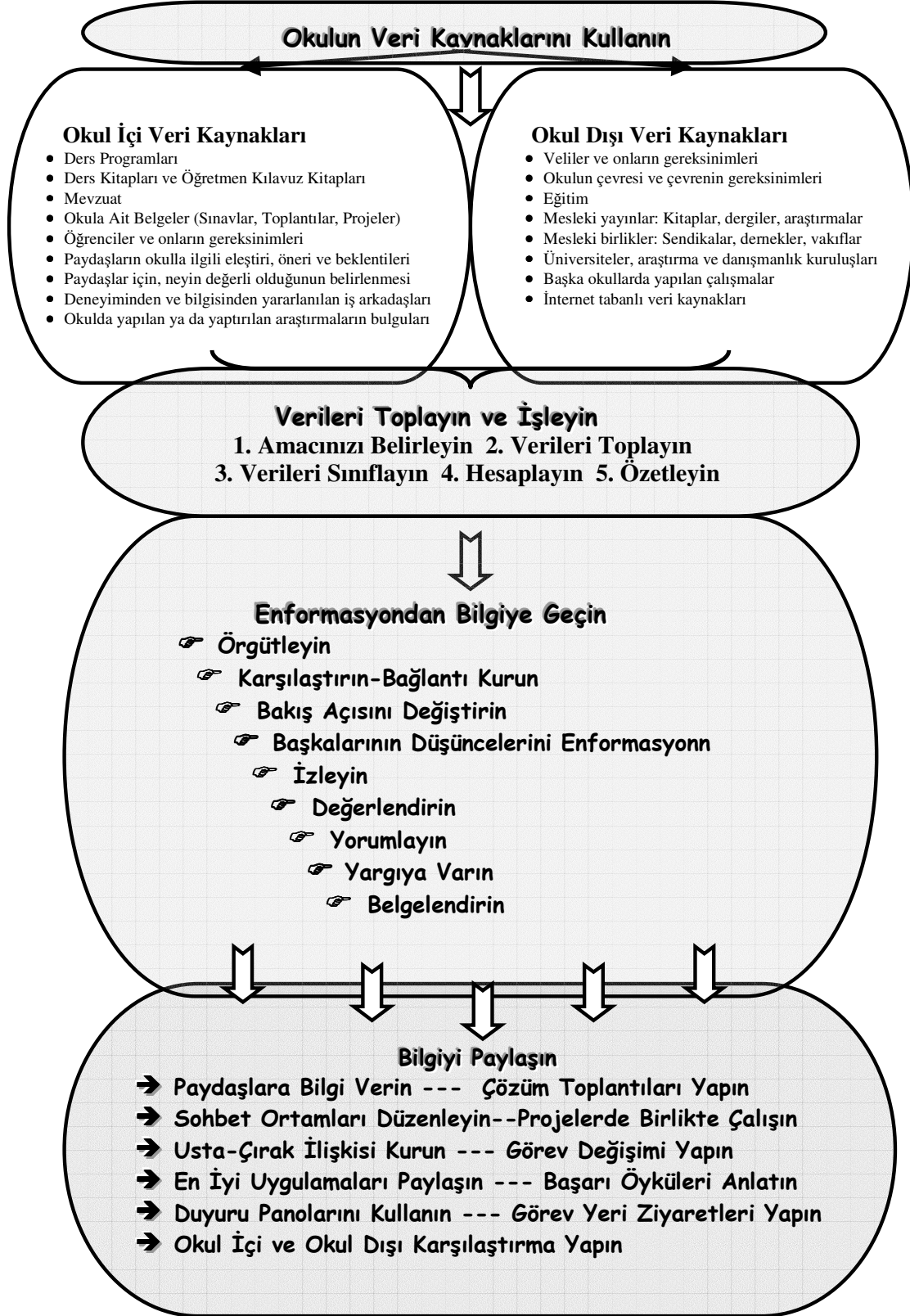
Alanyazının ve bu konuyla ilgili olarak yapılmış araştırmaların taranması sonucu, örgüt ortamı özelliklerine ilişkin aşağıdaki anket maddeleri oluşturulmuştur.

1. **Güven:** Okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı olması,
2. **İşbirliği:** Okul çalışanlarının, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaları,
3. **Takım Çalışması:** Okulun çalışanları arasında takım ruhu olması,
4. **Esneklik:** Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılması,
5. **Çekinmeme:** Okul çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu olmaması,
6. **Yeterlik:** Okulda görev dağılımının, çalışanların yeterliklerine göre yapılması,
7. **Araştırmacı Kişilik:** Okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh olması,
8. **Arşivleme (Kayıt Altına Alma):** Kazanılan bilgilerin, başkalarının kullanımı ya da yeniden kullanım için kayıt altına alınması,
9. **Doğal Sohbetler:** Okul çalışanlarının işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasının kolaylaştırılması, özendirilmesi.
10. **İstek:** Çalışanların, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda istekli olmaları,

11. **Cesaret:** Okul çalışanlarının, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilmeleri,
12. **Yenilikçilik:** Okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir havanın egemen olması,
13. **Eğitim:** Okulun çalışanlarının, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılmaları,
14. **Alınan Dersler:** Okulun, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanılması ve bu derslerin, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulması,
15. **Bilgi Haritası:** Okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilmesi,
16. **Ortak Dil:** Okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma olması,
17. **Ortak Sorumluluk:** Okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkesin, kendisinin de sorumlu olduğunu hissetmesi ve öyle davranması,
18. **Yardıma Erişme:** Okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilmesi ve aradığı yardımı elde etmesi,
19. **Fırsat Verme:** Okul çalışanlarına, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmesi,
20. **Kaynak Kullanımı:** Okul kaynaklarının, çalışanların kullanımına açık olması,
21. **Ödüllendirme:** Bildiklerini başkalarıyla paylaşanların ödüllendirilmesi.

Modele ilişkin olarak buraya kadar yapılan açıklamalar, Eğitimde Bilgi Yönetimi Modeli adı altında bir bütünlük içerisinde Şekil 5' te gösterilmiştir.

Eğitim kurumları için geliştirilen bu model incelendiğinde, beş aşamanın dördünün, genelde bütün örgütler için geçerli olduğu görülebilir. Modelin, yalnızca veri kaynakları boyutu, okullara ilişkin bir özellik göstermektedir. Veri kaynakları boyutu, diğer örgütlerin kendi iş özelliklerine uyarlandığında, modelin her alanda kullanılabilecek bir araç konumunda olduğu söylenebilir.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evreni, verilerin toplanması ve analizi konuları ele alınmış, araştırmaya katılanlarla ilgili betimleyici bilgiler verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada geliştirilen bilgi modeli kapsamında, Ankara ili merkez ilçelerindeki resmi ve özel okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarının var olan bilgi yönetimi uygulamaları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle araştırmada, durum saptayıcı tarama modeli kullanılmıştır. Bilgi uygulamalarının öğretim kurumlarının resmi ya da özel; okulöncesi, ilköğretim ya da ortaöğretim kurumu oluşu; öğrenci sayısı; öğrenci alım biçimine göre değişip değişmediği de incelendiğinden, ayrıca araştırmada ilişkisel tarama (nedensel karşılaştırma) modeli uygulanmıştır.

Evren

Çalışmanın evreni, Ankara ili merkez ilçelerindeki kamu ve özel okulöncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarıdır. Araştırma için geliştirilen anket, okulu her yönüyle tanıyan kişi olması gereken okul müdürlerine ve aynı okulda uzun süre çalışmış olan ve yine araştırma anketindeki sorulara en sağlıklı yanıtları vermesi beklenen, okul müdürünün kendi önereceği bir öğretmene uygulanmıştır. Çalışma evrenindeki okul sayısı örneklem seçmeyi gerektirmeyecek ulaşılabilir bir büyüklükte olduğundan (2006 yılında 910 okul), örneklem seçilmemiş, çalışma evreninin tümü üzerinde çalışılmıştır. Okulların kademe, mülkiyet ve ilçelere göre dağılımları Ek 4'te verilmiştir.

Görüşlerine başvuru katılımcıların okuldaki görevlerinin dağılımı Çizelge 17'de verilmiştir. Buna göre, toplamda, katılımcıların % 40,2' si okul müdürü (n:211), % 59,8' i ise öğretmendir (n:314).

Çizelge 17. Katılımcıların Okuldaki Görevi

İlçe	Katılımcıların Okuldaki Görevi				Toplam	
	Okul Müdürü		Öğretmen		n	%
	n	%	n	%		
Altındağ	44	8,4	81	15,4	125	23,8
Çankaya	39	7,4	61	11,6	100	19,0
Etimesgut	12	2,3	11	2,1	23	4,4
Gölbaşı	5	1,0	7	1,3	12	2,3
Keçiören	35	6,7	65	12,4	100	19,0
Mamak	31	5,9	32	6,1	63	12,0
Sincan	11	2,1	25	4,8	36	6,9
Yenimahalle	34	6,5	32	6,1	66	12,6
Toplam	211	40,2	314	59,8	525	100

Okulların öğretim kademelerine göre dağılımının yer aldığı Çizelge 18'e bakıldığında, okulların % 5,1'inin okulöncesi eğitim (n= 27), % 65,9'unun ilköğretim (n= 346) ve % 29'unun ortaöğretim kurumu olduğu (n= 152) görülmektedir.

Çizelge 18. Okulların Öğretim Kademesi

İlçe	Okulların Öğretim Kademesi						Toplam	
	Okulöncesi Eğitim		İlköğretim		Ortaöğretim		n	%
	n	%	n	%	n	%		
Altındağ	1	0,2	97	18,5	27	5,1	125	23,8
Çankaya	3	0,6	40	7,6	57	10,9	100	19,0
Etimesgut	7	1,3	11	2,1	5	1,0	23	4,4
Gölbaşı	2	0,4	8	1,5	2	0,4	12	2,3
Keçiören	1	0,2	74	14,1	25	4,8	100	19,0
Mamak	8	1,5	43	8,2	12	2,3	63	12,0
Sincan	2	0,4	30	5,7	4	0,8	36	6,9
Yenimahalle	3	0,6	43	8,2	20	3,8	66	12,6
Toplam	27	5,1	346	65,9	152	29,0	525	100

Okulların öğretim türleri Çizelge 19'da verilmiştir. Okulların toplamda % 88'i genel öğretim (n= 462), % 12'i ise mesleki/teknik öğretim kurumudur (n= 63).

Çizelge 19. Okulların Öğretim Türü

İlçe	Okulların Öğretim Türü				Toplam	
	Genel Öğretim		Mesleki/Teknik Öğretim		n	%
	n	%	n	%		
Altındağ	112	21,3	13	2,5	125	23,8
Çankaya	92	17,5	8	1,5	100	19,0
Etimesgut	19	3,6	4	0,8	23	4,4
Gölbaşı	12	2,3	0	0,0	12	2,3
Keçiören	86	16,4	14	2,7	100	19,0
Mamak	57	10,9	6	1,1	63	12,0
Sincan	32	6,1	4	0,8	36	6,9
Yenimahalle	52	9,9	14	2,7	66	12,6
Toplam	462	88	63	12,0	525	100

Çizelge 20'de yer alan, okulların mülkiyetine bakıldığında, % 83,6'sının devlet okulu (n= 439), % 16,4'ünün de özel okul olduğu görülmektedir (n= 86).

Çizelge 20. Okulların Mülkiyeti

İlçe	Okulların Mülkiyeti				Toplam	
	Devlet Okulu		Özel Okul		n	%
	n	%	n	%		
Altındağ	102	19,4	23	4,4	125	23,8
Çankaya	58	11,0	42	8,0	100	19,0
Etimesgut	18	3,4	5	1,0	23	4,4
Gölbaşı	8	1,5	4	0,8	12	2,3
Keçiören	96	18,3	4	0,8	100	19,0
Mamak	63	12,0	0	0,0	63	12,0
Sincan	32	6,1	4	0,8	36	6,9
Yenimahalle	62	11,8	4	0,8	66	12,6
Toplam	439	83,6	86	16,4	525	100

Okulların öğrenci sayıları Çizelge 21’de verilmiştir. 171 okulun (% 32,6) öğrenci sayısı 1-500 arasında, 216 okulun (% 41,1) öğrenci sayısı 501-1500 arasında ve 138 okulun (% 26,3) öğrenci sayısı 1500’den fazladır. Her sınıftan ikişer şube ve her şubedeki öğrenci sayısının otuz olduğu normal bir okul büyüklüğünün yaklaşık 500 öğrenci olduğu kabul edilirse, bu sayının altındaki öğrenci sayısı küçük okul olarak görülebilir. Kesin sınırlamalar yapmak zor olmakla birlikte, 1500 ve üzeri öğrenci sayısı, büyük okul olarak ele alınabilir. Katılımcıların okullarından % 26’sı büyük okul, % 32,6’sı ise küçük okul konumundadır.

Çizelge 21. Okulların Öğrenci Sayıları

İlçe	Okulların Öğrenci Sayıları						Toplam	
	1-500		501-1500		1501 ve daha fazla		n	%
	n	%	n	%	n	%		
Altındağ	40	7,6	56	10,7	29	5,5	125	23,8
Çankaya	49	9,3	40	7,6	11	2,1	100	19,0
Etimesgut	11	2,1	8	1,5	4	0,8	23	4,4
Gölbaşı	8	1,5	3	0,6	1	0,2	12	2,3
Keçiören	13	2,5	28	5,3	59	11,2	100	19,0
Mamak	21	4,0	37	7,0	5	1,0	63	12,0
Sincan	11	4,0	8	1,5	17	3,2	36	6,9
Yenimahalle	18	3,4	36	6,9	12	2,3	66	12,6
Toplam	171	32,6	216	41,1	138	26,3	525	100

Okulların öğrenci alım biçimlerine göre durumları Çizelge 22’de verilmiştir.

Çizelge 22. Okulların Öğrenci Alım Biçimi

İlçe	Okulların Öğrenci Alım Biçimi				Toplam	
	Sınavla/Ön Görüşme Yolu İle		İl Öğrenci Yöneltilme/Yerleştirme Planına Göre			
	n	%	n	%	n	%
Altındağ	41	7,8	84	16	125	23,8
Çankaya	62	11,8	38	7,2	100	19,0
Etimesgut	11	2,1	12	2,3	23	4,4
Gölbaşı	4	0,8	8	1,5	12	2,3
Keçiören	20	3,8	80	15,2	100	19,0
Mamak	16	3,0	47	9,0	63	12,0
Sincan	8	1,5	28	5,3	36	6,9
Yenimahalle	18	3,4	48	9,1	66	12,6
Toplam	180	34,3	345	65,7	525	100

Çizelgede de görüleceği üzere, okulların % 34,3'ü öğrencilerini sınavla ya da ön görüşme yolu ile almakta, % 65,7'si ise İl Öğrenci Yöneltilme ve Yerleştirme Planına göre almaktadır. Öğrencilerin sınavla alınması, belirli ölçütlere uygunluğu açısından benzer öğrencilerin seçilmesini sağlayabilmektedir. Bu ölçütlerden en çok kullanılanı, akademik başarı ölçütüdür. Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu Meslek ve Anadolu İmam Hatip Liseleri ile özel liselerin bir kısmı, öğrencilerini, akademik başarıyı ölçen sınavlarla almaktadır.

Öğrenciyi seçerek almanın yöntemlerinden bir diğeri, ön görüşme yoludur ki, bu ölçütün uygulanmasında da akademik başarı kaygısı ön planda tutulmaktadır. Akademik başarının yanında, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve spor liselerinde, ilgili alanda belirli bir düzeyde bilgi ve beceri aranmaktadır.

İl Öğrenci Yöneltilme ve Yerleştirme Planı, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'ne göre İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerince hazırlanmaktadır. Bu planın temel hareket noktası ise, ilköğretim için, öğrencilerin, ikâmetlerine en yakın okula devamlarının sağlanmasıdır. Her okul için, okula en yakın

çevreden başlanmak üzere, okulun öğrenci alacağı yerleşim bölgesi belirlenmektedir. Ortaöğretim düzeyinde de, ikâmet sınırlamasının yanında, okulun öğrenci alacağı ilköğretim okulları belirlenmektedir.

Araştırma anketinde bu maddeye yer verilmesinin nedeni, öğrenciyi belirli ölçütlere göre seçerek alan okulların, bilgi yönetimi uygulamalarında, diğer okullara göre bir fark olup olmadığını yoklamaktır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmanın amacı doğrultusunda iki yöntem kullanılmıştır. Öncelikle, bilgiyi obje ve süreç olarak gören anlayışların tartışmasını yapabilmek için ilgili alanyazın taranmıştır. Alanyazın taramasında, kütüphanelerden ve elektronik veri kaynaklarından yararlanılmıştır.

Geliştirilen süreç bilgi modeli kapsamında, resmi ve özel, okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında bilgi yönetimi uygulamalarını saptamak üzere, araştırmaya katılanların görüşleri anket yoluyla saptanmıştır. Araştırma anketi, enformasyon ve bilgi yönetimiyle ilgili yerli ve yabancı alanyazının incelenmesi sonucunda, bilgi modeli kapsamında olması gerektiği düşünülen başlıklardan oluşturulmuştur. Bu çalışmada, bilginin özellikle süreç boyutu üzerine vurgu yapıldığından ve konu teknoloji boyutundan kurtarılarak insan bağımlı bir eksene oturtulmaya çalışıldığından, araştırmada teknoloji boyutu dar kapsamda, olması gerektiği kadarıyla ele alınmıştır.

Araştırma için, Likert tipi beşli derecelendirme ölçeği hazırlanmış olup, anket maddeleri, bilgi süreç modelinin oluşturulmasında kullanılan ve bilgi modelinde olması gerektiği düşünülen;

1. Okulun veri kaynakları,
2. Veriden enformasyona geçiş,
3. Enformasyondan bilgiye geçiş,

4. Bilginin paylaşılması,
5. Okuldaki bilgi ortamı özellikleri olmak üzere, bilgiye ulaşımı ve bilginin yönetimini süreç olarak ele alan beş alt başlıktan oluşmaktadır.

Yukarıdaki beş başlık kapsamında alanyazın taramasından ve konuyla ilgili yapılmış araştırmalardan elde edilen madde örneklerinden oluşan anket, geçerlik çalışması kapsamında, kapsam geçerliğinin sağlanabilmesi için uzman görüşünün alınması amacıyla, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Ekonomisi ve Planlaması Anabilim Dalı öğretim üyelerinin (Prof. Dr. Ali Balcı, Prof. Dr. Haydar Taymaz, Prof. Dr. L. Işıl Ünal, Prof. Dr. İnayet Pehlivan Aydın, Prof. Dr. Nejla Kurul Tural, Prof. Dr. Kasım Karakütük, Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin Aksoy, Yrd. Doç. Dr. Yasemin Karaman Kepenekçi) ve Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı öğretim üyelerinin (Prof. Dr. Bekir Onur, Prof. Dr. Nizamettin Koç, Yrd. Doç. Dr. Nükhet Demirtaş, Yrd. Doç. Dr. Ömer Kutlu ile Prof. Dr. Yaşar Baykul) eleştirisine sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda araştırma anketi üzerinde değişikliklere gidilmiştir.

Araştırma ve anket uygulaması için, MEB Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'ndan gerekli izin alınmış ve izin onayı, Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nce İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri aracılığı ile okullara ulaştırılmıştır (Ek 3).

Ön uygulamaya hazır hale getirilen anket, Altındağ ilçesindeki beş ilköğretim ve bir ortaöğretim kurumunda (Battalgazi İlköğretim Okulu, Beşikkaya İlköğretim Okulu, Merkez Çocuk Sevenler İlköğretim Okulu, Peyami Safa İlköğretim Okulu, Peyamitepe İlköğretim Okulu ve İ.M.K.B. Ticaret Meslek Lisesi) asıl aracın uygulanmayacağı yönetici ve öğretmenlerine uygulanmıştır. Ön uygulama anketi üzerinde, araştırmaya katılanların, anketle ilgili görüş ve önerilerini yazabilecekleri bir bölüme yer verilmiştir.

Katılımcıların, anketin anlaşılabilirliği üzerindeki eleştirileri doğrultusunda, bazı anket maddelerinin dilinde sadeleştirmeye gidilmiştir. Anketin uzun olduğu yönünde de bazı eleştiriler getirilmiş, ancak, anketin kapsam

geçerliğini düşüreceği endişesiyle kısaltma yoluna gidilmemiştir. Ön uygulamadan elde edilen veriler üzerinde, aracın yapı geçerliği için faktör analizi, güvenilirliği için de Alpha güvenilirlik katsayısı uygulanmıştır. Anket maddelerinin ayırt ediciliğini saptamak üzere de, madde-toplam korelasyonları hesaplanmıştır.

Ön uygulamadan elde edilen analiz sonuçları aşağıda verilmiştir. Çizelge 23'te Veri Kaynakları Boyutuna ilişkin Faktör Analizi sonuçları yer almaktadır.

Çizelge 23. Veri Kaynakları Boyutu Faktör Analizi Sonuçları

<i>Birinci Faktör: Veri Kaynakları</i>		<i>Faktör Yük Değeri</i>	<i>Madde Toplam Korelasyonu</i>
1	MEB tarafından hazırlanan Müfredat	0.20	0.21
2	Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları	0.25	0.21
3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.	0.68	0.64
4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	0.33	0.31
5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri.	0.59	0.44
6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri.	0.50	0.33
7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi.	0.55	0.40
8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri.	0.73	0.60
9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi.	0.79	0.65
10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi.	0.25	0.24
11	Mesleki yayınlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar.	0.56	0.55
12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar.	0.63	0.58
13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar.	0.66	0.62
14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları.	0.65	0.54
15	Başka okullarda yapılan çalışmalar.	0.64	0.56
16	İnternet tabanlı veri kaynakları.	0.28	0.23
17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları.	0.67	0.55
Cronbach-Alpha: 0.84			
Faktörün Açıkladığı Toplam Varyans: % 31.11			

Bilgi yönetimi ölçeği “veri kaynakları” boyutuna ilişkin faktör analizi sonuçları incelendiğinde, bu faktörde 17 madde yer almaktadır. Maddelere ilişkin faktör yük değerleri, 0.20 ile 0.79 arasında değişmektedir. 0.30’un altında faktör yük değerine sahip dört madde (1, 2, 10, 16) bulunmaktadır. Ancak bunların çıkartılması araştırmacı tarafından uygun bulunmadığından araçta kalmasına karar verilmiştir. Bu boyuta ilişkin madde toplam korelasyonları ise 0.21 ile 0.65 arasında değişmektedir. Faktörün Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısı 0.84’dür. Faktörün açıkladığı toplam varyans ise, % 31.11’ dir.

Çizelge 24’te verilen, modelin “verilerin toplanması ve veriler üzerinde yapılan işlemler” boyutuna ilişkin faktör analizi sonuçları incelendiğinde, maddelere ilişkin faktör yük değerlerinin, 0.79 ile 0.90 arasında değiştiği, bu boyuta ilişkin madde toplam korelasyonlarının ise 0.67 ile 0.83 arasında değiştiği görülmektedir. Faktörün Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısı 0.90’dır. Faktörün açıkladığı toplam varyans ise, % 72.05’ tir.

Çizelge 24. Verilerin Toplanması ve Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler Boyutu Faktör Analizi Sonuçları

<i>İkinci Faktör: Verilerin Toplanması ve Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler</i>		<i>Faktör Yük Değeri</i>	<i>Madde Toplam Korelasyonu</i>
1	Amaca yönelme: Verilerin ne amaçla toplandığını bilme.	0.87	0.81
2	Toplama: Bilinen amaca göre verileri toplama.	0.79	0.67
3	Sınıflama: Verileri kendi özelliklerine göre sınıflama.	0.90	0.83
4	Hesaplama: Veriler üzerinde matematiksel işlemler yapma.	0.86	0.77
5	Özetleme: Sonuçları özet haline getirme.	0.81	0.70
Cronbach-Alpha: 0.90			
Faktörün Açıkladığı Toplam Varyans: % 72.05			

Modelin “enformasyondan bilgiye geçiş” boyutuna ilişkin Çizelge 25’te verilen faktör analizi sonuçlarında, maddelere ilişkin faktör yük değerlerinin, 0.45 ile 0.89 arasında değiştiği, bu boyuta ilişkin madde toplam

korelasyonlarının ise 0.38 ile 0.86 arasında değiştiği görülmektedir. Faktörün Cronbach-Alpha güvenirlik katsayısı 0.91'dir. Faktörün açıkladığı toplam varyans ise, % 60.32'dir.

Çizelge 25. Enformasyondan Bilgiye Geçiş Boyutu Faktör Analizi Sonuçları

<i>nc Faktör: Enformasyondan Bilgiye Geçiş</i>		<i>Faktör Yük Değer</i>	<i>Madde Toplam Korelasyonu</i>
1	rgtleme: Enformasyonu, soruna yanıt olacak biçimde ve anlam bütünlüğüne dikkat ederek rgtleme.	0.79	0.72
2	Karşılaştırma ve Bağlantı Kurma: Bu bilgi parçası ile (Bu duruma ilişkin enformasyon ile) bildiğimiz diğer durumlara ilişkin enformasyon arasında nasıl bir ilişki olduğunu, ne gibi benzerlikler ve farklar olduğunu karşılaştırma.	0.86	0.80
3	Bakiş Açısını Değerıştirme: Bir konuya ilişkin enformasyona değerışik açılardan bakarak, anlama zenginliğini geliştirme.	0.80	0.73
4	Konuşmalar: Bu enformasyon hakkında diğer insanların ne düşündüğünü ğrenme.	0.45	0.38
5	İzleme: Okuldaki uygulamaların sonuçlarını, sürekli ölçümlerle izleme.	0.54	0.46
6	Sonuçlar: Enformasyonun, alınan kararlar ve uygulamalar üzerindeki etkilerini değerlendirme.	0.89	0.84
7	Yorumlama: Enformasyona bir anlam yükleme.	0.89	0.86
8	Yargıya Varma: Konuyla ilgili kesin hükmü verme.	0.87	0.81
9	Belgelendirme: Varılan bilginin kullanımını, paylaşımını kolaylaştırmak için, yazıya aktarılması, kurallara, yönteme, uygulamalara yansıtılması.	0.76	0.67
Cronbach-Alpha: 0.91			
Faktörün Açıkladığı Toplam Varyans: % 60.32			

“Bilginin paylaşımı” boyutuna ilişkin izelge 26'da verilen faktör analizi sonuçlarında, maddelere ilişkin faktör yük değerlerinin, 0.46 ile 0.78 arasında değerıştiği, bu boyuta ilişkin madde toplam korelasyonlarının ise 0.48 ile 0.66 arasında değerıştiği görülmektedir. Faktörün Cronbach-Alpha güvenirlik katsayısı 0.86'dır. Faktörün açıkladığı toplam varyans ise, % 40.72' dir.

Çizelge 26. Bilginin Paylaşımı Boyutu Faktör Analizi Sonuçları

<i>Dördüncü Faktör: Bilginin Paylaşımı</i>		<i>Faktör Yük Değeri</i>	<i>Madde Toplam Korelasyonu</i>
1	Eğitimin paydaşlarına (Öğrenci, öğretmen, veli, çevre) belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi.	0.69	0.58
2	Paydaşlarla (Yönetici, öğretmen, öğrenci, veli, çevre) sorun çözme toplantıları yapılması.	0.64	0.52
3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi.	0.69	0.57
4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması.	0.78	0.66
5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi.	0.70	0.57
6	Arasıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması.	0.65	0.56
7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	0.73	0.65
8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	0.59	0.53
9	Duyuru panolarının kullanılması.	0.46	0.39
10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	0.51	0.48
11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	0.62	0.55
12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	0.52	0.48
Cronbach-Alpha: 0.86			
Faktörün Açıkladığı Toplam Varyans: % 40.72			

“Okuldaki bilgi ortamı özellikleri” boyutuna ilişkin faktör analizi sonuçları Çizelge 27’de verilmiştir. Maddelere ilişkin faktör yük değerlerinin, 0.48 ile 0.86 arasında değiştiği, bu boyuta ilişkin madde toplam korelasyonlarının ise 0.45 ile 0.83 arasında değiştiği görülmektedir. Faktörün Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısı 0.94’tür. Faktörün açıkladığı toplam varyans ise, % 49.13’tür.

Çizelge 27. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutu Faktör Analizi Sonuçları

<i>Beşinci Faktör: Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri</i>		<i>Faktör Yük Değeri</i>	<i>Madde Toplam Korelasyonu</i>
1	Güven: Bu okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı vardır.	0.77	0.72
2	İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar.	0.81	0.77
3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	0.80	0.76
4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır.	0.64	0.59
5	Çekinmeme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur.	0.55	0.50
6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	0.65	0.62
7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	0.75	0.70
8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımı ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler.	0.52	0.47
9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	0.70	0.66
10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	0.81	0.76
11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	0.77	0.76
12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	0.67	0.65
13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	0.68	0.64
14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	0.69	0.65
15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	0.76	0.73
16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	0.76	0.71
17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	0.78	0.74
18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder.	0.86	0.83
19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	0.55	0.53
20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	0.48	0.45
21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	0.56	0.53
Cronbach-Alpha: 0.94			
Faktörün Açıkladığı Toplam Varyans: % 49.13			

Asıl uygulamaya hazır hale getirilen anket (Ek 2), her okula ikişer adet olmak üzere, sekiz merkez ilçenin İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinde bulunan okul evrak dolaplarına araştırmacı tarafından konulmuştur. Okul müdürleri ve öğretmenlerce doldurulan anketlerin, okul müdürleri tarafından, yine her İlçe Milli Eğitim Müdürlüğündeki Evrak Kayıt bölümüne ulaştırılması istenmiştir.

Araştırma anketi, ayrıca elektronik posta yolu ile bütün okullara gönderilmiştir. Sincan ilçesindeki iletişim kopukluğu nedeniyle, anketlerin geri dönüşünde sıkıntı yaşanmış, bu ilçedeki okullara ikinci kez anket gönderilmiştir.

Katılımcılarca doldurulan anketler, araştırmacı tarafından ilçelerin evrak kayıt bölümünden toplanmıştır. Kimi katılımcılar da, anketleri posta yolu ile göndermişlerdir. Toplanan anketlerden 16'sı, anketin tamamının doldurulmamış olması, hep aynı seçeneklerin işaretlenmiş olması ya da yanıtlanmamış anket maddesi bırakılmış olması gibi nedenlerle değerlendirmeye alınmamıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri bilgisayar ortamında SPSS istatistik programıyla analiz edilmiştir. Çalışma evrenini oluşturan okul müdürlerinin ve öğretmenlerin anket maddelerine ilişkin algılamalarının ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Maddelerin aritmetik ortalamalarında 1.00-1.79 arası değer "Hiç", 1.80-2.59 arası değer "Az", 2.60-3.39 arası değer "Orta", 3.40-4.19 arası değer "Çok" ve 4.20-5.00 arası değer ise "Tam" derece olarak ele alınmıştır.

Araştırmanın ilişkisel tarama modeli bölümünde ise, öncelikle eğitimde bilgi yönetimi anketi maddelerine ilişkin betimsel istatistikler sunulmuştur. İlçelere ve öğrenci sayısına göre eğitimde bilgi yönetimi anketi boyutlarının ve maddelerinin karşılaştırılmasında bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi / ANOVA kullanılmıştır. Bu tekniğin kullanılma nedeni, hem ilçe hem de öğrenci sayısı değişkenlerinin ikiden fazla düzeyinin bulunmasıdır. ANOVA, ikiden çok gruba ait ortalamaları karşılaştırmada kullanılan parametrik bir

tekniktir. Anlamlı çıkan F değerleri için, farkın kaynağını belirlemek üzere, varyans analizinde anlamlı bir F oranını izleyerek özel grup ortalamaları ya da grup ortalamaları kombinasyonlararası farkların anlamlılığını test etmede kullanılan çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe (Borg ve Gall, 1989'dan Akt: Balcı, 1995, 242) kullanılmıştır. Bu test oldukça muhafazakar bir test olup gerçekten büyük farklılıkları anlamlı göstermektedir.

Öğretim türüne, göreve, okula, öğrenci alım biçimine göre karşılaştırmalarda, bağımsız örneklem için t testi kullanılmıştır. Bu tekniğin kullanılma nedeni, adı geçen değişkenlerin tümünün iki düzeyinin bulunmasıdır. T testi, iki gruba ait ortalamaları karşılaştırmada kullanılan parametrik bir tekniktir.

Okulun öğretim kademesine göre karşılaştırmalarda ise, Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır. Bu teknik tek yönlü varyans analizi / ANOVA'nın parametrik olmayan (nonparametric) karşılığıdır. Bir faktöre ilişkin iki ya da daha çok ortalama puanın birbirinden anlamlı şekilde farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesinde kullanılır (Borg ve Gall, 1989'dan Akt: Balcı, 1995, 242). Bu tekniğin kullanılma nedeni, okulöncesi düzeyde öğretim veren okul sayısının 30'un altında olması ve bu nedenle normal dağılım özelliği göstermemesidir.

Eğitimde Bilgi Yönetimi Anketi boyutları ve toplam puanı arasındaki ilişkiler ve ortam özellikleri maddelerinin modelin boyutlarıyla olan ilişkisi ise, Pearson Korelasyon Katsayısı kullanılarak incelenmiştir. Korelasyon katsayısının 0.70 – 1.00 arasında olması, ilişkinin yüksek; 0.30 – 0.70 arasında olması, ilişkinin orta düzeyde ve 0.00 – 0.30 arasında olması ise düşük düzeyde bir ilişki olarak (Büyüköztürk, 2006, 32) yorumlanmıştır.

Anlamlılık testleri için $\alpha = .05$ düzeyi esas alınmış, $\alpha = .01$ düzeyinde anlamlı çıkan değerler de belirtilmiştir.

BÖLÜM V

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, öncelikle modelin boyutlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Ardından, boyutlardaki bulguların okulların ve katılımcıların niteliklerine göre (Okulların öğretim kademesi, öğretim türü, mülkiyeti, öğrenci sayısı, öğrenci alım biçimleri ve katılımcıların okuldaki görevi) karşılaştırılması verilmiştir. Sonra, bilgi ortamı özellikleri boyutundaki maddelerin, modelin boyutlarıyla olan ilişkisine bakılmış; modelin boyutlarının kendi aralarındaki ve modelin geneliyle olan ilişkisi incelenmiştir. Son olarak da, ilçelere göre karşılaştırma yapılmıştır.

Okulların Veri Kaynakları Boyutuna İlişkin Bulgular

Okulların kullandıkları veri kaynaklarına ilişkin betimsel istatistik sonuçları Çizelge 28'de verilmiştir.

Modelin, Okulların Veri Kaynakları boyutundaki betimsel istatistik sonuçları incelendiğinde, madde ortalamalarının 4,41 ile 2,88 arasında değiştiği görülmektedir. Dört madde "Tam" derecesinde (Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler, 4,41; MEB tarafından hazırlanan Müfredat, 4,31; Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar, 4,29 ve Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları, 4,23) ortalamaya sahiptir ve alt başlıktaki ilk dört sırada yer almaktadır.

Dört madde de "Orta" derecesinde bir ortalamaya sahip olup (Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar, 2,88; Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar, 2,96; Başka okullarda yapılan çalışmalar, 3,12; Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları,

3,22). sıralamada sonda yer almaktadır. Diğer dokuz madde, “Çok” derecesindedir.

Çizelge 28. Okulların Veri Kaynakları Maddelerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Okulların Veri Kaynakları		N	\bar{X}	S	Önem Sırası
Madde No	Madde Adı				
1	MEB tarafından hazırlanan Müfredat	515	4.31	0.83	2
2	Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları	514	4.23	0.82	4
3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.	518	4.41	0.75	1
4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	522	4.29	0.80	3
5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	520	3.83	0.84	6
6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	522	3.56	0.93	11
7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	517	3.48	0.93	13
8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	518	3.70	0.85	9
9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	503	3.73	0.83	8
10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	518	4.10	0.84	5
11	Mesleki yayınlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	521	3.62	0.95	10
12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	509	2.96	1.08	16
13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	518	2.88	1.09	17
14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	523	3.50	0.93	12
15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	521	3.12	0.98	15
16	İnternet tabanlı veri kaynakları	522	3.75	0.98	7
17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	513	3.22	1.06	14
TOPLAM		525	61.77	10.27	

Tüm maddelerin genel bir değerlendirmesi yapıldığında, ortalama olarak yüksek değerlere sahip oldukları söylenebilir. Maddelerin, ortalamalarına göre sıralamalarına bakıldığında ise, bazı ilgi çekici noktalar vardır. İlk dört sırada, bağlayıcılığı en fazla olan ve geleneksel denilebilecek kaynaklar vardır (Mevzuat, program, okula ait belgeler ve ders/öğretmen klavuz kitapları). Son

iki sıradaki üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları ile sendika, dernek ve vakıf gibi mesleki birliklerin, yani, uzman diye nitelenebilecek kuruluşların, eğitimcilerin, eğitim, öğretim ve yönetim işlerini yaparken kullandıkları veri kaynakları sıralamasında sonda yer alması, pek istenebilecek bir durum değildir. Oysa üniversitede alınan meslek öncesi eğitim, sıralamada beşincidir. Mezuniyetten sonra, üniversiteler ile eğitimciler arasındaki bağın, ilişkinin bittiği söylenebilir. Uzman kuruluşların, okullar ile olan ilişkisi zayıftır. Bu kuruluşların, eğitim işinin yapılışında okullarla olan ilişkilerinin geliştirilmesine gereksinim vardır.

Ayrıca, internet tabanlı veri kaynakları maddesinin, sıralamada, deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşlarının çok önünde yer alması ilgi çekicidir. Eğitimcilerin, yanibaşlarındaki bir kaynaktan yararlanma oranının internet tabanlı kaynakların gerisinde olması, ya geçici bir ilgi ya da okul içi dayanışma ve işbirliğinin azlığına işaret sayılmalıdır. Çünkü, sanal ilişkiler, hem karşılıklı, güvene dayalı karmaşık ilişkilere göre yetersiz bir seçenek konumundadır; hem de bu türden ilişkiler, örgütlerin sosyal sermayeleri için bir tehdit konumundadırlar (Baret ve diğ., 2005; Cohen ve Prusak, 2001, 48,98). Sanal iletişimde, insanların birlikte nasıl çalıştıkları, takım içindeki rolleri, işlevleri ve beklentileri, saklı düşünce ve deneyimler gibi bilginin duygusal yönlerini bulmak olası değildir (Krogh ve diğ., 2002, 188).

Verilerin Toplanması ve Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler Boyutuna İlişkin Bulgular

Bu boyuta ilişkin bulgular Çizelge 29' da verilmiştir. Çizelgeden de görüleceği gibi, verilerin toplanması ve veriler üzerinde yapılan işlemlere ilişkin maddelerin ortalamasının hepsi "Çok" derecesindedir. "Amaca yönelme" maddesi, 3,73 ortalama ile sıralamada birinci sırada, "Hesaplama" maddesi ise 3.50 ortalama ile sıralamada sonuncu sıradadır.

Çizelge 29. Verilerin Toplanması ve Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler Maddelerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Verilerin Toplanması ve Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler		N	\bar{X}	S	Önem Sırası
Madde No	Madde Adı				
1	Amaca yönelme: Verilerin ne amaçla toplandığını bilme	523	3.73	0.88	1
2	Toplama: Bilinen amaca göre verileri toplama	521	3.70	0.87	2
3	Sınıflama: Verileri kendi özelliklerine göre sınıflama	519	3.62	0.91	4
4	Hesaplama: Veriler üzerinde matematiksel işlemler yapma	518	3.50	0.99	5
5	Özetleme: Sonuçları özet haline getirme	521	3.63	0.96	3
Toplam		523	18.09	4.22	

Enformasyondan Bilgiye Geçiş Boyutuna İlişkin Bulgular

Enformasyondan Bilgiye Geçiş boyutuna ilişkin betimsel istatistik sonuçları Çizelge 30'da verilmiştir.

Enformasyondan Bilgiye Geçiş boyutundaki maddelerin değerleri 3,49 ile 3,74 arasındadır ve hepsi “Çok” derecesindedir. Madde ortalamalarının seyir aralığı dardır. Boyut olarak, model içindeki en kritik aşamalardan birisidir ve bir maddenin diğerine göre önem derecesi olarak daha önde olduğunu söylemek kolay değildir.

“Belgelendirme: Varılan bilginin kullanımını, paylaşımını kolaylaştırmak için, yazıya aktarılması, kurallara, yöneme, uygulamalara yansıtılması” maddesi 3.74 ortalama ile sıralamada birinci, “Konuşmalar: Bu enformasyon hakkında, okuldaki diğer çalışanların ne düşündüğünü öğrenme” maddesi 3.70 ortalama ile sıralamada ikinci, “Yargıya varma: Konuyla ilgili kesin hükmü verme” maddesi 3.61 ortalama ile sıralamada üçüncü sırada olup, boyut içindeki önem sırası en yüksek maddelerdir. Bilginin kalıcılığını sağlayan ve sistematikleştiren “Belgelendirme” gibi kritik bir maddenin sıralamada birinci olması, olumlu bir durumdur.

Çizelge 30. Enformasyondan Bilgiye Geçiş Maddelerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Madde No	Enformasyondan Bilgiye Geçiş	N	\bar{X}	S	Önem Sırası
	Madde Adı				
1	Örgütleme: Enformasyonu, soruna yanıt olacak biçimde ve anlam bütünlüğüne dikkat ederek örgütleme.	523	3.49	0.89	7
2	Karşılaştırma ve Bağlantı Kurma: Bu bilgi parçası ile (Bu duruma ilişkin enformasyon ile) bildiğimiz diğer durumlara ilişkin enformasyon arasında nasıl bir ilişki olduğunu, ne gibi benzerlikler ve farklar olduğunu karşılaştırma.	524	3.51	0.84	6
3	Bakış Açısını Değiştirme: Bir konuya ilişkin enformasyona değişik açılardan bakarak, anlama zenginliğini geliştirme.	520	3.55	0.85	5
4	Konuşmalar: Bu enformasyon hakkında, okuldaki diğer çalışanların ne düşündüğünü öğrenme.	519	3.70	0.85	2
5	İzleme: Okuldaki uygulamaların sonuçlarını, sürekli ölçümlerle izleme.	521	3.61	0.97	3
6	Sonuçlar: Enformasyonun, alınan kararlar ve uygulamalar üzerindeki etkilerini değerlendirme.	523	3.59	0.91	4
7	Yorumlama: Enformasyona bir anlam yükleme.	522	3.59	0.89	4
8	Yargıya Varma: Konuyla ilgili kesin hükmü verme.	518	3.61	0.88	3
9	Belgelendirme: Varılan bilginin kullanımını, paylaşımını kolaylaştırmak için, yazıya aktarılması, kurallara, yöntemlere, uygulamalara yansıtılması.	524	3.74	0.95	1
Toplam		525	32.17	6.74	

“Enformasyonu, soruna yanıt olacak biçimde ve anlam bütünlüğüne dikkat ederek örgütleme” maddesi 3.49 ortalama ile sıralamada yedinci, “Karşılaştırma ve bağlantı kurma: Bu bilgi parçası ile (Bu duruma ilişkin enformasyon ile) bildiğimiz diğer durumlara ilişkin enformasyon arasında nasıl bir ilişki olduğunu, ne gibi benzerlikler ve farklar olduğunu karşılaştırma” maddesi 3.51 ortalama ile sıralamada altıncı, “Bakış Açısını Değiştirme: Bir konuya ilişkin enformasyona değişik açılardan bakarak, anlama zenginliğini geliştirme” maddesi 3.55 ortalama ile sıralamada beşinci sırada olup, boyut içindeki en düşük ortalamaya sahip maddelerdir.

Anılan maddelerin içeriği, daha doğrusu bilginin üretilmesi işi, çoğunlukla örgütlerin Ar-Ge bölümlerinin işi olarak görülmektedir. Oysa, bilginin yaratılması işi, kişinin işini ve kendisini yeniden yaratması demektir; işini buna dayalı olarak yapması demektir (Nonaka, 1999, 32-33). Mantığın işlediği aşama, enformasyonun yorumlandığı aşamadır (Bursalıoğlu, 1987, 130).

Bilginin Paylaşımı Boyutuna İlişkin Bulgular

Modelin bu boyutuna ilişkin sonuçlar Çizelge 31’de verilmiştir.

Çizelge 31. Bilginin Paylaşımı Maddelerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Madde No	Bilginin Paylaşımı	N	\bar{X}	S	Önem Sırası
	Madde Adı				
1	Eğitimin paydaşlarına (Öğrenci, öğretmen, veli, çevre) belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi.	524	3.96	0.84	2
2	Paydaşlarla (Yönetici, öğretmen, öğrenci, veli, çevre) sorun çözme toplantıları yapılması.	523	3.93	0.89	3
3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi.	523	3.61	0.95	6
4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması.	515	3.49	0.96	9
5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	521	3.68	0.92	5
6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması.	521	2.93	1.15	12
7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	519	3.78	0.93	4
8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	517	3.57	1.08	8
9	Duyuru panolarının kullanılması.	522	4.07	0.85	1
10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	522	3.36	1.11	11
11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	524	3.58	0.95	7
12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	524	3.42	0.93	10
TOPLAM		524	43.16	8.73	

Bilginin Paylaşımı boyutundaki maddelere bakıldığında, puan değerlerinin yüksek olduğu görülmektedir. En bilinen, yaygın ve etkili bir paylaşım yönetimi olan “Duyuru panolarını kullanmak”, 4,07’lik değerle maddeler içinde birinci sıradadır. Ancak, bu kadar yalın ve kolay bir yöntemin neden “Tam” derecesinde bir ilgi görmediği sorgulanmalıdır.

"Eğitimin paydaşlarına (öğrenci, öğretmen, veli, çevre) belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi" ($\bar{X} = 3,96$), "Paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapılması" ($\bar{X} = 3,93$) ve "Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması" ($\bar{X} = 3,78$), en çok kullanılan bilgi paylaşımı yöntemlerinden olup, sıralamada ikinci, üçüncü ve dördüncü yerdedir. En iyi uygulamaların paylaşılması, bilgi yönetimi uygulamaları bağlamında örgütleri başarıya götüren uygulama hedefleri arasında, açık farkla önde giden uygulamadır (Teltech Resource Network Corp. 1999, Akt. Tiwana, 2003, 507). Bunun, okullarda kullanılan bilgi paylaşım yöntemleri arasında öne çıkması sevindirici bir durumdur.

Ayrıca, eğitimin paydaşlarına belirli aralıklarla bilgi verilmesi uygulamasının sıralamada ikinci olması, yine sevindirici bir durumdur. Paydaşları bilgilendirme işinin, okulun bir politikası olması, okul ile ilgili değerlendirmelerin doğruluk oranını arttıracaktır (Bursalıoğlu, 1987, 83; Gournay, 1971).

"Ara sıra yönetici ve öğretmenlerin görev alan ve yerlerinde değişiklik yapılması" maddesi, 2,93 değerle "Orta" derecede en düşük madde ve sıralamada da en sonda yer almaktadır. Bir okulda, özellikle öğretmenlerin görev alanlarında değişiklik yapılması zor gibi görünse de, 1) İlköğretim 6,7 ve 8. sınıflar ve ortaöğretimde, tanıma ve karşılaştırma amaçlı olarak geçici şube değişiklikleri yapmak, 2) Ders dışındaki diğer çalışmalarda (Sosyal Kulüpler, Komisyonlar ve Kurullar, Belirli Gün ve Haftalardaki görevler vb) görev alanlarını değiştirmek, 3) İlköğretim 1-5. sınıflarda yine tanıma ve karşılaştırma amacıyla geçici sınıf değişiklikleri yapmak, 4) İlköğretim Kurumları Yönetmeliği kapsamında özel bilgi ve beceri isteyen dersleri belirli sınıf öğretmenlerinin yapmalarını sağlamak, 5) Okulun işleyişine daha çok hakim olmalarını sağlamak için, yöneticilerin görev alanlarını değiştirmek, uygulanabilecek yöntemlerdir. Bu yöntemlerin dayandığı mantık, Başaran (1992, 166-170) tarafından verimliliği artırmanın yolları olarak belirtilmektedir.

Okullar için veri kaynağı olabilecek durumda bulunan başka okulların gezilip incelendiği ziyaretlerin yapılması (3,36 değer ile “Orta” derece) ve okuldaki uygulamaların diğer okullardaki benzerleriyle karşılaştırılmasının yapılması ($\bar{X} = 3,42$) maddelerinin puan değerlerine göre boyuttaki önem sırası çok düşüktür.

Görev alan ve yerinde değişiklik yapmak, başka okulları incelemek ve okuldaki uygulamaları diğer okullardaki uygulamalarla karşılaştırmak, kıyaslamaya dayalı yöntemler olup, okullarda kıyaslama yolunun çok fazla işlemediği, okul içi ya da okul dışı karşılaştırma yolunun pek kullanılmadığı görülmektedir. Yeni bir şeylerin öğrenilmesinde ve taşınmasında en etkili bu üç yöntemin geri planda kalmış olması, okullar açısından kıymetli bir kaynağa gereken önemin verilmediğini göstermekte olup, dikkat çekmesi gereken bir durumdur. Muratoğlu ve Özmen’ in araştırması da (2006), “kıyaslama yapma” uygulamalarının okullarda “ara sıra” derecesinde yapıldığını belirlemiştir. Okullarımızın, bu konuya daha fazla eğilmelerinin gereği üzerinde çok şey söylemek olasıdır.

Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutuna İlişkin Bulgular

Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutuna ilişkin bulgular Çizelge 32’ de verilmiştir. Bu boyut, kavramsal tartışma kısmında da değinildiği üzere, bilginin üretimi ve paylaşımı kapsamında canalcı öneme sahip bir boyuttur.

Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri boyutu, puan değerleri açısından, alt başlıklar içinde en yüksek değere sahip boyuttur. Bir tanesi dışında, maddelerin hepsi “Çok” derecesinde bir değere sahiptir.

Çizelge 32. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Maddelerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Madde No	Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	N	\bar{X}	S	Önem Sırası
	Madde Adı				
1	Güven: Bu okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı vardır.	525	4.10	0.80	4
2	İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar.	525	4.02	0.82	6
3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	523	3.86	0.91	12
4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır.	524	3.91	0.85	10
5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı süreç, yanlış yaparım korkusu yoktur.	523	3.85	0.99	13
6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	524	3.97	0.86	7
7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	524	3.65	0.89	19
8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımı ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	525	3.83	1.01	14
9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	525	3.81	0.95	15
10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	524	3.92	0.83	9
11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	525	4.04	0.83	5
12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	523	4.02	0.84	6
13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	525	3.80	0.94	16
14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	523	3.62	0.97	20
15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	523	3.76	0.89	17
16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	524	3.94	0.84	8
17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	523	3.89	0.88	11
18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder.	523	4.11	0.78	3
19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	522	4.14	0.81	2
20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	523	4.34	0.75	1
21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	520	3.66	1.13	18
TOPLAM		525	82.07	13.57	

Boyuttaki sıralamada en yüksek ve “Tam” derecesindeki değere sahip tek madde, “kaynakların, çalışanların kullanımına açık olmasıdır” ($\bar{X} = 4,34$). İkinci sırada, “çalışanlara kendilerini gösterebilecekleri ve geliştirebilecekleri fırsatlar verme” ($\bar{X} = 4,14$) ve üçüncü sırada, “yardıma gereksinim duyulduğunda yardım kaynağına ulaşma ve aradığı yardımı elde etme” ($\bar{X} = 4,11$) maddeleridir. Puan değerleri açısından boyuttaki önem sırası ilk üç sırada yer alan bu üç madde, dikkatle incelendiğinde, bilginin üretimiyle ya da paylaşımıyla doğrudan ilişkili olmamasına karşın en üstte yer alması, buna karşın, bilgiyi üretecek ve paylaşacak olan kişiyi harekete geçirecek güç olan “araştırmacı bir kişiliğe sahip olma” maddesinin 3,65 değer ile sondan ikinci sırada yer alması ve “başarısızlıklardan, deneyimlerden ders çıkarma ve bunu herkesin yararlanabileceği biçimde hazır bulundurma” gibi kritik bir maddenin de 3,62’lik bir değerle boyutta son sırada olması, ilgi çekici olmalıdır.

Bildiklerini başkalarıyla paylaşanların ödüllendirilmesi maddesinde, $\bar{X} = 3.66$ ortalama ile sıralamada 18. sırada çıkmıştır. Eğitim sistemindeki ödüllendirme sisteminden genelde bir memnuniyetsizlik olduğu bilinen bir gerçektir (Arslan, Kuru ve Satıcı, 2005, 466). Bu sonuç, bu gerçeği pekiştirmiştir. Ayrıca, bilgi yönetimi çalışmalarında, çalışanların maddi ödüller yerine manevi ödüllendirilmelerinin daha etkili olduğu belirtilmektedir (O’Dell ve diğ., 2003).

“Güven” ($\bar{X} = 4,10$ değer ve 4. sıra), “Cesaret” ($\bar{X} = 4,04$ değer ve 5. sıra) ve “İşbirliği” ($\bar{X} = 4,02$ değer ve 6. sıra) maddelerinin önem sırasının üstlerde yer alması, olumlu bir durumdur. Bu ortam özellikleri, bilginin üretimi ve paylaşımında canalcı önemde maddelerdir.

Alt Boyutlardaki Bulguların, Katılımcıların ve Okulların Niteliklerine Göre Karşılaştırılması

Bu kısımda, önce alt boyutlardaki her bir maddenin, devamında da alt boyutların toplam puanlarının, katılımcıların ve okulların niteliklerine göre tek tek karşılaştırılması ve nitelikler ile bu puanlar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı yoklanmıştır.

Alt Boyutlardaki Bulguların Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması

Araştırma kapsamında, okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim olmak üzere üç kademe okullar vardır. Gerek mevzuat, gerek program, gerekse işleyiş açısından üç kademenin kendine özgü özellikleri vardır. Okulöncesi eğitim kurumları, öğrenci ve yönetici/öğretmen sayılarının azlığı, öğretmen ve öğrenci üzerinde program baskısının daha az hissedildiği, öğretimden çok, öğrencilerin ilköğretimde kullanacakları temel becerilerin kazandırılmasının amaçlandığı eğitim kurumlarıdır. Bu özellikleri açısından, bilgi modelindeki uygulamaların daha çok yapılmasının beklendiği söylenebilir.

Veri Kaynakları Boyutundaki Puanlarının Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması. Modelin birinci aşaması olan Okulun Veri Kaynakları alt başlığındaki bulguların, okulların kademelerine göre karşılaştırma sonuçları, Çizelge 33'te verilmiştir.

Okulun öğretim kademesine göre Kruskal Wallis H Testi ile yapılan karşılaştırmada, “Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Müfredat” ($\chi^2_{(2)}= 2.854$; $P>0.05$) , “Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları” ($\chi^2_{(2)}= 3.966$; $P>0.05$); ve “İnternet tabanlı veri kaynakları” ($\chi^2_{(2)}= 0.825$; $P>0.05$); maddelerinde öğretim kademelerine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Diğer on dört madde de ise veri kaynaklarını kullanma açısından okulların öğretim kademelerine göre anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur. Gruplar arasındaki farkın kaynağını bulmak üzere uygulanan Mann Whitney U testi sonucu ve ilgili grupların sıra ortalamaları incelendiğinde, Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitaplarını kullanmada

ilköğretim ve ortaöğretim arasında ilköğretim kurumları lehine ($\chi^2_{(2)} = 14.670$; $P < 0.00$); mevzuatı kullanmada ise tersi bir sonuç olarak, orta öğretim kurumları lehine olmak üzere ilköğretim kurumları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($\chi^2_{(2)} = 13.863$; $P < 0.00$) İlköğretim okulları ders kitaplarını ve öğretmen kılavuz kitaplarını liselere göre daha çok, liseler de mevzuatı ilköğretim okullarına göre daha çok kullanmaktadırlar.

Çizelge 33. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Okulun Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması (Kruskall Wallis H Testi)

No	Veri Kaynakları	Okulun Öğretim Kademesi	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	P	Anlamlı Fark (U Testi)
1	MEB tarafından hazırlanan Müfredat	1. Okul Öncesi	25	302.22	2	2.854	0.24	-
		2. İlköğretim	343	256.70				
		3. Ortaöğretim	147	253.51				
2	Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları	1. Okul Öncesi	27	240.02	2	14.670	0.00	2-3
		2. İlköğretim	341	273.78				
		3. Ortaöğretim	146	222.70				
3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.	1. Okul Öncesi	27	295.83	2	13.863	0.00	2-3
		2. İlköğretim	341	243.77				
		3. Ortaöğretim	150	288.73				
4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	1. Okul Öncesi	26	337.77	2	17.102	0.00	1-2, 2-3
		2. İlköğretim	345	245.29				
		3. Ortaöğretim	151	285.40				
5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri	1. Okul Öncesi	26	377.50	2	22.167	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	344	246.78				
		3. Ortaöğretim	150	271.68				
6	Veliler ve onların gereksinimleri	1. Okul Öncesi	27	364.89	2	14.740	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	345	255.81				
		3. Ortaöğretim	150	255.97				
7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri	1. Okul Öncesi	27	329.74	2	7.161	0.03	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	343	253.85				
		3. Ortaöğretim	147	258.03				
8	Paydaşların okulla ilgili eleştirisi, öneri ve beklentileri	1. Okul Öncesi	27	361.96	2	15.403	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	340	251.97				
		3. Ortaöğretim	151	258.13				
9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Okul Öncesi	26	322.35	2	8.863	0.01	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	335	243.18				
		3. Ortaöğretim	142	259.92				
10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Okul Öncesi	25	341.64	2	24.617	0.00	1-2, 2-3
		2. İlköğretim	342	238.75				
		3. Ortaöğretim	151	292.90				
11	Mesleki yayınlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Okul Öncesi	27	356.37	2	18.815	0.00	1-2, 1-3, 2-3
		2. İlköğretim	345	245.14				
		3. Ortaöğretim	149	280.43				
12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Okul Öncesi	27	201.50	2	8.538	0.01	1-2, 2-3
		2. İlköğretim	337	266.92				
		3. Ortaöğretim	145	237.26				
13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları	1. Okul Öncesi	27	308.11	2	9.444	0.00	1-2, 2-3
		2. İlköğretim	342	246.11				
		3. Ortaöğretim	149	281.42				
14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Okul Öncesi	27	299.72	2	3.966	0.14	-
		2. İlköğretim	345	253.92				
		3. Ortaöğretim	151	273.71				
15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Okul Öncesi	27	326.41	2	6.524	0.04	1-2
		2. İlköğretim	344	260.72				
		3. Ortaöğretim	150	249.87				
16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Okul Öncesi	27	270.76	2	0.825	0.66	-
		2. İlköğretim	344	257.39				
		3. Ortaöğretim	151	269.22				
17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Okul Öncesi	27	243.22	2	1.456	0.48	-
		2. İlköğretim	337	253.08				
		3. Ortaöğretim	149	268.37				

Okula ait belgeleri kullanmada anaokulları lehine olmak üzere ilköğretim okulları ile anaokulları arasında ve liseler lehine olmak üzere ilköğretim okulları ile liseler arasında anlamlı derecede bir fark olduğu bulunmuştur ($\chi^2_{(2)} = 17.102$; $P < 0.00$). Sıra Ortalamaları (SO), okula ait, sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar gibi belgeleri en çok anaokullarının (SO= 337.77), sonra liselerin (SO= 285.40) ve daha sonra ilköğretim okullarının (SO= 245.29) kullandığını göstermektedir.

Öğrenciler ve onların gereksinimlerini veri olarak kullanmada anaokulları lehinde olmak üzere ilköğretim okulları ile anaokulları arasında, yine anaokulları lehinde olmak üzere liseler ile anaokulları arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur ($\chi^2_{(2)} = 22.167$; $P < 0.00$). Anaokullarının sıra ortalaması (SO= 377.50), liselere göre (SO= 271.68), özellikle de ilköğretim okullarına göre (SO= 246.78) çok yüksektir.

Veliler ve onların gereksinimlerini veri olarak kullanmada da, anaokulları lehinde olmak üzere ilköğretim okulları ile anaokulları arasında, yine anaokulları lehinde olmak üzere liseler ile anaokulları arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur ($\chi^2_{(2)} = 14.740$; $P < 0.00$). Anaokullarının sıra ortalaması (SO= :364.89), ilköğretim (SO= 255.81) ve liselere göre (SO= 255.97) çok yüksektir. Anaokulları, eğitim, öğretim ve yönetim işlerini yürütürken, öğrencilerini ve velileri ile onların gereksinimlerini diğer okullara göre çok daha fazla dikkate almaktadır.

Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimlerini veri olarak kullanmada anaokulları (SO= 329.74) ile ilköğretim okulları (SO= 253.85) ve yine anaokulları ile liseler (SO= 258.03) arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur ($\chi^2_{(2)} = 7.161$; $P < 0.05$). Anaokulları, ilköğretim ve liselerin sıra ortalamaları arasındaki fark oldukça fazladır.

Anaokulları ile ilköğretim ve liseler arasında ve anaokulları lehinde olmak üzere anlamlı derecede farklılık bulunduğu diğer veri kaynakları maddeleri, “Paydaşların okulla ilgili eleştirisi, öneri ve beklentileri” ($\chi^2_{(2)}= 15.403$; $P<0.00$) ile “Paydaşlar için neyin değerli olduğunun belirlenmesi” maddeleridir ($\chi^2_{(2)}= 8.863$; $P<0.05$) . Anaokullarının sıra ortalamaları ile ilköğretim ve liselerin sıra ortalamaları arasında büyük fark vardır. Anaokulları, ilköğretim okulları ve liselere göre, paydaşlarının okulla ilgili eleştirisi, öneri ve beklentileri ile onların için neyin değerli olduğunu daha fazla önemsemektedirler.

Anaokulları ile ilköğretim ve liseleri birbirinden ayıran beş madde vardır. Okulöncesi eğitim kurumları, öğrencilerinin, velilerin ve çevrenin özelliklerini ve gereksinimlerini dikkate almada, paydaşların okulla ilgili eleştirisi, öneri ve beklentilerini dikkate almada ve onlar için neyin değerli olduğunu belirlemede, ilköğretim ve liselere göre anlamlı derecede daha iyi durumdadırlar. Öğrenci sayısının azlığı ve program baskısının fazla olmaması, öğretimden çok eğitim kısmının öne çıkması, bu okulların öğrencilerine, velilerine ve çevresine daha çok eğilmelerini sağlamıştır. Öğrenci mevcudunun ve program yoğunluğunun, okulun, paydaşlarını dikkate almada olumsuz bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Okullar arasında anlamlı fark çıkan bir diğer madde, “Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi” maddesidir ($\chi^2_{(2)}= 24.617$; $P<0.00$) . Anaokulları ile ilköğretim okulları arasında ve ilköğretim okulları ile liseler arasında anlamlı derecede bir fark vardır. Meslek öncesi alınan üniversite eğitimi, en yüksek derecede anaokullarında (SO= 341.64), sonra liselerde (SO= 292.90) ve en düşük derecede olmak üzere ilköğretim okullarında (SO= 238.75) veri kaynağı olarak kullanılmaktadır.

Kitaplar, dergiler, araştırmalar gibi mesleki yayınları kullanmada anaokulları ile ilköğretim ve liseler arasında ve ilköğretim ile liseler arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur ($\chi^2_{(2)}= 18.815$; $P<0.00$). En yüksek sıra ortalaması anaokullarında (SO= 356.37) ve en düşük sıra ortalaması ilköğretim okullarındadır (SO= 245.14; Liseler SO= 280.43).

Sendikalar, dernekler, vakıflar gibi mesleki birlikler en çok ilköğretim okullarında (SO= 266.92), sonra liselerde (SO= 237.26) ve en sonra da en düşük derecede olmak üzere anaokullarında (SO= 201.50) veri kaynağı olarak kullanılmaktadır. İlköğretim okulları lehinde olmak üzere hem anaokulları ile hem de liseler ile arasında anlamlı derecede bir fark vardır ($\chi^2_{(2)}= 8.538$; $P<0.05$)

Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynakları kullanmada, anlamlı derecede çıkan fark, anaokulları lehinde olmak üzere ilköğretim okulları ile anaokulları arasında ve liseler lehinde olmak üzere ilköğretim okulları ile liseler arasındadır ($\chi^2_{(2)}= 9.444$; $P<0.00$).

Anaokulları, başka okullarda yapılan çalışmalarını, ilköğretim okullarına göre anlamlı derecede farklı olmak üzere veri kaynağı olarak kullanmaktadırlar ($\chi^2_{(2)}= 6.524$; $P<0.05$).

Alt başlığın toplamı değerlendirildiğinde, genelde anaokullarının sıralanan veri kaynaklarını diğer okul türlerine göre anlamlı derecede olmak üzere daha fazla kullandıkları görülmektedir. Anaokullarının sıra ortalamaları, yalnızca “Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları” (diğer gruplarla arasında anlamlı bir fark yok), “Sendikalar, dernekler, vakıflar gibi mesleki birlikler” (İlköğretim okullarına göre anlamlı derecede düşük), “Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları” (diğer gruplarla arasında anlamlı bir fark yok) maddelerinde diğer okul kademelerine göre düşük olup, diğer maddelerin hepsinde ilköğretim ve liseler göre daha yüksek ortalamaya sahiptir ve bunların çoğu anlamlı derecede farklıdır. Anaokullarını, ilköğretim okulları ve liselerden olumlu yönde anlamlı derecede farklılaştıran nedenin, başta da değinildiği üzere, bu okulların kendine özgü özelliklerinin olduğu düşünülmektedir.

Toplamın Değerlendirilmesinde öne çıkan ilgi çekici bir nokta da ilköğretim okulları ile ilgilidir. İlköğretim okulları, ders kitapları ve öğretmen klavuz kitaplarını kullanmada ve sendikalar, dernekler ve vakıflar gibi mesleki birlikleri kullanmada anlamlı derecede yüksek bir sıra ortalamasına sahip iken, kalan maddelerin çoğunda gruplar içinde en düşük ortalamaya sahip olması ve bu farkın anlamlı derecede olmasıdır. İlköğretim okullarının bu derecede olumsuz bir tabloya sahip olmasının nedenleri ile ilgili olarak bu araştırma kapsamında bir şeyler söylemek zor görünmektedir.

Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Puanların Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Puanların Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırma sonuçları Çizelge 34'te verilmiştir.

Bilginin paylaşılması uygulamalarıyla ilgili olarak, okulların öğretim kademesine göre Kruskal Wallis H Testi ile yapılan karşılaştırmada, "Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması" ($\chi^2_{(2)}= 4.453$; $P>0.05$); , "Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması" ($\chi^2_{(2)}= 4.653$; $P>0.05$); ve "Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması" ($\chi^2_{(2)}= 4.614$; $P>0.05$); maddelerinde okullar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Diğer dokuz madde de ise bilginin paylaşımı açısından okulların öğretim kademelerine göre anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur. Gruplar arasındaki farkın kaynağını bulmak üzere uygulanan Mann Whitney U testi sonucu ve ilgili grupların sıra ortalamaları incelendiğinde, anaokullarının puan ortalamalarının bir madde dışında diğer okullara göre yüksek olduğu ve bu puan farkının, diğer okullarla arasında anlamlı derecede fark yarattığı bulunmuştur.

Çizelge 34. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması (Kruskall Wallis H Testi)

No	Bilginin Paylaşımı	Okulun Öğretim Kademesi	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	P	Anlamlı Fark (U Testi)
1	Eğitimin paydaşlarına (Öğrenci, öğretmen, veli, çevre) belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi	1. Okul Öncesi	27	320.93	2	7.366	0.03	1-2
		2. İlköğretim	346	252.86				
		3. Ortaöğretim	151	274.14				
2	Paydaşlarla (Yönetici, öğretmen, öğrenci, veli, çevre) sorun çözme toplantıları yapılması	1. Okul Öncesi	27	342.61	2	9.336	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	345	255.80				
		3. Ortaöğretim	151	261.75				
3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi	1. Okul Öncesi	27	330.15	2	6.520	0.04	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	346	259.32				
		3. Ortaöğretim	150	255.91				
4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	1. Okul Öncesi	27	312.35	2	4.453	0.11	2-3
		2. İlköğretim	339	252.83				
		3. Ortaöğretim	149	259.92				
5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Okul Öncesi	27	345.80	2	10.153	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	344	255.76				
		3. Ortaöğretim	150	257.74				
6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması.	1. Okul Öncesi	27	172.15	2	11.230	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	343	269.41				
		3. Ortaöğretim	151	257.79				
7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Okul Öncesi	27	330.87	2	7.356	0.03	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	344	254.22				
		3. Ortaöğretim	148	260.50				
8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması	1. Okul Öncesi	27	316.11	2	4.653	0.10	-
		2. İlköğretim	342	254.28				
		3. Ortaöğretim	148	259.49				
9	Duyuru panolarının kullanılması	1. Okul Öncesi	27	330.20	2	6.976	0.03	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	345	259.52				
		3. Ortaöğretim	150	253.69				
10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Okul Öncesi	27	330.78	2	6.477	0.04	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	346	256.83				
		3. Ortaöğretim	149	259.78				
11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Okul Öncesi	27	318.33	2	4.614	0.10	-
		2. İlköğretim	346	261.95				
		3. Ortaöğretim	151	253.77				
12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Okul Öncesi	27	339.39	2	9.482	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	346	263.25				
		3. Ortaöğretim	151	247.02				

Anaokulları, bilginin paylaşılmasında kullanılan yöntemlerden, “Eğitimin paydaşlarına (Öğrenci, öğretmen, veli, çevre) belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi” yöntemini, ilköğretim okullarına göre ($\chi^2_{(2)}= 7.366$; $P<0.05$); “Paydaşlarla (Yönetici, öğretmen, öğrenci, veli, çevre) sorun çözme toplantıları yapılması” yöntemini ilköğretim okulları ve liselere göre ($\chi^2_{(2)}= 9.336$; $P<0.00$); “Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi”

yöntemini ilköğretim okulları ve liselere göre ($\chi^2_{(2)}= 6.520$; $P<0.05$); “Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi” yöntemini ilköğretim okulları ve liselere göre ($\chi^2_{(2)}= 10.153$; $P<0.00$); “Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması” yöntemini ilköğretim okulları ve liselere göre ($\chi^2_{(2)}= 7.356$; $P<0.05$); “Duyuru panolarının kullanılması” yöntemini ilköğretim okulları ve liselere göre ($\chi^2_{(2)}= 6.976$; $P<0.05$); “Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması” yöntemini ilköğretim okulları ve liselere göre ($\chi^2_{(2)}= 6.477$; $P<0.05$); “Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması” yöntemini yine ilköğretim okulları ve liselere göre ($\chi^2_{(2)}= 9.482$; $P<0.01$) anlamlı derecede olmak üzere daha fazla kullanılmaktadırlar.

“Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması” yönteminde de, anaokulları ile ilköğretim ve liseler arasında anlamlı derecede fark vardır ($\chi^2_{(2)}= 11.230$; $P<0.00$), ancak bu defa fark anaokulları aleyhinedir. Anaokullarının sıra ortalaması, ilköğretim okulları ve liselere göre çok düşük çıkmıştır. On bir maddede anaokullarının sıra ortalaması yüksek iken bu maddede anlamlı derecede düşük çıkmasının nedeniyle ilgili olarak her hangi bir yorumda bulunulamamıştır, ancak sonuç ilginçtir.

Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Puanların Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Puanların Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırma sonuçları Çizelge 35’te verilmiştir.

Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri ile ilgili olarak, okulların öğretim kademesine göre Kruskal Wallis H Testi ile yapılan karşılaştırmada, Güven: “Bu okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı vardır” ($\chi^2_{(2)}= 5.815$; $P>0.05$), “İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar”

($\chi^2_{(2)}= 5.117$; $P>0.05$), “ Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır” ($\chi^2_{(2)}= 3.696$; $P>0.05$), “Çekinmeme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur” ($\chi^2_{(2)}= 0.785$; $P>0.05$), “Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır” ($\chi^2_{(2)}= 2.994$; $P>0.05$), “Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir” ($\chi^2_{(2)}= 3.114$; $P>0.05$), “Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar” ($\chi^2_{(2)}= 4.728$; $P>0.05$), “Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır” ($\chi^2_{(2)}= 4.813$; $P>0.05$) ve “Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir” ($\chi^2_{(2)}= 1.214$; $P>0.05$) maddelerinde, okulların kademelerine göre anlamlı derecede bir fark bulunamamıştır. Bu maddelerde (ödüllendirme maddesinin dışında) anaokullarının sıra ortalamaları diğer okullara göre yüksek olmasına karşın, fark anlamlı derecede değildir.

Diğer maddelerde ise okuldaki bilgi ortamı özellikleri açısından okulların öğretim kademelerine göre anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur. Gruplar arasındaki farkın kaynağını bulmak üzere uygulanan Mann Whitney U testi sonucu, anaokulları ile ilköğretim okulları ve liseler arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuş ve ilgili grupların sıra ortalamaları incelendiğinde, anaokullarının puan ortalamalarının diğer okullara göre yüksek olduğu ve bu puan farkının, diğer okullarla arasında anlamlı derecede fark yarattığı bulunmuştur.

Çizelge 35. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Maddelerin Okulun Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması (Kruskal Wallis H Testi)

No	Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	Okulun Öğretim Kademesi	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	P	Anlamlı Fark (U Testi)
1	Güven: Bu okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı vardır	1. Okul Öncesi	27	326.39	2	5.815	0.06	-
		2. İlköğretim	346	260.57				
		3. Ortaöğretim	152	257.27				
2	İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar.	1. Okul Öncesi	27	322.80	2	5.117	0.08	-
		2. İlköğretim	346	260.82				
		3. Ortaöğretim	152	257.34				
3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır	1. Okul Öncesi	27	339.96	2	9.021	0.01	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	345	260.96				
		3. Ortaöğretim	151	250.43				
4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır.	1. Okul Öncesi	27	313.59	2	3.696	0.16	-
		2. İlköğretim	346	260.38				
		3. Ortaöğretim	151	258.22				
5	Çekinmeme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur.	1. Okul Öncesi	27	282.37	2	0.785	0.68	-
		2. İlköğretim	344	262.81				
		3. Ortaöğretim	152	256.54				
6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır	1. Okul Öncesi	27	335.81	2	7.938	0.02	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	346	260.50				
		3. Ortaöğretim	151	253.97				
7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır	1. Okul Öncesi	26	308.21	2	2.994	0.22	-
		2. İlköğretim	346	258.16				
		3. Ortaöğretim	152	264.57				
8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Okul Öncesi	27	360.31	2	13.739	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	346	253.54				
		3. Ortaöğretim	152	267.25				
9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Okul Öncesi	27	342.83	2	9.012	0.01	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	346	260.22				
		3. Ortaöğretim	152	255.14				
10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Okul Öncesi	27	337.24	2	8.000	0.02	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	345	259.13				
		3. Ortaöğretim	152	256.88				
11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Okul Öncesi	27	333.17	2	7.053	0.03	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	346	257.93				
		3. Ortaöğretim	152	262.07				
12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Okul Öncesi	27	307.33	2	3.114	0.21	-
		2. İlköğretim	346	261.22				
		3. Ortaöğretim	150	255.65				
13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Okul Öncesi	27	321.04	2	4.728	0.09	-
		2. İlköğretim	346	258.35				
		3. Ortaöğretim	152	263.28				
14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır	1. Okul Öncesi	27	319.74	2	4.813	0.09	-
		2. İlköğretim	344	260.92				
		3. Ortaöğretim	152	254.19				
15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Okul Öncesi	27	342.83	2	9.704	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	346	254.44				
		3. Ortaöğretim	150	264.89				
16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır	1. Okul Öncesi	27	348.94	2	10.907	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	345	260.47				
		3. Ortaöğretim	152	251.76				
17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır	1. Okul Öncesi	27	344.48	2	10.000	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	345	260.31				
		3. Ortaöğretim	151	251.11				
18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Okul Öncesi	27	337.17	2	8.252	0.02	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	344	256.73				
		3. Ortaöğretim	152	260.57				
19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir	1. Okul Öncesi	26	350.27	2	11.187	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	345	258.15				
		3. Ortaöğretim	151	253.86				
20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Okul Öncesi	27	345.61	2	10.565	0.00	1-2, 1-3
		2. İlköğretim	345	257.24				
		3. Ortaöğretim	151	257.93				
21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir	1. Okul Öncesi	27	231.61	2	1.214	0.55	-
		2. İlköğretim	344	263.20				
		3. Ortaöğretim	149	259.51				

“Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır” ($\chi^2_{(2)}= 9.021$; $P<0.05$), “ Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır” ($\chi^2_{(2)}= 7.938$; $P<0.05$), “ Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımı ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler” ($\chi^2_{(2)}= 13.739$; $P<0.00$), “ Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir” ($\chi^2_{(2)}= 9.012$; $P<0.05$), “İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler” ($\chi^2_{(2)}= 8.000$; $P<0.05$), “Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler” ($\chi^2_{(2)}= 7.053$; $P<0.05$), “ Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir” ($\chi^2_{(2)}= 9.704$; $P<0.00$), “ Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır” ($\chi^2_{(2)}= 10.907$; $P<0.00$), “Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır” ($\chi^2_{(2)}= 10.000$; $P<0.00$), “Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder” ($\chi^2_{(2)}= 8.252$; $P<0.05$), “Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir” ($\chi^2_{(2)}= 11.187$; $P<0.00$) ve “Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır” ($\chi^2_{(2)}= 10.565$; $P<0.00$) maddelerinde anaokullarının sıra ortalamaları, ilköğretim okulları ve liselerin sıra ortalamalarına göre anlamlı derecede fazladır.

Dikkat çekici nokta, bütün maddelerde anaokullarının sıra ortalamaları yüksekken ve bir çok maddede diğer okullarla arasında anlamlı derecede fark varken, yalnızca ödüllendirme maddesinde anaokullarının sıra ortalaması diğer okullara göre düşük çıkmıştır. Anlamlı bir fark olmamasına karşın, yalnızca bu maddede puanın düşük çıkması ilgi çekicidir.

Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması. Modelin beş boyutundaki toplam puanların okulların öğretim kademesine göre karşılaştırılması yapılmış ve sonuçları Çizelge 36'da verilmiştir.

Çizelge 36. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırılması (Kruskall Wallis H Testi)

Toplam Puanlar	Okulun Öğretim Kademesi	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	P	Anlamlı Fark (U Testi)
Veri Kaynakları	1. Okul Öncesi	27	337.48	2	7.467	0.02	1-2, 1-3
	2. İlköğretim	346	255.48				
	3. Ortaöğretim	152	266.90				
Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler	1. Okul Öncesi	27	320.74	2	5.639	0.06	-
	2. İlköğretim	346	253.74				
	3. Ortaöğretim	150	270.52				
Enformasyondan Bilgiye Geçiş	1. Okul Öncesi	27	353.33	2	12.296	0.00	1-2, 1-3
	2. İlköğretim	346	251.47				
	3. Ortaöğretim	152	273.20				
Bilginin Paylaşımı	1. Okul Öncesi	27	337.81	2	7.151	0.03	1-2, 1-3
	2. İlköğretim	346	259.81				
	3. Ortaöğretim	151	255.20				
Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	1. Okul Öncesi	27	347.72	2	8.940	0.01	1-2, 1-3
	2. İlköğretim	346	259.47				
	3. Ortaöğretim	152	255.98				
Genel Toplam	1. Okul Öncesi	27	350.85	2	10.367	0.00	1-2, 1-3
	2. İlköğretim	346	253.91				
	3. Ortaöğretim	149	262.94				

Bilgi Yönetimi Modelinin boyutlarının toplam puanları ile ilgili olarak, okulların öğretim kademesine göre Kruskall Wallis H Testi ile yapılan karşılaştırmada, “Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler” boyutunda gruplar arasında anlamlı derecede bir fark bulunamamıştır ($\chi^2_{(2)} = 5.639$; $P > 0.05$). Anaokulları, ilköğretim okulları ve liselerin, veriler üzerinde yaptıkları işlemlere ilişkin maddelerin puanları arasında fark olsa bile, bu fark anlamlı derecede değildir.

Kruskall Wallis H Testi ile yapılan karşılaştırmada, modelin diğer boyutlarında gruplar arasında anlamlı derecede fark bulunmuştur. Farkın kaynağını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmış ve anaokulları ile ilköğretim okulları ve yine anaokulları ile liseler arasında, anaokulları

lehinde olmak üzere anlamlı derecede bir fark olduğu belirlenmiştir. Veri kaynaklarını kullanmada ($\chi^2_{(2)} = 7.467$; $P < 0.05$), enformasyondan bilgiye geçiş uygulamalarında ($\chi^2_{(2)} = 12.296$; $P < 0.01$), bilginin paylaşılması için yapılan uygulamalarda ($\chi^2_{(2)} = 7.151$; $P < 0.05$) ve okuldaki bilgi ortamı özellikleri açısından ($\chi^2_{(2)} = 8.940$; $P < 0.01$) anaokullarında yapılan uygulamalar, ilköğretim okulları ve liselere göre anlamlı derecede ileri düzeydedir. Boyutların genel toplamında da, anaokulları lehinde olmak üzere, ilköğretim okulları ve liseler ile arasında anlamlı derecede bir fark olduğu belirlenmiştir ($\chi^2_{(2)} = 10.367$; $P < 0.05$).

Modelin genelindeki duruma bakıldığında, anaokullarının 350.85 sıra ortalaması ile diğer okulların çok önünde; ilköğretim okullarının ise, 253.91 sıra ortalaması ile, 262.94 sıra ortalamasına sahip liselerin bile gerisinde olduğu görülmektedir. Arslan ve diğerlerinin yaptığı bir çalışmada, yönetim, örgüte bağlılık-örgütte özdeşleşme, çalışma ortamı, değişikliklere uyum, ödül sistemi, işbirliği, iletişim, törenler, toplantılar gibi kültür öğeleri açısından ilköğretim okullarındaki durumun, ortaöğretim okullarına göre daha olumlu olduğu bulunmuştur (Arslan, Kurum ve Saticı, 2005, 465-466). Kültür açısından liselere göre daha iyi durumda olan ilköğretim okullarının, modelin genelinde liselerin gerisinde olması ilgi çekicidir. Çünkü, örgütteki kültür yapısının güçlü, orta ya da zayıf olması, bilgi yönetimi sonuçlarının da birbirinden anlamlı derecede farklılaşmasını beraberinde getirmektedir. Güçlü kültürel bağ, bilgi yönetimindeki başarıyı da arttırmaktadır (Ba, 2004; Roman-Velazquez, 2004). Bu açıdan anaokullarındaki sonuç şaşırtıcı olmazken, ilköğretim okullarında, beklenenin tersi bir durum ortaya çıkmıştır.

Alt Boyutlardaki Bulguların Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması

Bu kısımda, Okulların Kullandıkları Veri Kaynakları boyutundaki madde puanlarının okulların öğretim türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmıştır. Okul türleri olarak, Genel Öğretim ve Mesleki Teknik Öğretim

ayrımı yapılmıştır. Genel öğretim içinde anaokulları, ilköğretim okulları ve genel öğretim yapan liseler (Genel Liseler, Fen Liseleri, Anadolu Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler) vardır. Mesleki Teknik öğretim içinde ise, Meslek Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri, Sağlık Meslek Liseleri, İmam Hatip Liseleri vardır.

Görüldüğü gibi, genel öğretim içinde anaokulları, ilköğretim okulları ve genel liseler olmak üzere üç değişik öğretim kademesinden okul varken, mesleki teknik öğretim türünde yalnızca lise düzeyinde olmak üzere meslek liseleri bulunmaktadır. Genel ve mesleki teknik ayrımının yapılmasındaki amaç, öğrencileri bir mesleğe hazırlayan okul durumunda olmanın, bilgi modelindeki uygulamalar açısından bir fark yaratıp yaratmadığını belirlemektir. Fark olması durumunda ise, bu farkın, ilgili okulların hangi değişkenlerinden olayı kaynaklandığı üzerine bir yoruma gidilmemiştir.

Veri Kaynakları Boyutundaki Puanlarının Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması. Modelin birinci aşaması olan Okulun Veri Kaynakları alt başlığındaki bulguların, okulların öğretim türüne göre karşılaştırma sonuçları, Çizelge 37’de verilmiştir.

Öğretim türüne göre Okulların Kullandıkları Veri Kaynakları boyutundaki maddelerin karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem için t testi sonuçları incelendiğinde, yalnızca birinci [$t_{(513)} = 1.98$; $P < 0.05$] ve üçüncü maddedeki farkın anlamlı olduğu saptanmıştır [$t_{(512)} = 0.06$; $P < 0.01$]. Her iki maddedeki gruplara ait ortalamalar incelendiğinde, mesleki-teknik öğretim yapan okullara ait ortalamaların, genel öğretim yapan okullardan yüksek olduğu görülmektedir. Mesleki ve Teknik Liseler, “MEB tarafından hazırlanan programı” (Genel Öğretim \bar{X} :4.29; Mesleki Teknik Öğretim \bar{X} :4.51) ve “Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler gibi mevzuatı” veri kaynağı olarak kullanmada genel öğretim yapan okullara göre anlamlı derecede olmak üzere daha fazla kullandığı görülmektedir (Genel Öğretim \bar{X} :4.38; Mesleki Teknik Öğretim \bar{X} :4.62).

Çizelge 37. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

No	Veri Kaynakları	Öğretim Türü	N	\bar{X}	S	sd	t	P																																																																																																																																																																																																											
1	MEB tarafından hazırlanan Müfredat	1. Genel	452	4.29	0.84	513	1.98	0.04																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	63	4.51	0.69				2	Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları	1. Genel	451	4.23	0.83	512	0.06	0.96	2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.75	3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.	1. Genel	455	4.38	0.77	516	2.99	0.00	2.Mesleki/Teknik	63	4.62	0.58	4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	1. Genel	459	4.27	0.80	520	1.33	0.18	2.Mesleki/Teknik	63	4.41	0.73	5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	1. Genel	458	3.83	0.84	518	0.67	0.50	2.Mesleki/Teknik	62	3.76	0.84	6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	1. Genel	460	3.58	0.93	520	1.82	0.07	2.Mesleki/Teknik	62	3.35	0.98	7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	1. Genel	456	3.48	0.94	515	0.13	0.90	2.Mesleki/Teknik	61	3.49	0.89	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	1. Genel	455	3.72	0.85	516	1.13	0.26	2.Mesleki/Teknik	63	3.59	0.91	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Genel	443	3.75	0.81	501	0.98	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	3.62	0.99	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Genel	455	4.09	0.86	516	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.73	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Genel	460	3.60	0.95	519	1.71	0.09	2.Mesleki/Teknik	61	3.82	0.96	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93	2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76
2	Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları	1. Genel	451	4.23	0.83	512	0.06	0.96																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.75				3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.	1. Genel	455	4.38	0.77	516	2.99	0.00	2.Mesleki/Teknik	63	4.62	0.58	4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	1. Genel	459	4.27	0.80	520	1.33	0.18	2.Mesleki/Teknik	63	4.41	0.73	5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	1. Genel	458	3.83	0.84	518	0.67	0.50	2.Mesleki/Teknik	62	3.76	0.84	6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	1. Genel	460	3.58	0.93	520	1.82	0.07	2.Mesleki/Teknik	62	3.35	0.98	7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	1. Genel	456	3.48	0.94	515	0.13	0.90	2.Mesleki/Teknik	61	3.49	0.89	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	1. Genel	455	3.72	0.85	516	1.13	0.26	2.Mesleki/Teknik	63	3.59	0.91	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Genel	443	3.75	0.81	501	0.98	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	3.62	0.99	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Genel	455	4.09	0.86	516	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.73	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Genel	460	3.60	0.95	519	1.71	0.09	2.Mesleki/Teknik	61	3.82	0.96	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93	2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03								
3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.	1. Genel	455	4.38	0.77	516	2.99	0.00																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	63	4.62	0.58				4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	1. Genel	459	4.27	0.80	520	1.33	0.18	2.Mesleki/Teknik	63	4.41	0.73	5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	1. Genel	458	3.83	0.84	518	0.67	0.50	2.Mesleki/Teknik	62	3.76	0.84	6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	1. Genel	460	3.58	0.93	520	1.82	0.07	2.Mesleki/Teknik	62	3.35	0.98	7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	1. Genel	456	3.48	0.94	515	0.13	0.90	2.Mesleki/Teknik	61	3.49	0.89	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	1. Genel	455	3.72	0.85	516	1.13	0.26	2.Mesleki/Teknik	63	3.59	0.91	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Genel	443	3.75	0.81	501	0.98	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	3.62	0.99	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Genel	455	4.09	0.86	516	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.73	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Genel	460	3.60	0.95	519	1.71	0.09	2.Mesleki/Teknik	61	3.82	0.96	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93	2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																					
4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	1. Genel	459	4.27	0.80	520	1.33	0.18																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	63	4.41	0.73				5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	1. Genel	458	3.83	0.84	518	0.67	0.50	2.Mesleki/Teknik	62	3.76	0.84	6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	1. Genel	460	3.58	0.93	520	1.82	0.07	2.Mesleki/Teknik	62	3.35	0.98	7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	1. Genel	456	3.48	0.94	515	0.13	0.90	2.Mesleki/Teknik	61	3.49	0.89	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	1. Genel	455	3.72	0.85	516	1.13	0.26	2.Mesleki/Teknik	63	3.59	0.91	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Genel	443	3.75	0.81	501	0.98	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	3.62	0.99	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Genel	455	4.09	0.86	516	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.73	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Genel	460	3.60	0.95	519	1.71	0.09	2.Mesleki/Teknik	61	3.82	0.96	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93	2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																		
5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	1. Genel	458	3.83	0.84	518	0.67	0.50																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	62	3.76	0.84				6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	1. Genel	460	3.58	0.93	520	1.82	0.07	2.Mesleki/Teknik	62	3.35	0.98	7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	1. Genel	456	3.48	0.94	515	0.13	0.90	2.Mesleki/Teknik	61	3.49	0.89	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	1. Genel	455	3.72	0.85	516	1.13	0.26	2.Mesleki/Teknik	63	3.59	0.91	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Genel	443	3.75	0.81	501	0.98	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	3.62	0.99	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Genel	455	4.09	0.86	516	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.73	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Genel	460	3.60	0.95	519	1.71	0.09	2.Mesleki/Teknik	61	3.82	0.96	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93	2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																															
6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	1. Genel	460	3.58	0.93	520	1.82	0.07																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	62	3.35	0.98				7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	1. Genel	456	3.48	0.94	515	0.13	0.90	2.Mesleki/Teknik	61	3.49	0.89	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	1. Genel	455	3.72	0.85	516	1.13	0.26	2.Mesleki/Teknik	63	3.59	0.91	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Genel	443	3.75	0.81	501	0.98	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	3.62	0.99	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Genel	455	4.09	0.86	516	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.73	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Genel	460	3.60	0.95	519	1.71	0.09	2.Mesleki/Teknik	61	3.82	0.96	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93	2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																												
7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	1. Genel	456	3.48	0.94	515	0.13	0.90																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	61	3.49	0.89				8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	1. Genel	455	3.72	0.85	516	1.13	0.26	2.Mesleki/Teknik	63	3.59	0.91	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Genel	443	3.75	0.81	501	0.98	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	3.62	0.99	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Genel	455	4.09	0.86	516	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.73	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Genel	460	3.60	0.95	519	1.71	0.09	2.Mesleki/Teknik	61	3.82	0.96	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93	2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																																									
8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	1. Genel	455	3.72	0.85	516	1.13	0.26																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	63	3.59	0.91				9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Genel	443	3.75	0.81	501	0.98	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	3.62	0.99	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Genel	455	4.09	0.86	516	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.73	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Genel	460	3.60	0.95	519	1.71	0.09	2.Mesleki/Teknik	61	3.82	0.96	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93	2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																																																						
9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Genel	443	3.75	0.81	501	0.98	0.33																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	60	3.62	0.99				10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Genel	455	4.09	0.86	516	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.73	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Genel	460	3.60	0.95	519	1.71	0.09	2.Mesleki/Teknik	61	3.82	0.96	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93	2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																																																																			
10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Genel	455	4.09	0.86	516	1.18	0.24																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	63	4.22	0.73				11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Genel	460	3.60	0.95	519	1.71	0.09	2.Mesleki/Teknik	61	3.82	0.96	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93	2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																																																																																
11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Genel	460	3.60	0.95	519	1.71	0.09																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	61	3.82	0.96				12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93	2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																																																																																													
12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Genel	450	2.96	1.08	507	0.09	0.93																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	59	2.95	1.07				13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33	2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																																																																																																										
13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Genel	458	2.90	1.09	516	0.97	0.33																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	60	2.75	1.08				14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61	2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																																																																																																																							
14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Genel	460	3.49	0.93	521	0.52	0.61																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	63	3.56	0.93				15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																																																																																																																																				
15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Genel	458	3.12	0.95	519	0.19	0.85																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	63	3.10	1.13				16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																																																																																																																																																	
16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Genel	459	3.73	0.98	520	1.22	0.22																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	63	3.89	1.00				17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45	2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																																																																																																																																																														
17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Genel	450	3.21	1.07	511	0.76	0.45																																																																																																																																																																																																											
		2.Mesleki/Teknik	63	3.32	1.03																																																																																																																																																																																																														

Veri kaynakları boyutunda mesleki teknik okullarda programın genel öğretim yapan okullara göre daha yüksek çıkmasıyla ilgili bir yorumda bulunmak güçtür. Ancak, okulun işleyişiyle ilgili mevzuatı kullanmada, mesleki teknik okulların daha yüksek ortalamaya sahip olmasının nedeninin, bu

okulların program ve bölümlerindeki çeşitliliğin fazla olması, bölümlerin özelliklerine göre kurulan atölyelerin olması ve döner sermaye uygulaması gibi biraz daha teknik konularda işleyişe sahip olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Veri kaynaklarını kullanmaya ilişkin olarak diğer maddelerde, okulun genel ya da mesleki teknik öğretim yapıyor olması, uygulamada anlamlı bir fark yaratmamaktadır.

Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Puanlarının Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması. Modelin dördüncü aşaması olan Bilginin Paylaşımı alt başlığındaki bulguların, okulların öğretim türüne göre karşılaştırma sonuçları, Çizelge 38'de verilmiştir.

Öğretim türüne göre Okulların Bilgiyi Paylaşma boyutunda kullandıkları yöntemlerin yer aldığı maddelerin karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem için t testi sonuçları incelendiğinde, yalnızca “Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması” yöntemindeki farkın anlamlı olduğu saptanmıştır [$t_{(519)} = 2.08$; $P < 0.05$]. Bu maddedeki gruplara ait ortalamalar incelendiğinde, mesleki-teknik öğretim yapan okullara ait ortalamaların, genel öğretim yapan okullardan yüksek olduğu görülmektedir (Genel Öğretim $\bar{X} : 2.89$; Mesleki Teknik Öğretim $\bar{X} : 3.21$).

Bilginin paylaşılmasında kullanılan diğer yöntemlerde, okulların bu yöntemleri kullanma oranları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Çizelge 38. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

No	Bilginin Paylaşımı	Öğretim Türü	N	\bar{X}	S	sd	t	P
1	Eğitimin paydaşlarına belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi	1. Genel	461	3.96	0.84	522	0.37	0.71
		2. Mesleki/Teknik	63	4.00	0.82			
2	Paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapılması	1. Genel	460	3.94	0.88	521	0.55	0.58
		2. Mesleki/Teknik	63	3.87	0.96			
3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi	1. Genel	460	3.63	0.93	521	1.37	0.17
		2. Mesleki/Teknik	63	3.46	1.03			
4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	1. Genel	453	3.50	0.95	513	0.59	0.55
		2. Mesleki/Teknik	62	3.42	1.08			
5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Genel	458	3.68	0.93	519	0.03	0.98
		2. Mesleki/Teknik	63	3.68	0.88			
6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Genel	458	2.89	1.14	519	2.08	0.04
		2. Mesleki/Teknik	63	3.21	1.18			
7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Genel	456	3.78	0.92	517	0.27	0.79
		2. Mesleki/Teknik	63	3.75	1.03			
8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Genel	454	3.57	1.08	515	0.25	0.80
		2. Mesleki/Teknik	63	3.60	1.12			
9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Genel	460	4.06	0.86	520	0.43	0.67
		2. Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81			
10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Genel	459	3.35	1.11	520	0.75	0.45
		2. Mesleki/Teknik	63	3.46	1.09			
11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Genel	461	3.57	0.94	522	0.22	0.82
		2. Mesleki/Teknik	63	3.60	0.98			
12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Genel	461	3.42	0.93	522	0.04	0.97
		2. Mesleki/Teknik	63	3.43	0.95			

Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Puanlarının Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması. Modelin beşinci boyutu olan Bilginin Paylaşımı alt başlığındaki bulguların, okulların öğretim türüne göre karşılaştırma sonuçları, Çizelge. 39'da verilmiştir.

Çizelge 39. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

No	Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	Öğretim Türü	N	\bar{X}	S	sd	t	P																																																																																																																																																																																																																																																															
1	Güven: Bu okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı vardır	1. Genel	462	4.11	0.79	523	0.78	0.44																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	4.03	0.80				2	İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar	1. Genel	462	4.04	0.81	523	1.41	0.16	2.Mesleki/Teknik	63	3.89	0.88	3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	1. Genel	461	3.88	0.91	521	0.96	0.34	2.Mesleki/Teknik	62	3.76	0.92	4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	1. Genel	462	3.92	0.85	522	0.72	0.47	2.Mesleki/Teknik	62	3.84	0.87	5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	1. Genel	460	3.86	0.98	521	0.88	0.38	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	1.06	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Genel	462	3.98	0.86	522	0.84	0.40	2.Mesleki/Teknik	62	3.89	0.87	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Genel	461	3.66	0.89	522	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.63	0.87	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Genel	462	3.83	1.01	523	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	63	3.81	0.98	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	0.46	0.65	2.Mesleki/Teknik	63	3.76	0.99	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Genel	461	3.92	0.83	522	0.15	0.88	2.Mesleki/Teknik	63	3.94	0.82	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Genel	462	4.04	0.83	523	0.04	0.97	2.Mesleki/Teknik	63	4.05	0.83	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68	2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50
2	İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar	1. Genel	462	4.04	0.81	523	1.41	0.16																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.89	0.88				3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	1. Genel	461	3.88	0.91	521	0.96	0.34	2.Mesleki/Teknik	62	3.76	0.92	4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	1. Genel	462	3.92	0.85	522	0.72	0.47	2.Mesleki/Teknik	62	3.84	0.87	5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	1. Genel	460	3.86	0.98	521	0.88	0.38	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	1.06	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Genel	462	3.98	0.86	522	0.84	0.40	2.Mesleki/Teknik	62	3.89	0.87	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Genel	461	3.66	0.89	522	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.63	0.87	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Genel	462	3.83	1.01	523	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	63	3.81	0.98	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	0.46	0.65	2.Mesleki/Teknik	63	3.76	0.99	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Genel	461	3.92	0.83	522	0.15	0.88	2.Mesleki/Teknik	63	3.94	0.82	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Genel	462	4.04	0.83	523	0.04	0.97	2.Mesleki/Teknik	63	4.05	0.83	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68	2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08								
3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	1. Genel	461	3.88	0.91	521	0.96	0.34																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	62	3.76	0.92				4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	1. Genel	462	3.92	0.85	522	0.72	0.47	2.Mesleki/Teknik	62	3.84	0.87	5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	1. Genel	460	3.86	0.98	521	0.88	0.38	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	1.06	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Genel	462	3.98	0.86	522	0.84	0.40	2.Mesleki/Teknik	62	3.89	0.87	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Genel	461	3.66	0.89	522	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.63	0.87	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Genel	462	3.83	1.01	523	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	63	3.81	0.98	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	0.46	0.65	2.Mesleki/Teknik	63	3.76	0.99	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Genel	461	3.92	0.83	522	0.15	0.88	2.Mesleki/Teknik	63	3.94	0.82	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Genel	462	4.04	0.83	523	0.04	0.97	2.Mesleki/Teknik	63	4.05	0.83	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68	2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																					
4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	1. Genel	462	3.92	0.85	522	0.72	0.47																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	62	3.84	0.87				5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	1. Genel	460	3.86	0.98	521	0.88	0.38	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	1.06	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Genel	462	3.98	0.86	522	0.84	0.40	2.Mesleki/Teknik	62	3.89	0.87	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Genel	461	3.66	0.89	522	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.63	0.87	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Genel	462	3.83	1.01	523	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	63	3.81	0.98	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	0.46	0.65	2.Mesleki/Teknik	63	3.76	0.99	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Genel	461	3.92	0.83	522	0.15	0.88	2.Mesleki/Teknik	63	3.94	0.82	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Genel	462	4.04	0.83	523	0.04	0.97	2.Mesleki/Teknik	63	4.05	0.83	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68	2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																		
5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	1. Genel	460	3.86	0.98	521	0.88	0.38																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.75	1.06				6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Genel	462	3.98	0.86	522	0.84	0.40	2.Mesleki/Teknik	62	3.89	0.87	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Genel	461	3.66	0.89	522	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.63	0.87	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Genel	462	3.83	1.01	523	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	63	3.81	0.98	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	0.46	0.65	2.Mesleki/Teknik	63	3.76	0.99	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Genel	461	3.92	0.83	522	0.15	0.88	2.Mesleki/Teknik	63	3.94	0.82	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Genel	462	4.04	0.83	523	0.04	0.97	2.Mesleki/Teknik	63	4.05	0.83	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68	2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																															
6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Genel	462	3.98	0.86	522	0.84	0.40																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	62	3.89	0.87				7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Genel	461	3.66	0.89	522	0.19	0.85	2.Mesleki/Teknik	63	3.63	0.87	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Genel	462	3.83	1.01	523	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	63	3.81	0.98	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	0.46	0.65	2.Mesleki/Teknik	63	3.76	0.99	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Genel	461	3.92	0.83	522	0.15	0.88	2.Mesleki/Teknik	63	3.94	0.82	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Genel	462	4.04	0.83	523	0.04	0.97	2.Mesleki/Teknik	63	4.05	0.83	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68	2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																												
7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Genel	461	3.66	0.89	522	0.19	0.85																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.63	0.87				8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Genel	462	3.83	1.01	523	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	63	3.81	0.98	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	0.46	0.65	2.Mesleki/Teknik	63	3.76	0.99	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Genel	461	3.92	0.83	522	0.15	0.88	2.Mesleki/Teknik	63	3.94	0.82	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Genel	462	4.04	0.83	523	0.04	0.97	2.Mesleki/Teknik	63	4.05	0.83	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68	2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																									
8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Genel	462	3.83	1.01	523	0.18	0.86																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.81	0.98				9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	0.46	0.65	2.Mesleki/Teknik	63	3.76	0.99	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Genel	461	3.92	0.83	522	0.15	0.88	2.Mesleki/Teknik	63	3.94	0.82	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Genel	462	4.04	0.83	523	0.04	0.97	2.Mesleki/Teknik	63	4.05	0.83	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68	2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																						
9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	0.46	0.65																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.76	0.99				10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Genel	461	3.92	0.83	522	0.15	0.88	2.Mesleki/Teknik	63	3.94	0.82	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Genel	462	4.04	0.83	523	0.04	0.97	2.Mesleki/Teknik	63	4.05	0.83	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68	2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																			
10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Genel	461	3.92	0.83	522	0.15	0.88																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.94	0.82				11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Genel	462	4.04	0.83	523	0.04	0.97	2.Mesleki/Teknik	63	4.05	0.83	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68	2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																
11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Genel	462	4.04	0.83	523	0.04	0.97																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	4.05	0.83				12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68	2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																													
12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Genel	460	4.03	0.85	521	0.41	0.68																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.98	0.79				13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																																										
13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Genel	462	3.82	0.95	523	1.18	0.24																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.84				14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09	2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																																																							
14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Genel	460	3.65	0.96	521	1.68	0.09																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.43	1.06				15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35	2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																																																																				
15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enfomasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Genel	460	3.78	0.90	521	0.94	0.35																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.67	0.78				16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04	2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																																																																																	
16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Genel	461	3.97	0.83	522	1.98	0.04																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.75	0.92				17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																																																																																														
17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Genel	460	3.91	0.89	521	1.52	0.13																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.73	0.83				18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59	2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																																																																																																											
18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Genel	460	4.12	0.78	521	0.54	0.59																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	4.06	0.76				19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78	2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																																																																																																																								
19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Genel	460	4.14	0.81	520	0.28	0.78																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	62	4.11	0.81				20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86	2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																																																																																																																																					
20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Genel	461	4.34	0.75	521	0.18	0.86																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	62	4.32	0.76				21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62	2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																																																																																																																																																		
21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Genel	457	3.65	1.14	518	0.50	0.62																																																																																																																																																																																																																																																															
		2.Mesleki/Teknik	63	3.73	1.08																																																																																																																																																																																																																																																																		

Öğretim türüne göre okuldaki bilgi ortamı özellikleri boyutundaki maddelerin karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem için t testi sonuçları incelendiğinde, sadece madde 16'daki fakın anlamlı olduğu bulunmuştur [$t_{(522)} = 1.98$; $P < 0.05$]. Bu maddeye ilişkin gruplara ait ortalamalar incelendiğinde, genel öğretim yapan okullara ait ortalamaların, mesleki-teknik öğretim yapan okullardan yüksek olduğu görülmektedir. Genel öğretim yapan okul çalışanlarında, mesleki teknik okul çalışanlarına göre eğitim ve öğretim ile ilgili kavramlarda daha yüksek oranda ortaklaşma vardır. Okuldaki bilgi ortamı özellikleri açısından, diğer maddelerde, okulların öğretim türüne göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması. Modelin beş boyutundaki toplam puanların okulların öğretim türüne göre karşılaştırılması yapılmış ve sonuçları Çizelge 40'ta verilmiştir.

Çizelge 40. Bilgi Yönetimi Modeli Toplam Puanların Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

Toplam Puanlar	Öğretim Türü	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Veri Kaynakları	1. Genel	462	61.69	10.25	523	0.47	0.64
	2. Mesleki/Teknik	63	62.33	10.50			
Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler	1. Genel	461	18.07	4.18	521	0.39	0.69
	2. Mesleki/Teknik	62	18.29	4.51			
Enformasyondan Bilgiye Geçiş	1. Genel	462	32.16	6.67	523	0.10	0.92
	2. Mesleki/Teknik	63	32.25	7.34			
Bilginin Paylaşımı	1. Genel	461	43.12	8.61	522	0.28	0.78
	2. Mesleki/Teknik	63	43.48	9.63			
Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	1. Genel	462	82.29	13.52	523	0.99	0.32
	2. Mesleki/Teknik	63	80.48	13.93			
Genel Toplam	1. Genel	460	237.35	37.68	520	0.01	0.99
	2. Mesleki/Teknik	62	237.29	41.64			

Bilgi Yönetimi Modelinin boyutlarının toplam puanları ile ilgili olarak, okulların öğretim türüne göre fark olup olmadığını belirlemek üzere yapılan t testi sonuçları incelendiğinde, hiçbir alt boyutta öğretim türleri arasında anlamlı derecede bir fark bulunamamıştır (Veri Kaynakları, [$t_{(523)} = 0.47$; $P > 0.05$]; Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler, [$t_{(521)} = 0.39$; $P > 0.05$]; Enformasyondan Bilgiye Geçiş, [$t_{(523)} = 0.10$; $P > 0.05$]; Bilginin Paylaşımı [$t_{(76.173)} = 0.28$; $P > 0.05$]; Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri [$t_{(523)} = 0.99$; $P > 0.05$];

Genel Toplam [t₍₅₂₀₎= 0.01; P>0.05]). Muratoğlu ve Özmen'in (2006) araştırması da, okulun türüne göre (genel ve mesleki teknik öğretim) grupların bilgi yönetimi stratejilerinde anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur.

Alt Boyutlardaki Bulguların Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması

Araştırma kapsamında, mülkiyet açısından devlet okulu ve özel okul konumunda olmak üzere iki okul türü vardır. Özel okullar, devlet okullarına göre, bazı özelliklere sahiptir. Bu özellikleri açısından, bilgi modelindeki uygulamaların daha çok yapılmasının beklendiği söylenebilir.

Veri Kaynakları Boyutundaki Puanların Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması. Modelin birinci aşaması olan Okulun Veri Kaynakları alt başlığındaki bulguların, okulların mülkiyetine göre karşılaştırma sonuçları, Çizelge 41'de verilmiştir.

Veri kaynakları boyutundaki maddelerin okulların mülkiyetine göre karşılaştırılması için yapılan t testi sonucunda, "MEB tarafından hazırlanan Müfredat" ([t₍₅₁₃₎= 0.56; P>0.05]); "Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları" ([t₍₅₁₂₎= 1.42; P>0.05]); " Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar" ([t_(95.866)= 0.78; P>0.05]) maddelerinde okullar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Özel okulların puan ortalamaları 17 maddenin 15'inde devlet okullarının ortalamalarından yüksek iken, anlamlı fark çıkmayan üç maddenin ikisindeki ortalamalara bakıldığında, devlet okullarının puan ortalaması ders kitapları ve öğretmen kılavuz kitaplarını veri kaynağı olarak kullanmada (Devlet okulu \bar{X} : 4.25, Özel Okul \bar{X} : 4.11) ve sendika, dernek ve vakıf gibi mesleki birlikleri veri kaynağı olarak kullanmada (Devlet okulu \bar{X} : 2.98, Özel Okul \bar{X} : 4.2.86) maddelerinde özel okullardan daha yüksek çıkmıştır.

Çizelge 41. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

No	Veri Kaynakları	Okulların Mülkiyeti	N	\bar{X}	S	sd	t	P																																																																																																																																																																																																											
1	MEB tarafından hazırlanan Müfredat	Devlet Okulu	432	4.31	0.81	513	0.56	0.57																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	83	4.36	0.90				2	Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları	Devlet Okulu	432	4.25	0.80	512	1.42	0.16	Özel Okul	82	4.11	0.89	3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.	Devlet Okulu	433	4.35	0.77	516	4.53	0.00	Özel Okul	85	4.68	0.58	4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	Devlet Okulu	438	4.22	0.80	520	5.24	0.00	Özel Okul	84	4.64	0.65	5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	Devlet Okulu	434	3.71	0.82	518	7.26	0.00	Özel Okul	86	4.40	0.67	6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	Devlet Okulu	436	3.44	0.92	520	7.42	0.00	Özel Okul	86	4.15	0.79	7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	Devlet Okulu	434	3.41	0.93	515	3.55	0.00	Özel Okul	83	3.81	0.88	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	Devlet Okulu	434	3.60	0.86	516	7.72	0.00	Özel Okul	84	4.21	0.62	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	Devlet Okulu	422	3.66	0.84	521	5.45	0.00	Özel Okul	81	4.12	0.68	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	Devlet Okulu	435	4.01	0.85	516	6.23	0.00	Özel Okul	83	4.61	0.60	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	Devlet Okulu	436	3.51	0.95	519	7.04	0.00	Özel Okul	85	4.19	0.78	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44	Özel Okul	78	2.86	1.29	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55
2	Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları	Devlet Okulu	432	4.25	0.80	512	1.42	0.16																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	82	4.11	0.89				3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.	Devlet Okulu	433	4.35	0.77	516	4.53	0.00	Özel Okul	85	4.68	0.58	4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	Devlet Okulu	438	4.22	0.80	520	5.24	0.00	Özel Okul	84	4.64	0.65	5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	Devlet Okulu	434	3.71	0.82	518	7.26	0.00	Özel Okul	86	4.40	0.67	6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	Devlet Okulu	436	3.44	0.92	520	7.42	0.00	Özel Okul	86	4.15	0.79	7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	Devlet Okulu	434	3.41	0.93	515	3.55	0.00	Özel Okul	83	3.81	0.88	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	Devlet Okulu	434	3.60	0.86	516	7.72	0.00	Özel Okul	84	4.21	0.62	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	Devlet Okulu	422	3.66	0.84	521	5.45	0.00	Özel Okul	81	4.12	0.68	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	Devlet Okulu	435	4.01	0.85	516	6.23	0.00	Özel Okul	83	4.61	0.60	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	Devlet Okulu	436	3.51	0.95	519	7.04	0.00	Özel Okul	85	4.19	0.78	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44	Özel Okul	78	2.86	1.29	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95								
3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.	Devlet Okulu	433	4.35	0.77	516	4.53	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	85	4.68	0.58				4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	Devlet Okulu	438	4.22	0.80	520	5.24	0.00	Özel Okul	84	4.64	0.65	5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	Devlet Okulu	434	3.71	0.82	518	7.26	0.00	Özel Okul	86	4.40	0.67	6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	Devlet Okulu	436	3.44	0.92	520	7.42	0.00	Özel Okul	86	4.15	0.79	7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	Devlet Okulu	434	3.41	0.93	515	3.55	0.00	Özel Okul	83	3.81	0.88	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	Devlet Okulu	434	3.60	0.86	516	7.72	0.00	Özel Okul	84	4.21	0.62	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	Devlet Okulu	422	3.66	0.84	521	5.45	0.00	Özel Okul	81	4.12	0.68	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	Devlet Okulu	435	4.01	0.85	516	6.23	0.00	Özel Okul	83	4.61	0.60	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	Devlet Okulu	436	3.51	0.95	519	7.04	0.00	Özel Okul	85	4.19	0.78	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44	Özel Okul	78	2.86	1.29	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																					
4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	Devlet Okulu	438	4.22	0.80	520	5.24	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	84	4.64	0.65				5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	Devlet Okulu	434	3.71	0.82	518	7.26	0.00	Özel Okul	86	4.40	0.67	6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	Devlet Okulu	436	3.44	0.92	520	7.42	0.00	Özel Okul	86	4.15	0.79	7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	Devlet Okulu	434	3.41	0.93	515	3.55	0.00	Özel Okul	83	3.81	0.88	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	Devlet Okulu	434	3.60	0.86	516	7.72	0.00	Özel Okul	84	4.21	0.62	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	Devlet Okulu	422	3.66	0.84	521	5.45	0.00	Özel Okul	81	4.12	0.68	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	Devlet Okulu	435	4.01	0.85	516	6.23	0.00	Özel Okul	83	4.61	0.60	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	Devlet Okulu	436	3.51	0.95	519	7.04	0.00	Özel Okul	85	4.19	0.78	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44	Özel Okul	78	2.86	1.29	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																		
5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	Devlet Okulu	434	3.71	0.82	518	7.26	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	86	4.40	0.67				6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	Devlet Okulu	436	3.44	0.92	520	7.42	0.00	Özel Okul	86	4.15	0.79	7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	Devlet Okulu	434	3.41	0.93	515	3.55	0.00	Özel Okul	83	3.81	0.88	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	Devlet Okulu	434	3.60	0.86	516	7.72	0.00	Özel Okul	84	4.21	0.62	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	Devlet Okulu	422	3.66	0.84	521	5.45	0.00	Özel Okul	81	4.12	0.68	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	Devlet Okulu	435	4.01	0.85	516	6.23	0.00	Özel Okul	83	4.61	0.60	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	Devlet Okulu	436	3.51	0.95	519	7.04	0.00	Özel Okul	85	4.19	0.78	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44	Özel Okul	78	2.86	1.29	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																															
6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	Devlet Okulu	436	3.44	0.92	520	7.42	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	86	4.15	0.79				7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	Devlet Okulu	434	3.41	0.93	515	3.55	0.00	Özel Okul	83	3.81	0.88	8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	Devlet Okulu	434	3.60	0.86	516	7.72	0.00	Özel Okul	84	4.21	0.62	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	Devlet Okulu	422	3.66	0.84	521	5.45	0.00	Özel Okul	81	4.12	0.68	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	Devlet Okulu	435	4.01	0.85	516	6.23	0.00	Özel Okul	83	4.61	0.60	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	Devlet Okulu	436	3.51	0.95	519	7.04	0.00	Özel Okul	85	4.19	0.78	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44	Özel Okul	78	2.86	1.29	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																																												
7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	Devlet Okulu	434	3.41	0.93	515	3.55	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	83	3.81	0.88				8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	Devlet Okulu	434	3.60	0.86	516	7.72	0.00	Özel Okul	84	4.21	0.62	9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	Devlet Okulu	422	3.66	0.84	521	5.45	0.00	Özel Okul	81	4.12	0.68	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	Devlet Okulu	435	4.01	0.85	516	6.23	0.00	Özel Okul	83	4.61	0.60	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	Devlet Okulu	436	3.51	0.95	519	7.04	0.00	Özel Okul	85	4.19	0.78	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44	Özel Okul	78	2.86	1.29	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																																																									
8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	Devlet Okulu	434	3.60	0.86	516	7.72	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	84	4.21	0.62				9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	Devlet Okulu	422	3.66	0.84	521	5.45	0.00	Özel Okul	81	4.12	0.68	10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	Devlet Okulu	435	4.01	0.85	516	6.23	0.00	Özel Okul	83	4.61	0.60	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	Devlet Okulu	436	3.51	0.95	519	7.04	0.00	Özel Okul	85	4.19	0.78	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44	Özel Okul	78	2.86	1.29	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																																																																						
9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	Devlet Okulu	422	3.66	0.84	521	5.45	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	81	4.12	0.68				10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	Devlet Okulu	435	4.01	0.85	516	6.23	0.00	Özel Okul	83	4.61	0.60	11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	Devlet Okulu	436	3.51	0.95	519	7.04	0.00	Özel Okul	85	4.19	0.78	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44	Özel Okul	78	2.86	1.29	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																																																																																			
10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	Devlet Okulu	435	4.01	0.85	516	6.23	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	83	4.61	0.60				11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	Devlet Okulu	436	3.51	0.95	519	7.04	0.00	Özel Okul	85	4.19	0.78	12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44	Özel Okul	78	2.86	1.29	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																																																																																																
11	Mesleki yayımlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	Devlet Okulu	436	3.51	0.95	519	7.04	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	85	4.19	0.78				12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44	Özel Okul	78	2.86	1.29	13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																																																																																																													
12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	Devlet Okulu	431	2.98	1.03	507	0.78	0.44																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	78	2.86	1.29				13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00	Özel Okul	84	3.69	0.97	14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																																																																																																																										
13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	Devlet Okulu	434	2.72	1.04	516	7.91	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	84	3.69	0.97				14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00	Özel Okul	86	4.09	0.78	15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																																																																																																																																							
14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	Devlet Okulu	437	3.38	0.91	521	7.53	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	86	4.09	0.78				15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00	Özel Okul	84	3.44	0.90	16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																																																																																																																																																				
15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	Devlet Okulu	437	3.05	0.98	519	3.35	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	84	3.44	0.90				16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03	Özel Okul	84	3.96	0.97	17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																																																																																																																																																																	
16	İnternet tabanlı veri kaynakları	Devlet Okulu	438	3.71	0.98	520	2.22	0.03																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	84	3.96	0.97				17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00	Özel Okul	79	3.61	0.95																																																																																																																																																																																														
17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	Devlet Okulu	434	3.15	1.07	511	3.55	0.00																																																																																																																																																																																																											
		Özel Okul	79	3.61	0.95																																																																																																																																																																																																														

Yapılan t testi sonucu, diğer maddelerde devlet okulları ile özel okulların puanları arasında anlamlı derecede farklar olduğu bulunmuştur. Anlamlı farklara sahip bütün maddelerde, özel okulların ortalamaları devlet okullarından yüksek olup, fark özel okullar lehinedir. Özel okullar, “okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler gibi

mevzuatı kullanmada” ([t_(147.909)]= 4.53; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 4.35, Özel Okul \bar{X} : 4.68), “sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar gibi okula ait belgeleri kullanmada” ([t_(136.360)]= 5.24; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 4.22, Özel Okul \bar{X} : 4.64), “öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri dikkate almada” ([t₍₅₁₈₎]= 7.26; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.71, Özel Okul \bar{X} : 4.40), “velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimlerini dikkate almada” ([t_(134.294)]= 7.42; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.44, Özel Okul \bar{X} : 4.15), “çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimini dikkate almada” ([t₍₅₁₈₎]= 3.55; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.41, Özel Okul \bar{X} : 3.81), “öğrenci, öğretmen, veli ve çevreden oluşan paydaşların, okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentilerini dikkate almada” ([t_(151.216)]= 7.72; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.60, Özel Okul \bar{X} : 4.21), “paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesine önem vermede” ([t_(131.570)]= 5.45; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.66, Özel Okul \bar{X} : 4.12), “yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimini göz önünde bulundurmada” ([t₍₅₁₆₎]= 6.23; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 4.01, Özel Okul \bar{X} : 4.61), “kitaplar, dergiler, araştırmalar gibi mesleki yayınları izlemede” ([t_(136.986)]= 7.04; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.51, Özel Okul \bar{X} : 4.19), “üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklardan yararlanmada” ([t₍₅₁₆₎]= 7.91; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 2.72, Özel Okul \bar{X} : 3.69), “iş arkadaşlarının deneyiminden ve bilgisinden yararlanmada” ([t_(135.246)]= 7.53; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.38, Özel Okul \bar{X} : 4.09), “başka okullarda yapılan çalışmaları izlemede” ([t₍₅₁₉₎]= 3.35; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.05, Özel Okul \bar{X} : 3.44), “internet tabanlı veri kaynaklarından yararlanmada” ([t₍₅₂₀₎]= 2.22; P<0.05], Devlet okulu \bar{X} : 3.71, Özel Okul \bar{X} : 3.96), “okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulgularını kullanmada” ([t₍₅₁₁₎]= 3.55; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.15, Özel Okul \bar{X} : 3.61), devlet okullarına göre daha yüksek ortalamaya sahiptirler. Özellikle, öğrencilerin ve velilerin özellikleri ve gereksinimleri, paydaşların okulla ilgili eleştiri ve önerileri ve onlar için nelerin değerli olduğunun

belirlenmesi, meslek öncesi alınan eğitim, kitap, dergi, araştırmalar gibi yayınlar, üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları, deneyiminden yararlanan iş arkadaşları maddelerinde, diğer maddelerdeki orana bakarak, özel okulların ortalamaları devlet okullarına göre daha fazladır. Özel okulların bu madde içeriklerinden elde edilecek verilere, devlet okullarına göre daha fazla önem verdikleri söylenebilir. Bu maddelerin kapsamı, öğretmenlerin ana yeterlik alanları olarak ifade edilmektedir (MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, 2006).

Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Puanların Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması. Modelin dördüncü aşaması olan Bilginin Paylaşımı alt başlığındaki bulguların, okulların mülkiyetine göre karşılaştırma sonuçları, Çizelge 42'de verilmiştir.

Çizelge 42. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

No	Bilginin Paylaşımı	Okulların Mülkiyeti	N	\bar{X}	S	sd	t	P																																																																																																																																										
1	Eğitimin paydaşlarına belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi	Devlet Okulu	438	3.87	0.84	522	5.68	0.00																																																																																																																																										
		Özel Okul	86	4.42	0.64				2	Paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapılması	Devlet Okulu	437	3.84	0.88	521	5.29	0.00	Özel Okul	86	4.39	0.78	3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi	Devlet Okulu	438	3.54	0.95	521	4.29	0.00	Özel Okul	85	3.99	0.87	4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	Devlet Okulu	431	3.40	0.97	513	5.67	0.00	Özel Okul	84	3.95	0.79	5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	Devlet Okulu	435	3.59	0.93	519	6.07	0.00	Özel Okul	86	4.15	0.76	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	Devlet Okulu	435	2.94	1.12	519	0.62	0.54	Özel Okul	86	2.85	1.28	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	Devlet Okulu	434	3.71	0.94	517	4.12	0.00	Özel Okul	85	4.12	0.81	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	Devlet Okulu	435	3.52	1.07	515	2.59	0.01	Özel Okul	82	3.85	1.11	9	Duyuru panolarının kullanılması.	Devlet Okulu	436	4.04	0.84	520	1.54	0.13	Özel Okul	86	4.20	0.88	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	Devlet Okulu	437	3.32	1.11	520	1.96	0.05	Özel Okul	85	3.58	1.07	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	Devlet Okulu	438	3.52	0.96	522	3.06	0.00	Özel Okul	86	3.84	0.84	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36
2	Paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapılması	Devlet Okulu	437	3.84	0.88	521	5.29	0.00																																																																																																																																										
		Özel Okul	86	4.39	0.78				3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi	Devlet Okulu	438	3.54	0.95	521	4.29	0.00	Özel Okul	85	3.99	0.87	4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	Devlet Okulu	431	3.40	0.97	513	5.67	0.00	Özel Okul	84	3.95	0.79	5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	Devlet Okulu	435	3.59	0.93	519	6.07	0.00	Özel Okul	86	4.15	0.76	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	Devlet Okulu	435	2.94	1.12	519	0.62	0.54	Özel Okul	86	2.85	1.28	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	Devlet Okulu	434	3.71	0.94	517	4.12	0.00	Özel Okul	85	4.12	0.81	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	Devlet Okulu	435	3.52	1.07	515	2.59	0.01	Özel Okul	82	3.85	1.11	9	Duyuru panolarının kullanılması.	Devlet Okulu	436	4.04	0.84	520	1.54	0.13	Özel Okul	86	4.20	0.88	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	Devlet Okulu	437	3.32	1.11	520	1.96	0.05	Özel Okul	85	3.58	1.07	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	Devlet Okulu	438	3.52	0.96	522	3.06	0.00	Özel Okul	86	3.84	0.84	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36	0.02	Özel Okul	86	3.64	0.82								
3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi	Devlet Okulu	438	3.54	0.95	521	4.29	0.00																																																																																																																																										
		Özel Okul	85	3.99	0.87				4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	Devlet Okulu	431	3.40	0.97	513	5.67	0.00	Özel Okul	84	3.95	0.79	5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	Devlet Okulu	435	3.59	0.93	519	6.07	0.00	Özel Okul	86	4.15	0.76	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	Devlet Okulu	435	2.94	1.12	519	0.62	0.54	Özel Okul	86	2.85	1.28	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	Devlet Okulu	434	3.71	0.94	517	4.12	0.00	Özel Okul	85	4.12	0.81	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	Devlet Okulu	435	3.52	1.07	515	2.59	0.01	Özel Okul	82	3.85	1.11	9	Duyuru panolarının kullanılması.	Devlet Okulu	436	4.04	0.84	520	1.54	0.13	Özel Okul	86	4.20	0.88	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	Devlet Okulu	437	3.32	1.11	520	1.96	0.05	Özel Okul	85	3.58	1.07	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	Devlet Okulu	438	3.52	0.96	522	3.06	0.00	Özel Okul	86	3.84	0.84	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36	0.02	Özel Okul	86	3.64	0.82																					
4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	Devlet Okulu	431	3.40	0.97	513	5.67	0.00																																																																																																																																										
		Özel Okul	84	3.95	0.79				5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	Devlet Okulu	435	3.59	0.93	519	6.07	0.00	Özel Okul	86	4.15	0.76	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	Devlet Okulu	435	2.94	1.12	519	0.62	0.54	Özel Okul	86	2.85	1.28	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	Devlet Okulu	434	3.71	0.94	517	4.12	0.00	Özel Okul	85	4.12	0.81	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	Devlet Okulu	435	3.52	1.07	515	2.59	0.01	Özel Okul	82	3.85	1.11	9	Duyuru panolarının kullanılması.	Devlet Okulu	436	4.04	0.84	520	1.54	0.13	Özel Okul	86	4.20	0.88	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	Devlet Okulu	437	3.32	1.11	520	1.96	0.05	Özel Okul	85	3.58	1.07	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	Devlet Okulu	438	3.52	0.96	522	3.06	0.00	Özel Okul	86	3.84	0.84	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36	0.02	Özel Okul	86	3.64	0.82																																		
5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	Devlet Okulu	435	3.59	0.93	519	6.07	0.00																																																																																																																																										
		Özel Okul	86	4.15	0.76				6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	Devlet Okulu	435	2.94	1.12	519	0.62	0.54	Özel Okul	86	2.85	1.28	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	Devlet Okulu	434	3.71	0.94	517	4.12	0.00	Özel Okul	85	4.12	0.81	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	Devlet Okulu	435	3.52	1.07	515	2.59	0.01	Özel Okul	82	3.85	1.11	9	Duyuru panolarının kullanılması.	Devlet Okulu	436	4.04	0.84	520	1.54	0.13	Özel Okul	86	4.20	0.88	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	Devlet Okulu	437	3.32	1.11	520	1.96	0.05	Özel Okul	85	3.58	1.07	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	Devlet Okulu	438	3.52	0.96	522	3.06	0.00	Özel Okul	86	3.84	0.84	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36	0.02	Özel Okul	86	3.64	0.82																																															
6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	Devlet Okulu	435	2.94	1.12	519	0.62	0.54																																																																																																																																										
		Özel Okul	86	2.85	1.28				7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	Devlet Okulu	434	3.71	0.94	517	4.12	0.00	Özel Okul	85	4.12	0.81	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	Devlet Okulu	435	3.52	1.07	515	2.59	0.01	Özel Okul	82	3.85	1.11	9	Duyuru panolarının kullanılması.	Devlet Okulu	436	4.04	0.84	520	1.54	0.13	Özel Okul	86	4.20	0.88	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	Devlet Okulu	437	3.32	1.11	520	1.96	0.05	Özel Okul	85	3.58	1.07	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	Devlet Okulu	438	3.52	0.96	522	3.06	0.00	Özel Okul	86	3.84	0.84	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36	0.02	Özel Okul	86	3.64	0.82																																																												
7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	Devlet Okulu	434	3.71	0.94	517	4.12	0.00																																																																																																																																										
		Özel Okul	85	4.12	0.81				8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	Devlet Okulu	435	3.52	1.07	515	2.59	0.01	Özel Okul	82	3.85	1.11	9	Duyuru panolarının kullanılması.	Devlet Okulu	436	4.04	0.84	520	1.54	0.13	Özel Okul	86	4.20	0.88	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	Devlet Okulu	437	3.32	1.11	520	1.96	0.05	Özel Okul	85	3.58	1.07	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	Devlet Okulu	438	3.52	0.96	522	3.06	0.00	Özel Okul	86	3.84	0.84	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36	0.02	Özel Okul	86	3.64	0.82																																																																									
8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	Devlet Okulu	435	3.52	1.07	515	2.59	0.01																																																																																																																																										
		Özel Okul	82	3.85	1.11				9	Duyuru panolarının kullanılması.	Devlet Okulu	436	4.04	0.84	520	1.54	0.13	Özel Okul	86	4.20	0.88	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	Devlet Okulu	437	3.32	1.11	520	1.96	0.05	Özel Okul	85	3.58	1.07	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	Devlet Okulu	438	3.52	0.96	522	3.06	0.00	Özel Okul	86	3.84	0.84	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36	0.02	Özel Okul	86	3.64	0.82																																																																																						
9	Duyuru panolarının kullanılması.	Devlet Okulu	436	4.04	0.84	520	1.54	0.13																																																																																																																																										
		Özel Okul	86	4.20	0.88				10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	Devlet Okulu	437	3.32	1.11	520	1.96	0.05	Özel Okul	85	3.58	1.07	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	Devlet Okulu	438	3.52	0.96	522	3.06	0.00	Özel Okul	86	3.84	0.84	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36	0.02	Özel Okul	86	3.64	0.82																																																																																																			
10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	Devlet Okulu	437	3.32	1.11	520	1.96	0.05																																																																																																																																										
		Özel Okul	85	3.58	1.07				11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	Devlet Okulu	438	3.52	0.96	522	3.06	0.00	Özel Okul	86	3.84	0.84	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36	0.02	Özel Okul	86	3.64	0.82																																																																																																																
11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	Devlet Okulu	438	3.52	0.96	522	3.06	0.00																																																																																																																																										
		Özel Okul	86	3.84	0.84				12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36	0.02	Özel Okul	86	3.64	0.82																																																																																																																													
12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	Devlet Okulu	438	3.38	0.95	522	2.36	0.02																																																																																																																																										
		Özel Okul	86	3.64	0.82																																																																																																																																													

Bilginin Paylaşımı boyutundaki maddelerin okulların mülkiyetine göre karşılaştırılması için yapılan t testi sonucunda, “Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması” ([t_(112.435)= 0.62; P>0.05], Devlet okulu \bar{X} : 2.94, Özel Okul \bar{X} : 2.85), “Duyuru panolarının kullanılması” ([t₍₅₂₀₎= 1.54; P>0.05], Devlet okulu \bar{X} : 4.04, Özel Okul \bar{X} : 4.20), “Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması” ([t₍₅₂₀₎= 1.96; P>0.05], Devlet okulu \bar{X} : 3.32, Özel Okul \bar{X} : 3.58) maddelerinde, devlet okulları ile özel okullar arasında anlamlı derecede bir fark bulunamamıştır.

Bilginin paylaşılmasında kullanılan diğer yöntemlerin hepsinde, devlet okulları ile özel okullar arasında anlamlı farklar vardır ve ortalamalar incelendiğinde, bu farkların hepsi özel okullar lehinedir. Özel okullar, “eğitimin paydaşlarına belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi vermede” ([t₍₅₂₂₎= 5.68; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.87, Özel Okul \bar{X} : 4.42), “Paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapmada” ([t₍₅₂₁₎= 5.29; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.84, Özel Okul \bar{X} : 4.39), “Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi” ([t_(126.079)=4.29; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.54, Özel Okul \bar{X} : 3.99), “Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışmada” ([t_(136.450)= 5.67; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.40, Özel Okul \bar{X} : 3.95), “Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi” ([t_(139.831)= 6.07; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.59, Özel Okul \bar{X} : 4.15), “Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılmasında” ([t_(132.425)= 4.12; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.71, Özel Okul \bar{X} : 4.12), “Okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılmasında” ([t₍₅₁₅₎=2.59; P<0.05], Devlet okulu \bar{X} : 3.52, Özel Okul \bar{X} : 3.85), “Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapmada” ([t_(132.764)=3.06; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.52, Özel Okul \bar{X} : 3.84), “Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapmada” ([t₍₅₂₂₎=2.36; P<0.05], Devlet okulu \bar{X} : 3.38, Özel Okul \bar{X} : 3.64),

devlet okullarına göre, anlamlı derecede olmak üzere daha ileri durumdadırlar.

Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Puanların Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması. Modelin beşinci boyutu olan Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri alt başlığındaki bulguların, okulların mülkiyetine göre karşılaştırma sonuçları, Çizelge 43'te verilmiştir.

Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri açısından devlet okulları ile özel okullar arasında fark olup olmadığının karşılaştırılması için yapılan t testi sonucunda, “Görevin yerine getirilmesinde, çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmasında” ($t_{(522)}=0.77$; $P>0.05$], Devlet okulu \bar{X} : 3.90, Özel Okul \bar{X} : 3.98), “Okul çalışanlarının, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yapmaktan çekinmemede” ($t_{(521)}=0.14$; $P>0.05$], Devlet okulu \bar{X} : 3.85, Özel Okul \bar{X} : 3.84), “Okuldaki görev dağılımlarının, çalışanların yeterliklerine göre yapılmasında” ($t_{(522)}=1.42$; $P>0.05$], Devlet okulu \bar{X} : 3.94, Özel Okul \bar{X} : 4.09), ve “ Bildiklerini başkalarıyla paylaşanların ödüllendirilmesinde” ($t_{(518)}=1.43$; $P>0.05$], Devlet okulu \bar{X} : 3.69, Özel Okul \bar{X} : 3.50) maddelerinde devlet okulları ile özel okullar arasında anlamlı derecede bir fark bulunamamıştır. Ancak, yirmi bir maddenin on dokuzunda özel okulların ortalaması devlet okullarından yüksek iken, “tekrarlanmadığı sürece yanlış yapmaktan çekinmemede” ve özellikle de, “bildiklerini başkalarıyla paylaşanların ödüllendirilmesinde”, devlet okullarının ortalamasının özel okullardan yüksek çıkması ilginçtir. Devlet okullarındaki çalışanların, belki de iş garantilerinin olmasından dolayı hata yapmaktan daha az çekindikleri söylenebilir. Çekinmeme maddesi, yeniliğin aranmasında ve değişik yöntemlerin kullanılmasında kritik bir maddedir.

Çizelge 43. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Maddelerin Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

No	Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	Okulların Mülkiyeti	N	\bar{X}	S	sd	t	P																																																																																																																																																																																																																																																															
1	Güven: Bu okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı vardır	Devlet Okulu	439	4.05	0.80	523	3.91	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.41	0.68				2	İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar	Devlet Okulu	439	3.94	0.81	523	5.30	0.00	Özel Okul	86	4.44	0.73	3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	Devlet Okulu	437	3.78	0.91	521	4.72	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.82	4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	Devlet Okulu	438	3.90	0.86	522	0.77	0.44	Özel Okul	86	3.98	0.85	5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	Devlet Okulu	438	3.85	0.97	521	0.14	0.89	Özel Okul	85	3.84	1.06	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	Devlet Okulu	438	3.94	0.86	522	1.42	0.16	Özel Okul	86	4.09	0.85	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	Devlet Okulu	438	3.58	0.89	522	5.16	0.00	Özel Okul	86	4.06	0.77	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımına ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	Devlet Okulu	439	3.76	1.00	523	3.99	0.00	Özel Okul	86	4.20	0.92	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	Devlet Okulu	439	3.78	0.96	523	1.71	0.09	Özel Okul	86	3.97	0.89	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	Devlet Okulu	438	3.87	0.83	522	3.74	0.00	Özel Okul	86	4.21	0.77	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	Devlet Okulu	439	3.99	0.82	523	2.89	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.84	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.74	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43
2	İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar	Devlet Okulu	439	3.94	0.81	523	5.30	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.44	0.73				3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	Devlet Okulu	437	3.78	0.91	521	4.72	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.82	4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	Devlet Okulu	438	3.90	0.86	522	0.77	0.44	Özel Okul	86	3.98	0.85	5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	Devlet Okulu	438	3.85	0.97	521	0.14	0.89	Özel Okul	85	3.84	1.06	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	Devlet Okulu	438	3.94	0.86	522	1.42	0.16	Özel Okul	86	4.09	0.85	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	Devlet Okulu	438	3.58	0.89	522	5.16	0.00	Özel Okul	86	4.06	0.77	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımına ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	Devlet Okulu	439	3.76	1.00	523	3.99	0.00	Özel Okul	86	4.20	0.92	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	Devlet Okulu	439	3.78	0.96	523	1.71	0.09	Özel Okul	86	3.97	0.89	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	Devlet Okulu	438	3.87	0.83	522	3.74	0.00	Özel Okul	86	4.21	0.77	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	Devlet Okulu	439	3.99	0.82	523	2.89	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.84	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.74	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20								
3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	Devlet Okulu	437	3.78	0.91	521	4.72	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.28	0.82				4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	Devlet Okulu	438	3.90	0.86	522	0.77	0.44	Özel Okul	86	3.98	0.85	5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	Devlet Okulu	438	3.85	0.97	521	0.14	0.89	Özel Okul	85	3.84	1.06	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	Devlet Okulu	438	3.94	0.86	522	1.42	0.16	Özel Okul	86	4.09	0.85	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	Devlet Okulu	438	3.58	0.89	522	5.16	0.00	Özel Okul	86	4.06	0.77	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımına ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	Devlet Okulu	439	3.76	1.00	523	3.99	0.00	Özel Okul	86	4.20	0.92	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	Devlet Okulu	439	3.78	0.96	523	1.71	0.09	Özel Okul	86	3.97	0.89	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	Devlet Okulu	438	3.87	0.83	522	3.74	0.00	Özel Okul	86	4.21	0.77	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	Devlet Okulu	439	3.99	0.82	523	2.89	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.84	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.74	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																					
4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	Devlet Okulu	438	3.90	0.86	522	0.77	0.44																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	3.98	0.85				5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	Devlet Okulu	438	3.85	0.97	521	0.14	0.89	Özel Okul	85	3.84	1.06	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	Devlet Okulu	438	3.94	0.86	522	1.42	0.16	Özel Okul	86	4.09	0.85	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	Devlet Okulu	438	3.58	0.89	522	5.16	0.00	Özel Okul	86	4.06	0.77	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımına ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	Devlet Okulu	439	3.76	1.00	523	3.99	0.00	Özel Okul	86	4.20	0.92	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	Devlet Okulu	439	3.78	0.96	523	1.71	0.09	Özel Okul	86	3.97	0.89	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	Devlet Okulu	438	3.87	0.83	522	3.74	0.00	Özel Okul	86	4.21	0.77	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	Devlet Okulu	439	3.99	0.82	523	2.89	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.84	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.74	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																		
5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	Devlet Okulu	438	3.85	0.97	521	0.14	0.89																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	85	3.84	1.06				6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	Devlet Okulu	438	3.94	0.86	522	1.42	0.16	Özel Okul	86	4.09	0.85	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	Devlet Okulu	438	3.58	0.89	522	5.16	0.00	Özel Okul	86	4.06	0.77	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımına ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	Devlet Okulu	439	3.76	1.00	523	3.99	0.00	Özel Okul	86	4.20	0.92	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	Devlet Okulu	439	3.78	0.96	523	1.71	0.09	Özel Okul	86	3.97	0.89	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	Devlet Okulu	438	3.87	0.83	522	3.74	0.00	Özel Okul	86	4.21	0.77	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	Devlet Okulu	439	3.99	0.82	523	2.89	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.84	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.74	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																															
6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	Devlet Okulu	438	3.94	0.86	522	1.42	0.16																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.09	0.85				7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	Devlet Okulu	438	3.58	0.89	522	5.16	0.00	Özel Okul	86	4.06	0.77	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımına ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	Devlet Okulu	439	3.76	1.00	523	3.99	0.00	Özel Okul	86	4.20	0.92	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	Devlet Okulu	439	3.78	0.96	523	1.71	0.09	Özel Okul	86	3.97	0.89	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	Devlet Okulu	438	3.87	0.83	522	3.74	0.00	Özel Okul	86	4.21	0.77	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	Devlet Okulu	439	3.99	0.82	523	2.89	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.84	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.74	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																												
7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	Devlet Okulu	438	3.58	0.89	522	5.16	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.06	0.77				8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımına ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	Devlet Okulu	439	3.76	1.00	523	3.99	0.00	Özel Okul	86	4.20	0.92	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	Devlet Okulu	439	3.78	0.96	523	1.71	0.09	Özel Okul	86	3.97	0.89	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	Devlet Okulu	438	3.87	0.83	522	3.74	0.00	Özel Okul	86	4.21	0.77	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	Devlet Okulu	439	3.99	0.82	523	2.89	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.84	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.74	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																									
8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımına ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	Devlet Okulu	439	3.76	1.00	523	3.99	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.20	0.92				9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	Devlet Okulu	439	3.78	0.96	523	1.71	0.09	Özel Okul	86	3.97	0.89	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	Devlet Okulu	438	3.87	0.83	522	3.74	0.00	Özel Okul	86	4.21	0.77	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	Devlet Okulu	439	3.99	0.82	523	2.89	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.84	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.74	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																						
9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	Devlet Okulu	439	3.78	0.96	523	1.71	0.09																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	3.97	0.89				10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	Devlet Okulu	438	3.87	0.83	522	3.74	0.00	Özel Okul	86	4.21	0.77	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	Devlet Okulu	439	3.99	0.82	523	2.89	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.84	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.74	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																			
10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	Devlet Okulu	438	3.87	0.83	522	3.74	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.21	0.77				11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	Devlet Okulu	439	3.99	0.82	523	2.89	0.00	Özel Okul	86	4.28	0.84	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.74	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																
11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	Devlet Okulu	439	3.99	0.82	523	2.89	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.28	0.84				12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.74	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																													
12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	Devlet Okulu	437	3.97	0.85	521	3.66	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.33	0.74				13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00	Özel Okul	86	4.33	0.77	14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																																										
13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	Devlet Okulu	439	3.69	0.94	523	5.87	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.33	0.77				14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00	Özel Okul	84	4.00	0.81	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																																																							
14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	Devlet Okulu	439	3.55	0.98	521	4.52	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	84	4.00	0.81				15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00	Özel Okul	86	4.13	0.78	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																																																																				
15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	Devlet Okulu	437	3.69	0.89	521	4.21	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.13	0.78				16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00	Özel Okul	86	4.31	0.67	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																																																																																	
16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	Devlet Okulu	438	3.87	0.86	522	4.55	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.31	0.67				17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00	Özel Okul	85	4.31	0.62	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																																																																																														
17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	Devlet Okulu	438	3.81	0.90	521	6.24	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	85	4.31	0.62				18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00	Özel Okul	86	4.43	0.68	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																																																																																																											
18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	Devlet Okulu	437	4.05	0.78	521	4.63	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.43	0.68				19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04	Özel Okul	84	4.31	0.66	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																																																																																																																								
19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	Devlet Okulu	438	4.11	0.83	520	2.11	0.04																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	84	4.31	0.66				20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03	Özel Okul	86	4.50	0.68	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																																																																																																																																					
20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	Devlet Okulu	437	4.31	0.76	521	2.19	0.03																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	86	4.50	0.68				21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16	Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																																																																																																																																																		
21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	Devlet Okulu	438	3.69	1.12	518	1.43	0.16																																																																																																																																																																																																																																																															
		Özel Okul	82	3.50	1.20																																																																																																																																																																																																																																																																		

Bilgi ortamı açısından on altı ortam özelliğinde ise, devlet okulları ile özel okullar arasında anlamlı derecede farklar olduğu bulunmuştur. Madde ortalamaları incelendiğinde, bu farkların hepsi özel okullar lehinedir. Özel okullar, “Bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda, okulun çalışanları arasında, karşılıklı güven ortamının oluşturulmasında” ([t₍₅₂₃₎]=3.91; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 4.05, Özel Okul \bar{X} : 4.41), “Okulun çalışanlarının, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmalarının sağlanmasında” ([t₍₅₂₃₎]= 5.30; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.94, Özel Okul \bar{X} : 4.44), “Çalışanlar arasında takım ruhu oluşturulmasında” ([t₍₅₂₁₎]= 4.72; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.78, Özel Okul \bar{X} : 4.28), “Okul çalışanlarının, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruha sahip olmalarında” ([t_(133.163)]= 5.16; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.58, Özel Okul \bar{X} : 4.06), “Okulda kazanılan bilgilerin, başkalarının kullanımı ya da yeniden kullanım için kayıt altına alınmasında, arşivlenmesinde” ([t_(128.017)]=3.99; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.76, Özel Okul \bar{X} : 4.20), “Okul çalışanlarının, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda istekli olmalarında” ([t_(127.366)]=3.74; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.87, Özel Okul \bar{X} : 4.21), “Okul çalışanlarının, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilmesinde” ([t₍₅₂₃₎]=2.89; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.99, Özel Okul \bar{X} : 4.28), “İşlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük olarak, okulda yenilikçi bir havanın egemen olmasında” ([t₍₅₂₁₎]= 3.66; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.97, Özel Okul \bar{X} : 4.33), “Okulun çalışanlarının, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılması” ([t₍₅₂₃₎]=5.87; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.69, Özel Okul \bar{X} : 4.33), “Okulun, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanılması ve bu derslerin, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulması” ([t_(135.007)]=4.52; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.55, Özel Okul \bar{X} : 4.00), “Okulda, birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilmesinde” ([t₍₅₂₁₎]= 4.21; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.69, Özel Okul \bar{X} : 4.13), “Okul çalışanlarında, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma olmasında” ([t₍₅₂₂₎]=4.55; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} :

3.87, Özel Okul \bar{X} : 4.31), “Okulda, bilginin üretimi ve paylaşılmasında, herkesin, kendisinin de sorumlu olduğunu hissetmesi ve öyle davranmasında” ([t_(163.123)]= 6.24; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 3.81, Özel Okul \bar{X} : 4.31), “Okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilmesi ve aradığı yardımı elde etmesinde” ([t_(133.589)]= 4.63; P<0.01], Devlet okulu \bar{X} : 4.05, Özel Okul \bar{X} : 4.43), “Okulda çalışanlarına, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmesinde” ([t₍₅₂₀₎]= 2.11; P<0.05], Devlet okulu \bar{X} : 4.11, Özel Okul \bar{X} : 4.31), “Okulun kaynaklarının, çalışanların kullanımına açık tutulmasında” ([t₍₅₂₁₎]= 2.19; P<0.05], Devlet okulu \bar{X} : 4.31, Özel Okul \bar{X} : 4.30) devlet okullarına göre anlamlı derecede olmak üzere daha iyi ortam özelliklerine sahiptirler.

Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması. Modelin beş boyutundaki toplam puanların okulların mülkiyetine göre karşılaştırılması yapılmış ve sonuçları Çizelge 44’te verilmiştir.

Çizelge 44. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

Toplam Puanlar	Okulların Mülkiyeti	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Veri Kaynakları	1. Devlet Okulu	439	60.75	10.37	523	6.23	0.00
	2. Özel Okul	86	66.94	7.99			
Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler	1. Devlet Okulu	438	17.74	4.22	521	4.87	0.00
	2. Özel Okul	85	19.93	3.72			
Enformasyondan Bilgiye Geçiş	1. Devlet Okulu	439	31.60	6.84	523	5.19	0.00
	2. Özel Okul	86	35.07	5.40			
Bilginin Paylaşımı	1. Devlet Okulu	438	42.49	8.80	522	4.00	0.00
	2. Özel Okul	86	46.56	7.55			
Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	1. Devlet Okulu	439	81.02	13.72	523	4.62	0.00
	2. Özel Okul	86	87.43	11.35			
Genel Toplam	1. Devlet Okulu	437	233.71	38.59	520	6.06	0.00
	2. Özel Okul	85	256.04	29.39			

Bilgi Yönetimi Modelinin boyutlarının toplam puanları ile ilgili olarak, okulların mülkiyetine göre fark olup olmadığını belirlemek üzere yapılan t testi sonuçlarına göre, bütün alt boyutlarda devlet okulları ile özel okullar

arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur. Boyutların ortalamaları incelendiğinde, bütün boyutlardaki farkların özel okullar lehinde olduğu görülmektedir (Veri Kaynakları, [$t_{(147.291)}=6.23$; $P<0.01$], Devlet okulu \bar{X} : 60.75, Özel Okul \bar{X} : 66.94) ; Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler, [$t_{(129.720)}=4.87$; $P<0.01$], Devlet okulu \bar{X} : 17.74, Özel Okul \bar{X} : 31.60) ; Enformasyondan Bilgiye Geçiş, [$t_{(144.198)}=5.19$; $P<0.01$], Devlet okulu \bar{X} : 31.60, Özel Okul \bar{X} : 35.07) ; Bilginin Paylaşımı [$t_{(522)}=4.00$; $P<0.01$], Devlet okulu \bar{X} : 42.49, Özel Okul \bar{X} : 46.56); Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri [$t_{(138.567)}=4.62$; $P<0.01$], Devlet okulu \bar{X} : 81.02, Özel Okul \bar{X} : 87.43) ; Genel Toplam [$t_{(146.604)}=6.06$; $P>0.05$]Devlet okulu \bar{X} : 233.71, Özel Okul \bar{X} : 256.04).

Alt Boyutlardaki Bulguların Okulların Öğrenci Sayılarına Göre Karşılaştırılması

Bu kısımda, Bilgi Yönetimi Modelinin boyutlarındaki maddeler için, okulların öğrenci sayılarına göre anlamlı denilebilecek fark olup olmadığına ilişkin olarak yapılan testlerin sonuçları verilmiştir.

Okulun Veri Kaynakları Boyutundaki Puanların Okulların Öğrenci Sayılarına Göre Karşılaştırılması. Veri kaynakları boyutundaki maddelerin okulların öğrenci sayısına göre karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar Çizelge 45'te verilmiştir.

Öğrenci sayısına göre Eğitimde Bilgi Yönetimi Modeli boyutlarının ve maddelerinin karşılaştırılmasında, öğrenci sayısı değişkenlerinin ikiden fazla düzeyinin bulunmasından dolayı bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Anlamlı çıkan F değerleri için, farkın kaynağını belirlemek üzere çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe kullanılmıştır.

Çizelge 45. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğrenci Sayısına Göre Karşılaştırılması (Bağımsız Örneklem İçin Tek Yönlü Varyans Analizi-ANOVA)

No	Veri Kaynakları	Öğrenci Sayısı	N	\bar{X}	S	sd	F	P	Anlamlı Fark (Scheffe)
1	MEB tarafından hazırlanan Müfredat	1. 1-500	165	4.26	0.86	2,512	0.51	0.60	-
		2. 501-1500	215	4.34	0.83				
		3. 1501 ve üstü	135	4.34	0.79				
2	Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları	1. 1-500	166	4.18	0.80	2,511	0.48	0.62	-
		2. 501-1500	212	4.24	0.83				
		3. 1501 ve üstü	136	4.27	0.84				
3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler	1. 1-500	168	4.46	0.71	2,515	0.71	0.50	-
		2. 501-1500	213	4.37	0.78				
		3. 1501 ve üstü	137	4.40	0.75				
4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler,	1. 1-500	169	4.34	0.82	2,519	0.77	-0.47	-
		2. 501-1500	215	4.24	0.78				
		3. 1501 ve üstü	138	4.29	0.78				
5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	1. 1-500	170	4.04	0.86	2,517	8.86	0.00	1-2, 1-3
		2. 501-1500	212	3.69	0.78				
		3. 1501 ve üstü	138	3.77	0.84				
6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	1. 1-500	171	3.74	0.99	2,519	7.23	0.00	1-2,
		2. 501-1500	214	3.38	0.86				
		3. 1501 ve üstü	137	3.61	0.94				
7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	1. 1-500	167	3.56	0.97	2,514	4.15	0.02	2-3
		2. 501-1500	213	3.34	0.85				
		3. 1501 ve üstü	137	3.59	0.99				
8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştirisi, önerisi ve beklentileri	1. 1-500	169	3.89	0.83	2,515	7.51	0.00	1-2
		2. 501-1500	214	3.55	0.83				
		3. 1501 ve üstü	135	3.70	0.87				
9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. 1-500	162	3.88	0.85	2,500	7.08	0.00	1-2, 2-3
		2. 501-1500	207	3.57	0.77				
		3. 1501 ve üstü	134	3.81	0.85				
10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. 1-500	167	4.34	0.77	2,515	10.20	0.00	1-2, 1-3
		2. 501-1500	216	4.01	0.84				
		3. 1501 ve üstü	135	3.96	0.89				
11	Mesleki yayınlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. 1-500	169	3.85	0.95	2,518	8.83	0.00	1-2
		2. 501-1500	215	3.45	0.90				
		3. 1501 ve üstü	137	3.62	0.99				
12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. 1-500	162	2.75	1.14	2,506	9.07	0.00	1-3, 2-3
		2. 501-1500	209	2.92	0.92				
		3. 1501 ve üstü	138	3.27	1.16				
13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. 1-500	168	3.15	1.16	2,515	11.14	0.00	1-2, 2-3
		2. 501-1500	213	2.63	0.88				
		3. 1501 ve üstü	137	2.93	1.20				
14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. 1-500	171	3.71	3.71	2,520	9.05	0.00	1-2
		2. 501-1500	215	3.32	3.32				
		3. 1501 ve üstü	137	3.52	3.52				
15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. 1-500	169	3.25	0.99	2,518	3.13	0.05	1-2
		2. 501-1500	214	3.00	0.87				
		3. 1501 ve üstü	138	3.14	1.09				
16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. 1-500	169	3.76	1.00	2,519	1.81	0.17	-
		2. 501-1500	215	3.66	0.98				
		3. 1501 ve üstü	138	3.86	0.96				
17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. 1-500	164	3.23	1.09	2,510	2.55	0.08	-
		2. 501-1500	212	3.12	0.99				
		3. 1501 ve üstü	137	3.38	1.11				

ANOVA testi sonucunda, öğrenci sayısının az, orta ya da çok olmasına göre, veri kaynaklarından olan “MEB tarafından hazırlanan Müfredatı kullanmada” [$F_{(2,512)}= 0.51$; $P>0.05$] , “Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitaplarını kullanmada” [$F_{(2,511)}= 0.48$; $P>0.05$] , “Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeleri kullanmada” [$F_{(2,515)}= 0.71$; $P>0.05$] , “Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeleri kullanmada” [$F_{(2,519)}= 0.77$; $P>0.05$] , “İnternet tabanlı veri kaynaklarını kullanmada” [$F_{(2,519)}= 1.81$; $P>0.05$] , “Okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulgularını kullanmada” [$F_{(2,510)}= 2.55$; $P>0.05$] , okullar arasında anlamlı derecede bir farklılık bulunamamıştır. Öğrenci sayısının az ya da çok olması, bu veri kaynaklarını kullanmada anlamlı bir etkiye sahip değildir.

Ancak, diğer veri kaynaklarını kullanmada, okullar arasında anlamlı derecede farklılıklar olduğu bulunmuştur. Anlamlı çıkan F değerleri için, farkın kaynağını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonucuna ve madde ortalamalarına bakıldığında, “Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimlerini dikkate almada” ($F_{(2,510)}= 8.86$; $P<0.01$], Küçük okul \bar{X} : 4.04, Orta büyüklükteki okul: 3.69, Büyük okul: 3.77) ve “Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimlerini kullanmada” ($F_{(2,515)}=10.20$; $P<0.01$], Küçük okul \bar{X} : 4.34, Orta büyüklükteki okul \bar{X} : 4.01, Büyük okul \bar{X} : 3.96), küçük okullar lehinde olmak üzere, küçük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında ve yine küçük okullar lehinde olmak üzere, küçük okullar ile büyük okullar arasında anlamlı derecede bir fark olduğu bulunmuştur. Okulun öğrenci sayısının artması, öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimlerini dikkate almada ve çalışanların meslek öncesi eğitimlerinden yararlanmada olumsuz bir etkiye sahip görünmektedir.

“Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimlerini dikkate almada” ($F_{(2,519)}=7.23$; $P<0.01$], Küçük okul \bar{X} : 3.74 Orta büyüklükteki okul \bar{X} : 3.38); “Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentilerini dikkate almada” ($F_{(2,515)}=7.51$; $P<0.01$], Küçük okul

\bar{X} : 3.89 Orta büyüklükteki okul \bar{X} : 3.55); “ Kitaplar, dergiler ve araştırmalar gibi mesleki yayınları kullanmada” ($[F_{(2,518)}=8.83; P<0.01]$, Küçük okul \bar{X} :3.85 Orta büyüklükteki okul \bar{X} : 3.45); “İş arkadaşlarının deneyiminden ve bilgisinden yararlanmada” ($[F_{(2,520)}= 9.05; P<0.01]$, Küçük okul \bar{X} : 3.85 Orta büyüklükteki okul \bar{X} : 3.45); “Başka okullarda yapılan çalışmaları kullanmada” ($[F_{(2,518)}=3.13; P<0.05]$, Küçük okul \bar{X} : 3.25 Orta büyüklükteki okul \bar{X} : 3.00), küçük okullar lehinde olmak üzere, küçük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur.

“Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesinde” küçük okullar lehinde olmak üzere küçük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında ve büyük okullar lehinde olmak üzere, büyük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur ($[F_{(2,500)}= 7.08; P<0.01]$, Küçük okul \bar{X} : 3.88, Orta büyüklükteki okul \bar{X} : 3.57, Büyük okul \bar{X} : 3.81). “Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynakları kullanma” maddesinde, küçük okullar lehinde olmak üzere, küçük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında ve büyük okullar lehinde olmak üzere, büyük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı derecede fark olduğu saptanmıştır ($[F_{(2,515)}= 11.14; P<0.01]$, Küçük okul \bar{X} : 3.15, Orta büyüklükteki okul \bar{X} : 2.63, Büyük okul \bar{X} : 2.93).

“Sendikalar, dernekler, ve vakıflar gibi mesleki birlikleri kullanmada” küçük okullar aleyhinde olmak üzere, küçük okullar ile büyük okullar arasında ve büyük okullar lehinde olmak üzere, büyük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur ($[F_{(2,506)}= 9.07; P<0.01]$, Küçük okul \bar{X} : 2.75, Orta büyüklükteki okul \bar{X} : 2.92, Büyük okul \bar{X} : 3.27). “Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özelliklerini ve gereksinimini dikkate almada” büyük okullar lehine olmak üzere, büyük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı derecede fark bulunmuştur ($[F_{(2,514)}= 4.15; P<0.05]$, Orta büyüklükteki okul \bar{X} : 3.34, Büyük okul \bar{X} : 3.59).

Velilerin özellikleri ve gereksinimlerini dikkate almada, paydaşların eleştirisi, öneri ve beklentilerini dikkate almada, mesleki yayınları kullanmada, iş arkadaşlarının deneyiminden ve bilgisinden yararlanmada, başka okullarda yapılan çalışmaları kullanmada, küçük okullar lehinde olmak üzere, küçük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı derecede fark varken, aynı farkın küçük okullar lehine olacak şekilde küçük okullar ile büyük okullar arasında çıkmaması şaşırtıcı olmuştur. Çünkü, mevcudun artmasıyla birlikte, bilgiye dayalı uygulamalarda da bir azalma beklenmektedir. Bu şaşırtıcı sonuç paydaşlar için neyin değerli olduğunun belirlenmesin ve uzman kuruluşları kullanma maddelerinde de kendisini göstermektedir.

Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Puanların Okulların Öğrenci Sayılarına Göre Karşılaştırılması. Bu karşılaştırmaya ilişkin sonuçlar Çizelge 46'da verilmiştir.

Okulların öğrenci sayılarına göre, okuldaki bilginin paylaşım yöntemlerinin kullanılmasında bir farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi / ANOVA kullanılmış ve “Eğitimin paydaşlarına (Öğrenci, öğretmen, veli, çevre) belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi ” [$F_{(2,521)}= 2.21$; $P>0.05$], “Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi” [$F_{(2,520)}= 3.23$; $P>0.05$], “Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması.” [$F_{(2,512)}= 3.38$; $P>0.05$], “Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.” [$F_{(2,516)}= 3.34$; $P>0.05$], “Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması” [$F_{(2,514)}= 1.82$; $P>0.05$], “Duyuru panolarının kullanılması” [$F_{(2,519)}= 0.29$; $P>0.05$], “Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması” [$F_{(2,519)}= 1.63$; $P>0.05$], “Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması” [$F_{(2,521)}= 0.85$; $P>0.05$] yöntemlerinin kullanılmasında okullar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Çizelge 46. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğrenci Sayısına Göre Karşılaştırılması (Bağımsız Örneklemeler İçin Tek Yönlü Varyans Analizi-ANOVA)

No	Bilginin Paylaşımı	Öğrenci Sayısı	N	\bar{X}	S	Sd	F	P	Anlamlı Fark (Scheffe)
1	Eğitimin paydaşlarına (Öğrenci, öğretmen, veli, çevre) belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi .	1. 1-500	171	4.05	0.80	2, 521	2.21	0.11	-
		2. 501-1500	215	3.87	0.81				
		3. 1501 ve üstü	138	4.00	0.92				
2	Paydaşlarla (Yönetici, öğretmen, öğrenci, veli, çevre) sorun çözme toplantıları yapılması.	1. 1-500	171	4.05	0.89	2, 520	3.69	0.03	1-2
		2. 501-1500	215	3.81	0.87				
		3. 1501 ve üstü	137	3.98	0.90				
3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi.	1. 1-500	170	3.70	0.96	2, 520	3.23	0.06	-
		2. 501-1500	215	3.49	0.85				
		3. 1501 ve üstü	138	3.70	1.05				
4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması.	1. 1-500	168	3.54	0.97	2, 512	3.38	0.06	-
		2. 501-1500	211	3.36	0.91				
		3. 1501 ve üstü	136	3.62	1.01				
5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. 1-500	171	3.81	0.92	2, 518	7.53	0.00	1-2, 2-3
		2. 501-1500	213	3.49	0.88				
		3. 1501 ve üstü	137	3.81	0.94				
6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması.	1. 1-500	170	2.65	1.21	2, 518	11.36	0.00	1-3, 2-3
		2. 501-1500	214	2.92	1.01				
		3. 1501 ve üstü	137	1.19	1.19				
7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. 1-500	170	3.86	0.91	2, 516	3.34	0.06	-
		2. 501-1500	213	3.65	0.89				
		3. 1501 ve üstü	136	3.87	1.00				
8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. 1-500	166	3.60	1.17	2, 514	1.82	0.16	-
		2. 501-1500	214	3.47	1.02				
		3. 1501 ve üstü	137	3.69	1.07				
9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. 1-500	171	4.06	0.93	2, 519	0.29	0.75	-
		2. 501-1500	213	4.05	0.81				
		3. 1501 ve üstü	138	4.12	0.82				
10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. 1-500	169	3.32	1.18	2, 519	1.63	0.20	-
		2. 501-1500	215	3.30	1.03				
		3. 1501 ve üstü	138	3.51	1.12				
11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. 1-500	171	3.56	1.00	2, 521	0.85	0.43	-
		2. 501-1500	215	3.53	0.87				
		3. 1501 ve üstü	138	3.67	0.99				
12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. 1-500	171	3.42	0.94	2, 521	4.45	0.01	2-3
		2. 501-1500	215	3.31	0.87				
		3. 1501 ve üstü	138	3.61	0.99				

Varyans analizi sonucu boyuttaki dört maddede gruplar arasında anlamlı derecede farklılık olduğu saptanmıştır. Farkın kaynağını bulmak üzere yapılan Scheffe testi sonucuna ve madde ortalamalarına bakıldığında, “Paydaşlarla (Yönetici, öğretmen, öğrenci, veli, çevre) sorun çözme toplantıları yapılması.” yönteminin kullanılmasında, küçük okullar lehinde olmak üzere, küçük okullar ile büyük okullar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($[F_{(2,520)}=3.69; P<0.05]$, Küçük okul $\bar{X} : 4.05$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 3.81$). Bunun

yanı sıra, “Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi” yönteminin kullanılmasında orta büyüklükteki okullar aleyhinde olmak üzere, orta büyüklükteki okullar ile küçük ve büyük okullar arasında anlamlı bir derecede fark vardır ($[F_{(2,518)} = 7.53; P < 0.01]$, Küçük okul $\bar{X} : 3.81$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 3.49$, Büyük okul $\bar{X} : 3.81$). “Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması” yönteminin kullanılmasında büyük okullar aleyhinde olmak üzere, büyük okullar ile küçük okullar ve orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($[F_{(2,518)} = 11.36; P < 0.01]$, Küçük okul $\bar{X} : 2.65$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 2.92$, Büyük okul $\bar{X} : 1.19$). “Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması” yönteminin kullanılmasında ise, orta büyüklükteki okulların aleyhinde olmak üzere, büyük okullar ile arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($[F_{(2,521)} = 4.45; P < 0.05]$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 3.31$, Büyük okul $\bar{X} : 3.61$).

Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Puanların Okulların Öğrenci Sayılarına Göre Karşılaştırılması. Okulların öğrenci sayılarına göre, Okuldaki Bilgi Ortamı Özelliklerinde bir farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem için tek yönlü Varyans Analizi kullanılmış ve sonuçlar Çizelge 47’de verilmiştir.

Varyans Analizi sonuçlarına göre, “Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılması” $[F_{(2,521)} = 0.57; P > 0.05]$, “Okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu olmaması” $[F_{(2,520)} = 0.49; P > 0.05]$, “Okuldaki görev dağılımlarının, çalışanların yeterliklerine göre yapılmasında” $[F_{(2,521)} = 0.46; P > 0.05]$, “Okulda, kazanılan bilgilerin başkalarının kullanımı ya da yeniden kullanım için kayıt altına alınması, arşivlenmesi” $[F_{(2,522)} = 1.78; P > 0.05]$, “Okulda, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını

kolaylaştırılması, özendirilmesi” [$F_{(2,522)}= 2.23$; $P>0.05$], “Okulda çalışanlarının, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilmelerinde” [$F_{(2,522)}= 0.98$; $P>0.05$], “Okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemen olmasında” [$F_{(2,520)}= 1.67$; $P>0.05$], “Okul çalışanlarının, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılmalarında” [$F_{(2,522)}= 2.98$; $P>0.05$], “Okulun, başarısızlıklarından ve deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanılması ve bu derslerin, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulması” [$F_{(2,520)}= 3.38$; $P>0.05$], “Okulda, birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilmesi” [$F_{(2,520)}= 1.89$; $P>0.05$], “Okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşması” [$F_{(2,521)}= 2.47$; $P>0.05$], “Okulda, birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilmesi ve aradığı yardımı elde etmesi” [$F_{(2,520)}= 1.07$; $P>0.05$], “Okulda çalışanlarına, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmesi” [$F_{(2,519)}= 1.46$; $P>0.05$] ve “Okulun kaynaklarının, çalışanların kullanımına açık olması” [$F_{(2,520)}= 2.27$; $P>0.05$] maddelerinde öğrenci sayılarına bağlı olarak okullar arasında anlamlı derecede fark bulunamamıştır. Öğrenci sayısının, yukarıdaki ortam özelliklerini olumlu ya da olumsuz yönde etkilemede her hangi bir etkisi yoktur.

Varyans Analizi sonuçlarına göre, yedi maddede öğrenci sayılarına göre gruplar arasında anlamlı derecede farklılıklar olduğu bulunmuştur. Farkın kaynağını belirlemek üzere yapılan Sheffe testi sonucunda, aralarında fark olan gruplar, küçük okullar ile orta büyüklükteki okullardır. Madde ortalamaları ise, altı maddedeki farkın küçük okullar lehinde, bir maddedeki farkın ise orta büyüklükteki okullar lehinde olduğunu göstermektedir.

Buna göre, “Okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı olmasında” ($[F_{(2,522)}= 4.98; P<0.01]$, Küçük okul $\bar{X} : 4.24$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 3.99$), “Okulun çalışanlarının, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmalarında” ($[F_{(2,522)}= 7.22; P<0.01]$, Küçük okul $\bar{X} : 4.19$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 3.88$), “Okulun çalışanları arasında takım ruhu olmasında” ($[F_{(2,520)}= 6.22; P<0.01]$, Küçük okul $\bar{X} : 4.05$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 3.72$), “Okul çalışanlarının, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruha sahip olmalarında” ($[F_{(2,521)}= 4.81; P<0.01]$, Küçük okul $\bar{X} : 3.78$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 3.51$), “Okul çalışanlarının, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda istekli olmalarında” ($[F_{(2,521)}= 3.50; P<0.05]$, Küçük okul $\bar{X} : 4.06$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 3.85$), ve “Okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkesin, kendisinin de sorumlu olduğunu hissetmesi ve öyle davranmasında” ($[F_{(2,520)}= 6.70; P<0.01]$, Küçük okul $\bar{X} : 4.04$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 3.72$), küçük okullar, orta büyüklükteki okullara göre daha yüksek ortalamaya sahiptirler.

“Okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanların ödüllendirilmesi” maddesinde ise, fark orta büyüklükteki okullar lehinedir ($[F_{(2,517)}= 4.23; P<0.05]$, Küçük okul $\bar{X} : 3.46$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 3.79$).

Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Öğrenci Sayılarına Göre Karşılaştırılması. Modelin beş boyutundaki toplam puanların okulların öğrenci sayılarına göre karşılaştırılması için, bağımsız örneklem için tek yönlü Varyans Analizi tekniği kullanılmış ve sonuçları Çizelge 48’de verilmiştir.

Çizelge 48. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Öğrenci Sayısına Göre Karşılaştırılması (Bağımsız Örneklemeler İçin Tek Yönlü Varyans Analizi-ANOVA)

Toplam Puanlar	Öğrenci Sayısı	N	\bar{X}	S	sd	F	P	Anlamlı Fark (Scheffe)
Veri Kaynakları	1. 1-500	171	63.07	9.96	2, 522	5.23	0.00	1-2, 2-3
	2. 501-1500	216	60.05	9.31				
	3. 1501 ve üstü	138	62.84	11.68				
Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler	1. 1-500	170	18.54	4.34	2, 520	3.50	0.06	-
	2. 501-1500	215	17.51	3.85				
	3. 1501 ve üstü	138	18.45	4.53				
Enformasyondan Bilgiye Geçiş	1. 1-500	171	33.06	6.67	2, 522	4.41	0.01	1-2
	2. 501-1500	216	31.15	6.17				
	3. 1501 ve üstü	138	32.67	7.51				
Bilginin Paylaşımı	1. 1-500	171	43.35	8.74	2, 521	3.71	0.03	2-3
	2. 501-1500	215	42.07	7.84				
	3. 1501 ve üstü	138	44.62	9.80				
Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	1. 1-500	171	83.44	13.01	2, 522	2.30	0.10	-
	2. 501-1500	216	80.60	12.27				
	3. 1501 ve üstü	138	82.67	15.87				
Genel Toplam	1. 1-500	170	241.44	36.05	2, 519	4.21	0.02	1-2
	2. 501-1500	214	231.57	34.34				
	3. 1501 ve üstü	138	241.25	44.77				

Varyans analizi sonuçlarına göre, “Veriler üzerinde yapılan işlemler” ($[F_{(2,520)} = 3.50; P > 0.05]$) ve “Okuldaki bilgi ortamı özellikleri” boyutlarında öğrenci sayıları açısından okullar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

“Okulun veri kaynakları” boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Farkın kaynağını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonucuna ve grup ortalamalarına bakıldığında ise, küçük okullar lehinde olmak üzere orta büyüklükteki okullar ile arasında ve büyük okullar lehinde olmak üzere orta büyüklükteki okullar ile arasında anlamlı derecede fark olduğu saptanmıştır ($[F_{(2,522)} = 5.23; P < 0.01]$), Küçük okul \bar{X} : 63.07, Orta büyüklükteki okul \bar{X} : 60.05, Büyük okul \bar{X} : 62.84).

Varyans analizi sonuçlarına göre “Enformasyondan bilgiye geçiş” ve “Bilginin paylaşımı” boyutlarında da gruplar arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur. Scheffe testi ve okulların boyutlardaki ortalamaları, farkların, “Enformasyondan bilgiye geçiş” boyutunda, küçük okullar lehinde

olmak üzere, orta büyüklükteki okullar ile arasında ($[F_{(2,522)}= 4.41; P<0.05]$, Küçük okul $\bar{X} : 33.06$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 31.15$), “Bilginin paylaşımı” boyutunda ise, büyük okullar lehinde olmak üzere orta büyüklükteki okullar ile arasında anlamlı derecede fark olduğu belirlenmiştir ($[F_{(2,521)}= 3.71; P<0.05]$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 42.07$, Büyük okul $\bar{X} : 44.62$).

Modelin tamamındaki ortalamalara göre ise, Sheffe testinin sonucu ve grup ortalamaları, küçük okullar lehinde olmak üzere, küçük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı derecede fark olduğunu göstermektedir ($[F_{(2,519)}= 4.21; P<0.05]$, Küçük okul $\bar{X} : 241.44$, Orta büyüklükteki okul $\bar{X} : 231.57$).

Alt Boyutlardaki Bulguların Okulların Öğrenci Alım Biçimlerine Göre Karşılaştırılması

Bu kısımda, Bilgi Yönetimi Modelinin boyutlarındaki maddeler için, okulların öğrenci alım biçimlerine göre anlamlı denilebilecek fark olup olmadığına ilişkin olarak yapılan Bağımsız Örneklemeler İçin t Testinin sonuçları verilmiştir.

Okulun Veri Kaynakları Boyutundaki Puanların Okulların Öğrenci Alım Biçimlerine Göre Karşılaştırılması. Bilgi Yönetimi Modelinin Okulun Kullandığı Veri Kaynakları boyutunda, okulların öğrenci alım biçimlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını yoklamak için, Bağımsız Örneklemeler İçin t Testi yapılmış ve sonuçlar Çizelge 49’da verilmiştir.

t testi sonucuna göre yalnızca “Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları” maddesinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır [$t_{(512)}= 1,37; P>0.05]$, Sınavla Öğrenci Alan Okullar $\bar{X} : 4.16$, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar $\bar{X} : 4.26$). Diğer on altı veri kaynağının kullanılmasında ise, gruplar arasında anlamlı farklar olduğu bulunmuştur.

Çizelge 49. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğrenci Alım Yöntemine Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

No	Veri Kaynakları	Okulların Öğrenci Alım Yöntemi	N	\bar{X}	S	sd	t	P
1	MEB tarafından hazırlanan Müfredat	1. Sınavla	174	4.42	0.81	513	2.06	0.04
		2. Yönetmeliğe Göre	341	4.26	0.83			
2	Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları	1. Sınavla	176	4.16	0.83	512	1.37	0.17
		2. Yönetmeliğe Göre	338	4.26	0.81			
3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.	1. Sınavla	178	4.62	0.62	516	5.27	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	340	4.29	0.79			
4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	1. Sınavla	178	4.54	0.71	520	5.33	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	344	4.16	0.81			
5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	1. Sınavla	179	4.16	0.77	518	6.95	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	341	3.65	0.82			
6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	1. Sınavla	178	3.84	0.93	520	5.03	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.41	0.90			
7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	1. Sınavla	175	3.70	0.94	515	3.88	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	342	3.37	0.91			
8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	1. Sınavla	178	3.98	0.79	516	5.73	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	340	3.55	0.85			
9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Sınavla	170	4.00	0.76	501	5.47	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	333	3.59	0.83			
10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Sınavla	176	4.42	0.72	516	6.34	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	342	3.94	0.86			
11	Mesleki yayınlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Sınavla	178	3.97	0.93	519	6.22	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	343	3.44	0.92			
12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar	1. Sınavla	169	2.77	1.18	507	2.71	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	340	3.06	1.01			
13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Sınavla	175	3.29	1.08	516	6.41	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	343	2.67	1.03			
14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Sınavla	180	3.82	0.90	521	5.96	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	343	3.33	0.89			
15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Sınavla	178	3.32	0.98	519	3.43	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	343	3.01	0.96			
16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Sınavla	178	3.92	0.95	520	2.87	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.66	0.99			
17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Sınavla	172	3.47	0.99	511	3.82	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	341	3.10	1.08			

Madde ortalamalarına bakıldığında, anlamlı fark bulunan on altı maddenin on beşinde, farkın, Sınavla Öğrenci Alan Okullar lehinde olduğu görülürken, yalnızca “Sendikalar, dernekler ve vakıflar gibi mesleki birlikleri” veri kaynağı olarak kullanmada Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar

lehinde olduğu saptanmıştır ([t_(295.098) = 2.71; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} :2.77, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.06).

Veri kaynağı olarak, “MEB tarafından hazırlanan müfredatı kullanmada” ([t₍₅₁₃₎ = 2.06; P<0.05], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.42, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.26), “Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler gibi mevzuatı kullanmada” ([t_(439.390) = 5.27; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.62, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.29), “:Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar gibi okula ait belgeleri kullanmada” ([t₍₅₂₀₎ = 5.33; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.54, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.16), “Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimlerini dikkate almada” ([t₍₅₁₈₎ = 6.95; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.16, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.65), “Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimlerini dikkate almada” ([t₍₅₂₀₎ = 5.03; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.84, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.41), “Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimini dikkate almada” ([t₍₅₁₅₎ = 3.88; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.70, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.37), “Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentilerini dikkate almada” ([t_(381.773) = 5.73; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.98, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.55), “Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesinde” ([t_(368.466) = 5.47; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.00, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.59), “Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimini kullanmada” ([t₍₅₁₆₎ = 6.34; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.42, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.94), “Kitaplar, dergiler, araştırmalar gibi mesleki yayınları kullanmada” ([t₍₅₁₉₎ = 6.22; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.97, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.44), “Üniversiteler, araştırma ve

danışmanlık kuruluşları gibi kaynakları kullanmada” ([t₍₅₁₆₎= 6.41; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.29, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 2.67), “İş arkadaşlarının deneyiminden ve bilgisinden yararlanmada” ([t₍₅₂₁₎= 5.96; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.82, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.33), “Başka okullarda yapılan çalışmalardan yararlanmada” ([t_(350.718)= 3.43; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.32, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.01), “İnternet tabanlı veri kaynaklarını kullanmada” ([t_(371.818)=2.87; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.92, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.66), “Okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulgularından yararlanmada” ([t₍₅₁₁₎= 3.82; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.47, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.10), sınavla öğrenci alan okullar, öğrencilerini yönetmeliğe göre alan okullara göre daha yüksek ortalamaya sahip olup, bu veri kaynaklarını daha çok kullanmaktadırlar. Öğrencilerin sınavla alınması, sayılan veri kaynaklarını kullanmada olumlu bir etkiye sahip görünmektedir.

Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Puanların Okulların Öğrenci Alım Biçimlerine Göre Karşılaştırılması. Bilgi Yönetimi Modelinin Bilginin Paylaşımı boyutunda, okulların öğrenci alım biçimlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını yoklamak için, Bağımsız Örneklemeler İçin t Testi yapılmış ve sonuçlar Çizelge 50’de verilmiştir.

t testi sonucuna göre “Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması” [t_(323.040)= 0.58; P>0.05] ve “Duyuru panolarının kullanılması” maddelerinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır [t₍₅₂₀₎= 1.92; P>0.05]. Bilgiyi paylaşmak için kullanılan yöntemlere ilişkin diğer maddelerin hepsinde, gruplar arasında anlamlı farklar vardır. Madde ortalamaları incelendiğinde, bu farkların hapsi, Sınavla Öğrenci Alan Okullar lehindedir.

Çizelge 50. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğrenci Alım Yöntemine Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

No	Bilginin Paylaşımı	Okulların Öğrenci Alım Yöntemi	N	\bar{X}	S	sd	t	P																																																																																																																																										
1	Eğitimin paydaşlarına belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi	1. Sınavla	180	4.23	0.73	522	5.48	0.00																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.82	0.86				2	Paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapılması	1. Sınavla	180	4.22	0.84	521	5.57	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	343	3.78	0.88	3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi	1. Sınavla	179	3.85	0.89	521	4.37	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.49	0.95	4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	1. Sınavla	177	3.77	0.88	513	5.04	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	338	3.34	0.97	5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Sınavla	180	3.90	0.88	519	4.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	341	3.56	0.93	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Sınavla	180	2.88	1.26	519	0.58	0.56	2. Yönetmeliğe Göre	341	2.95	1.09	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Sınavla	179	3.98	0.86	517	3.80	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	340	3.67	0.95	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Sınavla	175	3.74	1.10	515	2.60	0.01	2. Yönetmeliğe Göre	342	3.48	1.07	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Sınavla	179	4.17	0.85	520	1.92	0.06	2. Yönetmeliğe Göre	343	4.02	0.85	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Sınavla	178	3.57	1.06	520	3.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.25	1.11	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Sınavla	180	3.71	0.92	522	2.33	0.02	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.51	0.95	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15
2	Paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapılması	1. Sınavla	180	4.22	0.84	521	5.57	0.00																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	343	3.78	0.88				3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi	1. Sınavla	179	3.85	0.89	521	4.37	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.49	0.95	4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	1. Sınavla	177	3.77	0.88	513	5.04	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	338	3.34	0.97	5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Sınavla	180	3.90	0.88	519	4.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	341	3.56	0.93	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Sınavla	180	2.88	1.26	519	0.58	0.56	2. Yönetmeliğe Göre	341	2.95	1.09	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Sınavla	179	3.98	0.86	517	3.80	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	340	3.67	0.95	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Sınavla	175	3.74	1.10	515	2.60	0.01	2. Yönetmeliğe Göre	342	3.48	1.07	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Sınavla	179	4.17	0.85	520	1.92	0.06	2. Yönetmeliğe Göre	343	4.02	0.85	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Sınavla	178	3.57	1.06	520	3.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.25	1.11	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Sınavla	180	3.71	0.92	522	2.33	0.02	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.51	0.95	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15	0.03	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.36	0.94								
3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi	1. Sınavla	179	3.85	0.89	521	4.37	0.00																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.49	0.95				4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	1. Sınavla	177	3.77	0.88	513	5.04	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	338	3.34	0.97	5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Sınavla	180	3.90	0.88	519	4.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	341	3.56	0.93	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Sınavla	180	2.88	1.26	519	0.58	0.56	2. Yönetmeliğe Göre	341	2.95	1.09	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Sınavla	179	3.98	0.86	517	3.80	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	340	3.67	0.95	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Sınavla	175	3.74	1.10	515	2.60	0.01	2. Yönetmeliğe Göre	342	3.48	1.07	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Sınavla	179	4.17	0.85	520	1.92	0.06	2. Yönetmeliğe Göre	343	4.02	0.85	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Sınavla	178	3.57	1.06	520	3.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.25	1.11	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Sınavla	180	3.71	0.92	522	2.33	0.02	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.51	0.95	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15	0.03	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.36	0.94																					
4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	1. Sınavla	177	3.77	0.88	513	5.04	0.00																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	338	3.34	0.97				5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Sınavla	180	3.90	0.88	519	4.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	341	3.56	0.93	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Sınavla	180	2.88	1.26	519	0.58	0.56	2. Yönetmeliğe Göre	341	2.95	1.09	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Sınavla	179	3.98	0.86	517	3.80	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	340	3.67	0.95	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Sınavla	175	3.74	1.10	515	2.60	0.01	2. Yönetmeliğe Göre	342	3.48	1.07	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Sınavla	179	4.17	0.85	520	1.92	0.06	2. Yönetmeliğe Göre	343	4.02	0.85	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Sınavla	178	3.57	1.06	520	3.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.25	1.11	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Sınavla	180	3.71	0.92	522	2.33	0.02	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.51	0.95	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15	0.03	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.36	0.94																																		
5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Sınavla	180	3.90	0.88	519	4.08	0.00																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	341	3.56	0.93				6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Sınavla	180	2.88	1.26	519	0.58	0.56	2. Yönetmeliğe Göre	341	2.95	1.09	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Sınavla	179	3.98	0.86	517	3.80	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	340	3.67	0.95	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Sınavla	175	3.74	1.10	515	2.60	0.01	2. Yönetmeliğe Göre	342	3.48	1.07	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Sınavla	179	4.17	0.85	520	1.92	0.06	2. Yönetmeliğe Göre	343	4.02	0.85	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Sınavla	178	3.57	1.06	520	3.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.25	1.11	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Sınavla	180	3.71	0.92	522	2.33	0.02	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.51	0.95	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15	0.03	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.36	0.94																																															
6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Sınavla	180	2.88	1.26	519	0.58	0.56																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	341	2.95	1.09				7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Sınavla	179	3.98	0.86	517	3.80	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	340	3.67	0.95	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Sınavla	175	3.74	1.10	515	2.60	0.01	2. Yönetmeliğe Göre	342	3.48	1.07	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Sınavla	179	4.17	0.85	520	1.92	0.06	2. Yönetmeliğe Göre	343	4.02	0.85	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Sınavla	178	3.57	1.06	520	3.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.25	1.11	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Sınavla	180	3.71	0.92	522	2.33	0.02	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.51	0.95	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15	0.03	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.36	0.94																																																												
7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Sınavla	179	3.98	0.86	517	3.80	0.00																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	340	3.67	0.95				8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Sınavla	175	3.74	1.10	515	2.60	0.01	2. Yönetmeliğe Göre	342	3.48	1.07	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Sınavla	179	4.17	0.85	520	1.92	0.06	2. Yönetmeliğe Göre	343	4.02	0.85	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Sınavla	178	3.57	1.06	520	3.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.25	1.11	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Sınavla	180	3.71	0.92	522	2.33	0.02	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.51	0.95	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15	0.03	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.36	0.94																																																																									
8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Sınavla	175	3.74	1.10	515	2.60	0.01																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	342	3.48	1.07				9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Sınavla	179	4.17	0.85	520	1.92	0.06	2. Yönetmeliğe Göre	343	4.02	0.85	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Sınavla	178	3.57	1.06	520	3.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.25	1.11	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Sınavla	180	3.71	0.92	522	2.33	0.02	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.51	0.95	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15	0.03	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.36	0.94																																																																																						
9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Sınavla	179	4.17	0.85	520	1.92	0.06																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	343	4.02	0.85				10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Sınavla	178	3.57	1.06	520	3.08	0.00	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.25	1.11	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Sınavla	180	3.71	0.92	522	2.33	0.02	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.51	0.95	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15	0.03	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.36	0.94																																																																																																			
10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Sınavla	178	3.57	1.06	520	3.08	0.00																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.25	1.11				11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Sınavla	180	3.71	0.92	522	2.33	0.02	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.51	0.95	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15	0.03	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.36	0.94																																																																																																																
11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Sınavla	180	3.71	0.92	522	2.33	0.02																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.51	0.95				12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15	0.03	2. Yönetmeliğe Göre	344	3.36	0.94																																																																																																																													
12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Sınavla	180	3.54	0.91	522	2.15	0.03																																																																																																																																										
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.36	0.94																																																																																																																																													

Sınavla Öğrenci Alan Okullar, “Eğitimin paydaşlarına (Öğrenci, öğretmen, veli, çevre) belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verme” ([t₍₅₂₂₎= 5.48; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.23, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.82), “Paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapma” ([t₍₅₂₁₎= 5.57; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.22, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.78), “Paydaşlarla sohbet ortamları düzenleme” ([t_(384.157)= 4.37; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.22, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.78), “Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışma” ([t_(387.918)= 5.04; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.77, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.34), “Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım etme” ([t_(381.589)= 4.08; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar

\bar{X} : 3.90, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.56), “Okuldaki en iyi uygulamaları paylaşma” ([t_(395.078)= 3.80; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.98, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.67), “Okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerini anlatma” ([t₍₅₁₅₎= 2.60; P<0.05], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.74, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.48), “Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapma” ([t₍₅₂₀₎= 3.08; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} :3.57, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.25), “Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapma” ([t₍₅₂₂₎= 2.33; P<0.05], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.71, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.51), “Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapma” ([t₍₅₂₂₎= 2.15; P<0.05], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.54, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.36) gibi bilgiyi paylaşmada kullanılabilecek yöntemleri, öğrencilerini yönetmeliğe göre alan okullardan anlamlı derecede olmak üzere daha fazla kullanmaktadırlar.

Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Puanların Okulların Öğrenci Alım Biçimlerine Göre Karşılaştırılması. Bilgi Yönetimi Modelinin Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri boyutunda, okulların öğrenci alım biçimlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını yoklamak için, Bağımsız Örneklem İçin t Testi yapılmış ve sonuçlar Çizelge 51’de verilmiştir.

Yapılan t testi sonucunda, “Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılması” [t₍₅₂₂₎=1.60; P>0.05], “Çalışanlarda, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu olmaması” [t₍₅₂₁₎=0.19; P>0.05], “Okuldaki görev dağılımlarının, çalışanların yeterliklerine göre yapılması” [t₍₅₂₂₎=0.30; P>0.05] ve “Okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanların ödüllendirilmesi” [t₍₅₁₈₎=0.58; P>0.05], gibi ortam özellikleri maddelerinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Öğrencilerin sınavla ya da yönetmeliğe göre alınması ile bu ortam özellikleri arasında anlamlı derecede bir ilişki kurulamamıştır.

Çizelge 51. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Maddelerin Okulların Öğrenci Alım Yöntemine Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

No	Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	Okulların Öğrenci Alım Yöntemi	N	\bar{X}	S	sd	t	P
1	Güven: Bu okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı vardır	1. Sınavla	180	4.26	0.75	523	3.17	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	345	4.03	0.81			
2	İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar	1. Sınavla	180	4.23	0.78	523	4.29	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	345	3.92	0.82			
3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	1. Sınavla	179	4.09	0.84	521	4.16	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.74	0.93			
4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	1. Sınavla	180	3.99	0.82	522	1.60	0.11
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.87	0.87			
5	Çekimeme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	1. Sınavla	179	3.86	1.00	521	0.19	0.85
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.84	0.98			
6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Sınavla	180	3.99	0.88	522	0.30	0.76
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.97	0.85			
7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Sınavla	179	3.85	0.81	522	3.89	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	345	3.55	0.91			
8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımı ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Sınavla	180	4.08	0.92	523	4.38	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	345	3.70	1.02			
9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Sınavla	180	3.93	0.88	523	2.07	0.04
		2. Yönetmeliğe Göre	345	3.75	0.98			
10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Sınavla	180	4.11	0.80	522	3.70	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.83	0.83			
11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Sınavla	180	4.19	0.77	523	3.02	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	345	3.97	0.85			
12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Sınavla	180	4.18	0.78	521	3.14	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	343	3.94	0.86			
13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Sınavla	180	4.04	0.82	523	4.66	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	345	3.67	0.97			
14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Sınavla	178	3.79	0.90	521	3.00	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	345	3.53	0.99			
15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Sınavla	178	3.94	0.78	521	3.53	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	345	3.67	0.93			
16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Sınavla	180	4.12	0.77	522	3.58	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.85	0.87			
17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Sınavla	179	4.10	0.74	521	4.19	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	344	3.78	0.93			
18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Sınavla	180	4.28	0.71	521	3.55	0.00
		2. Yönetmeliğe Göre	343	4.03	0.80			
19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Sınavla	178	4.26	0.72	520	2.55	0.01
		2. Yönetmeliğe Göre	344	4.08	0.84			
20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Sınavla	179	4.45	0.73	521	2.39	0.02
		2. Yönetmeliğe Göre	344	4.28	0.76			
21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Sınavla	175	3.62	1.14	518	0.58	0.56
		2. Yönetmeliğe Göre	345	3.68	1.13			

Ortam özelliklerine ait diğer maddelerde ise, gruplar arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Madde ortalamaları, farkların hepsinin Sınavla Öğrenci Alan Okullar lehinde olduğunu göstermektedir. Sınavla Öğrenci Alan Okulların, “Okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı olması” ([t₍₅₂₃₎= 3.17; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.26, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.03), “Okul çalışanlarının, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaları” ([t₍₅₂₃₎= 4.29; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.23, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.92), “Okulun çalışanları arasında takım ruhu olması” ([t₍₅₂₁₎= 4.16; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.09, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.74), “Okul çalışanlarının, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruha sahip olmaları” ([t_(395.948)= 3.89; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.85, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.55), “Okulda, kazanılan bilgilerin başkalarının kullanımı ya da yeniden kullanım için kayıt altına alınması, arşivlenmesi” ([t_(396.338)= 4.38; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.08, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.70), “Okulda, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasının kolaylaştırılması, özendirilmesi” ([t_(400.276)= 2.07; P<0.05], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.93, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.75), “Okulun çalışanlarının, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda istekli olmaları” ([t₍₅₂₂₎=3.70; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.11, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.83), “Çalışanların, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilmeleri” ([t₍₅₂₃₎= 3.02; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.19, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.97), “Okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemen olması” ([t₍₅₂₁₎=3.14; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.18, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.94), “Çalışanların, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli

olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılmaları” ([t_(421.873)]= 4.66; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.04, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.67), “Okulda, başarısızlıklardan ve deneyimlerden ders çıkarılacak şekilde yararlanılması ve bu derslerin, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulması” ([t_(391.40)]= 3.00; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.79, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.53), “Okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilmesi” ([t_(416.067)]=3.53; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.94, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.67), “Okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma olması” ([t_(401.833)]=3.58; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.12, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.85), “Okuldaki herkesin, bilginin üretimi ve paylaşımında kendisinin de sorumlu olduğunu hissetmesi ve öyle davranması” ([t_(438.736)]= 4.19; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} :4.10, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 3.78), “Okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilmesi ve aradığı yardımı elde etmesi” ([t₍₅₂₁₎]= 3.55; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.28, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.03), “Çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmesi” ([t₍₅₂₀₎]=2.55; P<0.05], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.26, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.08) ve “Okulun kaynaklarının, çalışanların kullanımına açık olması” ([t₍₅₂₁₎]= 2.39; P<0.05], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.45, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 4.28) gibi ortam özellikleri, öğrencilerini yönetmeliğe göre alan okullara kıyasla, anlamlı derecede daha yüksektir.

Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Öğrenci Alım Biçimlerine Göre Karşılaştırılması. Modelin beş boyutundaki toplam puanların okulların öğrenci alım biçimlerine göre karşılaştırılması için,

Bağımsız örneklem için t Testi yapılmış ve sonuçları Çizelge 52'de verilmiştir.

Çizelge 52. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Okulların Öğrenci Alım Yöntemine Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

Toplam Puanlar	Öğrenci Alım Biçimi	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Veri Kaynakları	1. Sınavla	180	64.99	9.52	523	5.32	0.00
	2. Yönetmeliğe Göre	345	60.09	10.26			
Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler	1. Sınavla	178	19.31	3.76	521	5.05	0.00
	2. Yönetmeliğe Göre	345	17.46	4.31			
Enformasyondan Bilgiye Geçiş	1. Sınavla	180	34.21	5.83	523	5.41	0.00
	2. Yönetmeliğe Göre	345	31.11	6.95			
Bilginin Paylaşımı	1. Sınavla	180	45.31	8.10	522	4.13	0.00
	2. Yönetmeliğe Göre	344	42.03	8.85			
Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	1. Sınavla	180	85.03	11.95	423	3.84	0.00
	2. Yönetmeliğe Göre	345	80.53	14.11			
Genel Toplam	1. Sınavla	178	249.08	33.32	520	5.45	0.00
	2. Yönetmeliğe Göre	344	231.27	39.07			

t Testi sonucuna göre, bütün alt boyutlarda ve genel toplamda, okullar arasında 0.01 düzeyinde anlamlı derecede farklılıklar olduğu bulunmuştur. Boyut ortalamalarına bakıldığında, bütün boyutlardaki farkların hepsinin, Sınavla Öğrenci Alan Okullar lehinde olduğu görülmektedir.

Sınavla Öğrenci Alan Okullar, “Veri kaynaklarını kullanmada” ([t₍₅₂₃₎=5.32; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 64.99, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 60.09), “Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler” ([t_(402.522)=5.05; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 19.31, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 17.46), “Enformasyondan Bilgiye Geçiş” ([t_(422.194)=5.41; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 34.21, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 31.11), “Bilginin Paylaşımı” ([t₍₅₂₂₎=4.13; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 45.31, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 42.03), “Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri”

([t_(418.818)]=3.84; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} : 85.03, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} :80.53) boyutlarında ve Genel Toplamda ([t_(411.079)]=5.45; P<0.01], Sınavla Öğrenci Alan Okullar \bar{X} :249.08, Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullar \bar{X} :231.27), Yönetmeliğe Göre Öğrenci Alan Okullara göre, bilgiye dayalı uygulamalarda daha iyi durumdadırlar.

Alt Boyutlardaki Bulguların Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması

Bu kısımda, Bilgi Yönetimi Modelinin boyutlarındaki maddeler için, katılımcıların okuldaki görevine göre anlamlı denilebilecek fark olup olmadığına ilişkin olarak yapılan, Bağımsız Örneklemeler İçin t Testinin sonuçları verilmiştir.

Okulun Veri Kaynakları Boyutundaki Puanların Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması. Bilgi Yönetimi Modelinin Okulun Kullandığı Veri Kaynakları boyutunda, katılımcıların okuldaki görevine göre gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını yoklamak için, Bağımsız Örneklemeler İçin t Testi yapılmış ve sonuçlar Çizelge 53'te verilmiştir.

Veri kaynaklarını kullanma boyutunda hiçbir maddede, katılımcıların Okul Müdürü ya da Öğretmen oluşuna göre, gruplar arasında anlamlı derecede fark bulunamamıştır. Bu boyutta, grupların görüşleri birbirine benzerdir.

Çizelge 53. Veri Kaynakları Boyutundaki Maddelerin Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması (Bağımsız Örneklem için t Testi)

No	Veri Kaynakları	Okuldaki Görev	N	\bar{X}	S	sd	t	P
1	MEB tarafından hazırlanan Müfredat	1. Müdür	210	4.38	0.79	513	1.40	0.16
		2. Öğretmen	305	4.27	0.86			
2	Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları	1. Müdür	208	4.27	0.81	512	1.06	0.29
		2. Öğretmen	306	4.20	0.83			
3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.	1. Müdür	208	4.43	0.73	516	0.56	0.58
		2. Öğretmen	310	4.39	0.77			
4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.	1. Müdür	209	4.31	0.79	520	0.44	0.66
		2. Öğretmen	313	4.27	0.81			
5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri	1. Müdür	209	3.85	0.82	518	0.60	0.55
		2. Öğretmen	311	3.81	0.85			
6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri	1. Müdür	209	3.57	0.90	520	0.33	0.74
		2. Öğretmen	313	3.55	0.96			
7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi	1. Müdür	209	3.45	0.91	515	0.66	0.51
		2. Öğretmen	308	3.50	0.95			
8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri	1. Müdür	209	3.73	0.88	516	0.58	0.56
		2. Öğretmen	309	3.68	0.84			
9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi	1. Müdür	204	3.80	0.80	501	0.86	0.39
		2. Öğretmen	299	3.71	0.85			
10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi	1. Müdür	210	4.05	0.79	516	1.18	0.24
		2. Öğretmen	308	4.14	0.88			
11	Mesleki yayınlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar	1. Müdür	209	3.53	0.97	519	1.82	0.07
		2. Öğretmen	312	3.69	0.94			
12	Mesleki birlikler: Sendikalar, demekler, vakıflar	1. Müdür	206	2.98	1.00	507	0.34	0.73
		2. Öğretmen	303	2.95	1.12			
13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar	1. Müdür	208	2.81	1.02	516	1.13	0.26
		2. Öğretmen	310	2.92	1.13			
14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları	1. Müdür	210	3.42	0.88	521	1.52	0.13
		2. Öğretmen	313	3.55	0.95			
15	Başka okullarda yapılan çalışmalar	1. Müdür	209	3.18	0.87	519	1.15	0.25
		2. Öğretmen	312	3.08	1.04			
16	İnternet tabanlı veri kaynakları	1. Müdür	209	3.82	0.92	520	1.44	0.15
		2. Öğretmen	313	3.70	1.03			
17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları	1. Müdür	206	3.15	0.99	511	1.37	0.17
		2. Öğretmen	307	3.27	1.10			

Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Puanların Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması. Bilgi Yönetimi Modelinin Bilginin Paylaşımı boyutunda, katılımcıların okuldaki görevine göre gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını yoklamak için, Bağımsız Örneklem için t Testi yapılmış ve sonuçlar Çizelge 54'te verilmiştir.

Çizelge 54. Bilginin Paylaşımı Boyutundaki Maddelerin Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

No	Bilginin Paylaşımı	Okuldaki Görev	N	\bar{X}	S	sd	t	P																																																																																																																																										
1	Eğitimin paydaşlarına belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi	1. Müdür	211	4.00	0.77	522	0.84	0.40																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	313	3.94	0.88				2	Paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapılması	1. Müdür	211	3.99	0.83	521	1.28	0.20	2. Öğretmen	312	3.89	0.93	3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi	1. Müdür	211	3.71	0.85	521	1.99	0.05	2. Öğretmen	312	3.54	1.00	4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	1. Müdür	206	3.56	0.87	513	1.41	0.16	2. Öğretmen	309	3.44	1.02	5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Müdür	211	3.67	0.86	519	0.23	0.82	2. Öğretmen	310	3.69	0.97	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Müdür	210	2.99	1.13	519	1.14	0.25	2. Öğretmen	311	2.88	1.16	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Müdür	210	3.91	0.78	517	2.90	0.00	2. Öğretmen	309	3.69	1.00	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Müdür	211	3.63	1.04	515	1.04	0.30	2. Öğretmen	306	3.53	1.12	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Müdür	211	4.17	0.77	520	2.15	0.03	2. Öğretmen	311	4.00	0.90	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Müdür	210	3.52	0.99	520	2.77	0.01	2. Öğretmen	312	3.26	1.17	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Müdür	211	3.70	0.83	522	2.45	0.01	2. Öğretmen	313	3.50	1.01	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35
2	Paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapılması	1. Müdür	211	3.99	0.83	521	1.28	0.20																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	312	3.89	0.93				3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi	1. Müdür	211	3.71	0.85	521	1.99	0.05	2. Öğretmen	312	3.54	1.00	4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	1. Müdür	206	3.56	0.87	513	1.41	0.16	2. Öğretmen	309	3.44	1.02	5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Müdür	211	3.67	0.86	519	0.23	0.82	2. Öğretmen	310	3.69	0.97	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Müdür	210	2.99	1.13	519	1.14	0.25	2. Öğretmen	311	2.88	1.16	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Müdür	210	3.91	0.78	517	2.90	0.00	2. Öğretmen	309	3.69	1.00	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Müdür	211	3.63	1.04	515	1.04	0.30	2. Öğretmen	306	3.53	1.12	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Müdür	211	4.17	0.77	520	2.15	0.03	2. Öğretmen	311	4.00	0.90	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Müdür	210	3.52	0.99	520	2.77	0.01	2. Öğretmen	312	3.26	1.17	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Müdür	211	3.70	0.83	522	2.45	0.01	2. Öğretmen	313	3.50	1.01	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35	0.02	2. Öğretmen	313	3.35	0.99								
3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi	1. Müdür	211	3.71	0.85	521	1.99	0.05																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	312	3.54	1.00				4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	1. Müdür	206	3.56	0.87	513	1.41	0.16	2. Öğretmen	309	3.44	1.02	5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Müdür	211	3.67	0.86	519	0.23	0.82	2. Öğretmen	310	3.69	0.97	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Müdür	210	2.99	1.13	519	1.14	0.25	2. Öğretmen	311	2.88	1.16	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Müdür	210	3.91	0.78	517	2.90	0.00	2. Öğretmen	309	3.69	1.00	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Müdür	211	3.63	1.04	515	1.04	0.30	2. Öğretmen	306	3.53	1.12	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Müdür	211	4.17	0.77	520	2.15	0.03	2. Öğretmen	311	4.00	0.90	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Müdür	210	3.52	0.99	520	2.77	0.01	2. Öğretmen	312	3.26	1.17	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Müdür	211	3.70	0.83	522	2.45	0.01	2. Öğretmen	313	3.50	1.01	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35	0.02	2. Öğretmen	313	3.35	0.99																					
4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması	1. Müdür	206	3.56	0.87	513	1.41	0.16																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	309	3.44	1.02				5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Müdür	211	3.67	0.86	519	0.23	0.82	2. Öğretmen	310	3.69	0.97	6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Müdür	210	2.99	1.13	519	1.14	0.25	2. Öğretmen	311	2.88	1.16	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Müdür	210	3.91	0.78	517	2.90	0.00	2. Öğretmen	309	3.69	1.00	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Müdür	211	3.63	1.04	515	1.04	0.30	2. Öğretmen	306	3.53	1.12	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Müdür	211	4.17	0.77	520	2.15	0.03	2. Öğretmen	311	4.00	0.90	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Müdür	210	3.52	0.99	520	2.77	0.01	2. Öğretmen	312	3.26	1.17	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Müdür	211	3.70	0.83	522	2.45	0.01	2. Öğretmen	313	3.50	1.01	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35	0.02	2. Öğretmen	313	3.35	0.99																																		
5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi	1. Müdür	211	3.67	0.86	519	0.23	0.82																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	310	3.69	0.97				6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Müdür	210	2.99	1.13	519	1.14	0.25	2. Öğretmen	311	2.88	1.16	7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Müdür	210	3.91	0.78	517	2.90	0.00	2. Öğretmen	309	3.69	1.00	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Müdür	211	3.63	1.04	515	1.04	0.30	2. Öğretmen	306	3.53	1.12	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Müdür	211	4.17	0.77	520	2.15	0.03	2. Öğretmen	311	4.00	0.90	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Müdür	210	3.52	0.99	520	2.77	0.01	2. Öğretmen	312	3.26	1.17	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Müdür	211	3.70	0.83	522	2.45	0.01	2. Öğretmen	313	3.50	1.01	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35	0.02	2. Öğretmen	313	3.35	0.99																																															
6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması	1. Müdür	210	2.99	1.13	519	1.14	0.25																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	311	2.88	1.16				7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Müdür	210	3.91	0.78	517	2.90	0.00	2. Öğretmen	309	3.69	1.00	8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Müdür	211	3.63	1.04	515	1.04	0.30	2. Öğretmen	306	3.53	1.12	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Müdür	211	4.17	0.77	520	2.15	0.03	2. Öğretmen	311	4.00	0.90	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Müdür	210	3.52	0.99	520	2.77	0.01	2. Öğretmen	312	3.26	1.17	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Müdür	211	3.70	0.83	522	2.45	0.01	2. Öğretmen	313	3.50	1.01	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35	0.02	2. Öğretmen	313	3.35	0.99																																																												
7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.	1. Müdür	210	3.91	0.78	517	2.90	0.00																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	309	3.69	1.00				8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Müdür	211	3.63	1.04	515	1.04	0.30	2. Öğretmen	306	3.53	1.12	9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Müdür	211	4.17	0.77	520	2.15	0.03	2. Öğretmen	311	4.00	0.90	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Müdür	210	3.52	0.99	520	2.77	0.01	2. Öğretmen	312	3.26	1.17	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Müdür	211	3.70	0.83	522	2.45	0.01	2. Öğretmen	313	3.50	1.01	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35	0.02	2. Öğretmen	313	3.35	0.99																																																																									
8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.	1. Müdür	211	3.63	1.04	515	1.04	0.30																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	306	3.53	1.12				9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Müdür	211	4.17	0.77	520	2.15	0.03	2. Öğretmen	311	4.00	0.90	10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Müdür	210	3.52	0.99	520	2.77	0.01	2. Öğretmen	312	3.26	1.17	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Müdür	211	3.70	0.83	522	2.45	0.01	2. Öğretmen	313	3.50	1.01	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35	0.02	2. Öğretmen	313	3.35	0.99																																																																																						
9	Duyuru panolarının kullanılması.	1. Müdür	211	4.17	0.77	520	2.15	0.03																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	311	4.00	0.90				10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Müdür	210	3.52	0.99	520	2.77	0.01	2. Öğretmen	312	3.26	1.17	11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Müdür	211	3.70	0.83	522	2.45	0.01	2. Öğretmen	313	3.50	1.01	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35	0.02	2. Öğretmen	313	3.35	0.99																																																																																																			
10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.	1. Müdür	210	3.52	0.99	520	2.77	0.01																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	312	3.26	1.17				11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Müdür	211	3.70	0.83	522	2.45	0.01	2. Öğretmen	313	3.50	1.01	12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35	0.02	2. Öğretmen	313	3.35	0.99																																																																																																																
11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması	1. Müdür	211	3.70	0.83	522	2.45	0.01																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	313	3.50	1.01				12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35	0.02	2. Öğretmen	313	3.35	0.99																																																																																																																													
12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.	1. Müdür	211	3.54	0.82	522	2.35	0.02																																																																																																																																										
		2. Öğretmen	313	3.35	0.99																																																																																																																																													

t Testi sonucunda, “Eğitimin paydaşlarına (Öğrenci, öğretmen, veli, çevre) belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi” ([t_(488.595)=0.84; P>0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 4.00, Öğretmen \bar{X} : 3.94), “Paydaşlarla (Yönetici, öğretmen, öğrenci, veli, çevre) sorun çözme toplantıları yapılması” ([t_(480.463)=1.28; P>0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 3.99, Öğretmen \bar{X} : 3.89), “Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması” ([t_(480.864)= 1.41; P>0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 3.56, Öğretmen \bar{X} : 3.44), “Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi” ([t_(483.875)= 0.23; P>0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 3.67, Öğretmen \bar{X} : 3.69), “Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik

yapılması" ([t₍₅₁₉₎]= 1.14; P>0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 2.99, Öğretmen \bar{X} : 2.88) ve "Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması" ([t₍₅₁₅₎]=1.04; P>0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 3.63, Öğretmen \bar{X} : 3.53) maddelerinde gruplar arasında anlamlı derecede fark bulunamamıştır.

Bilginin Paylaşımı boyutunun diğer maddelerinde gruplar arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur. Madde ortalamaları, farkların hepsinin okul müdürleri lehinde olduğunu göstermektedir. Okul müdürleri, "Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi" ([t_(495.606)]= 1.99; P<0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 3.71, Öğretmen \bar{X} : 3.54), "Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması" ([t_(507.544)]= 2.90; P<0.01], Okul Müdürü \bar{X} : 3.91, Öğretmen \bar{X} : 3.69), "Duyuru panolarının kullanılması" ([t₍₅₂₀₎]= 2.15; P<0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 4.17, Öğretmen \bar{X} : 4.00), "Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması" ([t_(493.183)]=2.77; P<0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 3.52, Öğretmen \bar{X} : 3.26), "Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması" ([t_(502.554)]=2.45; P<0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 3.70, Öğretmen \bar{X} : 3.50) ve "Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması" ([t_(502.518)]=2.35; P<0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 3.54, Öğretmen \bar{X} : 3.35) gibi paylaşım yöntemlerinin, aynı okulda görev yaptıkları öğretmenlere göre, daha çok kullanıldığını düşünmektedirler.

Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Puanların Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması. Bilgi Yönetimi Modelinin Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri boyutunda, katılımcıların okuldaki görevine göre gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını yoklamak için, Bağımsız Örneklemeler İçin t Testi yapılmış ve sonuçlar Çizelge 55'te verilmiştir.

Çizelge 55. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri Boyutundaki Maddelerin Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

No	Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	Okuldaki Görev	N	\bar{X}	S	sd	t	P																																																																																																																																																																																																																																																															
1	Güven: Bu okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı vardır	1. Müdür	211	4.13	0.74	523	0.55	0.58																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	314	4.09	0.83				2	İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar	1. Müdür	211	4.02	0.76	523	0.02	0.98	2. Öğretmen	314	4.03	0.85	3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	1. Müdür	211	3.89	0.87	521	0.59	0.56	2. Öğretmen	312	3.84	0.94	4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	1. Müdür	211	4.01	0.83	522	2.28	0.02	2. Öğretmen	313	3.84	0.87	5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	1. Müdür	210	3.90	0.92	521	1.08	0.28	2. Öğretmen	313	3.81	1.03	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Müdür	211	4.03	0.75	522	1.26	0.21	2. Öğretmen	313	3.94	0.92	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Müdür	211	3.62	0.86	522	0.81	0.42	2. Öğretmen	313	3.68	0.91	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Müdür	211	3.79	1.00	523	0.73	0.47	2. Öğretmen	314	3.86	0.99	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Müdür	211	3.88	0.83	523	1.31	0.19	2. Öğretmen	314	3.77	1.02	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Müdür	211	3.92	0.77	522	0.05	0.96	2. Öğretmen	313	3.92	0.87	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Müdür	211	4.09	0.78	523	1.05	0.30	2. Öğretmen	314	4.01	0.86	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62	2. Öğretmen	312	4.01	0.87	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35
2	İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar	1. Müdür	211	4.02	0.76	523	0.02	0.98																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	314	4.03	0.85				3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	1. Müdür	211	3.89	0.87	521	0.59	0.56	2. Öğretmen	312	3.84	0.94	4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	1. Müdür	211	4.01	0.83	522	2.28	0.02	2. Öğretmen	313	3.84	0.87	5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	1. Müdür	210	3.90	0.92	521	1.08	0.28	2. Öğretmen	313	3.81	1.03	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Müdür	211	4.03	0.75	522	1.26	0.21	2. Öğretmen	313	3.94	0.92	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Müdür	211	3.62	0.86	522	0.81	0.42	2. Öğretmen	313	3.68	0.91	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Müdür	211	3.79	1.00	523	0.73	0.47	2. Öğretmen	314	3.86	0.99	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Müdür	211	3.88	0.83	523	1.31	0.19	2. Öğretmen	314	3.77	1.02	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Müdür	211	3.92	0.77	522	0.05	0.96	2. Öğretmen	313	3.92	0.87	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Müdür	211	4.09	0.78	523	1.05	0.30	2. Öğretmen	314	4.01	0.86	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62	2. Öğretmen	312	4.01	0.87	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22								
3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.	1. Müdür	211	3.89	0.87	521	0.59	0.56																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	312	3.84	0.94				4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	1. Müdür	211	4.01	0.83	522	2.28	0.02	2. Öğretmen	313	3.84	0.87	5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	1. Müdür	210	3.90	0.92	521	1.08	0.28	2. Öğretmen	313	3.81	1.03	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Müdür	211	4.03	0.75	522	1.26	0.21	2. Öğretmen	313	3.94	0.92	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Müdür	211	3.62	0.86	522	0.81	0.42	2. Öğretmen	313	3.68	0.91	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Müdür	211	3.79	1.00	523	0.73	0.47	2. Öğretmen	314	3.86	0.99	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Müdür	211	3.88	0.83	523	1.31	0.19	2. Öğretmen	314	3.77	1.02	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Müdür	211	3.92	0.77	522	0.05	0.96	2. Öğretmen	313	3.92	0.87	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Müdür	211	4.09	0.78	523	1.05	0.30	2. Öğretmen	314	4.01	0.86	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62	2. Öğretmen	312	4.01	0.87	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																					
4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır	1. Müdür	211	4.01	0.83	522	2.28	0.02																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	313	3.84	0.87				5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	1. Müdür	210	3.90	0.92	521	1.08	0.28	2. Öğretmen	313	3.81	1.03	6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Müdür	211	4.03	0.75	522	1.26	0.21	2. Öğretmen	313	3.94	0.92	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Müdür	211	3.62	0.86	522	0.81	0.42	2. Öğretmen	313	3.68	0.91	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Müdür	211	3.79	1.00	523	0.73	0.47	2. Öğretmen	314	3.86	0.99	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Müdür	211	3.88	0.83	523	1.31	0.19	2. Öğretmen	314	3.77	1.02	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Müdür	211	3.92	0.77	522	0.05	0.96	2. Öğretmen	313	3.92	0.87	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Müdür	211	4.09	0.78	523	1.05	0.30	2. Öğretmen	314	4.01	0.86	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62	2. Öğretmen	312	4.01	0.87	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																		
5	Çekinme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur	1. Müdür	210	3.90	0.92	521	1.08	0.28																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	313	3.81	1.03				6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Müdür	211	4.03	0.75	522	1.26	0.21	2. Öğretmen	313	3.94	0.92	7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Müdür	211	3.62	0.86	522	0.81	0.42	2. Öğretmen	313	3.68	0.91	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Müdür	211	3.79	1.00	523	0.73	0.47	2. Öğretmen	314	3.86	0.99	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Müdür	211	3.88	0.83	523	1.31	0.19	2. Öğretmen	314	3.77	1.02	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Müdür	211	3.92	0.77	522	0.05	0.96	2. Öğretmen	313	3.92	0.87	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Müdür	211	4.09	0.78	523	1.05	0.30	2. Öğretmen	314	4.01	0.86	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62	2. Öğretmen	312	4.01	0.87	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																															
6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.	1. Müdür	211	4.03	0.75	522	1.26	0.21																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	313	3.94	0.92				7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Müdür	211	3.62	0.86	522	0.81	0.42	2. Öğretmen	313	3.68	0.91	8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Müdür	211	3.79	1.00	523	0.73	0.47	2. Öğretmen	314	3.86	0.99	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Müdür	211	3.88	0.83	523	1.31	0.19	2. Öğretmen	314	3.77	1.02	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Müdür	211	3.92	0.77	522	0.05	0.96	2. Öğretmen	313	3.92	0.87	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Müdür	211	4.09	0.78	523	1.05	0.30	2. Öğretmen	314	4.01	0.86	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62	2. Öğretmen	312	4.01	0.87	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																												
7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.	1. Müdür	211	3.62	0.86	522	0.81	0.42																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	313	3.68	0.91				8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Müdür	211	3.79	1.00	523	0.73	0.47	2. Öğretmen	314	3.86	0.99	9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Müdür	211	3.88	0.83	523	1.31	0.19	2. Öğretmen	314	3.77	1.02	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Müdür	211	3.92	0.77	522	0.05	0.96	2. Öğretmen	313	3.92	0.87	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Müdür	211	4.09	0.78	523	1.05	0.30	2. Öğretmen	314	4.01	0.86	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62	2. Öğretmen	312	4.01	0.87	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																									
8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımını ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler	1. Müdür	211	3.79	1.00	523	0.73	0.47																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	314	3.86	0.99				9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Müdür	211	3.88	0.83	523	1.31	0.19	2. Öğretmen	314	3.77	1.02	10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Müdür	211	3.92	0.77	522	0.05	0.96	2. Öğretmen	313	3.92	0.87	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Müdür	211	4.09	0.78	523	1.05	0.30	2. Öğretmen	314	4.01	0.86	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62	2. Öğretmen	312	4.01	0.87	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																						
9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.	1. Müdür	211	3.88	0.83	523	1.31	0.19																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	314	3.77	1.02				10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Müdür	211	3.92	0.77	522	0.05	0.96	2. Öğretmen	313	3.92	0.87	11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Müdür	211	4.09	0.78	523	1.05	0.30	2. Öğretmen	314	4.01	0.86	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62	2. Öğretmen	312	4.01	0.87	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																			
10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.	1. Müdür	211	3.92	0.77	522	0.05	0.96																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	313	3.92	0.87				11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Müdür	211	4.09	0.78	523	1.05	0.30	2. Öğretmen	314	4.01	0.86	12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62	2. Öğretmen	312	4.01	0.87	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																
11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.	1. Müdür	211	4.09	0.78	523	1.05	0.30																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	314	4.01	0.86				12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62	2. Öğretmen	312	4.01	0.87	13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																													
12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.	1. Müdür	211	4.05	0.80	521	0.50	0.62																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	312	4.01	0.87				13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48	2. Öğretmen	314	3.82	0.96	14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																																										
13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.	1. Müdür	211	3.76	0.92	523	0.70	0.48																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	314	3.82	0.96				14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64	2. Öğretmen	312	3.64	0.99	15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																																																							
14	Alman Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.	1. Müdür	211	3.60	0.93	521	0.47	0.64																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	312	3.64	0.99				15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66	2. Öğretmen	313	3.75	0.92	16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																																																																				
15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.	1. Müdür	210	3.79	0.85	521	0.44	0.66																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	313	3.75	0.92				16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.89	17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																																																																																	
16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.	1. Müdür	211	3.98	0.77	522	0.88	0.38																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	313	3.92	0.89				17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38	2. Öğretmen	313	3.92	0.91	18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																																																																																														
17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.	1. Müdür	210	3.85	0.85	521	0.88	0.38																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	313	3.92	0.91				18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60	2. Öğretmen	314	4.13	0.80	19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																																																																																																											
18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder	1. Müdür	209	4.09	0.74	521	0.53	0.60																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	314	4.13	0.80				19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01	2. Öğretmen	311	4.07	0.85	20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																																																																																																																								
19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.	1. Müdür	211	4.25	0.73	520	2.50	0.01																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	311	4.07	0.85				20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00	2. Öğretmen	313	4.27	0.81	21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																																																																																																																																					
20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.	1. Müdür	210	4.44	0.64	521	2.61	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	313	4.27	0.81				21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00	2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																																																																																																																																																		
21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.	1. Müdür	211	3.96	0.93	518	5.35	0.00																																																																																																																																																																																																																																																															
		2. Öğretmen	309	3.46	1.22																																																																																																																																																																																																																																																																		

t Testi, Okuldaki Bilgi Ortamı Boyutunda, yalnızca dört maddede gruplar arasında anlamlı fark olduğunu, diğer maddelerde ise gruplar arasında anlamlı derecede bir fark olmadığını göstermektedir.

“Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılması” ([t_(465.911)]=2.28; P<0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 4.01, Öğretmen \bar{X} : 3.84), “Çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmesi” ([t₍₅₂₀₎]= 2.50; P<0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 4.25, Öğretmen \bar{X} : 4.07), “Okulun kaynaklarının, çalışanların kullanımına açık olması” ([t_(507.602)]=2.61; P<0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 4.44, Öğretmen \bar{X} : 4.27) ve “Bildiklerini başkalarıyla paylaşanların ödüllendirilmesi” ([t_(511.879)]= 5.35; P<0.05], Okul Müdürü \bar{X} : 3.96, Öğretmen \bar{X} : 3.46) olmak üzere, ortam özelliklerinde gruplar arasında anlamlı derecede fark bulunmuştur. Madde ortalamaları da, farkların hepsinin okul müdürleri lehinde olduğunu göstermektedir.

Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırılması. Modelin beş boyutundaki toplam puanların katılımcıların okuldaki görevine göre karşılaştırılması için, Bağımsız örneklem için t Testi yapılmış ve sonuçları Çizelge 56’da verilmiştir.

Çizelge 56. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Toplam Puanların Katılımcıların Okuldaki Göreve Göre Karşılaştırılması (Bağımsız örneklem için t Testi)

Toplam Puanlar	Görev	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Veri Kaynakları	1. Müdür	211	61.93	9.71	523	0.30	0.77
	2. Öğretmen	314	61.66	10.64			
Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler	1. Müdür	211	17.98	4.03	521	0.49	0.62
	2. Öğretmen	312	18.17	4.35			
Enformasyondan Bilgiye Geçiş	1. Müdür	211	32.90	6.14	523	2.08	0.04
	2. Öğretmen	314	31.68	7.09			
Bilginin Paylaşımı	1. Müdür	211	44.25	7.68	522	2.45	0.02
	2. Öğretmen	313	42.42	9.31			
Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	1. Müdür	211	82.93	12.50	523	1.22	0.22
	2. Öğretmen	314	81.49	14.24			
Genel Toplam	1. Müdür	211	239.99	35.33	520	1.34	0.18
	2. Öğretmen	311	235.55	39.87			

Modelin boyutlarının karşılaştırıldığı t Testi sonucunda, “Veri Kaynakları” [$t_{(523)}=0.30$; $P>0.05$], “Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler” [$t_{(521)}=0.49$; $P>0.05$], “Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri” [$t_{(487.329)}=1.22$; $P>0.05$] ve Genel Toplamda [$t_{(484.606)}=1.34$; $P>0.05$] gruplar arasında anlamlı derecede fark bulunmamıştır. Üç boyutta ve modelin genelinde, okul müdürleri ve öğretmenlerin görüşleri birbirine benzerdir.

“Enformasyondan Bilgiye Geçiş” ($t_{(490.854)}=2.08$; $P<0.05$), Okul Müdürü \bar{X} : 32.90, Öğretmen \bar{X} : 31.68) ve “Bilginin Paylaşımı” ($t_{(501.180)}=2.45$; $P<0.05$), Okul Müdürü \bar{X} : 44.25, Öğretmen \bar{X} : 42.42) boyutlarında ise, okul müdürleri lehinde olmak üzere anlamlı derecede fark bulunmuştur. Çınar’ ın araştırmasında (2002), okul müdürlerinin bilgiye dayalı uygulamalara ilişkin görüşleri genelde “orta” derecesinde iken, bu çalışmada genelde “çok” derecesinde çıkmıştır.

Okuldaki Bilgi Ortamı Özelliklerinin Modelin Boyutlarıyla İlişkisi

Bu kısımda, Eğitimde Bilgi Yönetimi Modelinin kritik boyutunu oluşturan ortam özelliklerinin, modelin boyutlarıyla olan ilişkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için, ortam özelliklerine ait her bir madde ile boyutlar arasındaki korelasyon, Pearson Korelasyon Katsayısı tekniğiyle belirlenmiştir ve sonuçları Çizelge 57’de verilmiştir.

Çizelge 57’ de görüldüğü gibi, ortam özelliklerinin en yüksek ilişki, yine maddelerin yer aldığı Ortam Özellikleri boyutuylaadır. “Ortak Dil” (r: 0.81) ve “Ortak Sorumluluk” (r: 0.80) özellikleri, Ortam Özellikleri Boyutuyla en yüksek ilişkiye sahiptir. “İşbirliği” (r: 0.79), “Cesaret” (r: 0.78), “Yardıma Erişme” (r: 0.78), “Takım Çalışması” (r: 0.78), “Yenilikçilik” (r: 0.77), “İstek” (r: 0.76), “Fırsat Verme” (r: 0.76), “Araştırmacı Kişilik” (r: 0.76), “Güven” (r: 0.775), “Alınan Dersler” (r: 0.75), “Bilgi Haritası” (r: 0.74), “Arşivleme” (r: 0.72) ve “Esneklik” (r: 0.70) özellikleri ile, Ortam Özellikleri Boyutu arasında .01 düzeyinde ve .70’in üzerinde olmak üzere yüksek bir ilişki vardır.

“Ortak Sorumluluk”, “Ortak Dil”, “Takım Çalışması”, “İşbirliği”, “Bilgi Haritası” ve “Arşivleme” gibi ortam özellikleri ile modelin bütün boyutları arasında ve toplamda, .50'nin üzerinde bir ilişki vardır. Modelin genelinde, önem açısından öne çıkan ortam özellikleri bunlardır.

“Ödüllendirme” maddesi, yalnızca Ortam Özellikleri boyutu ile ($r: 0.57$), “Kaynak Kullanımı” maddesi, yalnızca Ortam Özellikleri boyutu ile $r: (0.63$, Toplamda $r: 0.52$) ve “Çekinmeme” maddesi, yine yalnızca Ortam Özellikleri boyutu ile ($r: 0.60$, Toplamda $r: 0.52$) .50'nin üzerinde bir ilişkiye sahip olup, modelin boyutlarıyla ve toplamda en düşük ilişkiye sahip ortam özellikleridir. Üç madde, modelin diğer boyutlarıyla .50 üzerinde bir ilişki düzeyine ulaşamamıştır.

Çizelge 57 genel olarak incelendiğinde, ortam özellikleri ile en düşük ilişkiye sahip boyut Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler, sonra Veri Kaynakları ve sonra da Enformasyondan Bilgiye Geçiş boyutlarıdır. Bunlar, diğer boyutlara göre daha teknik konuları içermektedir. Bilginin Paylaşımı ve özellikle Ortam Özellikleri boyutları, ortam özellikleri maddeleriyle boyutlar arasında en yüksek ilişkiye sahip boyutlardır. Bu iki boyut, diğerlerine oranla daha bir sosyal özellik göstermektedir. Ortam özellikleri ile, teknik boyutların düşük, sosyal boyutların yüksek korelasyonel ilişkide olması, modelin sosyal yönünün, daha doğrusu insana ilişkin yönünün daha öne çıktığını göstermektedir. Araştırmanın kavramsal tartışma kısmında da ele alındığı gibi, bilgi ve onun yönetimi, teknik bir konu olmaktan öte, sosyal bir konudur.

Bilgi Yönetimi Modeli Boyutları Arasındaki İlişki

Bu kısımda, Eğitimde Bilgi Yönetimi Modeli boyutlarının birbirleriyle ve modelin toplamıyla olan ilişkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için, boyutlar arasındaki ve boyutların, modelin geneliyle olan ilişkisi, Pearson Korelasyon Katsayısı tekniğiyle belirlenmiş ve sonuçlar Çizelge. 58' de verilmiştir.

Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarındaki Bulguların İlçelere Göre Karşılaştırılması

Bu kısımda, modelin boyutlarındaki toplam puanlarda, ilçeler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakılmıştır. İlçe puanları, Bağımsız Örneklemeler İçin Varyans Analizi tekniğiyle karşılaştırılmış; anlamlı fark çıkan boyutlarda, farkın kaynağını belirlemek için Tukey testi uygulanmıştır. Etimesgut (N= 23, Gölbaşı (N: 12) ve Sincan (N: 36) ilçelerindeki katılımcı sayısının az olması nedeniyle, bu üç ilçe karşılaştırmalara uygun olması açısından (sayıyı büyütme için) “Diğer İlçeler” olarak birleştirilmiştir. Boyutların ilçelere göre karşılaştırma sonuçları Çizelge 59’da verilmiştir.

Çizelge 59. Bilgi Yönetimi Modeli Boyutlarının İlçelere Göre Karşılaştırılması (Bağımsız Örneklemeler İçin Varyans Analizi)

Boyutlar	İlçeler	N	\bar{X}	S	sd	F	p	Anlamlı Fark (Tukey)
Veri Kaynakları	1. Altındağ	125	59.26	9.47	5, 519	2.94	0.01	1-2, 1-6
	2. Çankaya	100	63.35	10.07				
	3. Diğer	71	62.90	10.34				
	4. Keçiören	100	61.39	11.65				
	5. Mamak	63	61.14	9.28				
	6. Yenimahalle	66	64.08	9.87				
Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler	1. Altındağ	125	17.42	3.80	5, 517	1.28	0.27	-
	2. Çankaya	99	18.76	4.33				
	3. Diğer	71	18.06	4.35				
	4. Keçiören	100	17.98	4.64				
	5. Mamak	63	18.19	3.93				
	6. Yenimahalle	65	18.49	4.21				
Enformasyondan Bilgiye Geçiş	1. Altındağ	125	30.60	6.15	5, 519	2.36	0.04	1-2
	2. Çankaya	100	33.20	6.08				
	3. Diğer	71	32.24	6.68				
	4. Keçiören	100	31.88	7.79				
	5. Mamak	63	33.08	7.33				
	6. Yenimahalle	66	33.09	6.21				
Bilginin Paylaşımı	1. Altındağ	125	41.90	8.82	5, 518	0.93	0.46	-
	2. Çankaya	99	43.21	7.86				
	3. Diğer	71	43.42	10.14				
	4. Keçiören	100	43.74	9.54				
	5. Mamak	63	42.95	8.07				
	6. Yenimahalle	66	44.48	7.40				
Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri	1. Altındağ	125	79.12	13.15	5, 519	2.74	0.02	1-2, 1-3
	2. Çankaya	98	84.52	11.92				
	3. Diğer	71	85.17	14.60				
	4. Keçiören	100	81.55	15.01				
	5. Mamak	63	80.97	12.87				
	6. Yenimahalle	65	82.45	13.01				
Genel Toplam	1. Altındağ	125	228.30	36.20	5, 516	2.43	0.03	1-2
	2. Çankaya	98	243.31	35.29				
	3. Diğer	71	241.79	39.50				
	4. Keçiören	100	236.54	43.21				
	5. Mamak	63	236.33	35.92				
	6. Yenimahalle	65	243.12	35.93				

“Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler” [$F_{(5, 517)} = 0.27, P > .05$] ve “Bilginin Paylaşımı” boyutlarında [$F_{(5, 518)} = 0.93, P > .05$] ilçelere göre yapılan karşılaştırmaya ilişkin farkın anlamlı olmadığı görülmektedir.

“Veri Kaynakları” boyutunda, Altındağ ilçesi aleyhinde olmak üzere, Altındağ ile Çankaya ve Altındağ ile Yenimahalle arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur [$F_{(5, 519)} = 2.94, P < .05$]. “Enformasyondan Bilgiye Geçiş” boyutunda, yine Altındağ aleyhinde olmak üzere, Altındağ ile Çankaya arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur [$F_{(5, 519)} = 2.36, P < .05$]. “Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri” boyutundaki puanlarının ilçelere göre karşılaştırılmasına ilişkin fark da anlamlıdır [$F_{(5, 519)} = 2.74, P < .05$]. Farkın kaynağını belirlemeye yönelik olarak uygulanan Tukey testi sonuçları incelendiğinde, Altındağ ile Çankaya ve Altındağ ile Diğer (Etimesgut, Gölbaşı, Sincan) ilçelere ilişkin farkların anlamlı olduğu görülmektedir ve boyut puan ortalamaları, her iki durumdaki farkın da Altındağ ilçesi aleyhinde olduğunu göstermektedir. Modelin genelinde ise, Altındağ ile Çankaya ilçeleri arasında, Altındağ aleyhinde olmak üzere anlamlı derecede fark olduğu belirlenmiştir.

Altındağ ilçesi, Ankara merkez ilçeleri arasında, sosyo-ekonomik açıdan göstergeleri en düşük olanı ilçedir. Çankaya ilçesi için ise tersi bir durum söz konusudur. Farkın iki ayrı uçtaki ilçeler arasında yoğunlaşması, ilçelerin sosyo-ekonomik durumlarının okullara, dolayısıyla da okullardaki bilgiye dayalı uygulamalara yansıdığı yönünde bir yorumu akla getirmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın amaçları doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara dayanılarak ve araştırmanın kuramsal tartışma kısmında ele alınan inceleme sonuçları kapsamında önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlar, araştırmanın amaç başlıklarına göre aşağıdaki gibidir.

Bilgiye ve Yönetimine Bakış Açısından Sonuçlar

1. Kuramsal kısımda da tartışıldığı üzere, bilgiyi ve yönetimini, özellikle eğitim kurumlarında teknik değil, sosyal bir süreç olarak ele almak gerektiği ortaya çıkmıştır. Bilginin üretim aşamalarındaki ayrıntılar, konunun insan, insan zekâsı, insanın kendisiyle, çevresiyle ve işiyle olan ilişkileri üzerine temellendiğini göstermiştir. İnsana bu kadar bağımlı olan bir sürecin, teknolojiyle olan ilişkisini kurmada açık ve doğru bir birliktelik kurulmasını gerektirmektedir. Bu birlikteliği uygulamaya geçirmede önemli yanlışlıklar yapıldığı saptanmıştır.

2. Eğitim kurumlarında kullanılmak üzere bir Bilgi Yönetimi Modeli ortaya konulmak istendiğinde ise, bilgiyi süreç olarak ele alan bu modele ilişkin beş boyut saptanmıştır. Bu boyutlar, bilginin hammaddesi olan ve bilginin buralardan yola çıkılarak üretileceği “Okulun Veri Kaynakları” boyutu, veriyi enformasyona çevirmek için üzerinde bazı işlemler yapmayı gerektiren “Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler” boyutu, enformasyonu bilgiye dönüştürecek olan ve bazı işlem ve eylemleri gerektiren “Enformasyondan Bilgiye Geçiş” boyutu, üretilen bilginin okul içinde kullanımını içeren “Bilginin Paylaşımı” boyutu ve özellikle eğitim kurumları gibi sosyal ilişkilerin ön plana

çıktığı, okul havasının, okul kültürünün önemine vurgu yapan “Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri” boyutudur.

3. Bilgi Modelinin ilk iki boyutu daha çok teknik bir özellik göstermektedir. Diğer boyutları ise insanın ilişkilerine dayanan sosyal içerikli boyutlardır. Dolayısıyla bilgiyi üretmek ve yönetmek işinin sosyal içerikli bir konu olarak ele alınması gerekmektedir.

Okullardaki Genel Uygulamalar Açısından Sonuçlar

1. Okullar Veri Kaynakları olarak en çok, Mevzuat, Müfredat, Okula Ait Belgeler ve Ders Kitapları ve Kılavuz Kitapları gibi geleneksel ve bağlayıcılığı en fazla olan kaynakları kullanmaktadırlar. Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları ile sendika, dernek ve vakıf gibi mesleki birlikler, yani, uzman diye nitelenebilecek kuruluşlar, eğitimcilerin eğitim, öğretim ve yönetim işlerini yaparken en az kullandıkları veri kaynakları olmuştur.

2. Verilerin toplanması ve veriler üzerinde yapılan işlemler ile enformasyondan bilgiye geçiş boyutunda yapılan iş ve işlemler “çok” derecesinde yapılmaktadır.

3. Okullar, bilgiyi paylaşmak için bilinen yöntemleri “çok” derecesinde kullanmaktadırlar. Duyuru panolarını kullanmak, paydaşlara bilgi vermek, onlarla sorun çözme toplantıları yapmak ve en iyi uygulamaları paylaşmak, en çok kullanılan bilgi paylaşım yöntemleridir. Yönetici ve öğretmenlerin görev alan ve yerlerinde değişiklik yapmak, başka okulları incelemek orta derecede olmak üzere ve okuldaki uygulamaların diğer okullardaki benzerleriyle karşılaştırmasını yapmak, en az kullanılan yöntemlerdir.

4. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri boyutu, puan değerleri açısından, alt başlıklar içinde en yüksek değere sahip boyut çıkmıştır. Kaynakların açık olması, çalışanlara fırsat verme, yardıma erişme maddeleri, puan değerleri açısından boyuttaki önem sırası ilk üç sırada yer almıştır.

5. Güven, cesaret, işbirliği açısından, okullardaki ortamın oldukça olumlu olduğu bulunmuştur.

Katılımcıların Nitelikleri Açısından Sonuçlar

Okulların Öğretim Kademesine Göre Karşılaştırma Sonuçları. 1. Modelin boyutlarının okulların öğretim kademesine göre yapılan karşılaştırmada, Veri Kaynakları boyutunda, program, deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları ve internet tabanlı veri kaynaklarını kullanmada okullar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Ancak, okulöncesi eğitim kurumları, öğrencilerinin, velilerin ve çevrenin özelliklerini ve gereksinimlerini dikkate almada, paydaşların okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentilerini dikkate almada ve onlar için neyin değerli olduğunu belirlemede, ilköğretim ve liselere göre anlamlı derecede daha iyi durumdadırlar.

2. Ayrıca okulöncesi eğitim kurumları, meslek öncesi eğitimi, mesleki yayınları, uzman kuruluşları ve başka okullarda yapılan çalışmaları, diğer okullara göre anlamlı derecede daha çok kullanmaktadırlar. Alt başlığın toplamı değerlendirildiğinde, genelde anaokullarının sıralanan veri kaynaklarını diğer okul türlerine göre anlamlı derecede olmak üzere daha fazla kullandıkları görülmektedir.

3. Veri kaynakları boyutunun geneli değerlendirildiğinde, dikkat çeken bir nokta da, ilköğretim okullarının, ders kitapları ve öğretmen klavuz kitaplarını kullanmada ve sendikalar, dernekler ve vakıflar gibi mesleki birlikleri kullanmada anlamlı derecede yüksek bir sıra ortalamasına sahip iken, kalan maddelerin çoğunda gruplar içinde en düşük ortalamaoya sahip olması ve bu farkın anlamlı derecede olmasıdır.

4. Bilginin paylaşılması boyutunda, paydaşlarla birlikte çalışma, başarı öyküleri anlatma, okuldaki benzer uygulamalarla karşılaştırma yapma yöntemlerinde okullar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Diğer dokuz maddede ise bilginin paylaşımı açısından okulların öğretim kademelerine

göre anlamlı fark vardır. Yönetici ve öğretmenlerin görev alan ve yerlerinde değişiklik yapılması maddesinde anaokulları aleyhinde, diğer maddelerde ise anaokulları lehindedir.

5. Anaokulları, bilginin paylaşılmasında kullanılan yöntemlerden, paydaşlara bilgi verme, paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapma, ve sohbet ortamları düzenlenme, çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım etme, okuldaki en iyi uygulamaları paylaşma, duyuru panolarını kullanma, görev yeri ziyaretleri yapma, diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapma yöntemlerini, ilköğretim okulları ve liselere göre anlamlı derecede olmak üzere daha fazla kullanmaktadırlar.

6. Okulöncesi eğitim kurumlarının ilköğretim ve liselere göre anlamlı derecede olmak üzere daha çok öne çıktıkları bir başka boyut, Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri boyutudur. Güven, işbirliği, esneklik, çekinmeme, araştırmacı kişilik, yenilikçilik, eğitim ve alınan dersler özelliklerinde anaokullarının puanları diğer okullara göre yüksektir, ama fark anlamlı derecede değildir.

7. Takım Çalışması, yeterlik, arşivleme, doğal sohbetler, istek, cesaret, bilgi haritası, ortak dil, ortak sorumluluk, yardıma erişme, fırsat verme, kaynak kullanımı gibi ortam özelliklerinde anaokulları, ilköğretim okulları ve liselere göre anlamlı derecede olmak üzere daha iyi durumdadırlar.

8. Modelin boyutlarının toplam puanlarını okul kademelerine göre karşılaştırdınca da, okulöncesi eğitim kurumlarının diğer okullara göre anlamlı derecede öne çıktıkları bulunmuştur. Verilerin işlenmesi boyutu dışında bütün boyutlarda ve modelin genelinde anaokulları, ilköğretim ve liselere göre, veri kaynaklarını daha çok kullanmakta, enformasyondan bilgiye geçiş işlemlerini daha çok yapmakta, bilgiyi daha çok paylaşmaktadırlar ve bu okullar daha iyi ortam özelliklerine sahiptirler. Anaokullarını ilköğretim ve liselerden ayıran öğrenci sayısının azlığı, programın yalınlığı ve baskıcı olmaması, eğitim kısmının öne çıkması gibi özellikler, okulun bilgiye dayalı uygulamalar konusunda öne çıkmasını sağlamaktadır.

Okulların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırma Sonuçları. Bilgi Modeli ve modelin boyutlarındaki durumun okulların öğretim türüne göre karşılaştırılmasında, okullar arasında anlamlı derecede fark bulunmamıştır. Okulun genel ya da mesleki öğretim yapıyor olması, bilgi uygulamalarında fark yaratan bir etkiye sahip değildir. Yalnızca, veri kaynakları boyutunda program ve mevzuatı kullanmada ve bilginin paylaşımı boyutunda ara sıra yönetici ve öğretmenlerin görev alan ve yerlerinde değişiklik yapılması maddelerinde meslek liseleri, genel öğretim yapan okullara göre anlamlı derecede daha iyi durumda iken; ortam özellikleri boyutunda ortak dile sahip olmada genel öğretim yapan okullar meslek liselerine göre daha iyi bir ortama sahiptirler.

Okulların Mülkiyetine Göre Karşılaştırma Sonuçları. 1. Okulların mülkiyetine göre yapılan karşılaştırmada, veri kaynakları boyutunda program, ders kitapları ve öğretmen kılavuz kitapları, mesleki birlikler maddelerinde anlamlı fark çıkmamıştır. Ancak diğer maddelerde özel okullar, devlet okullarına göre anlamlı derecede olmak üzere daha iyi durumdadırlar. Özel okullar, mevzuatı ve okula ait belgeleri kullanmada, öğrencilerin, velilerin, çevrenin özellikleri ve gereksinimini dikkate almada; paydaşların, eleştiri, öneri ve beklentilerini dikkate almada, onlar için neyin değerli olduğunu belirlemede, meslek öncesi alınan eğitimini göz önünde bulundurmada, mesleki yayınları izlemede, uzman kuruluşlardan yararlanmada, iş arkadaşlarının deneyiminden ve bilgisinden yararlanmada, başka okullarda yapılan çalışmaları izlemede, internet tabanlı veri kaynaklarından yararlanmada, okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulgularını kullanmada, devlet okullarına göre daha anlamlı derecede olmak üzere daha iyi durumdadırlar.

2. Bilgiyi paylaşma boyutunda da özel okullar lehine bir durum söz konusudur. Görev değişimi, duyuru panolarını kullanma ve görev ziyaretleri yapma gibi yöntemlerin dışında, kullanılan diğer yöntemlerin hepsinde, özel okullar ile devlet okulları arasında anlamlı farklar vardır. Özel okullar,

paydaşlara bilgi verme, onlarla sorun çözme toplantıları yapma, sohbet ortamları düzenleme ve değişik projelerde birlikte çalışma, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım etme, en iyi uygulamaları paylaşma, başarı öyküleri anlatma, okuldaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapma, diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapma gibi bilgiyi paylaştıran yöntemlerde devlet okullarına göre daha iyi durumdadırlar. Özel okullar, bilgiyi paylaşmaya daha çok önem vermektedirler.

3. Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri açısından, esneklik, çekinmeme, yeterlik, ödüllendirme maddelerinde devlet okulları ile özel okullar arasında anlamlı derecede bir fark bulunmamıştır. Ancak, yirmi bir maddenin on dokuzunda özel okulların ortalaması devlet okullarından yüksek iken, “tekrarlanmadığı sürece yanlış yapmaktan çekinmemede” ve özellikle de, “bildiklerini başkalarıyla paylaşanların ödüllendirilmesinde”, devlet okullarının ortalamasının özel okullardan yüksek çıkmıştır.

4. Diğer ortam özelliklerinde ise, özel okullar devlet okullarına göre daha iyi durumdadırlar. Güven, işbirliği, takım ruhu, araştırmacı kişilik, arşivleme, istek, cesaret, yenilikçilik, eğitim, alınan dersler, bilgi haritası, ortak dil, ortak sorumluluk, yardıma erişme, fırsat verme, kaynakların açık olması özellikleri açısından, özel okulların ortamı, devlet okullarına göre daha iyi durumdadır.

5. Bilgi Modeli ve modelin boyutlarındaki durumun okulların mülkiyetine göre yapılan karşılaştırmada, hem boyutların hepsinde, hem de modelin genelinde özel okullar lehinde anlamlı derecede bir fark söz konusudur. Bu okullar, yönetici ve öğretmenlerini, bir çoğu da öğrencilerini seçerek almaktadırlar. Öğrenimin ücretli olması nedeniyle okul bütçeleri devlet okullarına göre daha fazladır. Dolayısıyla öğrencilere sunulabilen hizmetler ve okulların olanakları artmaktadır.

Okulların Öğrenci Sayısına Göre Karşılaştırma Sonuçları. 1. Öğrenci sayısına göre Eğitimde Bilgi Yönetimi Modeli boyutları ve maddeleri karşılaştırıldığında, veri kaynaklarından program, ders kitapları ve öğretmen kılavuz kitapları, mevzuat, okula ait belgeler, internet tabanlı veri kaynakları,

okulda yapılan ya da yaptırılan araştırma bulgularını kullanmada okullar arasında anlamlı derecede bir farklılık bulunmamıştır. Öğrenci sayısının az ya da çok olması, bu veri kaynaklarını kullanmada anlamlı bir etkiye sahip değildir.

2. Ancak, öğrencilerin özellik ve gereksinimlerini dikkate almada ve çalışanların meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimlerini kullanmada, küçük okulların orta büyüklükteki okullar ve büyük okullara göre anlamlı derecede daha iyi oldukları bulunmuştur. Okulun öğrenci sayısının artması, öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimlerini dikkate almada ve çalışanların meslek öncesi eğitimlerinden yararlanmada olumsuz bir etkiye sahip görünmektedir.

3. Velilerin özellikleri ve gereksinimlerini dikkate almada, paydaşların eleştiri, öneri ve beklentilerini dikkate almada, mesleki yayınları kullanmada, iş arkadaşlarının deneyiminden ve bilgisinden yararlanmada, başka okullarda yapılan çalışmaları kullanmada, küçük okullar lehinde olmak üzere, küçük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur.

4. Bu şaşırtıcı sonuç diğer maddelerde de kendisini göstermektedir. Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesinde ve uzman kuruluşları kullanmada, küçük okullar lehinde olmak üzere küçük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında ve büyük okullar lehinde olmak üzere, büyük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı derecede fark bulunmuştur.

5. Mesleki birlikleri kullanmada, küçük okullar aleyhinde olmak üzere, küçük okullar ile büyük okullar arasında ve büyük okullar lehinde olmak üzere, büyük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında; çevrenin özelliklerini ve gereksinimini dikkate almada, büyük okullar lehine olmak üzere, büyük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı derecede fark bulunmuştur. Bu boyuttaki bir çok maddede, orta büyüklükteki okulların madde puanlarının

büyük okullardan düşük çıkması ve bunların bazılarının anlamlı derecede olması ilgi çekici olup, beklentilerin tersi bir sonuçla karşılaşmıştır.

6. Bilginin paylaşım yöntemlerinin kullanılmasında okulların öğrenci sayılarının bir etkisinin olup olmadığına bakıldığında, paydaşlara bilgi verme, onlarla sohbet ortamları düzenleme ve değişik projelerde birlikte çalışma, en iyi uygulamaları paylaşma, başarı öyküleri anlatma, duyuru panolarını kullanma, görev yeri ziyaretleri yapma, okuldaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapma yöntemlerinde okullar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

7. Boyuttaki dört maddede gruplar arasında anlamlı derecede fark saptanmıştır. Paydaşlarla sorun çözme toplantıları yapma yönteminde, küçük okullar lehinde olmak üzere, küçük okullar ile büyük okullar arasında; çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım etme yönteminin kullanılmasında, orta büyüklükteki okullar aleyhinde olmak üzere, küçük ve büyük okullar ile arasında; görev alan ve yerlerinde değişiklik yapılması yönteminde, büyük okullar aleyhinde olmak üzere küçük okullar ve orta büyüklükteki okullar ile arasında; diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması yönteminde ise, orta büyüklükteki okulların aleyhinde olmak üzere, büyük okullar ile arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur.

8. Bu boyutta ilginç olan konu, maddelerin neredeyse hepsinde, orta büyüklükteki okul puanlarının diğer okul içinde en düşük olmasıdır.

9. Ortam özellikleri boyutundaki maddelere bakıldığında, esneklik, çekinmeme, arşivleme, yeterlik, doğal sohbetler, cesaret, yenilikçilik, eğitim, alınan dersler, bilgi haritası, ortak dil, yardıma erişme, fırsat verme ve kaynak kullanımı gibi ortam özelliklerinde, okulların öğrenci sayılarına göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrenci sayısının, yukarıdaki ortam özelliklerini olumlu ya da olumsuz yönde etkilemede her hangi bir etkisi yoktur.

10. Ortam özelliklerine ilişkin diğer maddelerin altısında orta büyüklükteki okullar ile arasında olmak üzere küçük okullar lehinde, bir madde de ise, orta

büyüklerdeki okullar lehinde olmak üzere küçük okullar ile arasında fark olduğu bulunmuştur. Küçük okullar, güven, işbirliği, takım ruhu, araştırmacı kişilik, istek ve ortak sorumluluk özellikleri açısından, orta büyüklükteki okullara göre daha iyi bir ortama sahiptirler. Bildiklerini başkalarıyla paylaşanların ödüllendirilmesi açısından ise, fark orta büyüklükteki okullar lehinedir.

11. Öğrenci sayıları açısından modelin boyutlarına bakıldığında, veriler üzerinde yapılan işlemler ve okuldaki bilgi ortamı özellikleri boyutlarında okullar arasında anlamlı bir fark yoktur. Veri kaynakları boyutunda orta büyüklükteki okullar aleyhinde olmak üzere, küçük okullar ve büyük okullar ile arasında anlamlı derecede fark saptanmıştır. Enformasyondan bilgiye geçiş boyutunda orta büyüklükteki okullar aleyhinde olmak üzere küçük okullar ile arasında ve bilginin paylaşımı boyutunda ise, büyük okullar lehinde olmak üzere orta büyüklükteki okullar ile arasında anlamlı derecede fark bulunmuştur. Modelin tamamındaki ortalamalara göre ise, küçük okullar lehinde olmak üzere, küçük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında anlamlı derecede fark olduğu saptanmıştır.

Okulların Öğrenci Alım Biçimine Göre Karşılaştırma Sonuçları.

1. Okulların öğrenci alım biçimine göre karşılaştırma yapıldığında, bilgiye dayalı uygulamalar arasında anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin sınavla ya da görüşme yoluyla seçilerek alınması, uygulamaları olumlu yönde anlamlı derecede etkilemektedir. Yalnızca, ders kitapları ve öğretmen kılavuz kitapları maddesinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Sınavla öğrenci alan okullar, yönetmeliğe göre öğrenci alan okullara göre, programı, mevzuatı, okula ait belgeleri, öğrencilerin, velilerin ve çevrenin özellik ve beklentilerini, paydaşların eleştirisi, öneri ve beklentilerini ve onlar için değerli olan şeyleri, eğitimi, mesleki yayınları, uzman kuruluşları, deneyimli iş arkadaşlarını, başka okullarda yapılan çalışmaları, internet tabanlı kaynakları ve okulda yapılan araştırma bulgularını daha çok kullanmakta ve dikkate almaktadırlar. Yönetmeliğe göre öğrenci alan okullar ise, mesleki birlikleri kullanma konusunda sınavla öğrenci alan okullara göre daha iyi durumdadırlar.

2. Bilginin paylaşımı boyutunda, görev değişikliği yapılması ve duyuru panolarının kullanılması maddelerinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Diğer maddelerin hepsinde, gruplar arasında anlamlı farklar vardır ve bu farkların hepsi, sınavla öğrenci alan okullar lehindedir.

3. Öğrencilerini sınavla ya da görüşme yoluyla alan okullar (Anadolu Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri, Özel Okullar gibi), paydaşlara bilgi verme, onlarla sorun çözme toplantıları yapma ve sohbet ortamları düzenleme ve değişik projelerde birlikte çalışma, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım etme, okuldaki en iyi uygulamaları paylaşma, başarı öyküleri anlatma, görev yeri ziyaretleri yapma, okuldaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapma gibi bilgiyi paylaşım yöntemlerini, öğrencilerini yönetmeliğe göre alan okullardan anlamlı derecede olmak üzere daha fazla kullanmaktadırlar.

4. Ortam özellikleri boyutunda ise, maddelerin çoğunda anlamlı derecede olmak üzere sınavla öğrenci alan okullar lehinde fark bulunmuştur. Güven, işbirliği, takım ruhu, araştırmacı bir kişilik, arşivleme, doğal sohbetler, istek, yenilikçilik, eğitim, alınan dersler, bilgi haritası, ortak dil, ortak sorumluluk, yardıma erişme, fırsat verme, kaynakların açık olması gibi ortam özellikleri açısından, öğrencilerini seçerek alan okullarda anlamlı derecede olmak üzere daha iyi bir okul ortamı söz konusudur. Esneklik, çekinmeme, yeterlik ve ödüllendirme gibi ortam özelliklerinde ise, öğrencilerin seçilerek ya da yönetmeliğe göre alınması ile bu ortam özellikleri arasında anlamlı derecede bir ilişki kurulamamıştır.

5. Modelin alt boyutlarında ve genelinde de, sınavla öğrenci alan okulların diğer okullara göre anlamlı derecede daha iyi oldukları bulunmuştur. Veri kaynaklarını kullanma, veriler üzerinde işlemler yapma, enformasyondan bilgiye geçiş, bilginin paylaşımı, ortam özellikleri başlıklarındaki uygulamaları, öğrencilerini seçerek alan okullar tarafından daha çok kullanılmaktadır..

6. Öğrenci alım biçiminin, modeldeki uygulamaları anlamlı derecede olumlu yönde etkilemesi ilgi çekicidir.

Katılımcıların Okuldaki Görevine Göre Karşılaştırma Sonuçları.

1. Katılımcıların okuldaki görevine göre yapılan karşılaştırmada, veri kaynaklarını kullanma boyutunda hiçbir maddede, gruplar arasında anlamlı derecede fark bulunmamıştır. Bu boyutta, grupların görüşlerinin birbirine benzer olduğu görülmektedir. Bilginin paylaşımı boyutunda da, paydaşlara bilgi verme, onlarla sorun çözme toplantıları yapılması, değişik projelerde birlikte çalışılması, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım etme, görev alan ve yerlerinde değişiklik yapma, başarı öyküleri anlatılması maddelerinde gruplar arasında anlamlı derecede fark yoktur.

2. Bilginin paylaşımı boyutunun, paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi, okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması, duyuru panolarının kullanılması, görev yeri ziyaretleri yapılması, okuldaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması, diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması maddelerinde okul müdürleri, öğretmenlere oranla anlamlı derecede olmak üzere, bu uygulamaların daha çok yapıldığını düşünmektedirler.

3. Okuldaki bilgi ortamı boyutunda, yalnızca esneklik, fırsat verme, kaynakların açık olması ve ödüllendirme maddelerinde müdürler lehinde olmak üzere gruplar arasında anlamlı derecede fark bulunmuştur. Diğer maddelerde ise, grupların görüşleri birbirine benzer çıkmıştır.

4. Modelin boyutlarının katılımcıların okul müdürü ya da öğretmen oluşuna göre yapılan karşılaştırmada, enformasyondan bilgiye geçiş ve bilginin paylaşımı boyutlarında gruplar arasında anlamlı fark bulunmuş, diğer boyutlarda ve modelin toplamında ise, gruplar arasında anlamlı bir fark saptanamamıştır.

Modelin Boyutlarının Birbirleriyle İlişkileri Açısından Sonuçlar

1. Araştırmanın ilginç bir sonucu da, ortam özelliklerindeki maddeler ile modelin boyutları arasındaki ilişkinin yoklandığı kısımda çıkmıştır. Bu yoklamayı yapmaktaki amaç, bilgi modelinde canalıcı önem atfedilen ortam özelliklerinin gerçekten de model açısından bu önemi taşıyıp taşımadığına bakmaktır. Sonuçta, ortam özelliklerindeki maddeler ile en yüksek ilişki, yine maddelerin yer aldığı Ortam Özellikleri boyutunda çıkmıştır. Ödüllendirme, kaynak kullanımı, çekinmeme maddeleri, hem ortam özellikleri boyutuyla, hem de diğer boyutlarla en düşük ilişkiye sahip maddeler olarak çıkmışlardır.

2. İlişkiler genel olarak incelendiğinde, ortam özellikleri ile en düşük korelasyonel ilişkiye sahip boyut, Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler, sonra Veri Kaynakları ve sonra da Enformasyondan Bilgiye Geçiş boyutları olmuştur. Anılan boyutlar, içerik olarak daha çok teknik konuları kapsamaktadır. Bilginin Paylaşımı ve özellikle Ortam Özellikleri boyutları, ortam özellikleri maddeleriyle boyutlar arasında en yüksek ilişkiye sahip boyutlardır. Bu iki boyut, diğerlerine oranla daha bir sosyal özellik göstermektedir. Ortam özellikleri ile teknik boyutların düşük, sosyal boyutların daha yüksek bir korelasyonel ilişkide olması, modelin sosyal yönünün, daha doğrusu insana ilişkin yönünün daha çok öne çıktığını göstermektedir. Araştırmanın kavramsal tartışma kısmında da ele alındığı gibi, bilgi ve onun yönetimi, teknik bir konu olmaktan öte, sosyal bir konu olup, bu sonuç, bu görüşü desteklemektedir.

3. Modelin boyutları arasında nasıl bir ilişki olduğuna bakıldığında da, tüm boyutlar arasındaki ilişkilerin, 0.01 düzeyinde anlamlı olduğu ve aralarında genel .50'nin üzerinde bir ilişki olduğu görülmektedir. Özellikle boyutların, modelin toplamıyla olan ilişkileri, biri dışında .80'in üzerinde ve çok yüksektir. Boyutların, modelin toplamıyla olan ilişkilerinin sıralamasına bakıldığında, yine ilgi çeken bir nokta olduğu görülmektedir: En yüksek ilişkilere, insan yönünün öne çıktığı boyutlar sahiptir (Okuldaki Bilgi Ortamı Özellikleri $r = 0.90$, Bilginin Paylaşımı $r = 0.89$, Enformasyondan Bilgiye Geçiş

$r = 0.87$, Veriler Üzerinde Yapılan İşlemler $r = 0.81$, Veri Kaynakları $r = 0.65$). Sosyal yönden teknik yöne gidildikçe, boyutun modelle olan ilişkisi zayıflamaktadır. Bu sonuç da, bilgi yönetiminde insan ve doğal olarak sosyal yönün, daha canalıcı önem taşıdığına işaret etmektedir. Belki de, araştırmadan çıkan en ilgi çekici sonuç, budur.

4. Araştırma kapsamında, modeldeki uygulamalar üzerinde etkisi olan değişkenlere bakıldığında, olumlu yönde etkiye sahip olan değişkenler şunlardır: Okulun öğretim kademesinin, öğrenci mevcudu ve program açısından baskı yaşanmayan okulöncesi eğitim kurumları olması; okulun, bir çok açıdan daha olumlu göstergeleri olan özel okul olması; öğrencilerin seçilerek alınması. Öğrenci sayısının azlığının da olumlu bir etki yapması beklenirken, bu etki küçük okullar ile orta büyüklükteki okullar arasında görülürken, küçük ve orta büyüklükteki okullar ile büyük okullar arasında, öğrenci sayısına göre net bir değişim bulunamamıştır. Bu sonuca ilişkin bir yorum getirilememiştir.

Modelin Boyutlarının İlçelere Göre Karşılaştırma Sonuçları

1. Modelin boyutlarının ilçelere göre karşılaştırma sonucuna göre, veriler üzerinde yapılan işlemler ve bilginin paylaşımı boyutlarında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Veri kaynakları boyutunda, Altındağ ilçesi aleyhinde olmak üzere, Altındağ ile Çankaya ve Altındağ ile Yenimahalle arasında; enformasyondan bilgiye geçiş boyutunda, Altındağ aleyhinde olmak üzere, Altındağ ile Çankaya arasında; okuldaki bilgi ortamı özellikleri boyutunda ise yine Altındağ aleyhinde olmak üzere Altındağ ile Çankaya ve Altındağ ile diğer ilçeler (Etimesgut, Gölbaşı, Sincan) arasında anlamlı derecede fark olduğu bulunmuştur.

2. Altındağ ilçesi, Ankara merkez ilçeleri arasında, sosyo-ekonomik açıdan göstergeleri en düşük olan ilçedir. Çankaya ilçesi için ise tersi bir durum söz konusudur. Mamak ilçesi de, sosyo ekonomik açıdan Altındağ'a benzer bir durumdadır. Bu ilçeye ait ortalamalar da genel olarak değerlendirildiğinde, ilçeler arasında, Altındağ'dan sonra gelmektedir. Anlamlı

bir fark olmamasına karşın, ortalamaların düşük olması, bazı düşünceleri pekiştirmektedir: Okullara ilişkin koşullar, bilgi modelindeki uygulamaları da etkilemektedir. Bu koşulların, sosyal, ekonomik yönden iyi olması, bilgiye dayalı uygulamalarda bir artış sağlamaktadır.

Öneriler

Araştırmanın bulgularından aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Bu araştırma, eğitimde bilgiye dayalı harekette uygulayıcıların kullanabilecekleri bir model önerisi sunabilmek amacıyla hazırlandığından, ortaya konulan modelin başlangıç için bir araç olarak kullanılabilmesi düşünülmektedir.

2. Bilgi Modelinin boyutlarında ve genelinde gruplar arasında çıkan farkların nedeni üzerinde daha ayrıntılı araştırmalar yapılması önerilebilir. Okulların bilgiye dayalı uygulamalara daha çok eğilmelerini sağlayan etkenlerin belirlenmesi gerekir. Grupların kendilerine ilişkin özelliklerinin, yalnızca bu araştırma kapsamında değil, başka konulardaki araştırma ve uygulamalar için de fark yaratabileceği düşünülmektedir. Sonuçların pekişmesi durumunda, bu okullardaki uygulamaların da, kendine özgülüğünün sağlanması gerekebilir.

3. Ülkemiz okullarında, bilginin ve yeniliğin nasıl yayıldığı konusunda ampirik araştırmalar yapılmalıdır. Bu konuda, okulların karakteristiklerinin belirlenmesi gerekir.

4. Eğitim işinde, zamana bağlı olmaksızın can alıcı öğelerin neler olduğu belirlenmelidir, ki bunların günümüzdeki popüler gelişmeler karşısında öncelik olma konumları korunabilsin. Bu gün için bilgisayar ve ilgili teknolojileri, eğitimin can alıcı bir çok öğesini ikinci plana itmiş durumdadır. Böylesi bir harekette, yenilik girişimlerinin beklenen yararı sağlamayacağı açıktır.

5. Bakanlık ya da il düzeyinde, gerek bakanlık gerekse üniversiteler aracılığı ile yapılan araştırma sonuçlarının okullar tarafından paylaşımı ve kullanımının sağlanması gerekir. Eğitim dünyasından gelişmelerin, özellikle de kendi okullarında yapılan araştırma sonuçlarından haberdar olunması için düzenlemeler yapılması şarttır.

6. Okullar ile üniversitelerin eğitim içerikli işbirliklerinin artırılması gerekir. Üniversitelerin, okulların kullandıkları veri kaynakları sıralamasında sonlarda yer alması, yeterince düşündürücü olmalıdır. Kurulacak bağın, okul, ilçe, il yetkililerine seminer düzenlemenin ötesinde olması gerekir. Eğitimde yenilik hareketlerinin uzun süre gerektirdiği, üniversiteler gibi uzman kurumların yakın desteğinin olması gerektiği bilinmektedir.

7. Mesleki birliklerin, okullarla ve eğitimle olan zayıf ilişkisinin doğru yönde ve içerik açısından zenginleştirilmesine gereksinim vardır. Eğitim odaklı bir çok konuda bu kuruluşların neler yapabilecekleri ve etkileri üzerinde çalışmalar yapmak, şarttır.

KAYNAKLAR

- Adeoti-Adekeye, W.B. (1997). The Importance of Management Information Systems. **Library Review**, Volume: 46, Number: 5, 318-327.
- Akkoyunlu, B. (2002). "Eğitimde İnternet Kullanımı", İstanbul: Ceren & BİTAV, Akt: Mukaddes Erdem ve Buket Akkoyunlu, "**Bilgi Okuryazarlığı Becerileri ve Bu Becerilerin Öğrencilere Kazandırılması İçin Düzenlenecek Öğrenme Ortamlarının Özellikleri**", <http://www.gafgaz.edu.az/journal/index00.html>, 14.06.2005.
- Allee, V. (1997) **The Knowledge Evolution: Expanding Organizational Intelligence**. Butterworth-Heinemann.
- Allee, V. (1998). "Value Creation in the Knowledge Economy", **Human Resource**, (Australia) <http://www.vernaallee.com/Library/articles/Knowledgevalue/Drivers.html>, s.2. (04.02.2002). Akt: Şevki Özgener, "Global Ölçekte Değer Yaratan Bilgi Yönetimi Stratejileri" http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=146, 07.02.2006.
- Alle, V. (2002). **Knowledge Networks and Communities of practice**. Web: www.odnetwork.org/odponline/vol32n4/knowledgenets.htm.
- American Association of School Librarians. American for Educational Communication and Technology. (AASL/AECT). National Guidelines Vision Committee (1998). **Information Literacy Standarts for Students Learning, Chicago and London: American Library Association**; Akt: Mukaddes Eedem ve Buket Akkoyunlu, "Bilgi Okuryazarlığı Becerileri ve Bu Becerilerin Öğrencilere Kazandırılması İçin Düzenlenecek Öğrenme Ortamlarının Özellikleri" , <http://www.gafgaz.edu.az/journal/index00.html>, 12.06.2005.

Anameriç, H. (2004). "Bilgi edinme Hakkı Kanunu ve Kurumsal Bilgi Yönetimi İlişkisi", **Bilgi Dünyası**, Cilt: 5, Sayı: 2, 2004, Sayfa: 168-186, Web: http://acikarsiv.ankara.edu.tr/tam_metin.php?tam_metin_id=161.

Anantatmula, V. S. P. (2004). "Criteria for Measuring Knowledge Management Efforts in Organizations", The George Washington University, DSc, <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3123064>, 22.10.2005.

APQC (Amerikan Verimlilik ve Kalite Merkezi), <http://www.apqc.org/portal/apqc/site/generic?path=/site/km/stage5.jhtml>, 18.01.2006.

Argyris 1992, Akt: Faruk Özçınar ve Himmet Karadal. "Örgüt İçi Bilgi Paylaşımı: Bir Örnek Olay Çalışması", http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=220, 2005.

Arkun, M. E. (2003). "Türkiye İçin Bir Enformasyon Politikasının Ana Öğeleri Neler Olmalı?" **Bilgi Dünyası**, 4(2), 175-191, <http://www.unak.org.tr/BilgiDunyasi/gorusler/2003/2/175-191.pdf>, 15.04.2006.

Arslan, H., M. Kurum ve A. Satıcı. (2005). "İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarındaki Örgüt Kültürünün Karşılaştırılması". **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi**. Yıl: 11, Sayı: 44, Güz Dönemi.

Aşkar, P. ve Y. Koçak Usluel. (2005) "Öğretmenler ve Bilgisayarları Kullanmaya İlişkin Karar Sürecinde Buldukları Aşamaları", <http://www.gafgaz.edu.az/journal/index00.html>.

Atılğan, D. (2004). "Bilimsel Bilgiye erişimin Önemi ve Türkiye'de Eğitim Araştırmaları Veri Tabanı", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün Kuruluşunun 50. Yılı Anısına Armağan**, Yıl: 2004, Sayfa: 28-33,

http://acikarsiv.ankara.edu.tr/fulltext/tam_metin.php?tam_metin_id=276,
09.02.2006.

Aufderheide, P. (1993). National Leadership Conference on Media Literacy. Conference report. Washington, DC: Apsen Institute; Akt: Renee Hobbs, (1998). The Seven Great Debates in the Media Literacy Movement. **Journal of Communication**, 48(1), 16-32, Çev.: Melike Türkan Bağlı, http://www.education.ankara.edu.tr/ebfdergi/yenisayi_files/volume37/122-140.PDF.

Aydın., İ. P. (2002). **Alternatif Okullar**. Ankara: Pegem A Yayınları.

AXİS 2000 Ansiklopedik Sözlük. (2000). Doğan Kitapçılık.

Ba, L. (2004). "Knowledge Management and Organizational Culture: A Social Action Perspective", The George Washington University, EdD, <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3126188>, 26.10.2005.

Bakioğlu, A., K. Özcan ve Ö. Hacıfazlıoğlu, (2002) "Okul Yöneticilerinin Mentor Yoluyla Yetiştirilme İhtiyacı", **21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu: 16-17 Mayıs 2002**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 191, Ankara: 2002.

Balcı, A . (1993) **Etkili Okul: Kuram, Uygulama ve Araştırma**. Ankara: Yavuz Dağıtım.

Balcı, A. (1995) **Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem Teknik ve İlkeler**. 72 TDFO Bilgisayar-Yayıncılık San. Tic.Ltd.Şti., Ankara.

Baran, A. G. (2006). "Sanayi Sonrası Enformasyon Toplumu Üzerine Tartışmalar", **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 1-2, Aralık 1992, s.53-69, http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/baran_enformasyon.pdf, 11.07.2006.

- Barker, A. (2001). **Yenilikçiliğin Simyası** (Çev. A. Kardam). MESS Yayınları No: 391, İstanbul.
- Barrett, M., S. Cappleman, G. Shoib ve G. Walsham. (2005). "Bilgi Toğluluklarında Öğrenme ve İçerik Yönetimi" (Çev.: H. Yılmaz). http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=556, 20.09.2005.
- Başaran, İ.E. (1982a). **Örgütsel Davranış**. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını No: 108. Birinci Basım. Ankara.
- Başaran, İ.E. (1982b). Örgütsel Davranışın Yönetimi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını No: 111, Birinci Basım. Ankara.
- Başaran, İ.E. (1992). **Yönetimde İnsan İlişkileri: Yönetimsel Davranış**. Ankara.
- Bengshir, K. T. (1996) **Bilgi Teknolojileri ve Örgütsel Değişme**. Ankara: TODAİE Yayınları No: 274.
- Berman, M. (1984). The Reenchanment of the World, Bontam Boks, New York, Akt.: Sargut, A. Selami (2001). **Kültürler Arası Farklılaşma ve Yönetim**, Ankara, İmge Kitabevi.
- Bhatt, G. D. (2000). Information Dynamics, learning and Knowledge Creation in Organizations. **The Learning Organization**, Volume: 7, Number: 2 (89-99), Web: <http://?>
- Bilgisayarlı Eğitime Destek, Web: <http://www.Bilgisayarliegitimdestek.org/>, 22.11.2006.
- Bock, G.W. and Y.G Kim. (2002). "Breaking the Myths of Rewards:An Exploratory Study of Attitudes about Knowledge Sharing", **Information Resources Management Journal**, (Apr./June), ss.14-21, Akt: F. Özçınar

ve H. Karadal, "Örgüt İçi Bilgi Paylaşımı: Bir Örnek Olay Çalışması", http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=220, 2005.

Boisot, M. H. ve J. Chld, "Efficiency, Ideology and Tradition in the Choice of China as a Modernizing Society", *Capitalism in Contrating Cultures*, Walter de Grayter, s. 286, Berlin:1990, Akt.: A. S. Sargut, (2001). **Kültürler Arası Farklılaşma ve Yönetim**, 150-156, İmge Kitabevi, Ankara.

Bozdemir, S. (2006). "Bilim, Kültür, Bilim Kültürü İlişkileri", **Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi**, <http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/25.php>, 26.06.2006.

Börü, D. (2006). "Örgütlerde Güven Ortamının Yaratılmasında İlk Adım: Güvenilir İnsanlar Kim?", <http://www.econturk.org/Turkiyeekonomisi/deniz1.pdf>, 02.02.2006.

Brockman, J. L.. (2004). *Problem Solving of Machine Operator within the Context of Everyday Work: Learning through Relationship and Community*, PhD, Michigan State Univesity, <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3129464>, 14.11.2005

Brown, J.S. and P. Duguid. (2000). *Balancing act. How to capture knowledge without killing it.* **Harvard Business Review** 78 (3): 73-80.; Akt: UNITED NATIONS Economic and Social Council, 2005.

Bursalioğlu, Z. (1987) **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları No: 154.

Bursalioğlu, Z . (1991) **Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama**. Ankara: PEGEM Yayıncılık No:1.

Büyüköztürk, Ş. (2006). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. PegemA Yayıncılık. 6. Baskı. Ankara.

Ceyhun ve Çağlayan (1997). **Bilgi Teknolojileri Türkiye İçin Nasıl Bir Gelecek Hazırlamakta**. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları No:361, Ankara.

Charan, R. (2003). "Kararsızlık Kültürünü Alt Etmek", **Kültür ve Değişim** (Çev. A. Kardam). Harvard Business Review. Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası Yayını No: 402, İstanbul.

Cohen, D. ve L. Prusak. (2001). **Kavrayamadığımız Zenginlik: Kuruluşların Sosyal Sermayesi** (Çev. Ahmet Kardam). Metal Sanayicileri Sendikası Yayınları No: 353, İstanbul.

Cook, P. (1999). "I heard it through the grapevine: Making knowledge management work by learning to share knowledge, skills and experience". **Industrial and Commercial Training**, Volume: 31, Number: 3 (101-105), Web: <http://ninetta.emeraldinsight.com/vl=2721497/cl=18>.

Çavusgil, S. T., R. J. Calantone, Y. Zhao. (2003). "Tacit knowledge transfer and firm innovation capability", **Journal of Business & Industrial Marketing**, Volume 18 Number 1, pp. 6-21, <http://xtra.emeraldinsight.com/Insight/ViewContentServlet?Filename=Published/EmeraldFullTextArticle/Articles/0800180101.html>, 18.12.2005.

Çelik, H. C. ve R. Bindak. (2005). "İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Çeşitli değişkenlere Göre İncelenmesi", **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt:6 Sayı:10, Güz:2005, http://web.inönü.edu.tr/~efdergi/celik_bindak.pdf, 16.05.2006.

Çelik, V. (2002). "Eğitim Yöneticisi Yetiştirme Politikasına Yön Veren Temel Eğilimler", **21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu**, 16-17 Mayıs 2002, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No:191, Ankara.

Çınar, İ. (2002). "Eğitim Yöneticilerinin Bilgi Yönetimindeki Yeterlikleri (Malatya İli Örneği) , **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Ankara.

Davenport, H.D. ve Prusak, L. (2001). **İş Dünyasında Bilgi Yönetimi** (Çev.: G. Günay). İstanbul: Rota Yayınları.

Davis, G. B. (1985). Management information systems: Conceptual foundations structure, and development. New York: McGraw Hill. Akt: H. Anameriç. Bilgi Merkezlerinin Yönetiminde Bilgi Sistemlerinin Rolü, **Bilgi Dünyası**, Yıl: 2005, Cilt: 6, Sayı:1 Sayfa:1535, http://acikarsiv.ankara.edu.tr/tam_metin.php?tam_metin_id=162.

Desouza, Kevin and Roberto Evaristo. (2003). "Global Knowledge Management Strategies" (Çev: H. Yılmaz). **European Management Journal**, Volume: 21, Issue: 1, February 2003, Pages:62-67, <http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl-gos.php?nt=528>.

Dikmen, Ç. ve M. Yahyagil. (2005). "İletişim Sektöründe Faaliyet Gösteren Bir Şirketler Grubunda Bilişim Teknolojileri Uygulamalarına Bağlı Olarak Yaşanan Değişim Sürecinin Çalışanlar Tarafından Algılanması İle Örgütün Yapısal ve İklimsel Özellikleri Arasındaki İlişki", <http://www.isletme.istanbul.edu.tr/duyurular/kongrebook/64>.

Dougherty, V. (1999). Knowledge is About People, not Databases. **Industrial and Commercial Training**, Volume: 31, Number: 7 (262-266), Web: <http://dandini.emeraldinsight.com/vl=12978573/cl=17>.

Doyle, C. (1994). Information Literacy in an Information Society: A Concept for the Information Age. ERIC Clearinghouse on Information and Technology. New York:Syracuse University, Akt: Ö. Saatçioğlu, Ö. Özmen ve P. S. Özer, 2003, Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Geliştirilmesinde Kütüphanelerin Rolü ve Dokuz Eylül Üniversitesi Uygulaması,

http://uvt.ulakbim.gov.tr/uvt/index.php?cwid=9&vtadi=TSOS&ano=2685_7f14381d40dc1f7ff9e5b2dc88103308.

Drucker, P. F. (2000a). **Gelecek İçin Yönetim** (Çev.: F.Üçcan) (6. baskı). Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları No: 327.

Drucker, P. F. (2000b). **Yeni Gerçekler** (Çev.: B. Karanakçı), (7. baskı). Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları No: 315.

Durcikova, A. (2004). "The Role of Organizational Climate in the Use of Knowledge Management Systems to Support Problem-Solving", **University of Pittsburg, PhD Thesis**, 2004, <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3139673>, 2005.

Earl, M. (2001). "Knowledge Management Strategies Toward A Taxonomy". Journal of Management Information System, Vol.18 No. 1, pp 215-233, Akt.: Maen Al-Hawari, Knowledge Management Styles and Performanca: A Knowledge Space Model from both Theoretical and Empirical Perspectives, PhD, The University of Wollongong, 2004.

Efraim, T. ve E. Aranson. (1998). Decision Support Systems and Intelligent Systems, Prentice-Hall International Inc., New Jersey, s. 19-20, Akt.: U. Yozgat ve F. Duran, "Strateji Geliştirme Sürecinde Üst Yönetim Bilgi Sistemleri Kullanımı (Gıda Sektörü Araştırması)", <http://www.isletme.istanbul.edu.tr/duyurular/kongrebook/63/kongre.htm>, 2005.

Eker, H. (2006). "Veri Madenciliği veya Bilgi Keşfi", http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=538. 24.01.2006.

Emrem, A. Erdinç. (2006) "Entelektüel Sermayeyi Ölçme Ve Değerlendirme Yöntemleri", http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=245.

- Erdem, M. ve B. Akkoyunlu. (2005). "Bilgi Okuryazarlığı Becerileri ve Bu Becerilerin Öğrencilere Kazandırılması İçin Düzenlenecek Öğrenme Ortamlarının Özellikleri". Web: <http://www.gafgaz.edu.az/journal/index00.html>, 16.06.2005.
- Fenerci, T. (2004), Bilgi Politikaları Açısından Kapitalist Ekonomik Sistemde Bilgi Toplumu Olgusu, **Bilgi Dünyası** Yıl: 2004 Cilt: 5 Sayı: 1 Sayfa: 74-92 Web: http://acikarsiv.ankara.edu.tr/fulltext/tam_metin.php?tam_metin_id=330 02.03.2006.
- Ferrarotti, F. (2004). "Endüstri Devrimi ve Bilim, Teknoloji ve İktidarın Yeni Nitelikleri", **Bilim ve İktidar** (Çev. M. Küçük). Derleme: Federico Mayo ve Augusto Forti, , TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları No: 48, Ankara.
- Freire, P. ve D. Macedo. (1998) Okuryazarlık: Sözcükleri ve Dünyayı Okuma, Çev.: Serap AYHAN, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, 1998; Akt: M. Erdem ve B. Akkoyunu, "Bilgi Okuryazarlığı Becerileri ve Bu Becerilerin Öğrencilere Kazandırılması İçin Düzenlenecek Öğrenme Ortamlarının Özellikleri". Web: <http://www.gafgaz.edu.az/journal/index00.html>, 12.06.2005.
- Frey, R. S. (2001). Knowledge Management, Proposal Development, and Small Businesses. **The Journal of Management Development**, Volume:20, Number: 1 (38-54), Web: <http://ninetta.emeraldinsight.com/vl=2721497/cl=18>.
- Garvin, D. A. (1999). "Öğrenen Bir Örgüt Yaratmak", **Bilgi Yönetimi** (Çev. G. Bulut). Harvard Business Review, Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası Yayını No: 293, İstanbul.
- Glikman, Vi. B. (2005). What Counts: Education Knowledge Management Practices, **EdD, The University of British Columbia**, Web: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/NQ99478>, 08.02.2006.

Gournay, B. (1971). **Yönetim Bilimine Giriş: Çağdaş Toplumlarda Kamu Yönetimi** (Çev: İ. Kuntbay). Ankara: TODAİE Yayınları No: 122.

Griffin, R. W. (1993). **Management**. (Fourth Edition). Houghton Mifflin Company.

Gupta, B., Iyer, L. S. And Aronson, J. E. (2000). Knowledge Management: Practices and Challanges. **Industrial Management & Data Systems**. Volume: 100, Number: 1 (17-21), Web: <http://elvira.emeraldinsight.com/vl=18738731/cl=19>.

Haldin-Herrgard, T. (2000). Difficulties in Diffussion of Tacit Knowledge in Organizations. **Journal of Intellectual Capital**. Volume: 1,Number: 4(357-365), Web: <http://dandini.emeraldinsight.com/vl:12978573/cl=17>.

Hançerlioğlu, O. (1982). **Felsefe Sözlüğü**. Altıncı Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Harlow, H. D. (2004). "The Relationship between Tacit and Expilcit Knowledge Management Strategies and Methodologies and Firm Financial and Innovation Outcomes", **DBA, San Diego Alliant International University**, Web: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3128898>, 10.11.2005.

Hewson, D. (1999). "It's Not What You Know", Sunday Times, Londra, 25 Nisan (1999). Akt.: A. Tiwana, (2003). **Bilginin Yönetimi** (Çev. E. Özsayar). Dışbank Kitapları No: 5.

Hicks, H. G. (1979). **Örgütlerin Yönetimi: Sistemler ve Beşeri Kaynaklar Açısından** (Çev.: O. Tekok, B. Aytek ve S. Şen). Ankara:Turhan Kitabevi.

Ifrah, G. (2002). **Bilgisayar Ne Sayar?** İkinci Basım. TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları No: 175. Ankara.

Ikhsan, S. O. S. S. and F. Rowland. (2005). "Knowledge Management in a Public Organization: a Study on teh Relationship between Organizational Elements and the Performance of Knowledge Transfer, **Journal of Knowledge Management**, Vol.8, Issue.2.

Kabasakal, H., G. Asuğman, G. Alpay ve K. Develioğlu.(2005). "E-İletişim Tutumları: Belirleyici Etkenler Olarak Değerler ve Öz Yeterlilik", <http://www.isletme.istanbul.edu.tr/duyurular/kongrebook/68>.

Kalkan, V. D., A. E. Akgün ve H. Keskin. (2005). "Bilgi Yönetimi ve İnsan Kaynakları Yönetimi: Literatür Değerlendirmesi ve Gebze'deki Üretim İşletmelerinin İnsan Kaynakları Departmanlarında Bir Uygulama Çalışması", http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=292#^_ftn26.

Kast, F.E. ve Rosenweig, J.E. (1988), Organizational Management: A Systems and Contingency Approach, 4.th edition, (New York Mc. Graw-Hill Book Company), Akt: Çiğdem Dikmen ve Mehmet Yahyagil, "İletişim Sektöründe Faaliyet Gösteren Bir Şirketler Grubunda Bilişim Teknolojileri Uygulamalarına Bağlı Olarak Yaşanan Değişim Sürecinin Çalışanlar Tarafından Algılanması İle Örgütün Yapısal ve İklimsel Özellikleri Arasındaki İlişki", <http://www.isletme.istanbul.edu.tr/duyurular/kongrebook/64/kongre18.htm>

Katz, D. ve Kahn R. L. (1977). **Örgütlerin Toplumsal Psikolojisi** (Çev: H. Can ve Y. Bayar). Ankara: TODAİE Yayınları No: 167.

Kellner, D. (2002). "Yeni Teknolojiler/Yeni Okur-Yazarlıklar: Yeni Binyılda Eğitimin Yeniden Yapılandırılması", **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi** (Çev. A Taşkent). Cilt. 2, Sayı. 1, Mayıs 2002.

Keskin, H. ve V. D. Kalkan (2005). "İşletmelerde Bilgi Yönetiminin Tanımlanması ve Kavramsallaştırılması: KOBİ'lerde Bilgi Yönetimi Araçlarının Kullanımına İlişkin Bir Araştırma", http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?n=166.

Kızıllot, Ş. "Bu da bir başka rekor". **Milliyet**. 28.05.2006, 14.

King, A.. (2004). "II. Dünya Savaş'ının Sonundan Bu Yana Bilim ve Teknoloji", **Bilim ve İktidar** (Çev. M. Küçük). Derleme: Federico Mayo ve Augusto Forti, TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları No: 48, Ankara.

Kleiner, A. ve G. Rorh. (1999). "Deneyimden En İyi Nasıl Ders Alınır?" **Bilgi Yönetimi** (Çev. G. Bulut). Harvrwd Business Review, Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası Yayını No:293, İstanbul.

Koontz, H. And C. O'donnel. (1978). **Essentials of Management**. McGraw-Hill, Inc.

Koontz, H. ve H. Wehrich. (1993). Management: A Global Perspective, 10 th Edi., Mc Graw-Hill Book Company, New York, s. 618, Akt.: Uğur Yozgat ve Fatih Duran, "Strateji Geliştirme Sürecinde Üst Yönetim Bilgi Sistemleri Kullanımı: Gıda Sektörü Araştırması. Web: <http://www.isletme.istanbul.edu.tr/duyurular/kongrebook/63/kongre.htm>,2005.

Köknel, Ö. (2006). "Bilgi Çağı", Web: http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/koknel_01.pdf, 26.06.2006.

Köksal, A. (2006), "Bilişim Devrimi, Küreselleşme ve Uygarlıklar Çatışması Ortamında Kimliğini Arayan Türkiye", Web: http://www.bilisimltd.com/akoksal/yayinlar/2003/Bilisim_Devrimi_Kuresel_Uygar_Catismasi.html, 26.06.2006.

- Krogh, G. V., K. Ichijo ve I. Nonaka. (2002). **Bilginin Üretimi**, Dışbank Kitapları-1 Rota Yayın Yapım Tanıtım Tic. Ltd. Şt.
- Kuhn, Thomas S. (2000). **Bilimsel Devrimlerin Yapısı** (Çev. N. KUYAŞ). Alan Yayıncılık, 5. Baskı, İstanbul.
- Kurbanoğlu, S. S. (2004). "Öz Yeterlik İnancı ve Bilgi Profesyonelleri İçin Önemi", **Bilgi Dünyası**, 2004, 5(2):137-152, Web: <http://uvt.ulakbim.gov.tr>, 26.06.2006.
- Lamb, C. (2001). "Creating a Collaborative Environment: The Human Element", Information Outlook, (May), ss. 22-25, Akt: F. Özçınar ve H. Karadal, "Örgüt İçi Bilgi Paylaşımı: Bir Örnek Olay Çalışması", Web: http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=220, 2005.
- Learned, E. P. ve Sproat A. T. (1972). **Örgüt Kuramı ve Politikası** (Çev: G. Şaylan). Ankara: TODAİE Yayınları No: 124.
- Lee, C. C. and Yang, J. (2000). "Knowledge Value Chain". **The Journal of Management Development**, Volume: 19, Number: 9 (783-794), Web: <http://dandini.emeraldinsight.com/vl=12978573/cl=17>.
- Lueg, C. (2001). "Information, knowledge and Networked Minds". **Journal of knowledge Management**, Volume: 5, Number: 2 (151-160), Web: <http://ernesto.emeraldinsight.com/vl=16860206/cl=53>.
- Lyman, P. and H. Varian (2003), "How much Enformation?. Retrieved August, 13, 2004, from: <http://www.sims.berkeley.eduresearch/projects/how-much-info-2003>, Akt: A. Gilchrist, Information Architecture Çev.: T. T. Günden). **Bilgi Dünyası**, 2004, 5 (2), 223-229, Web: <http://www.unak.org.tr/BilgiDunyasi/gorusler/2004/2/223-239.pdf>.
- Malhotra, Y. (2000). "**Knowledge Management and New Organization Forms: A Framework for Business Model Innovation**". Web:?

Malhotra, Y. (2003). "Measuring Knowledge Assets of a Nation: Knowledge Systems for Development" **Ad Hoc Group of Experts Meeting Knowledge Systems for Development**, United Nations Headquarters New York City, New York, 4-5 September 2003) Web: <http://www.kmnetwork.com/KnowledgeManagementMeasurementResearch.pdf> , 09.08.2005.

March, J.G. ve Simon, H.A. (1975). **Örgütler** (Çev. : Ö. Bozkurt ve O. Onaran). Ankara: TODAİE Yayınları no: 144.

Martensson, M. (2000). "A Critical Review of Knowledge Management as a Management Tool", **Journal of Knowledge Management**, Volume 4 Number 3 pp. 204-216, Web.:<http://xtra.emeraldinsight.com/Insight/html/Output/Published/EmeraldFullTextArticle/Articles/2300040302.html>, 13.10.2005.

Massie, J. L. (1983) **İşletme Yönetimi** (Çev. Şan ÖZALP ve diğ). (1. baskı). Eskişehir: Bayteş Yayıncılık A.Ş.

Mayor, F. (2004). "Bugün ve Yarın, Bilim ve İktidar", **Bilim ve İktidar** (Çev. M. Küçük). Derleme: Federico Mayo ve Augusto Forti, TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları No: 48, Ankara.

McGregor, D. (1970). **Örgütün İnsan İlişkileri Yönü** (Çev.:D. Energin). Ankara: ODTÜ Yayını No: 16.

Mengüşoğlu, T. (1992). **Felsefeye Giriş**, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Miller, F J. "I = 0 Information has no intrinsic meaning" <http://www.sveiby.com/articles/miller99.htm>, 19.12.2005.

Milli Eğitim Bakanlığı Web Sayfası, http://www.meb.gov.tr/ADSL/adsl_index.html, 22.11.2006.

MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2006/37 sayılı Genelgesi
Web: <http://tkb.meb.gov.tr>, 10.05.2006.

MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı'nın 15.05.2006 tarih ve B.08.0.SGB.0.03.03.00.700.3/2161 sayılı yazısı.

Kime, ne kadar güveniyoruz? **Milliyet**, 27.04.2006, s. 13.

Mito, S. (2000). **Honda Yönetim Kitabı** (Çev.: A. Doğan, S. Demirci).
Academyplus Yayınevi, Ankara.

Morgan, G. (1986). **Images of Organization**, Sage Publications Inc.

Morgan, G. (1998). **Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor** (Çev. Bulut).
Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası Yayınları No: 280, İstanbul.

Mowlana, H. (1994). "Civil Society, Information Society and İslamic Society",
Information and Civil Society içinde (208-232) West Lafayette: Purdue
University Pres, Akt: A. Çelik, "Bilgi Toplumu Üzerine Bazı Notlar", Web:
http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/celik_bilgi_toplumu.pdf, 26/06/2006.

Muratoğlu, V. ve Özmen, "Eğitim Örgütlerinde Bilgi Yönetimi Stratejileri:
**Yaş ve Okul Değişkenlerine Göre Eğitimci Görüşleri (Tunceli İli
Örneği)**" <http://ab.org.tr/ab06/bildiri/85.pdf>, 26.06.2006.

Newstrom, J. W. and K. Davis. (1993) **Organizational Behavior: Human
Behavior at Work**. McGraw-Hill Inc.

Nonaka, I. (1999). "Bilgi Yaratan Şirket", **Bilgi Yönetimi** (Çev. G. Bulut)
Harward Business Review, Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası Yayını
No:293, İstanbul.

Nonaka, I. ve H. Takeuchi. (1995). **The Knowledge Creating Company: How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation**, New York: Oxford University Pres, Akt.: Krogh ve diğ. 2002.

O'Dell, C., C. J. Grayson, Jr. ve N. Essaides. (2003). **Ne Bildiğimizi Bir Bilseydik**. (Çev. G. Günay). Dışbank Kitapları No: 3.

Olkun, S. ve Z. T. Uçar. (2004). **İlköğretimde Etkinlik Temelli Matematik Öğretimi**. Anı Yayıncılık, Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara.

Özçınar, F. ve H. Karadal. (2005). "Örgüt İçi Bilgi Paylaşımı: Bir Örnek Olay Çalışması", Web: http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=220.

Özdemir, Eşref. (2003). **Bilgi Savaşları**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık: 59, İstanbul.

Petrides, L. A. and T. R. Nodine. (2003). "Knowledge Management in Education: Defining the Landscape" **The Institute for the Study of Knowledge Management in Education**, March 2003, Web:<http://iskme.path.net/kmeducation.pdf>, s.7, 05.07.2005.

Pett, R. ve J. Butheris. (2000). "İntellectual Capital Literature Review", Journal of İntellectual Capital, C. 1, S. 2, Akt: S. C. Saruhan ve T. Sulaoğlu, **"Entelektüel Sermaye: Teori ve Uygulamadan Bir Örnek: Arçelik"**, 9. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, 24-26 Mayıs 2001, İstanbul, Web: www.isletme.istanbul.edu.tr/duyurular/kongrebook/58/kongre.htm.

Pulliam, J. D. And J. V. Patten (1995) History of Education in America. Prentice Hall, İnc, Englewood Cliffs, new Jersey, Akt: İ.P. Aydın, (2002) **Alternatif Okullar**. Ankara: Pegem A Yayınları.

Roman-Velazquez, J. A. (2004). "An Empirical Study of Knowledge Management in the Government and Nonprofit Sectors: Organizational Culture Composition and its Relationship with Knowledge Management Success and the Approach for Knowledge Flow", **The George Washington University, DSc**, <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3122159>, 20.10.2005.

Rubenstein-Montano, B., J. Liebowitz, J. Buchwalter, D. McCaw, Butler Newman, Ken Rebck. (2001). SMARTVision: a knowledge-management methodology, **Journal of Knowledge Management**, Volume 5 Number 4, 2001 pp.300-310, Web: <http://xtra.emeraldinsight.com/Insight/ViewContentServlet?Filename=Published/EmeraldFullTextArticle/Articles/2300050402.html>, 24.01.2006.

Saatçioğlu, Ö., Özmen, Ö. ve Pınar Sürel Özer. (2003). "Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Geliştirilmesinde Kütüphanelerin Rolü ve Dokuz Eylül Üniversitesi Uygulaması", http://uvt.ulakbim.gov.tr/uvt/index.php?cwid=9&vtadi=TSOS&ano=2685_7f14381d40dc1f7ff9e5b2dc88103308.

Sargut, A. S. (2001). **Kültürler Arası Farklılaşma ve Yönetim**, İmge Kitabevi, Ankara.

Saruhan, S. C. ve T. Sulaoğlu (2001) "**Entelektüel Sermaye: Teori ve Uygulamadan Bir Örnek: Arçelik**", 9. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, 24-26 Mayıs 2001, İstanbul, Web: www.isletme.istanbul.edu.tr/duyurular/kongrebook/58/kongre.htm.

SCANS Report; What Work Requires or School: A SCANS Report for America 2000, The Secretary's Commission on Achieving Necessary Skills, U.S. Department of Labor, June, 1991, Web: <http://www.uni.edu/darrow/frames/scans.html>, 19.04.2005.

Semmel, C., Dianne, E. (2002). Knowledge Management: Processes and Strategies Used in United States Research Universities, EdD, Florida Atlantic Universty, Web: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3041780>.

Senge, P. (2003). **Beşinci Disiplin**. Yapı Kredi Yayınlar No: 226. İkinci Baskı. İstanbul.

Smith, B. K. (2004)., "The Socialitization of Knowledge: A Systems View of Knowledge Management in Large, Kompleks, Highly Technical, Global Organizations", **Fielding Graduate Institute, PhD**, <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3120905>, 12.10.2005.

Simon, H.A., Smithburg, D.W., Thompson, V.A. (1967). **Kamu Yönetimi**. Ankara: TODAİE Yayınları.

Snow, C.P. (1993). "Two Cultures", Cambridge University Pres, Cambridge, 1993, Akt.: S. A Sargut. (2001). **Kültürler Arası Farklılaşma ve Yönetim**, İmge Kitabevi, Ankara.

Solomon, R. C. ve F. Flores. (2001). **İş Dünyasında, Politikada, İlişkilerde ve Yaşamda Güven Yaratmak** (Çev. A. Kardam). Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası Yayınları No: 369, İstanbul.

Southon, G. and R. Todd, (2001). " Library and information professionals and knowledge management: conceptions, challenges and conflicts" **The Australian Library Journal**. Volume 50 issue 3, Web: <http://alia.org.au/publishing/alj/50.3/full.text/conceptions.challenges.html>, 30.06.2006.

Sözen, U. (1980) **Örgütlenme Kuramı: Karşılaştırmalı Bir İrdeleme**. Ankara: İlk-San Matbaası.

Sprague R. ve H.J. Watson. (1996). **Decision Support for Management**, New Ersey: Prentice Hall, 85.

Sprague, R. H. and B. C. Mcnurlin. (1993)., Information Systems Management in Practice, 3th. Edi., Prentice-Hall International Inc., New Jersey, s. 455, Akt.: U. Yozgat ve F. Duran, "Strateji Geliştirme Sürecinde Üst Yönetim Bilgi Sistemleri Kullanımı: Gıda Sektörü Araştırması. Web: <http://www.isletme.istanbul.edu.tr/duyurular/kongrebook/63/kongre.htm>, 2005.

Stewart, T. A. (1997). **Entellektüel Sermaye** (Çev. N. Elhüseyni ve Z. Dicleli). Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası Yayını No: 258, İstanbul.

Sullivan, P. H. (2000). "A Brief History of the ICM Movement". Web: <http://www.sveiby.com/articles/icmmovement.htm>, 2003.

Summer, C.E. ve J. J. O'Connel. (1973). **The Managerial Mind: Science and Theory in Policy Decisions**. Third Edition. Richard D. Irwin, Inc.

Sveiby, K. E. (2001). **Knowledge Management: Lessons from the Pioneers**. Web: ?

Symons, S., (1991). "Impact of Information Systems: Four Perspective", Information and Software Technologies, V.33, N.3, s.181, Akt.: U. Yozgat ve F. Duran, "Strateji Geliştirme Sürecinde Üst Yönetim Bilgi Sistemleri Kullanımı: Gıda Sektörü Araştırması. Web: <http://www.isletme.istanbul.edu.tr/duyurular/kongrebook/63/kongre.htm>, 2005.

Şan, M. (2005). "**Kalkınma Planlamasında Bilgi Yönetimi ve Devlet Planlama Teşkilatı İçin Kurumsal Bilgi Politikası Modeli**", DPT Yayın No: 2687, 2005, <http://ekutup.dpt.gov.tr/bilgiyon/sanm/bilgipol.pdf>, 11.07.2006.

Şen, S. (1981). **İşletme Yönetimi: Yönetim Fonksiyonları**. Ankara: Emel Matbaacılık Sanayii.

Takeuchi, H. (1998). "**Beyond Knowledge Management: Lessons from Japan**". Web: <http://www.sveiby.com/articles/LessonsJapan.htm>, 2003.

Tannenbaum, A. S. (1966). **İşletmede Sosyal Psikoloji**. (Çev. N. Sağıtör). MEB Mesleki ve Teknik Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü Yayını. Ankara.

Teltech Resource Network Corp., Eylül 1998 ve Carol Hildebrand, Making KM Pay Off, CIO Enterprise, 1999, s. 64-66, Akt.: Tiwana, Amrit (2003). **Bilginin Yönetimi** (Çev.: E. Özsayar). Dışbank Kitapları No: 5.

Tezcan, M. (1991). **Eğitim Felsefesi: Kavram Çözümlemesi**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 164, Ankara.

Tiwana, A. (2003). **Bilginin Yönetimi** (Çev.: E. Özsayar). Dışbank Kitapları No: 5.

Todd, R. J. and G. Southon, "Educating for a knowledge management future: Perceptions of library and information professionals" **The Australian Library Journal**. Volume 50 Issue 4. Web: <http://alia.org.au/publishing/alj/50.4/full.text/educating.html>,30.06.2006.

Turan, S. (2002). "Teknolojinin Okul Yönetiminde Etkin Kullanımında Eğitim Yöneticisinin Rolü". **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi**, Yıl: 8, Sayı: 30, Bahar: 2002.

TÜBİTAK. (2002). "Bilgi Toplumu Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme: Dünya ve Türkiye", Web: http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/bilgi_toplumu.pdf, 26.06.2006.

Tübitak-Bilten (2001), "Bilgi Toplumu 2010: Çalışma Raporu", Web: http://www.tuena.tubitak.gov.tr/pdf/bt2010_ws.pdf, 09.06.2006.

Türk Dil Kurumu. (1998). **Türkçe Sözlük**. TDK Yayınları No:549, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

UNITED NATIONS Economic and Social Council Economic Commission For Africa Second Meeting of the Committee on Development Information (CODI) Addis Ababa, **Knowledge Management for Decision-Making: Tools, Institutions and Paradigms**, Ethiopia, 4to7 September,2001, Web:http://www.uneca.org/era_resources/conference_Reports_and_Others_Dokuments/disd/codi/docs/doc10EN.pdf, 10.07.2005.

Ural, Ş. (1998). **Bilim Tarihi**, Kırkambar Yayınları No. 27, İstanbul.

Wang, Po-Jeng. (2004). "An Exploratory Study of the Effect of National Culture on Knowledge Management Factors, Expectations and Practices: A Cross-Cultural Analysis of Taiwanese and United States Perceptions", **DSc, The George Washington University**, Web: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3122169>, 12.11.2005.

Weinberg, M. (2002) A Short History of American Capitalism. Web: <http://www.newhistory.org/CH01.htm> [11.02.2004] Akt: T. Fenerci. (2004). Bilgi Politikaları Açısından Kapitalist Ekonomik Sistemde Bilgi Toplumu Olgusu, **Bilgi Dünyası**. Yıl: 2004 Cilt: 5 Sayı: 1 Sayfa: 74-92; http://acikarsiv.ankara.edu.tr/fulltext/tam_metin.php?tam_metin_id=330, 02.03.2006.

Yen, D.C., Lee, S., Koh, S. (2001). "Critical Knowledge/Skill Sets Required by Industries", **Industrial Management and Data Systems**. Volume: 101, Number: 8 (432-442). Web: <http://dandini.emeraldinsight.com/vl=12978573/cl=17>.

Yenal, O. (1999). **Ulusların Zenginliđi ve Uygarlığı: Eğitim Boyutu**. Türkiye İş Bankası Kùltür Yayınları, Genel Yayın No: 443, Ankara.

Yılmaz, B. (2006). “**Bilgi Toplumu: Eleştirel Bir Yaklaşım**”, http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/yilmaz_bilgi_toplumu.pdf, 26.06.2006.

Yolles, M. (2000). Organizations, Complexity and Viable Knowledge management. **Kynerbetes**, Volume: 29, Number: 9/10 (1202-1222). Web: <http://ninetta.emeraldinsight.com/vl=2721497/cl=18>.

Yoshida, K. (1994). “The Deming Approach to Education”, **International Journal of Educational Management**, V: 08, Number: 5, pp:29-40, MCB University Press, Web: <http://isacco.anbar.com>.

Yüksek Öğretim Kurulu Tez Tarama Sayfası. <http://www.yok.gov.tr:8080/YokTezSrv?PAGE=YOKSRV>, 2003.

Zack, M. H. (1999). Developing a Knowledge Strategy. **California Management Review**, Vol. 41, No. 3 (125-145), Web: <http://web.cba.neu.edu/~mzack/articles/kstrat/kstrat.htm>.

EK 1. Araştırma ve Anketin Uygulanmasıyla İlgili Okul Müdürlerine Gönderilen Yazı

Sayın Okul Müdürü,

Ekte, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Teftişi Doktora Programında yürütmekte olduğum çalışma için hazırlanan iki anket bulunmaktadır. Anketlerden birisi, siz okul müdürleri için, diğeri, okul hakkında diğere öğretmenlerimize göre daha geniş bilgi verebilir düşüncesiyle, okulunuzdaki hizmet süresi fazla olan bir öğretmen arkadaşımız içindir. Tez çalışmasında araştırma anketinin, Ankara Büyükşehir Belediyesi'ni oluşturan sekiz merkez ilçedeki (Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Sincan, Yenimahalle) resmi ve özel tüm okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarına dağıtılması planlanmıştır ki, sayısı yaklaşık 900'dür. 900 okula dağıtılan 1800 anketin, doldurulduktan sonra toplanması konusunda, sizlerin yardımına ihtiyaç duymaktayım. Meslektaşınız olarak, yoğun çalışmalarınız arasında bu konuda yardımcı olacağınızı ümit ediyorum.

Araştırma için izin alınmış olup, arka sayfada izin yazılarının örnekleri vardır. Ayrıca, izin yazılarının 2006 Ocak ayı içerisinde İlçe M.E.M. tarafından okulunuza gönderilmiş olması gerekir. Anketler, tarafımdan İlçe M.E.M.'nde bulunan okul dolaplarına konulacaktır. Sizden ricam, **öğretmenimiz ve sizin için bırakılan anketleri, doldurulduktan sonra, İlçe M.E.M.'nin GELEN EVRAK bölümündeki görevli arkadaşına ulaştırmanızdır.**

Araştırma sonucunun tarafınıza gönderilmesini istiyorsanız, okulunuzun e-posta adresini ankete yazabilirsiniz.

Yardımlarınız için teşekkür eder, çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

Mustafa AYRAL
Altındağ Çocuk Sevenler Derneği
İlköğretim Okulu Müdürü

EĞİTİMDE BİLGİ YÖNETİMİ ARAŞTIRMASI

Sayın meslektaşım;

İçinde bulunduğumuz yıllar, Bilgi Çağı, Bilgi Toplumu adıyla anılmaktadır. Bu çağın gereği olarak da, insanın, bilgisayar, internet, e-posta, mesajlaşma programları gibi bilgi teknolojileri denilen araçları tanınması, kullanması öne çıkarılmaktadır. Oysa bu sayılanlar, yalnızca birer araçtır ve bu araçların kullanılış biçimi, kendilerinden beklenen ya da elde edilebilecek yararın derecesini belirleyen en önemli etkidir.

Bu çalışmada bilgi, insanların zihinsel yeteneklerini kullanarak çevresinde olup bitenleri algılaması, düşünmesi, açıklaması, yorumlaması sonucu elde ettiği, yani kişinin akıl yoluyla ürettiği anlam olarak ele alınmaktadır. Bilgiye ulaşabilmesi için insanın, okuması, araştırması, gözlem ve deneme yapması, sorgulaması, hesaplamalar yapması ve yorumda bulunması gibi bir çok zihinsel iş ve işlemleri yapması gerekir. Ve elde ettiği bilgiyi, işinde ve günlük yaşamında kullanması gerekir. İşte böyle insanların oluşturduğu topluma Bilgi Toplumu ve zamana da Bilgi Çağı demek daha doğru olacaktır. Bilgi Toplumu ya da Bilgi Çağı, kazanılan bilgiye dayalı olarak hareket etmeyi gerektirir. **Bu çalışmada yanıt aranan temel soru ise şudur: Böylesi bir bilgi toplumunda, eğitim, öğretim ve yönetim işleriyle uğraşan eğitimciler (Öğretmen ve okul yöneticileri) nasıl davranmalıdırlar ve Bilgi Çağındaki bir okul hangi özellikleri göstermelidir?**

Araştırmada **bilgi**, bilgiye ulaşma yolunda bir süreç olarak ele alınmakta ve bu süreç basamaklandırılarak, her basamakta yapılması gerekenlerin ne düzeyde yapılabildiği ve olması gerekenlerin ne düzeyde var olduğu yoklanmaktadır. Birinci aşamada, bilgiye giden yolda bir okulun bilgi malzemesi olan **veri kaynakları**; ikinci aşamada, veriler üzerinde yapılan **işlemler**; üçüncü aşamada, enformasyonu bilgiye dönüştürmek amacıyla, onun üzerinde yapılan işlem ve eylemler; dördüncü aşamada, üretilen bilginin okul içinde paylaşılmasını sağlayan **yöntem ve teknikler**; son aşamada ise, bilgi çalışmalarının ya da bilgiye dayalı yönetim anlayışının etkili olabilmesi için gerekli **ortam özellikleri** yer almaktadır.

Sizden beklenen, kendi uygulamalarınıza göre değil, okulunuzun genelindeki uygulamaları değerlendirerek anketi yanıtlamanızdır.

Bilimsel bir çalışmaya yapacağınızı umduğum samimi katkılar için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

Araştırma sonucunun size ulaşmasını istiyorsanız, e-posta adresiniz:

Adres: Alemdağ Mh. 15. Sk. No:17/7 Altındağ/ANKARA Telefon: 0 505 255 03 05 e-posta: musral@hotmail.com	Mustafa AYRAL Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Teftişi Doktora Öğrencisi
---	--

EĞİTİMDE BİLGİ YÖNETİMİ MODELİ ANKETİ

I. BÖLÜM

Kişisel Nitelikler ve Okul Nitelikleri

Aşağıdaki her bir maddeyi, kendi durumunuzu dikkate alarak işaretleyiniz.

1. Okuldaki Göreviniz () Okul Müdürü () Öğretmen	4. Okulunuz () Devlet Okulu () Özel Okul
2. Okulunuzun Öğretim Kademesi () Okulöncesi Eğitim () İlköğretim () Ortaöğretim	5. Okulunuzun Öğrenci Sayısı () 1 – 500 arası () 501 – 1500 arası () 1501 ve daha fazla
3. Okulunuzun Öğretim Türü () Genel Öğretim (Anaokulu, İlköğretim, Genel Lise) () Mesleki ve Teknik Öğretim	6. Okulunuzun Öğrenci Alım Biçimi () Sınavla / Ön Görüşme Yoluyla () İl Öğrenci Yönetme ve Yerleştirme Planına Göre

II. BÖLÜM
I. AŞAMA: OKULUN VERİ KAYNAKLARI

Bu okulda, Eğitim-Öğretim-Yönetim İşleri Yapılırken Aşağıdaki Veri Kaynakları Ne Derecede Kullanılmaktadır?						
		Kullanılma Derecesi				
		Hiç	Az	Orta	Çok	Tam
1	MEB tarafından hazırlanan Müfredat					
2	Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları					
3	Mevzuat: Okulun yapı ve işleyişiyle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve yönergeler.					
4	Okula Ait Belgeler: Sınav sonuçları, toplantı tutanakları, okulda önceden yapılmış çalışmalara ait belgeler, planlanan çalışmalar, yürütülen çalışmalarla ilgili olarak alınan periyodik raporlar.					
5	Öğrenciler ve onların gereksinimleri: Öğrencilerin sosyo-kültürel, ekonomik, psikolojik, öğretimsel özellikleri ve gereksinimleri					
6	Veliler ve onların gereksinimleri: Velilerin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimleri					
7	Okulun çevresi ve çevrenin gereksinimleri: Çevrenin sosyo-kültürel, ekonomik özellikleri ve gereksinimi					
8	Paydaşların (Öğrenci, öğretmen, veli ve çevre), okulla ilgili eleştiri, öneri ve beklentileri					
9	Paydaşlar için, neyin değerli olduğunun belirlenmesi					
10	Eğitim: Yönetici ve öğretmenlerin meslek öncesi aldıkları üniversite eğitimi					
11	Mesleki yayınlar: Kitaplar, dergiler, araştırmalar					
12	Mesleki birlikler: Sendikalar, dernekler, vakıflar					
13	Üniversiteler, araştırma ve danışmanlık kuruluşları gibi kaynaklar					
14	Deneyiminden ve bilgisinden yararlanan iş arkadaşları					
15	Başka okullarda yapılan çalışmalar					
16	İnternet tabanlı veri kaynakları					
17	Bu okulda yapılan ya da yaptırılan araştırmaların bulguları					

II. AŞAMA: VERİLERİN TOPLANMASI
ve VERİLER ÜZERİNDE YAPILAN İŞLEMLER

Yukarıda Yer Alan Veri Kaynaklarından Elde Edilen Veriler Nasıl Toplanmaktadır ve Bu Veriler Üzerinde Aşağıda Sıralanan İşlemler Ne Oranda Yapılmaktadır?

		Yapılma Derecesi				
		Hiç	Az	Orta	Çok	Tam
1	Amaca yönelme: Verilerin ne amaçla toplandığını bilme					
2	Toplama: Bilinen amaca göre verileri toplama					
3	Sınıflama: Verileri kendi özelliklerine göre sınıflama					
4	Hesaplama: Veriler üzerinde matematiksel işlemler yapma					
5	Özetleme: Sonuçları özet haline getirme					

III. AŞAMA: ÖĞRENİDAN BİLGİYE GEÇİŞ						
II. Aşamada Yapılan İşlemler Sonucu Ulaşılan Enformasyonu Bilgiye Dönüştürmede Aşağıdaki İşlemler ve Eylemler Ne Oranda Gerçekleştirilmektedir?						
		Gerçekleştirilme Derecesi				
		Hiç	Az	Orta	Çok	Tam
1	Örgütleme: Enformasyonu, soruna yanıt olacak biçimde ve anlam bütünlüğüne dikkat ederek örgütleme.					
2	Karşılaştırma ve Bağlantı Kurma: Bu bilgi parçası ile (Bu duruma ilişkin enformasyon ile) bildiğimiz diğer durumlara ilişkin enformasyon arasında nasıl bir ilişki olduğunu, ne gibi benzerlikler ve farklar olduğunu karşılaştırma.					
3	Bakış Açısını Değiştirme: Bir konuya ilişkin enformasyona değişik açılardan bakarak, anlama zenginliğini geliştirme.					
4	Konuşmalar: Bu enformasyon hakkında, okuldaki diğer çalışanların ne düşündüğünü öğrenme.					
5	İzleme: Okuldaki uygulamaların sonuçlarını, sürekli ölçümlerle izleme.					
6	Sonuçlar: enformasyonun, alınan kararlar ve uygulamalar üzerindeki etkilerini değerlendirme.					
7	Yorumlama: enformasyona bir anlam yükleme.					
8	Yargıya Varma: Konuyla ilgili kesin hükmü verme.					
9	Belgelendirme: Varılan bilginin kullanımını, paylaşımını kolaylaştırmak için, yazıya aktarılması, kurallara, yönteme, uygulamalara yansıtılması.					

IV. AŞAMA: BİLGİNİN PAYLAŞIMI						
Bu Okulda, Bilginin Paylaşımı İçin Aşağıdaki Uygulamalar Ne Oranda Yapılmaktadır?						
		Yapılma Derecesi				
		Hiç	Az	Orta	Çok	Tam
1	Eğitimin paydaşlarına (Öğrenci, öğretmen, veli, çevre) belirli aralıklarla kendilerini ilgilendiren konularda bilgi verilmesi .					
2	Paydaşlarla (Yönetici, öğretmen, öğrenci, veli, çevre) sorun çözüme toplantıları yapılması.					
3	Paydaşlarla sohbet ortamları düzenlenmesi.					
4	Paydaşlarla, değişik projelerde birlikte çalışılması.					
5	Çalışanlar arasında, usta çırak ilişkisi içinde arkadaşına yardım edilmesi					
6	Ara sıra, yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ve görev yerlerinde değişiklik yapılması.					
7	Okuldaki en iyi uygulamaların paylaşılması.					
8	Bu okula ait geçmiş yıllardaki başarı öykülerinin anlatılması.					
9	Duyuru panolarının kullanılması.					
10	Görev yeri ziyaretleri (Benzer iş yapılan yerleri, okulları gezme, inceleme) yapılması.					
11	Okul içindeki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.					
12	Diğer okullardaki benzer uygulamalar arasında karşılaştırma yapılması.					

V. AŞAMA: OKULDAKİ BİLGİ ORTAMI ÖZELLİKLERİ

**Bilginin Üretimi ve Paylaşımı Açısından,
Aşağıdaki Maddelere Göre Okulunuzun Bilgi Ortamı Özelliklerini Değerlendiriniz.**

		Katılma Dereceniz				
		Hiç	Az	Orta	Çok	Tam
1	Güven: Bu okulun çalışanları arasında, bilginin üretimi ve paylaşımı konusunda karşılıklı güven ortamı vardır.					
2	İşbirliği: Bu okulun çalışanları, bilginin üretiminde ve paylaşımında işbirliği yapmaktadırlar.					
3	Takım Çalışması: Bu okulun çalışanları arasında takım ruhu vardır.					
4	Esneklik: Görevin yerine getirilmesinde çalışanlara esneklik payı (yarı bağımsızlık) bırakılmıştır.					
5	Çekinmeme: Bu okulun çalışanlarında, tekrarlanmadığı sürece, yanlış yaparım korkusu yoktur.					
6	Yeterlik: Bu okulda görev dağılımı, çalışanların yeterliklerine göre yapılır.					
7	Araştırmacı Kişilik: Bu okulun çalışanlarında, bilgiye ulaşma ve onu kullanma yönünde araştırmacı bir ruh vardır.					
8	Arşivleme (Kayıt Altına Alma): Bu okul, kazanılan bilgilerini başkalarının kullanımı ya da yeniden kullanım için kayıt altına alır, arşivler					
9	Doğal Sohbetler: Bu okul, çalışanların işle ilgili bilgi paylaşımını ve tartışma kültürünü geliştirmek amacıyla, resmi olmayan toplantıların, sohbetlerin yapılmasını kolaylaştırır, özendirir.					
10	İstek: Bu okulun çalışanları, bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşma konusunda isteklidirler.					
11	Cesaret: Bu okulda çalışanlar, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma konusunda cesaretlendirilirler.					
12	Yenilikçilik: Bu okulda, işlerin daha kolay ve daha etkili yapılmasına dönük yenilikçi bir hava egemendir.					
13	Eğitim: Bu okulun çalışanları, gelişmelerden haberdar olmak amacıyla düzenli olarak eğitim ve yetiştirme programlarına (toplantılara, seminerlere, kurslara) katılırlar.					
14	Alınan Dersler: Bu okul, başarısızlıklarından, deneyimlerinden ders çıkarılacak şekilde yararlanmaktadır ve bu dersler, herkesin ulaşabileceği şekilde belgelenip hazır tutulmaktadır.					
15	Bilgi Haritası: Bu okulda birisinin bir veriye, enformasyona, bilgiye gereksinimi olduğunda, bunu kimden ya da nereden ve nasıl alacağını bilir.					
16	Ortak Dil: Bu okulda, eğitim ve öğretimle ilgili kavramlarda ortaklaşma vardır.					
17	Ortak Sorumluluk: Bu okulda, bilginin üretimi ve paylaşımında, herkes, kendisinin de sorumlu olduğunu hisseder ve öyle davranır.					
18	Yardıma Erişme: Bu okulda birisinin yardıma gereksinimi olduğunda, yardım kaynağına ulaşabilir ve aradığı yardımı elde eder.					
19	Fırsat Verme: Bu okulda çalışanlara, kendilerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri çalışma fırsatları verilmektedir.					
20	Kaynak Kullanımı: Bu okulun kaynakları, çalışanların kullanımına açıktır.					
21	Ödüllendirme: Bu okulda, bildiklerini başkalarıyla paylaşanlar, ödüllendirilir.					

EK 3. Araştırma Onay Yazıları

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

ANKARA VALİLİĞİNE
(II Millî Eğitim Müdürlüğü)

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.01-01/3410
Konu : Araştırma İzni

22 /12/2005

ANKARA VALİLİĞİNE
(II Millî Eğitim Müdürlüğü)

İlgi : Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 14.12.2005 tarih ve 4203 sayılı yazısı.

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Teftişi Doktora programı öğrencisi Mustafa AYRAZ'ın "Eğitimde Bilginin Yönetimi: Bir Model Önerisi" konulu tez anketini iliniz merkez ilçelerinde (Çankaya, Altındağ, Yenimahalle, Keçiören, Mamak, Etimesgut, Sincan ve Gölbaşı) resmi ve özel tüm okullarında eğitim, öğretimi ve ortaöğretim kurumlarında okul müdürlerine ve o okuldaki görevi itibarıyla en kıdemli öğretmenlere uygulama izin talebi incelenmiştir.

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü tarafından kabul edilen ekte gönderilen 5 sayfa 70 sorudan oluşan anketin araştırma tarafından uygulanmasıyla Bakanlığınızca sakınca görülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Cevdet CENGİZ
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

1838 / 22.12.2005

EKLER :
EK - 1 Anket (5 Sayfa)

TELEFON
444 0 632
İNTERNET
www.meb.gov.tr

ÜCRETİZ
444 0 632
TELEFON
444 0 632
İNTERNET
www.meb.gov.tr

Atatürk Bulvarı No: 98 Kızılay / 06650 ANKARA
Faks: 418 64 01
Pikniklik no: 444 0 632
e - posta : apk.az@meb.gov.tr

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

KAYMAKAMI İÇİNİ
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

BÖLÜM : Kültür
SAYI : B.08.1.MEM.1.06.00.11-070/4749
KONU : Araştırma Talebi.

28.12.2005

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Teftişi Doktora programı öğrencisi Mustafa AYRAZ'ın 5 sayfa 70 sorudan oluşan anketini, ilçenize bağlı resmi ve özel okul öncesi ile ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında uygulayabildirmesine ilişkin Bakanlığınız Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'nun 22.12.2005 tarih ve 8110 sayılı yazısı ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Erol ORTAKCI
Vali
Millî Eğitim Müdü Yardımcısı

EKLER : 1- Bakanlık yazısı.
2- Anket (5 sayfa)

DAĞITIM
Gereği :
Keçiören-Mamak-Etimesgut-Sincan ve Gölbaşı Kaym.

V.H.K.İ. AÖZDEMİR 27.12.2005
ŞEF İLMEYDAN 27.12.2005
ŞİRDİ. Ç. ALİ HINAYLIK 27.12.2005

TELEFON
444 0 632
İNTERNET
www.meb.gov.tr

Atatürk Bulvarı No: 98 Kızılay / 06650 ANKARA
Faks: 418 64 01
Pikniklik no: 444 0 632
e - posta : apk.az@meb.gov.tr

EK 4. Anket Dağıtılan Okullar Listesi

İlçe	Okulöncesi Eğitim		İlköğretim		Ortaöğretim		TOPLAM
	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	
Altındağ	1	1	66	1	25	1	95
Çankaya	4	18	111	25	44	22	224
Etimesgut	8	5	35	2	11	2	63
Gölbaşı	2	2	34	5	8	6	57
Keçiören	2	3	84	13	31	11	144
Mamak	4	1	88	1	26	-	120
Sincan	2	1	41	1	15	-	60
Yenimahalle	3	14	87	5	33	5	147
TOPLAM	26	45	546	53	193	47	910

* Okul sayıları ve adları, Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü **Ankara Kurum-Okul Adres ve Telefon Rehberi**, 2006 , Ayrıntı Basımevi, Ankara'dan alınmıştır.

